Anföranden vid Region Stockholms budgetfullmäktigemöte den 16 och 17 november 2021

§ Inledning

O r d f ö r a n d e n : Varmt välkomna till dagens sammanträde! Precis som förra gången har vi i dag nästan alla ledamöter närvarande i salen. Vi har gjort det möjligt även den här gången för ledamöter med särskilda skäl att delta på distans.

I fullmäktigesalen finns två stora skärmar, en på vardera sidan i fullmäktigesalen. Ni kan se vilka som är inloggade.

Precis som vanligt kommer fullmäktigeförhandlingarna att webbsändas, och man kan på det sättet följa sammanträdet om man vill ta en bensträckare i andra delar av huset.

I dag gäller, precis som förra gången, särskild ordning för lunchen. Information om det har mejlats ut.

Under budgetfullmäktige gäller, som ni alla vet, en särskild debattöverenskommelse och den är utsänd genom att den har publicerats tillsammans med möteshandlingarna. Där kan man se de olika blocken som kommer att debatteras under dessa två dagar.

Vi hade en särskild ordning förra året då vi komprimerade budgetfullmäktige till en dag. Då gjorde vi också som så att vi fattade alla beslut sist på dagen. Nu har vi avsatt två dagar till budgetdebatt och presidiets avsikt och förslag är att vi även vid detta budgetfullmäktige hanterar samtliga beslut i slutet av budgetärendet vilket alltså betyder att besluten fattas i slutet av morgondagen. All omröstning kommer då att ske samlat i morgon.

De tre oppositionspartierna har enligt kommunallagen och av hävd i Region Stockholm möjlighet att få sina yrkanden särskilt prövade. Man har nu valt att välja ut några av de yrkanden som återfinns i de olika budgetförslagen från oppositionen, och det är de som finns samlade i säryrkandebilagan. Det finns fler yrkanden från samtliga partier i respektive partis budgetförslag. Dem kommer vi att ta ställning till när vi tar ställning till partiernas budgetförslag som helhet.

Allting kommer att behandlas och hanteras och ni kommer att få möjlighet att låta allt ställas inför bifall eller avslag av fullmäktige, men ni ska veta att det alltså bara är några yrkanden som kommer att läsas upp särskilt i säryrkandebilagan.

Tre av de här blocken har någonting som vi kallar särskild replikrunda. Det är den allmänpolitiska debatten, trafikdebatten och hälso- och sjukvårdsdebatten. En särskild replikrunda innebär att vi först får lyssna på första företrädaren för de åtta olika partierna. När de har haft sitt första anförande så kommer det att vara möjligt att genomföra replikskiften på dessa. Det är alltså de personer som är med i den omgången och håller anföranden som kan begära och få replik på de första talarna. Sedan går vi vidare till en allmän debatt då alla som anmält sig får möjlighet att delta.

När det gäller de övriga blocken har vi inte någon särskild replikrunda. När talare nr 1 är uppe i talarstolen och talar och man vill ha replik så trycker man på replikknappen och får replik, sedan går vi vidare till talare nr 2. Jag tror att ni fattar konceptet. Om inte annat så kommer ni att kunna det här innan debatten är slut i morgon.

Det finns också en särskild debattöverenskommelse som leder till att vi inte har gängse debattbegränsningar. Det har hänt att någon har gått upp och hållit ett tjugominuters-anförande och därmed har gjort slut på all talartid. Det kan ju fungera om man är ensam, men om man har partikompisar så kan jag upplysa om att ni inte kommer att göra er populära inför julfesten, om ni alls får någon inbjudan. Kom ihåg att fördela er tid så att alla som har planerat att tala för ert parti har möjlighet att göra det. När tiden är slut så är tiden slut. Håll koll på tiden!

Var nu snälla och trevliga, och bete er och fokusera på att få igenom er politik så kommer det här sammanträdet att bli supermysigt.

Först öppnar vi fullmäktigesammanträdet!

§ 132 Förslag 2021:62. Budget 2022 för Region Stockholm. RS 2020-0755, RS 2021-0285, RS 2020-0535, RS 2020 0147, RS 2020-0148, RS 2020 0632, RS 2020 0266, RS 2020-0784, RS 2020-0457, RS 2020-0827, RS 2020-0867, RS 2021-0473, RS 2021-0719, RS 2021-0327, RS 2021-0890

Allmänpolitisk debatt

Anförande nr 1
Regionrådet Svenonius (M): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Pandemins grepp om Stockholms län tycks äntligen vara över – eller har åtminstone lättat påtagligt. Tack vare ett gediget vaccinationsarbete, enorma insatser från vårdens medarbetare och oerhört mycket gott arbete ute i alla våra verksamheter har regionen tagit sig igenom en mycket, mycket tuff tid.

Jag vill passa på att rikta ett varmt och mycket stort tack till alla som har slitit dag och natt! Utan era enorma insatser så hade vi inte klarat att ligga steget före viruset på punkt efter punkt!

Även om den värsta fasen i den här pandemin nu förefaller att vara över – och vi hoppas och ber att det verkligen är så – så kommer effekterna på vår huvudstadsregion att vara omfattande under mycket lång tid framöver.

Operationer har måst skjutas på framtiden, vi har haft en arbetsbelastning som har varit långt utöver det vanliga som har slitit hårt på våra medarbetare, och värst av allt: tusentals stockholmare har blivit sjuka, har avlidit till följd av viruset.

Åren 2020 och 2021 är sorgens år för oerhört många stockholmare. Att Sverige jämfört med våra nordiska grannländer haft en extremt hög smittspridning har slagit hårt mot Stockholmsregionen. Detta träffade oss med mycket, mycket stor kraft. Coronakommissionen pekade ut den stora smittspridningen som ett haveri av regeringen, och tyvärr tvingas jag hålla med coronakommissionen.

Jag och mina koalitionsvänner är ändå fast beslutna att nästa års budget ska ge vår region den återstart som vi så väl behöver, en återstart med rekordsatsningar på vården, en återstart med en punktlig och trygg kollektivtrafik och en återstart med investeringar som skapar jobb och tillväxt i hela Stockholms län. Därför förstärker vi sjukvården med nästan 3 miljarder kronor nästa år. Pengar öronmärks till vårdcentraler, till kvinnosjukvården och till att arbeta bort vårdköerna. Före pandemin hade Region Stockholm bland Sveriges kortaste vårdköer, under pandemin har vi haft bland Sveriges kortaste vårdköer och när pandemin är över så ska alla vårdköer bort.

För att nå våra högt ställda mål krävs också satsningar på regionens absolut viktigaste resurs, nämligen våra medarbetare. Därför satsar vi 100 miljoner kronor på bättre arbetsmiljö och för att stärka hälsan på de regionägda sjukhusen. Vi bygger ut utbildningsplatser för utbildning på betald arbetstid för både barnmorskor och specialistsjuksköterskor. I den här regionen ska medarbetarna kunna utvecklas på sin arbetsplats inom regionen. Dessutom skjuter vi till det som behövs för att genomföra en för Sverige fullständigt unik reform, nämligen en barnmorska per födande kvinna.
I kollektivtrafiken har vi under pandemin kört med full trafik och mer därtill trots att hälften av resenärerna försvann. Stockholmarna har kunnat lita på sin kollektivtrafik, och nu lägger vi all kraft på att resenärerna ska återvända till kollektivtrafiken. Därför lovar vi i den här budgeten att vi ska fortsätta att köra kollektivtrafiken med full trafik; bussar och tunnelbanor kommer att fortsätta att gå med täta turer, pendeltågen kommer att fortsätta att knyta ihop vårt län och båtarna kommer att fortsätta att binda samman vår skärgård. Samtidigt fortsätter vi utbyggnaden av nya tunnelbanelinjer med oförminskad kraft. En växande Stockholmsregion bygger på att vi har en kapacitetsstark, pålitlig, trygg och klimatsmart tunnelbana. Det är det som ska lösa människors livspussel.

Trots den här pandemin ser jag framtiden an med tillförsikt. Vårt budgetförslag ger Stockholmsregionen den injektion som så väl behövs, men låt oss inte glömma att det självfallet finns mörka moln vid horisonten. Skjutningar och gängvåld hotar hela regionens framtida utveckling. Vem vill bo i, vem vill låta sina barn växa upp i, vem vill starta företag eller flytta till bostadsområden där gängen håller området i ett starkt grepp? Vem vill bo i ett bostadsområde där polisen syns alltför sällan, eller ett bostadsområde där barn riskerar att träffas av förlupna kulor när de är ute och leker på innergården? Att gängkriminaliteten har fått växa sig så stark i huvudstadsregionen är Stefan Löfvens och Magdalena Anderssons absolut största politiska misslyckande.

Samtidigt har regeringen, Socialdemokraterna, mage att straffbeskatta stockholmarna genom utjämningsskatten! De kommande åren ökar denna skatt så att den kommer att kosta lika mycket som det kostar att driva ett helt akutsjukhus i vårt län. Redan nästa år ökar utjämningsskatten med hisnande belopp – det motsvarar 1 800 sjuksköterskor!

Fru ordförande, jag har aldrig varit och jag kommer heller aldrig att bli en politiker som lovar allt till alla. Mitt engagemang bottnar i att stockholmarna ska kunna lita på sin region i vått och torrt, att vi har resurser sparade som gör att vi klarar regniga dagar, att vi har resurser när det onda knäet behöver undersökas och opereras och då ska det ske i tid, att bussen kommer på morgonen, att tunnelbanan är trygg och punktlig. Det är trots allt det som hela regionens verksamhet handlar om.

Därmed yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget, en budget med fokus på våra kärnuppgifter!

Anförande nr 2
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Snälla fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! I över ett decennium har Moderaterna genom olika högerkoalitioner styrt Region Stockholm. Detta har fundamentalt stöpt om den svenska välfärdsmodellen i Sveriges huvudstadsregion. Inget motsvarande har genomförts i någon annan del av landet.

Stora delar av sjukvården har privatiserats och styckats upp i tusentals delar, och detta har i sin tur krävt en enorm övervakningsapparat i syfte att kontrollera denna konstgjorda marknad. Privata sjukförsäkringar som leder till att vård ges efter premie snarare än efter behov har blivit ett stående inslag. Enskilda intressen, ibland genom potentiellt jäv, har gynnats på bekostnad av allmänintresset.

Samtidigt har ryggraden i sjukvården, det som är vårt kärnuppdrag – sjukhusen, vårdcentralerna och vårdpersonalen – fått gå på knäna. Sveriges rikaste region i termer av skatt, i termer av skattekraft förmår inte att garantera patientsäkerheten.

Larmen har varit många, larmen om den bristande patientsäkerheten på våra sjukhus, larmen från vårdpersonal som säger upp sig, larmen efter misslyckade affärer där miljarder och åter miljarder har slösats på annat än sjukvård och regionens kärnuppdrag. I dag kommer larmen att flytta hit då vårdpersonal kommer att demonstrera utanför Landstingshuset.
Man skulle kunna tro att detta är en unik tillfällighet, men så är det icke. Låt oss påminna oss om att år 2019, precis före pandemin, tågade tusentals människor från vården i ett sjukvårdsuppror. De protesterade mot sina arbetsvillkor i Sveriges rikaste region och återigen mot de omöjliga förutsättningar som de har fått av den styrande högerkoalitionen. De protesterade mot ett rekordvarsel som riktats mot regionens största sjukhus.

Samtidigt vände regionledningen ryggen mot dessa människor som man inte ville möta i debatter eller föra diskussioner med offentligt. Detta kvarstår.

När vi tar upp detta, vi från Socialdemokraterna, från oppositionshåll, så anklagas vi för svartmålning. Men att vilja att Region Stockholm ska göra bättre ifrån sig är inte svartmålning.

Vi är Sveriges rikaste region, vi har landets bästa tillgång till kompetens, landets bästa geografiska förutsättningar att också leverera en sammanhållen sjukvård som ges jämlikt och efter behov. Vi har det bästa skatteunderlaget, och vi har relativt sett den mest friska och yngsta befolkningen i riket.

Det som verkar saknas är ledarskapet. Det saknas politiker som lyssnar på professionen och patienterna. Regionen behöver en regionledning som gör just detta, lyssnar på professionen. Därför är Socialdemokraternas förslag till budget till för de tusentals människor som har protesterat mot den högerpolitik och de vårdexperiment som bedrivs i denna region. Det är en budget som är till för vårdens personal och för patienterna, en budget som handlar om vård efter behov och vård i tid.

Fru ordförande, vi föreslår en budget i balans, en budget där skattesatsen lämnas oförändrad, och vi använder den mest aktuella skatteprognosen. Allt sker enligt principen om god ekonomisk hushållning. Skattesatsen lämnas oförändrad och vi kan göra detta med anledning av att Region Stockholm faktiskt redan har landets högsta skattesats, men våra resurser behöver användas bättre. Det är därför vi Socialdemokrater prioriterar om, från stora kostnader som sticker ut även där nationellt från administration, konsultbolag, hyrpersonal och ständigt svällande vårdmarknader.

Fru ordförande, skattepengar ska användas ändamålsenligt. Vårdens pengar ska gå till vården för att vård efter behov och patientsäkerheten ska garanteras, för att köerna ska förkortas och vårdskulden som har vuxit till, inte minst nu under pandemin, ska tryckas tillbaka. Därför öronmärker vi socialdemokrater 440 miljoner kronor ytterligare till akutsjukhusen i enlighet med vad sjukhusen själva har bedömt att de behöver enligt inskickade budgetunderlag, för att bemanningen och vårdplatserna ska säkerställas. Annars väntar stora personalneddragningar, som också det anges i sjukhusens egna budgetunderlag. Förlossningsvården ges ytterligare 210 miljoner kronor för att en barnmorska per födande ska införas.

Vi föreslår en rejäl uppbyggnad av primärvården med vårdcentralen som navet i den nära sjukvården, där vårdcentralerna och den nära sjukvården är jämlikt fördelade i hela regionen och där primärvården utgår från behovsprincipen, inte marknadsmekanismen.

Sammantaget lägger vi över 1 miljard mer på den nära sjukvården än högerstyret. Detta gör vi för att garantera en tillgänglig närsjukvård i hela Stockholmsregionen, från Nynäshamn till Norrtälje. Detta är en historisk satsning på sjukvården utan ett öre i höjd skatt men genom kloka omprioriteringar. Vi gör det genom en budget som är i balans och, som sagt, utgår från principen om god ekonomisk hushållning där sjukhusen, primärvården och vårdpersonalen prioriteras framför ständigt nya vårdmarknader och svällande administration, framför kostnader för inhyrd personal och konsultbolag.

Fru ordförande, låt mig också säga något om tryggheten i Region Stockholm. Jag tror att vi alla är ense om att samhället med full kraft behöver slå tillbaka mot den organiserade brottsligheten men också mot dess orsaker. Vi i Region Stockholm behöver göra det vi kan för att stockholmarna ska känna sig trygga, inte minst i kollektivtrafiken som vi har ansvar för. Då gäller det att ha en konkret politik för detta, inte bara tala tomma ord.

Socialdemokraterna förslår därför ett historiskt trygghetslyft i kollektivtrafiken där stationsmiljöerna ska byggas tryggare, där fler trygghetsvärdar och ordningsvakter ska anställas och fler kameror sättas upp där de behövs. Ingen stockholmare ska någonsin känna sig rädd i den kollektivtrafik som Region Stockholm har ansvar för. För detta avsätter vi över hundra miljoner extra i vårt budgetförslag, eftersom samhället nu behöver med full kraft mobilisera från den nationella till den kommunala nivån mot alla dem som tror sig stå över lagen. Jag är helt övertygad om att det trygga och starka samhället kommer att segra om vi står upp mot våldet tillsammans.

Fru ordförande, Region Stockholm kan bättre! Vi har landets bästa förutsättningar men det kräver också ett ledarskap som vill mer än att bevara en ordning som verkligheten talar emot, en ordning med massflykt från sjukvården inte minst från regionens sjukhus, och en ordning där stockholmarnas skattepengar inte används ändamålsenligt. Vi behöver en ny ordning där skattepengarna går till kärnuppdragen, sjukvården och kollektivtrafiken, som avsett, där vård garanteras efter behov och i tid och jämlikt i hela Stockholmsregionen.

Anförande nr 3
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Vi är här i dag för att diskutera budgeten. Nu har den blågröna majoriteten lagt sitt budgetförslag för år 2022. Eftersom det är val nästa år så är detta också en valbudget. Så har i alla fall vi i Vänsterpartiet tänkt när vi har lagt fram vår skuggbudget.

Tyvärr så är det inte mycket till valbudget när satsningarna i den inte räcker för eller täcker ens den vanliga verksamheten. Det är så klart ärligt att göra så, att lägga fram samma politik även inför val och inte ha något valfläsk eller sådana saker. Men det ger tyvärr inte verksamheterna i regionen någon möjlighet att komma ur den här onda spiralen av besparingar och dålig personalpolitik som leder till uppsägningar och svårigheter att rekrytera och som i sin tur leder till köer, oro och i slutändan hotar patientsäkerheten.

Region Stockholm gick tyvärr dåligt rustad in i pandemin och dåligt rustad ut ur den, om vi nu är på väg ut ur den. Vi hade kris i vården före pandemin på grund av en uppsplittrad vårdstruktur med många olika aktörer, en vårdmarknad. Vi hade kris för att vi inte kunde anställa och behålla tillräckligt med personal på grund av besparingar och dåliga arbetsvillkor. När pandemin kom fick vi laga efter läge, och tack vare de heroiska insatserna från personalen inom vården har vi genomlevt det värsta av pandemin tillsammans.

Men nu ska den uppskjutna vården tas om hand samtidigt som människor blir sjuka av annat än covid-19. Alla som arbetat i pandemin måste orka, och orka lite till. Men ibland tar det stopp, som nu när barnmorska efter barnmorska säger upp sig för att de inte orkar, för att de inte hinner ta pauser, för att de ständigt måste täcka upp för varandra och för att de måste lämna en födande kvinna och gå till någon annan där läget är mer akut.

Ni i majoriteten har i sista stund skjutit till mer medel till förlossningen. Det är ett underkännande av er politik, er egen budget, när ni måste göra justeringar i sista stund och inte i grunden ger verksamheterna förutsättningar att bedriva en bra vård med bra arbetsmiljö.

Vänsterpartiet presenterar i dag sitt fullt finansierade budgetförslag. Vi har en bättre soliditet än ni i majoriteten. Vi höjer skatten i stället för att höja avgifter för enskilda. Vi lägger inte fram en svältbudget utan tar ansvar för den kris som råder. Därför föreslår vi en tillfällig förstärkningspeng som tas ut under två år för att hjälpa Region Stockholm att klara krisen. Vår skattehöjning och vår tillfälliga förstärkningspott ger 1,9 miljarder vardera.

Vi lyssnar på personalen i vården och lägger 3,6 miljarder mer än majoriteten för att ta igen den vårdskuld som pandemin orsakat men också för att långsiktigt förbättra arbetsvillkoren för vårdpersonalen. Det i sin tur kommer att minska personalomsättning och sjukskrivningar.

Vi vill även stoppa ytterligare privatiseringar av regionens gemensamma resurser. Vi säger nej till fler vårdval, till fri etableringsrätt och utförsäljning men ja till tillitsstyrning, minskad intern administration och debitering samt till minskade stuprör inom regionens olika verksamheter.

Vi vill att fler ska resa med kollektivtrafiken för klimatets och för hela regionens skull. Vi vill att resenärerna har kollektivtrafiken som förstahandsval. Tyvärr har bilåkandet ökat under pandemin, men nu börjar resenärerna hitta tillbaka till kollektivtrafiken. Vi måste se till att de stannar där. Därför tar vi ett steg mot en avgiftsfri kollektivtrafik genom att sänka SL-taxan med 110 kronor till 860 kronor jämfört med det blågröna förslaget på 970 kronor. Vi föreslår även avgiftsfrihet för ungdomar upp till 18 år och för pensionärer i lågtrafik. Vi vill ha fritt resande i färdtjänsten och att SL-kortet gäller i sjötrafiken året om.

Vi vill och kräver att Region Stockholm tar sitt klimatansvar på riktigt, och vi föreslår klimatnödläge. Det innebär att alla beslut som vi fattar i regionen måste bidra till minskade klimatutsläpp och ska ses med de glasögonen.

På det nyligen avslutade klimatmötet i Glasgow kom länderna överens om att genomföra Parisavtalet och försöka nå max 1,5 graders temperaturhöjning. Men det finns tyvärr inget som tyder på att det kommer att lyckas, utan vi går mot temperaturökningar på 2,7 grader eller mer. Kompromissen i Glasgow lägger stort ansvar på nationerna och regionerna att skala upp klimatarbetet. Sverige och Stockholm hör till rika länder och regioner, och ansvaret vilar tungt på oss. Vi hade hoppats att det lilla fönster som pandemin gav oss med färre resor, minskad konsumtion och därmed minskade utsläpp skulle ha varit starten på en stor omställning av samhället till ett samhälle som inte bygger på fossila utsläpp.

Men tåget har gått. Nu ökar resandet. Nu ökar konsumtionen. Nu ökar flygandet. Och snart kommer den här salen att ljuda av olika tillväxtfrämjande åtgärder från samtliga partier. Ingen kommer att vilja säga något som kan tolkas som att ekonomin och hjulen och flyget inte ska snurra lite fortare för att lite grann kompensera för det som vi har missat under pandemin.

Vänsterpartiet är det enda parti som inte ser en ökad resursanvändning, ökade utsläpp och ökad tillväxt som mål. Vi kan och vågar göra de svåra och hårda prioriteringarna. Vi väljer bort utsläppshöjande motorvägar när de statliga infrastrukturpengarna ska fördelas. Vi vågar satsa på riktigt på kollektivtrafiken och fördela gatuutrymmet annorlunda så att bussarna kommer fram och bilarna i vissa fall får maka på sig. Vi vågar på allvar ta vårt klimatansvar och säger nej till projekt som ökar klimatutsläppen.

Vi tar ansvar för hela regionen. Vi jämnar ut skillnader. Vi vill bygga hyresrätter där det bara finns bostadsrätter. Vi vill köra fler bussar där det är trångt och där många står trångt. Vi vill låta vården finnas där den behövs och inte där den är lönsam. Vårt budgetförslag heter *En annan politik är möjlig och nödvändig!*

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 4
G a b r i e l K r o o n (SD): Vi kommer under de kommande två dagarna att debattera det sista budgetförslaget för den här mandatperioden. Det är ett budgetförslag där partier tvingas backa upp sina löften med konkreta satsningar men även med tydliga besparingar. Bort med de tomma orden och in med siffror som kan granskas och ifrågasättas!

Region Stockholm är Sveriges folkrikaste region med det högsta skattetrycket och de högsta skatteintäkterna. Vår ambition måste vara att inte bara bli Sveriges främsta region utan även Nordens främsta region. Men trots våra ekonomiska förutsättningar har styrande politiker i åratal inte gjort tillräckligt. I stället har dyrköpt symbolpolitik blandats med dåligt förankrade sjukvårdsprojekt och slösaktiga upphandlingar.

När vi nu lämnat den mest akuta covidkrisen bakom oss börjar vi se hur nya kriser inte helt oväntat avlöser varandra. Efter IVA-krisen kom förlossningskrisen, och snart lär vi väl se en geriatrikkris, en primärvårdskris med flera kriser. Samtidigt har köerna under lång tid växt på flera områden som regionen styr. Det är vårdköer, bilköer, bostadsköer, färdtjänstköer — ja, listan kan göras lång. Nu är visserligen svenskarna beryktade för att vara det köande folket, men vi köar inte av glädje utan på grund av vår respekt för ordning och reda och vår tilltro till de löften som ges.

Vad händer när köerna växer, när löften som av politiker utfästs i val slängs i soporna lika snabbt som valnatten är över? Ja, då behövs det ett nytänkande, ett oprövat och innovativt alternativ. Sverigedemokraterna behövs.

Grunden i Region Stockholms verksamhet är sjukvården eller snarare sjukvårdens syfte, alltså ett längre liv med fler friska år för alla stockholmare. Det är här som den gör störst skillnad, mellan liv och död. Det är skillnaden mellan ett liv fyllt av aktivitet, rörlighet och glädje och ett liv med sjukdom, nedstämdhet och sorg.

I sjukvården måste de mest behövande prioriteras, nämligen de äldre och de kroniskt sjuka. Samtidigt måste den förebyggande vården nå ut till dem som i dag ligger i riskzonen för att utveckla en långvarig ohälsa. Men i stället för att stärka vården för de grupper som behöver den mest har regionpolitiker skapat ett vårdsystem där den sjuke bollas runt mellan vårdmottagningar och där ingen riktigt tar ansvar. Akutsjukhusen är under ständiga varselkrav, och privata specialistmottagningar saknar den kontroll som krävs för att de på riktigt ska utgöra en fruktbar aktör på patientens vårdresa.

Vi sverigedemokrater föreslår därför en omfattande sjukvårdsreform med fokus på att samordna vården bättre för multisjuka och kroniskt sjuka patienter. Vi stärker kontrollen av specialistvården och ger sjukhusen möjlighet att utveckla och förbättra sitt arbete genom att ta tillvara vårdpersonalens kunskap. Förändringen ska ske nedifrån och upp, men att möjliggöra förändringen är politikens ansvar. Vi vill se ett akademiskt vårdsystem där all vårdpersonal, alla mottagningar och patienter är med och utvecklar vården för högre kvalitet och minskade kostnader. Framför allt vill vi se en sjukvård som kretsar runt patienten med en vårdkoordinator som bistår och leder individen genom den djungel som vi kallar sjukvård.

Reformer kräver finansiering. Därför anslår vi 1 miljard kronor mer under de kommande tre åren till sjukvården. Investeringar i sjukvården i dag leder till bättre hälsa och besparingar i morgon.

Region Stockholms andra huvudsakliga område är infrastrukturen och kollektivtrafiken. En attraktiv region måste ge de boende möjlighet att ta sig fram tryggt och framför allt billigt. Som stockholmare ska man kunna välja om man önskar använda sig av bilen eller inte. Det måste bli ett slut på de politiska pekpinnarna som fördyrar bilåkandet och ökar bilköerna. Trots regionmajoritetens ovilja att prioritera viktiga vägsatsningar som skulle minska bilköerna ligger bilåkandet fortsatt på mycket höga nivåer. Den enda riktiga effekten som alla dessa bestraffningar av bilisterna har haft är att mer tid spenderas i bilköer och fler kronor läggs på att tanka bilen. Det är varken privatekonomiskt eller samhällsekonomiskt lönsamt. Tyvärr måste jag säga att varken Kristdemokraterna eller Moderaterna har vågat ta till orda mot Miljöpartiet i den här frågan. I stället har man köpt bilen i säcken.

Vi sverigedemokrater står upp för bilen, och vi vill att Region Stockholm aktivt ska verka för en östlig förbindelse gentemot regeringen. Men vi vill också genomföra kraftiga investeringar i våra länsvägar för att på riktigt minska bilköerna och mindre investeringar i oanvända cykelvägar.

Likväl ska kollektivtrafiken värnas och ges möjlighet att utgöra ett fullgott alternativ till bilen. Den ska utgöra en trygg plats för resenärerna. Man ska känna sig säker i kollektivtrafiken oavsett om man reser på natten eller på dagen, och man ska veta att personer som inte har något i Sverige att göra inte heller vistas i kollektivtrafiken. För detta behövs fler REVA-kontroller så att polisen ges möjlighet att hitta och utvisa fler illegala migranter. Samtidigt utgör kollektivtrafiken en del av samhällskontraktet. Man gör rätt för sig genom att köpa sin biljett. Hårdare tag ska tas mot fuskarna och fler biljettkontroller ska ske i utsatta områden där fusket är som mest utbrett.

För dem med särskilda behov av färdtjänst ska kvaliteten öka. Framför allt ska det finnas tydliga krav och en tydlig uppföljning av chaufförers kunskaper i svenska. Resenären ska alltid känna sig bekväm med att kommunicera med taxiföraren. Men vi måste även se till att ha ett valfrihetssystem i färdtjänsten så att man som resenär kan välja bort det bolag som inte gör ett bra jobb och välja det bolag som gör ett bra jobb.

Region Stockholms kulturbidrag måste avgränsas så att de gör verklig samhällsnytta. Föreningar som skapar en meningsfull vardag för våra ensamma äldre, pensionärer, ska ges stärkt möjlighet att verka. Alla kulturprojekt är inte lika mycket värda. Många når varken ut till stockholmarna eller efterfrågas av medborgarna. Till dessa måste finansieringen minska. Stockholms lokalhistoria ska värnas, och nya generationer stockholmare måste ges möjlighet att tycka till om den offentliga konsten.

Slutligen måste vi som politiker i Region Stockholm våga göra de tuffa, normativa och principiella ställningstagandena. De senaste årens stora migration kräver att vi tydliggör de skyldigheter som råder i vår region, inte bara de rättigheter som råder. Värden som sekularism och jämställdhet i kombination med krav på att lära sig språket och förstå den nationella majoritetskulturen måste eftersträvas av alla politiska instanser.

Sverigedemokraterna inför därför förbud mot kvinnodiskriminerande klädsel i offentlig sektor, hos våra regionanställda. Vi markerar mot skadliga kulturella sedvänjor, som könsstympning av små pojkar, och slopar den obegränsade möjligheten till kostnadsfri vårdtolk. Vår budgetvision för Stockholm utgör ett nytänkande och ett konservativt alternativ — ett sverigedemokratiskt alternativ.

Med de orden yrkar jag bifall till vårt budgetförslag.

Anförande nr 5
Regionrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Med balanserad budget avses enligt 8 kap. 4 § tredje stycket kommunallagen att budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Men har vi inte också ett större uppdrag, att budgeten ska upprättas så att framtidstron överskrider pessimismen? Ska vi inte eftersträva en debatt där tillit och god vilja överskrider den avsiktliga svartmålningen?

Regionen styr över några av de viktigaste, svåraste och mest komplicerade frågor som ryms inom den offentliga sfären. Vi har inte behov av polarisering, illvilliga tolkningar och överdriven svartmålning. Verkligheten kan ibland vara problematisk, men överdrifter gynnar ingen. Vi har inte behov av att göra våra patienter och kollektivtrafikresenärer till en tennisboll i en match om regeringsmakten i Sverige. Vi har behov av ödmjukhet, öppenhet och prövande och lärande ledarskap. Inga framgångar kan nås i regionpolitiken eller någon annanstans utan risk för misstag. Om vi då bara fokuserar på misstagen kommer motkrafterna mot nödvändiga förändringar att tjäna på det och demokratin och tilliten i samhället att stå som förlorare.

Fru ordförande! Den blågröna koalitionens fjärde budget under mandatperioden ligger nu på bordet, den sista innan nästa val. Centerpartiet gick till val 2018 för att satsa på vårdcentralerna, kraftsamla mot psykisk ohälsa, ge personalen goda villkor och säkra trygga förlossningar. Det är klart att Centerpartiet hade önskat att Region Stockholm den här mandatperioden skulle ha tagit ännu större kliv mot en vård i balans med kortare köer, moderniserade arbetssätt och ledarskap för en bättre arbetsmiljö på sjukhusen samt en stärkt primärvård. Nu hoppas vi att covidpandemin i huvudsak är över och att vi kan fullfölja dessa viktiga ambitioner.

Vi ser och hör den trötthet som vårdens personal känner efter ett och ett halvt år av extraordinärt pandemitryck, och vi vidtar nu de åtgärder som vi och vår blågröna koalition bedömer som de viktigaste för att vården, och inte minst förlossningsvården, ska återfå en långsiktigt hållbar balans och bättre arbetsmiljö.

Vårdens byggnad måste byggas stark i sin grund, primärvården, för att också akut- och specialistsjukvården ska stå stabil. Även om pandemin stulit tid och resurser av oss alla innebär denna budget, med tilläggsbesluten om ökade resurser för förlossningsvården, med stärkta insatser för kompetensförsörjning, arbetsmiljö och ledarskap och med en tydlig prioritering av primärvården, att vården byggs starkare och mer hållbar. De förebyggande insatserna, som ligger Centerpartiet särskilt varmt om hjärtat, är förstås också ett viktigt långsiktigt bidrag till friskare liv och minskade vårdbehov.

Jag vill passa på att ge en uppmaning till alla, både till er som lyssnar här i salen och till er som demonstrerar er oro och frustration utanför Landstingshuset: Tro inte på de oppositionspolitiker som säger att regionledningen drivs av andra motiv än att vården ska vara trygg för patienterna och ha attraktiva arbetsplatser för sjuksköterskor, undersköterskor och läkare!

Fru ordförande! Centerpartiet gick till val 2018 på parollerna Krafttag för att bussen ska fram, Fortsätt bygg ut Stockholms kollektivtrafik, Bygg ut pendelbåtstrafiken. Kollektivtrafiken ska och måste vara normen och navet i en växande storstadsregions resor. Klimatet kräver det, men det är inte heller möjligt att bygga en trevlig, attraktiv och ekonomiskt konkurrenskraftig storstadsregion om alltför många människor tar bilen och allt större utrymme måste tas i anspråk för vägar och parkeringsplatser. Därför är det viktigt att vi i budgeten för 2022 lägger krutet på att locka tillbaka dem som slutat åka kollektivt under pandemin och ser till att så många som möjligt av alla nya invånare i regionen vill välja cykeln eller kollektivtrafiken som sitt älsklingssätt att resa.

Även om covidpandemin grävt enorma hål i trafikbudgeten och i den blågröna koalitionens reformutrymme kan jag konstatera att vi med oförminskad kraft bygger ut T-banan, lokalbanor och pendelbåtstrafiken. Jag är särskilt glad över min kollega Tomas Erikssons arbete och de budgetsatsningar som görs för smidigare och snabbare bussresor.

Fru ordförande! Jag har svårt att ta det största oppositionspartiet på allvar när de i sin budget vill påskina att Region Stockholm inte tar initiativ till att lösa regionens stora framtidsutmaningar för att, som de menar, små blå kommuner tjänar på ett svartepetterspel. Det är nog snarare så att en del kommuner tycker att vi tar för många och stora initiativ. Vi kommer att återkomma i den här budgetdebatten om nya initiativ till studentbostäder, kraftsamling för hållbar mobilitet, regional cykelplan, besöksnäring och livsmedelsföretagande.

I en tävlan om att låta handlingskraftig kommer partier som tror att de kan tvinga kommunerna att dansa efter regionens pipa att vinna, men om vi verkligen tar den allvarliga bostadsbristen, klimatet, trängseln och kompetensförsörjningen på allvar måste vi bygga vår samverkan långsiktigt med tydlighet för invånarna om vad våra gemensamma utmaningar är och med ödmjukhet och lyhördhet för kommunernas, näringslivets och civilsamhällets idéer och vilja. Då kommer framgång att föda framgång.

Fru ordförande! I det grå novembermörkret, i en förlossningskris, i en klimatkris och i en tid av växande politisk polarisering är det lätt att både den politiska debatten och de politiska förslagen blir underbalanserade på framtidstro och hopp. Men vi lever faktiskt i Europas mest innovativa och konkurrenskraftiga region med en fantastisk, idérik, engagerad, internationell, arbetsam befolkning. Vi har goda förutsättningar att lösa problem och att fortsätta leda utvecklingen mot hållbar utveckling.

För Centerpartiet är det tydligt att Stockholmsregionens framgångar bygger på frihetliga och gröna lösningar, och vi kan göra vår region till den bästa och mest fantastiska platsen i världen. Genom föredömets makt påskyndar vi en god utveckling i hela världen. Låt oss alltså inte blicka bakåt till ett ofta slutet och ojämlikt folkhem eller till grå bil-och-betong-nostalgi. Låt oss blicka framåt mot hållbarhet, möten, företagsamhet och utveckling för alla våra invånare i hela länet.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 6
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Stockholm är möjligheternas region. Majoritetens budgetförslag ger förutsättningar för en offensiv nystart efter pandemin. Samtidigt ser vi brister som vi möter med konkreta åtgärder, till exempel i förlossningsvården, där arbetet riktas mot att införa one-to-one care, större satsningar på utbildning, på arbetsmiljö och på mycket annat.

Vi går mot valår, och skiljelinjerna mellan partierna blir allt tydligare. Den styrande koalitionen vill fortsätta inriktningen mot ett stort och brett vårdutbud av hög kvalitet som möter patienternas behov. Detta ställs mot förslag från Sverigedemokraterna, som vill lägga ner de uppskattade närakuterna som i så hög grad avlastat akutsjukhusen och förbättrat tillgängligheten.

Vårt budgetförslag ställs också mot Socialdemokraterna, som kraftigt vill minska alternativen i vården. Besluten på S-kongressen talar också sitt tydliga språk. Mer ska drivas av regionen själv, mindre av fristående aktörer. Valfriheten ska minska genom att vårdvalen avskaffas. Demokratisk kontroll kallar de det för men menar förstås politisk detaljstyrning och mindre frihet för patienter, vårdgivare och medarbetare.

Einstein lär ha sagt att definitionen på galenskap är att göra samma sak om och om igen och förvänta sig ett annat utfall. Om det vill sig illa får vi efter valet uppleva detta i Stockholmssjukvården för nu stakar Socialdemokraterna ut vägen mot ett nytt vårdmonopol. Vi har provat det förr. Resultatet av deras politik kommer att bli, som det alltid blir när Socialdemokraterna styr, längre köer, sämre valfrihet och färre arbetsgivare i vården.

Fullmäktige! Kollektivtrafiken är regionens blodomlopp och vårt viktigaste bidrag till minskad klimatpåverkan. Vi ska fullfölja den ambitiösa utbyggnadsplanen för tunnelbanan och fortsätta att underlätta invånarnas vardag. Jag förvånas över de kraftfulla besparingar som Socialdemokraterna riktar mot kollektivtrafiken. De säger sig i sin budget vilja satsa på allt och väldigt mycket. Men de bygger ett luftslott för finansieringen saknas. Det är tvärtom neddragningar i budgeten.

Ett starkt och fritt kulturliv är en omistlig del av den liberala demokratin men också en förutsättning för att vår region ska vara en kreativ, attraktiv och välkomnande plats för människor med olika bakgrund. Sverigedemokraterna föreslår en kulturpolitisk slakt med drakoniska neddragningar och en välutvecklad politisk klåfingrighet. Det är inte värdigt vår huvudstadsregion.

Fullmäktige! Låt mig peka på några av de områden som jag ser som särskilt betydelsefulla.

Vi måste stoppa pandemin. Vaccin heter lösningen, men fortfarande ser vi att alltför många avstår möjligheten. Min slutsats är att vi behöver införa vaccinpass i Sverige och i Stockholm, precis som man gjort i många andra länder. Jag vill därför ta tillfället i akt och uppmana regeringen att agera snabbt och med handlingskraft. Ge oss möjlighet att använda vaccinpass i samhället så att vår frihet kan värnas och vi slipper riskera drastiska restriktioner som drabbar alla.

Vårdskulden måste bort! Stockholmarna ska ha en vård utan köer, som de vant sig vid. Då krävs ett brett vårdutbud, då krävs det att vi bejakar fler, inte färre, vårdgivare. Jag tror att vi behöver fler närakuter i framtiden, men framför allt behöver vi husläkarmottagningar som står starka och kan bli det nav i sjukvården som de verkligen har förutsättningar att vara.

Äldre ska ha en trygg vård och ges bästa förutsättningar för sin hälsa. Äldre människor har betalat ett enormt högt pris under pandemin. Besöksförbudet i äldreomsorgen har varit något av det värsta som människor utsatts för. Kommunerna och regionerna måste dra lärdomar av det och stärka beredskapen att möta pandemier och andra hälsohot. Regionen har ett ansvar för detta. Vi måste säkra tryggheten genom att utveckla läkarmedverkan i äldreomsorgen och genom att tillsammans med kommunerna säkerställa möjligheter för människors sociala kontakter och värdighet.

Ordförande! Jag är stolt över den budget som den blågröna koalitionen lägger fram. Stockholm är möjligheternas region.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 7
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande, ledamöter! Coronakrisen har satt sjukvårdens organisering och funktion i blixtbelysning. Samordningen mellan stat, regioner och kommuner har inte fungerat. Statens haveri under pandemin, då regeringen inte tog ansvar för den stora smittspridningen utan skyllde problemen på de 21 regionerna, är ett misslyckande som vi behöver göra någonting åt, helst förstås med en ny regering för vårt land.

För att förbättra samordningen tror vi kristdemokrater att det behövs en sjukvårdsreform med ett förstatligande av sjukvården. När jag kom tillbaka till regionpolitiken blev det nämligen väldigt tydligt för mig att vi har en ojämlik tillgång till vård runt om i landet där 21 regioner gör på olika sätt. Jag ser det till exempel i ett av mina ansvarsområden, cancerscreeningen. Stockholmarna får väldigt mycket mer screening än andra regioners medborgare. Varför ska det vara så? Det här gäller även operationsköer, behandlingsmetoder och mycket annat. Det finns en ojämlikhet i tillgången till vård som bör jämnas ut bättre, särskilt då patienterna blir lidande.

Självklart är vi stolta över den goda vård vi får i Region Stockholm och över den högspecialiserade vården där vi på väldigt många områden ligger i framkant. Men fler behöver förstås få del av allt det som stockholmarna får del av.

För att hälso- och sjukvården ska fungera väl behövs det flera satsningar på medarbetarna för att de ska få rätt utbildning och rätt kompetens. Vi ser det exempelvis nu inom förlossningsvården. Där behövs det fler barnmorskor. Jag är därför glad över att vi i nästa års budget satsar på kompetensförsörjningen. Sedan ett antal år tillbaka erbjuder ju Region Stockholm utbildning till barnmorskor, sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor med bibehållen lön. Redan tidigare har vi bestämt om 300 platser per år, men nu ökar vi med ytterligare 100 utbildningsstarter.

Förlossningsvården har den senaste tiden kommit i fokus. Pandemin har slagit hårt på många inom vårdområdet och har slagit på olika sätt. Kravet att stanna hemma vid förkylningssymtom gör att också förlossningsvården har drabbats av bemanningsproblem, och att gå många extra pass tar självklart på krafterna. Vi behöver en trygg förlossningssituation för de födande kvinnorna – ja även för de pappor som är med och som många gånger känner en stor oro. Men det behövs också en trygg arbetsmiljö för våra barnmorskor som är med vid det viktiga tillfället när ett barn ska födas.

Det här är frågor som engagerar mig och Kristdemokraterna, och därför har vi verkligen sett fram emot ytterligare satsningar, för vi i regionen kan och ska göra mer. Jag tycker därför att det var bra när vi förra veckan fattade beslut om att vi de närmaste tre åren ska satsa över 500 miljoner på förlossningsvården. Det gäller olika insatser, men framför allt ska vi införa arbetssättet med en barnmorska per födande kvinna. Det är ett arbetssätt som gör det mindre stressigt för barnmorskorna. Jag ser fram emot att vi i Region Stockholm som första region i hela landet tar ett steg med denna höga ambition. Det är ett oerhört positivt steg framåt.

Fru ordförande! Vi arbetar nu också hårt för att beta av vårdskulden så att vårdköerna minskar. Planen är att nästa år ha återgått till en månads väntetid i stället för tre månader. Här kan noteras att den nationella vårdgarantin är tre månader medan Stockholms är en månad. Som stockholmare har vi alltså oerhört många fördelar. Målet är nu att vi ska komma tillbaka till en månad, och det kommer vi att jobba stenhårt för under nästa år. Vi gör det i och för sig redan nu, men vi kommer att göra det också nästkommande år.

För att klara dessa utmaningar och säkerställa en god och tillgänglig vård av hög kvalitet går den blågröna koalitionen, i motsats till vad oppositionen säger, fram med en rekordstor budget för hälso- och sjukvården i Stockholm. Sjukvården får en anslagsökning på 2,2 miljarder kronor, vilket innebär att budgeten hamnar på över 70 miljarder kronor. Primärvården ska vara navet i sjukvården, och husläkarmottagningarna får en uppräkning på 4 procent. Dessa medel är viktiga tillskott för att utveckla och förbättra vården framöver.

Vi har fått kritik från oppositionen för att vi skulle ha varit för återhållsamma. Men det är tack vare god hushållning av ekonomin som vi nu kan göra dessa stora satsningar, trots ett fortsatt osäkert ekonomiskt läge. Magdalena Andersson lovade att staten skulle stå för alla coronarelaterade kostnader, och vi kan nu tyvärr konstatera att det var tomma löften.

Samtidigt ska Region Stockholm betala drygt 10 miljarder mellan 2022 och 2024 till det kommunala utjämningssystemet. Utjämningssystemet försämrar avsevärt Region Stockholms förutsättningar att bedriva verksamhet framöver.

Som Gustav Hemming tidigare var inne på behöver vi en framtidstro. Men vi behöver också god ekonomisk hushållning av regionens medel till gagn för patienterna. Detta är vad vi i majoritetspartierna står för år ut och år in. Vi satsar på kärnverksamheterna, medan oppositionens budget faktiskt innebär ett stort antal nedskärningar och mindre valfrihet.

Vi kristdemokrater har varit med och tagit ansvar i regionen under en längre tid. Budgeten har varit i balans varje år. Att ha en buffert i reserv, som vi nu har, är bra, och det är något som vi bör fortsätta att ha. Men jag tror att stockholmarna inser att vår koalition behövs även framöver och efter nästa val.

Anförande nr 8
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Vi i Miljöpartiet gick 2018 till val på några ganska enkla paroller: Hopp i stället för hat och Framtidstro i stället för rädsla. I lördags avslutades klimattoppmötet i Glasgow i Skottland. Även om mötet av många har beskrivits som en stor besvikelse utifrån att man bedömt att det funnits behov av att ta politiken framåt på internationell nivå har världens ledare ändå tagit några stapplande steg. Men när internationella ledare fortfarande famlar något visas med all önskvärd tydlighet behovet av att vi som är ledare på regional och lokal nivå tar vårt ansvar och tar rejäla kliv framåt.

I den budget som den blågröna majoriteten presenterar här i dag visar vi med all önskvärd tydlighet att vi lägger fram en realistisk politik för att förverkliga Region Stockholms vision om att bli världens första klimatneutrala huvudstadsregion. Med en ny klimat- och hållbarhetsnämnd på plats, med en ny hållbarhetspolicy och en ny hållbarhetsstrategi i antågande, med nya – och enligt vissa partier här i salen orealistiska – hållbarhetsmål och med en regional koldioxidbudget kommer Region Stockholm att bli en föregångare såväl i Sverige som internationellt när det gäller regionalt klimatarbete. Det, mina vänner, är något vi kan vara väldigt stolta över.

Samtidigt som vi gör detta fortsätter vi att utveckla kollektivtrafiken både till gagn för stockholmarna och naturligtvis också som del av vårt klimatarbete. De senaste veckornas ökning av försäljningen av såväl månadskort som engångsbiljetter visar tydligt att stockholmarna vill resa kollektivt. Vi ska naturligtvis fortsätta att underlätta för dem att göra så. Inriktningen från den blågröna majoriteten är tydlig. Vi ska i framtiden erbjuda kollektivtrafik som är ännu mer prisvärd än andra färdmedel, och vi ska göra det genom ett biljettsortiment som bättre matchar behoven hos framtidens resenärer.

En otroligt viktig del av framtidsbygget för kollektivtrafiken i Region Stockholm handlar om att ställa om och elektrifiera kollektivtrafiken. Därför fattade vi nyligen beslut om 300 nya elbussar i Region Stockholm. De kommer att följas av ytterligare fler elbussar fram till dess att vi har en helt emissionsfri kollektivtrafik på land och i framtiden även på vatten.

Vi fortsätter utbyggnaden av kollektivtrafiken både ovan och under jord. Där andra regioner drar i handbromsen för kollektivtrafikens utveckling satsar vi i Region Stockholm nu på att få tillbaka resenärer till bussen, pendeltåget och tunnelbanan.

Vänner! Våren 2020 – ni minns denna långa hemska vår – stod jag här i talarstolen och talade om att när krisen slår till behöver vi i det offentliga vara tydliga med att vi finns till här för våra medborgare när de behöver oss. Detta löfte från vår och min sida är i högsta grad fortfarande giltigt. I denna budget anslår vi nästan 3 miljarder till hälso- och sjukvården, varav 252 miljoner kronor öronmärks till utbyggnaden av vården på våra husläkarmottagningar och införandet av första linjens psykiatri.

Precis som har tydliggjorts under de senaste veckorna saknas dock inte utmaningar inom sjukvården att adressera och ta tag i. Kostnadsökningstakten inom flera verksamheter, inte minst specialiserade vårdval och akutsjukhus, är fortfarande för hög, och naturligtvis måste situationen kring förlossningarna lösas. Därför finns det, enligt mig, ett glasklart budskap till alla personer i chefsposition i Region Stockholm som läser den blågröna majoritetens budget: När ni läser ordet ”effektivisering” betyder det de facto att man ska minska administrationen, minska kostnaderna för it-verksamhet och använda befintliga dyra apparater bättre. Det betyder inte färre sjuksköterskor på akutsjukhusen eller allmänläkare på vårdcentralerna. Detta är ett glasklart budskap från den blågröna koalitionen.

Samtidigt har vi på rekordkort tid nu fattat historiskt viktiga beslut för att hantera den kris som uppkommit i förlossningsvården. Vi har beslutat om en tidssatt och budgetsatt inriktning om att införa en barnmorska per födande kvinna. Det är någonting som vi i Miljöpartiet faktiskt gick till val på så tidigt som 2014.

Trots att det finns ett antal orosmoln på horisonten finns det ändå flera saker att vara stolt över i den budget som vi i morgon kommer att fatta beslut om. Politisk förändring sker sällan över en natt, men genom att budget för budget och beslut för beslut sakta flytta fram positionerna för miljö, klimat, kollektivtrafik, psykiatri och nära vård har Region Stockholm blivit både bättre och grönare än för fyra år sedan.

Bifall till regionstyrelsens förslag till beslut inklusive tilläggsbeslut!

Anförande nr 9
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Innan jag ställer min fråga vill jag säga att vi nu verkar ha fått ett nytt politiskt block. Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna har i riksdagen presenterat ett gemensamt budgetförslag.

Fru ordförande! Akutsjukhusen i Region Stockholm har länge varit underfinansierade, vilket har skadat patientsäkerheten i vår region. Du, Irene Svenonius, har själv påstått att så inte är fallet, trots att sjukhusens egna underlag men också verkligheten visar på motsatsen. Även under nästa år fortsätter ni med underfinansieringen av sjukhusen, trots skriande behov som inte minst har sin grund i den stora vårdskuld som har byggts upp under pandemin. Jag vill därför fråga dig om du verkligen kan garantera att de resurser som ni har avsatt till akutsjukhusen kommer att räcka till för att säkerställa patientsäkerheten i Region Stockholm.

Anförande nr 10
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Den här koalitionen har tillfört hälso- och sjukvården över 6 miljarder kronor under mandatperioden. Detta är ett högt prioriterat område. Alla akutsjukhus har år för år fått mer pengar och fler anställda. Budgeten för 2022 utgör ingen skillnad, utan här fortsätter vi på den inslagna vägen. När det gäller att kapa vårdköerna har vi i år tillfört en halv miljard extra. Nästa år blir det ytterligare en halv miljard extra som kommer de vårdgivare till del som kommer att vara med och kapa vårdköerna. Väldigt mycket av detta kommer att gå till våra akutsjukhus.

Vi värnar akutsjukhusens kapacitet och personalens hälsa, och vi tillför dessutom särskilda resurser för att stärka arbetsmiljön på just akutsjukhusen. Vi, och jag, ser nämligen hur hårt våra medarbetare sliter.

Men hur ser din budget ut, Aida? Din budget är ju helt underfinansierad.

Anförande nr 11
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag noterar att Irene Svenonius inte svarade på min fråga om huruvida det budgetförslag som hon har presenterat kommer att kunna garantera patientsäkerheten. Om jag får göra en liten prognos tror jag att vi under våren kommer att märka konsekvenserna av detta budgetförslag. Det gäller både patientsäkerheten och potentiella personalneddragningar, återigen enligt sjukhusens egna underlag.

Socialdemokraternas budget är till fullo finansierad in till sista krona och öre. Vi ger mer till akutsjukhusen. Det gör vi genom att omprioritera till sjukhusen från utgifter som inte har med sjukvården att göra, till skillnad från er.

Anförande nr 12
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Den blågröna koalitionens budget ger hela hälso- och sjukvården mycket goda förutsättningar, och det har varit vårt fokus under hela mandatperioden. Det gäller både akutsjukhusen och våra vårdcentraler. Men Aida Hadzialic vill genomföra stora neddragningar på den vård som ligger utanför akutsjukhusen. Patienterna kommer inte att ha någonstans att gå även om det finns en privat vårdgivare. Det skulle leda till en kraftigt ökad belastning på akutsjukhusen, och det gör mig väldigt bekymrad.

Och nej, din budget är faktiskt inte finansierad. Torsdagens möte i regionstyrelsen fick mig att ägna helgen åt att gå igenom ditt budgetförslag med de tillägg som gjordes i torsdags. Det är en underfinansiering på ungefär 360 miljoner, och budgeten är inte ens laglig, Aida. Du får tyvärr gå hem och räkna om.

Anförande nr 13
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande! Ni lade fram en budget i regionstyrelsen, Irene, och sedan när det blev ett barnmorskeuppror kom ni in med nya pengar. Barnmorskorna har ju i många år sagt att de vill ha en barnmorska per födande kvinna. Vi har sedan lång tid tillbaka lagt in det i vår budget. De har också sagt att de vill ha en ny förlossningsmottagning och bättre arbetstider. I sista stund har ni lyssnat på dem och lagt in en del pengar, men har du inte lyssnat på dem tidigare?

Anförande nr 14
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Vi har år för år, Anna Sehlin, utökat resurserna till förlossningsvården eftersom det är en prioriterad del av hälso- och sjukvården. Kvinnor ska kunna föda sina barn i en trygg miljö. Medarbetarna ska ha en bra arbetsmiljö. Vi har jobbat med att utbilda barnmorskor; de har fått utbilda sig på betald arbetstid. Nu har vår förlossningssamordnare sagt att tiden är mogen att ta det stora steget och som första region i Sverige införa en barnmorska per födande kvinna. Därför har vi tillfört de pengar som behövs. Jag tror att också du egentligen välkomnar det och att vi är eniga om det här.

Vi kommer nu att genomföra förändringar som, enligt min prognos, får stor påverkan på hela den svenska förlossningsvården.

Anförande nr 15
Regionrådet S e h l i n (V): Men ett av barnmorskornas krav har varit en ny förlossningsenhet. Där har ni S:t Görans förlossning som i stort sett står klar att ta emot födande kvinnor och bemanna med barnmorskor. Varför kan S:t Göran inte öppnas redan 2022? Varför måste vi vänta till 2026?

Anförande nr 16
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Där har koalitionen varit tydlig i regionstyrelsen och sagt att 2026 inte är ett heligt årtal. Vi låter hälso- och sjukvårdsnämnden årligen göra prognoser över antalet förlossningar för att se om de kan klaras av på de befintliga förlossningsklinikerna eller om S:t Göran behöver öppnas tidigare. Här finns verkligen ingen prestige. Det handlar om att ha en väl fungerande förlossningsverksamhet och trygg vård för födande kvinnor. Om kliniken på S:t Göran behövs kommer den att öppnas tidigare, men det måste hänga ihop med förlossningsprognoserna. Det tar dessutom ungefär ett och ett halvt år att öppna den från att besluten är fattade.

Anförande nr 17
G a b r i e l K r o o n (SD): Nu har snart en hel mandatperiod gått för det nya styret där Moderaterna samarbetar med Miljöpartiet i Region Stockholm. Nationellt är ni ofta huvudfiender och tvistar om frågor som bilåkande, synen på lag och ordning och integrationen i vårt land. Lokalt verkar dock samförstånd råda. Under mandatperioden har särskilt tre ganska uppseendeväckande beslut fattats i ert majoritetsstyre. Det första är att Region Stockholm även fortsättningsvis ger miljonbidrag till det islamistiska studieförbundet Ibn Rushd. Det andra är att man vägrar införa eller utreda en kostnadsbegränsning av språktolkar för personer utan funktionsnedsättning. Det tredje är att bilvänliga satsningar såsom Östlig förbindelse eller större investeringar i länsvägar helt saknas. Nu handlar politik självklart om kompromisser, men frågan är om ni har kompromissat bort för mycket.

Anförande nr 18
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Den blågröna koalitionen vilar tryggt i stora satsningar på vårdens utveckling – 6 miljarder under denna mandatperiod. Vi bygger ut kollektivtrafiken steg för steg. Det är våra kärnverksamheter. Region Stockholm bygger inga vägar för bilar. Det är inte vår huvuduppgift. Det gör Trafikverket. Vi har ansvaret för vården och kollektivtrafiken, och vi har fokuserat på det som är våra kärnverksamheter. Precis som du har noterat fungerar samverkan alldeles utmärkt mellan partierna i den blågröna koalitionen. Det är oerhört bra och tryggt för stockholmarna. Det innebär att vi kan ha Sveriges kortaste vårdköer och världens bästa kollektivtrafik.

Anförande nr 19
G a b r i e l K r o o n (SD): Jag noterar att jag inte har fått svar på mina frågor om de principiella ställningstagandena. Region Stockholm är ju med och fördelar medel till länsvägar. Vi kan också påverka regeringen så att den initierar arbetet med Östlig förbindelse. Men jag får väl ändå hoppas på att man i valrörelsen kommer att ta fram den konservativa sidan i Stockholm och börjar tala samma språk som man talar nationellt.

Anförande nr 20
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Jag noterar att Sverigedemokraterna i detta hus nu backar undan från viktiga utbyggnadsprojekt inom kollektivtrafiken, såsom Roslagsbanan till city, som är en av de åtgärder som ska vidtas framöver för att vi ska förbättra kollektivtrafiken. En av våra uppgifter är att bygga ut kollektivtrafiken. Att bygga statliga vägar som Östlig förbindelse är inte Region Stockholms uppgift. Om staten tänker bygga Östlig förbindelse kommer vi att kasta oss över detta för att se om den går att använda för kollektivtrafikens ändamål. Det är vårt ansvar.

Länsplanen är ännu inte fastställd, utan den är ute på remiss. Den ska processas politiskt och sedan komma upp till regeringen för fastställande. Där ingår såväl vägar som kollektivtrafik och cykelbanor för att hela länet ska fungera.

Anförande nr 21
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Du, Aida, talade i över tio minuter i ditt inledningsanförande. Mindre än en minut av det ägnade du åt ditt eget budgetförslag. Det är häpnadsväckande, tycker jag. Det är precis så fattigt på reformer som ditt anförande kunde tyda på. Jag tror att både du och jag helst talar om den blågröna koalitionens budget – jag av stolthet och du för att du har en budget som bara är ett luftslott. Om jag ska vara riktigt elak är det en 119 sidor lång debattartikel som handlar mer om Moderaterna än om socialdemokratisk politik.

Det jag på riktigt undrar över är hur du ska finansiera din budget. Den är nämligen inte finansierad. Efter torsdagens regionstyrelsemöte saknas 360 miljoner kronor. Låt mig låna ett uttalande från din egen statsminister, den avgående: Man kan inte styra en region på en servettskiss.

Anförande nr 22
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Som jag har sagt flera gånger är Socialdemokraternas förslag till budget fullt finansierat. Irene Svenonius borde veta att förvaltningen aldrig hade släppt igenom vår budget om alla förslag inte var finansierade. Det trodde jag att hon hade kunskap om. Men där ser man!

Socialdemokraterna prioriterar sjukhusen, primärvården och vårdpersonalen. Vi behåller valfriheten men effektiviserar där vi ser att regionens skattepengar inte används ändamålsenligt. Vi drar ned på kostnaderna för hyrpersonal, ständigt nya vårdvalsmarknader och administrationens svällande byråkrati. På så vis ser vi till att vårdens pengar går till vården. Jag förstår att detta är artfrämmande för dig, Irene Svenonius, givet att du, trots att Region Stockholm har Sveriges bästa ekonomiska förutsättningar, inte lyckas garantera vård efter behov.

Anförande nr 23
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Nja, när vi gick in till regionstyrelsemötet i torsdag var din budget faktiskt balanserad, och då låg den på plus 290 miljoner kronor. Men när vi gick ut från mötet låg den på minus 360 miljoner kronor. Och nej, förvaltningen hindrar inte politiker från att lägga fram dåliga förslag. Det får vi faktiskt ta ansvar för själva, även du, Aida Hadzialic.

Jag undrar vad vilja Socialdemokraterna. Din budget är en debattartikel på 119 sidor, och den innehåller bara politisk pajkastning mot andra partier. Ni har på riktigt inga reformer. Ni har suttit i opposition sedan 2006. Vad har ni gjort sedan dess? Har ni sovit? Det är ju samma gamla politik som ni tidigare har gått till val på och som gång på gång har underkänts av stockholmarna. Man häpnar faktiskt.

Anförande nr 24
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Irene Svenonius verkar inte känna till hur ordningen fungerar i Region Stockholm. Allt filtreras genom förvaltningen, och förvaltningen har godkänt vårt budgetförslag. Vi har haft långa sittningar med dem, och de har sagt ja till det förslag som har lagts fram för att det ska kunna klubbas igenom i denna församling.

Socialdemokraterna utgår från en mer träffsäker och aktuell skatteprognos än vad du själv gör, Irene Svenonius, och vi effektiviserar. Vi tänker sanera det skatteslöseri som ditt parti står för i denna region, eftersom vi vill att vårdens pengar ska gå till vården. De ska inte gå till konsulttjänster, hyrpersonal, ständigt svällande vårdvalsmarknader eller administration.

Anförande nr 25
Regionrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! När jag läser Socialdemokraternas budget känner jag att det är väldigt mycket insinuationer, antydningar och ibland påståenden om egenintressen, missbruk, oegentligheter och korruption. Samtidigt nämner man Moderaterna 46 gånger i budgeten, medan ”blågrön” nämns en gång. Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Miljöpartiet nämns ingen gång. Detta väcker förstås frågan huruvida du anser att vi i de andra fyra partierna är lika onda som Moderaterna eller om vi bara är korkade. Men den frågan tänker jag inte ställa till dig, Aida.

Ni har dock ett förslag i er budget om inrättande av en antikorruptionsombudsman. Det finns en massa nationella myndigheter för detta, och vi stärker också vår egen uppföljning av missförhållanden i vården. Min fråga är följande: Ni vill lägga 10 miljoner kronor på denna antikorruptionstjänsteman, och ni skriver uttryckligen att det gäller en heltidstjänst. Även med 100 000 kronor i månadslön återstår 8 ½ miljon kronor för antikorruptionstjänstemannen. Vad ska dessa 8 ½ miljon kronor användas till, Aida?

Anförande nr 26
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Kort och gott och återigen: Vår budget är fullt finansierad. Och ja, vi vill ta itu med potentiella jävsaffärer och andra oegentligheter som kan förekomma i Region Stockholm. Den som känner sig träffad av detta får helt enkelt stå ut med det. Vi är framåtsyftande och vill att skattekronorna ska användas ändamålsenligt.

Anförande nr 27
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag kan konstatera att antikorruptionstjänstemannen har 8 ½ miljon kronor att köpa konsultrapporter för.

Anförande nr 28
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Jag ber eventuella åhörare på webben och i salen att uppmärksamma hur koalitionen och majoriteten skrattar åt problem med oegentligheter och fusk, trots att vi har haft djupa problem med detta i vår region. Men det finns ett mer seriöst alternativ i politiken i Region Stockholm.

Anförande nr 29
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Jag tror inte att vi skrattar åt så allvarliga frågor, utan jag tror att vi skrattar åt Gustavs träffsäkra kommentar om er, som ni anger, tjänstemannafiltrerade budget.

Jag har en fråga. Det är mycket vänsterretorik, och det känns säkert fräsigt för dig att få tala på det sättet här i vår fullmäktigesal. Men jag undrar över något: Ni ska dra ned våldsamt på den öppna specialistvården i vårdval, men patienterna finns ju ändå kvar. Var ska patienterna få sin vård om man tar bort vården? Ni sparar jättemycket pengar på detta, men patienterna finns kvar. Vart ska de vända sig när ni tar bort deras vårdgivare?

Anförande nr 30
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag ber alla här, inklusive åhörarna, att notera att också koalitionen drar ned på vårdvalen i sitt budgetförslag. Vi speglar ert förslag i mångt och mycket, Anna Starbrink. Valfriheten kommer att finnas kvar även med Socialdemokraterna vid makten, men vi tänker inte låta exempelvis regionens sjukhus fortsätta vara underfinansierade.

Anförande nr 31
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Försök inte, Aida! Ni lägger ned flera av vårdvalen, till exempel gynekologi. Kvinnor ska inte längre få välja den gynekolog de tidigare har gått till, för nu ska du bestämma vart man ska gå. Men samtidigt drar du in pengarna. Vart ska kvinnorna vända sig för att få vård när du tar bort de privata gynekologerna? Detta gäller även andra vårdvalsområden. Vart ska patienterna vända sig? Det är en helt rimlig fråga att ställa, men jag har fortfarande inte hört något svar.

Anförande nr 32
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Socialdemokraterna vill öppna fler vårdmottagningar över hela Stockholmsregionen, därför gör vi stora satsningar på såväl primärvården som specialistsjukvården på sjukhusen. Vi finansierar även förlossningsvården fullt ut för att vi ska kunna garantera en barnmorska per födande. Vi tar kvinnors hälsa på största allvar. Jag menar att vi gör det på större allvar än vad den styrande koalitionen verkar göra.

Anförande nr 33
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande! Jag har länge velat ställa denna fråga. Magdalena Andersson brukar väldigt ofta tala om att vi ska spara i ladorna. Men varje gång något speciellt tas upp i medierna säger Aida Hadzialic att regionen har ett överskott som vi ska använda oss av och göra det dagligdags. Pengarna kommer att ta slut i och med alla de insatser som Aida verkar vilja göra. Är det rimligt att stå i tv och om och om igen säga att regionen har gått med vinst eller överskott med 5 miljarder? Vet inte Aida Hadzialic att det här är engångsintäkter i form av reavinster vid försäljning av fastigheter, att vi hade en lägre pensionsinbetalning och så vidare? Är det rimligt att skrämma personalen med tal om varsel som inte finns? Känns det bra i magen att vilseleda människor i tv dag ut och dag in? Jag är jättetrött på det här.

Anförande nr 34
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag tror, Désirée Pethrus, att de som är riktigt trötta är de i den utslitna vårdpersonalen på bland annat akutsjukhusen. De förtjänar en fullt finansierad sjukvård, framför allt vad gäller sjukhusen och primärvården. Region Stockholm är Sveriges rikaste region, och vi socialdemokrater finansierar våra förslag huvudsakligen, återigen, genom att vi har en mer aktuell skatteprognos än vad majoriteten har och genom att vi effektiviserar onödiga utgifter som inte har med regionens kärnverksamheter att göra.

Det är samtidigt ett faktum att regeringen har gjort en historiskt stor satsning på regionerna, och Region Stockholm fick 16 miljarder av regeringen för åren 2020–2021.

Anförande nr 35
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande! Fullt finansierad är i varje fall koalitionens budget. Det är vi stolta över, och jag tror att stockholmarna inser att koalitionen behövs för att vi ska ha en seriös ekonomisk politik som gör att vi kan satsa på patienterna.

Vi kommer inte att få finansiering fullt ut från regeringen som Aida Hadzialic säger. Vi kommer att få betala 2 miljarder som vi på grund av pandemin inte fått i intäkter från till exempel kollektivtrafiken, trots att vi har fortsatt att köra enligt de vanliga tidtabellerna. Vi är alltså inte finansierade. Jag vill återigen fråga: Kan man säga att vi har gått med överskott eller förhåller det sig så att de 5 miljarderna utgörs av en tillfällig engångsintäkt?

Anförande nr 36
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Det är mycket riktigt så att Socialdemokraterna ville använda en del av de 5,6 miljarderna som regionen fick i överskott förra året till att trycka tillbaka vårdköerna och vårdskulden. Alldeles för många stockholmare fick inte vård i tid. Vi kommer aldrig att frångå principen om en budget i balans. Vi kommer alltid att finansiera våra förslag fullt ut då god ekonomisk hushållning är en bärande princip för oss.

Men återigen: Vi vill sanera ert skatteslöseri. Om Region Stockholm hade använt samma andel administratörer som exempelvis Region Västra Götaland hade vi kunnat spara in 1 miljard om året, som hade kunnat gå till sjukvården.

Anförande nr 37
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Jag tänkte börja min fråga med ett citat från Socialdemokraternas budgetförslag. Det rör kollektivtrafiken. Ni skriver att ”kollektivtrafikens huvudsyfte är att skapa rörlighet och tillgänglighet genom ett klimatsmart resande i hela Stockholmsregionen. En väl fungerande kollektivtrafik innebär att vi som medborgare kan arbeta, studera, leva och njuta av hela Stockholmsregionens utbud av möjligheter. Den är en förutsättning för jobb och tillväxt och ett sätt att bygga ihop en Stockholmsregion som lider av växande klyftor och bostadsbrist.”

Som du själv, Aida, har påpekat flera gånger använder ni i ert budgetförslag en skatteintäktsprognos som innehåller 900 miljoner kronor mer än majoriteten gör. Utifrån dessa ekonomiska förutsättningar och den inriktning av politiken som ni vill ha undrar jag varför Socialdemokraterna föreslår 115 miljoner kronor lägre i skattebidrag till kollektivtrafiken i Region Stockholm.

Anförande nr 38
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Vi drar inte ned på kärnverksamheterna i vare sig sjukvården eller kollektivtrafiken. Däremot är det återigen riktigt att vi drar ned på byråkratin och administrationen. Jag nämnde precis ett exempel. Om Region Stockholm hade haft samma andel administratörer som Region Västra Götaland hade vi kunnat spara 1 miljard om året. Dessa pengar hade kunnat gå till exempelvis kollektivtrafiken, Tomas Eriksson.

Anförande nr 39
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Jag vill med bestämdhet hävda att det inte går att hitta 115 miljoner kronor i konsultavgifter inom trafikförvaltningen. Det vill jag vara glasklar med. I min värld kommer det här inte att innebära något annat än neddragningar i trafiken.

Låt mig få ställa en följdfråga. Totalt sett förslår ni också olika former av rabatter för resande eller biljettprisminskningar, som jag visserligen allihop hade tyckt vara sympatiska men som totalt sett blir en summa på 700 miljoner kronor. När man läser er intäktsprognos för kollektivtrafiken kan jag samtidigt inte se någon skillnad mellan er och vår bilaga. Det är därmed 700 miljoner kronor som jag inte ser att det finns någon täckning för. Jag skulle gärna vilja ha svar på var dessa 700 miljoner kronorna finns i er budget.

Anförande nr 40
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Vårt budgetförslag är, återigen, fullt ut finansierat, men vi effektiviserar i förvaltning och administration. Låt mig påminna om det mediereportage från förra året då det uppdagades att en tjänsteman på trafikförvaltningen hade upphandlat konsulttjänster åt sig själv så att konsulten kunde göra det arbete som tjänstemannen egentligen skulle ha gjort. Så vill jag inte ha det i Region Stockholm.

Jag beklagar att du så innerligt har tagit efter Moderaternas världsbild, Tomas Eriksson. Vi hör uttalanden från regionråd som tycker att vårdpersonalen ska jobba smartare, men konsulter och administratörer i vår region ska tydligen inte jobba smartare. Är det så?

(Regionrådet E r i k s s o n (MP): Jag kan inte svara på frågan.)

(O r d f ö r a n d e n : Jag lägger ingen värdering i huruvida du *kan* svara på frågan, men du *får* inte svara på den.)

Anförande nr 41
G a b r i e l K r o o n (SD): Stockholm har i dag en av landets högsta regionalskatter, men trots det väljer Vänsterpartiet i sitt budgetförslag att höja skatten med 30 öre per hundralapp. Än värre är dock att skatten inte bara höjs för de rikaste, för höginkomsttagarna, utan även för helt vanliga medel- och låginkomsttagare. Många av dessa utgörs i vår region av sjuksköterskor och barnmorskor. Om ert budgetförslag blir verklighet kommer en barnmorska i Region Stockholm att få ungefär 1 500 kronor mindre i årslön, vilket går tvärtemot de krav som barnmorskorna hade under förlossningskrisen.

Min fråga till dig, Anna Sehlin, är: Anser Vänsterpartiet att barnmorskor i förlossningsvården får alldeles för hög lön?

Anförande nr 42
Regionrådet S e h l i n (V): Vi tycker att det är mer rättvist att ta in pengar via skattsedeln än via avgifter. Majoriteten höjer ju avgifterna inom vården och kollektivtrafiken, medan vi tycker att pengarna i stället ska tas in via skattsedeln.

Anförande nr 43
G a b r i e l K r o o n (SD): Det var ett väldigt tydligt besked. Det är alltså fullt rimligt att barnmorskor, sjuksköterskor och den utslitna personalen ska få ännu mindre i årslön.

I dag kommer en demonstration att hållas här utanför. Jag hoppas, Anna Sehlin, att du och Vänsterpartiet är tydliga med vilka prioriteringar och neddragningar av deras löner som ni kommer att göra om ert budgetförslag skulle gå igenom.

Anförande nr 44
Regionrådet S e h l i n (V): Alla som reser med kollektivtrafiken kommer med Vänsterpartiets förslag att få ett 110 kronor billigare 30-dagarskort. Alla som går till primärvården kommer att få ett billigare alternativ. Det tycker vi är rättvist. Vi tar det på skatten generellt i stället för att lägga det på vissa avgifter för enskilda.

Anförande nr 45
Regionrådet P e t h r u s (KD): Gabriel Kroon tog min fråga, så jag får ställa en annan fråga till Vänsterpartiet. Jag tycker verkligen att det här är intressant. En barnmorska skulle med 30 öre i skattesänkning förlora 1 500 kronor per år. Med 60 öre i skattesänkning skulle barnmorskan förlora 3 000 kronor per år. Det är en ganska ansenlig summa som de skulle mista med Vänsterpartiets politik.

Ni vill lägga ned vårdvalet, och vårdcentralerna ska få områdes- och listningsansvar med ett särskilt medicinskt ansvar för äldreboenden. I dag har vi en helt annan möjlighet. Vi har några företag som jobbar ute på äldreboendena. De har bland annat geriatriker. På husläkarmottagningarna har man inte någon skyldighet att ha geriatriker. Vad skulle bli bättre för sjuksköterskan som ska försöka samordna alla vårdcentraler mot att ha ett företag som kommer in med specialister som geriatriker? Vad blir bättre med det, enligt Vänsterpartiet?

Anförande nr 46
Regionrådet S e h l i n (V): Det är ju i er vårdstruktur som vi har många olika företag. Med vår vårdstruktur blir det mer tydligt vilken mottagning man ska gå till. Det listningstak som du nämnde finns bara för att ge husläkarmottagningarna och vårdcentralerna en rimlig arbetsbörda och kunna lära känna sina patienter.

Vi är emot vårdvalen för att det leder till en uppsplittrad vård och en struktur som vi inte stöder. Det är ni som har skapat ett system med många olika företag. Det är inget som vi eftersträvar.

Anförande nr 47
Regionrådet P e t h r u s (KD): För väldigt många sjuksköterskor på äldreboenden kan det bli kanske tio olika vårdcentraler som de ska hantera. Vi vet ju att de redan nu har väldigt ont om tid. Jag förstår därför inte hur det här ska leda till en förbättring för sjuksköterskan på äldreboendet som ska försöka hålla kontakt med alla olika husläkare. Jag tror att detta vore en väldigt dålig lösning.

I dag har vi några få utförare. Det finns två stora utförare som egentligen gör 90 procent av alla insatser på äldreboendena, och de är väldigt uppskattade. Jag tror att det här skulle bli sämre för sjuksköterskan på äldreboendet och för den enskilde, som i och för sig redan i dag alltid kan välja en vårdcentral vid sidan av vårdvalet. Det är tråkigt att ni går på en linje som försämrar för både äldre och personalen på äldreboendena.

Anförande nr 48
Regionrådet S e h l i n (V): Vi tror på kontinuitet och på att vården inte ska vara en vårdmarknad med olika vårdval där man ska göra val. Visst kan man välja, och det är kanske bra. Men det bästa är väl att man får vård som är nära och som är kontinuerlig?

Anförande nr 49
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Jag hade från början egentligen inte tänkt begära replik på dig, Anna Sehlin. Men jag måste konstatera en sak utifrån ditt anförande. Jag vet naturligtvis att du personligen har ett starkt engagemang för klimatet. Men jag tycker på riktigt att det blir lite väl magstarkt och jag blir faktiskt också lite ledsen när jag får höra från talarstolen att Vänsterpartiet skulle vara det enda partiet i denna församling som tar klimatfrågan på allvar. Jag blir det framför allt när det kommer från er i Vänsterpartiet som aldrig någonsin under de förhandlingar som har varit på nationell nivå fram till 2006 eller 2014–2018 levererade ett skarpt klimatpolitiskt förslag för förhandling. Därför skulle jag i stället vilja säga att om det är någon som tar klimatet på allvar i denna sal är det vi – men det är möjligtvis också ni. Men ge oss inte epitet som inte stämmer.

Anförande nr 50
Regionrådet S e h l i n (V): Det är alltid svårt att sitta i majoritet. Jag förstår att det är ett givande och ett tagande. Vi i Vänsterpartiet är i denna församling helt fria att säga och kräva mycket mer än vad ni kan göra i majoritet. Ni måste ju ta hänsyn till vissa saker. Jag tror absolut att majoriteten hade varit sämre utan er. Men jag tycker fortfarande inte att er majoritet levererar inom klimatområdet för att regionen ska nå de mål som vi gemensamt har satt upp och för att vi ska hejda den pågående klimatkatastrofen.

Anförande nr 51
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Om jag hade fått skriva en budget själv här i församlingen hade jag kanske skrivit några saker på ett annorlunda sätt när det gäller klimatpolitiken i Region Stockholm. Men jag känner en väldig stolthet över den politik som vi lägger fram. På det stora hela tycker jag att vi har kommit väldigt långt. Jag är också glad, Anna Sehlin, över att du i din replik presenterade ett mer balanserat budskap än vad jag tycker att du gjorde i ditt inledningsanförande.

Anförande nr 52
Regionrådet S e h l i n (V): När jag har läst er budget upplever inte jag att det som står där är tillräckligt för att vare sig hejda den pågående klimatkrisen eller klara av vårt gemensamma åtagande. Det är er budget jag utgår från.

Anförande nr 53
Regionrådet H e m m i n g (C): Fru ordförande! Cyklisterna är våra hjältar i Stockholms-regionen. De minimerar klimatpåverkan och ger plats för bussar och nyttotrafik på vägarna. De gör också att platserna på tunnelbanan, bussarna och lokalbanorna räcker längre. Trots det har de mycket sämre vägar och infrastruktur än andra trafikantgrupper. Onödiga olyckor blir följden av det här. Men trots de onödiga olyckorna stärker de på totalen hälsan och minskar vårdbehoven.

Ändå vill ni i Sverigedemokraterna missunna cyklisterna det lilla de får och bromsa den alltför långsamma utbyggnaden av ett sammanhängande trafiknät. Ni vill ha ut dem på bakgatorna så att de får trängas med motorfordon på vägbanorna. Detta är ett tydligt stråk i ditt anförande, Gabriel Kroon, och i er budget. Ser ni i Sverigedemokraterna inte en hälsorisk med att negligera cyklisternas trygghetsbehov och att en försämrad luftkvalitet kommer att bli följden av fler bilar som rullar i våra täta statsmiljöer? Är det inte också en politik som kommer att öka konfliktnivån i trafiken?

Anförande nr 54
G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för frågan och tack för din dramatiska beskrivning, Gustav! De cykelvägar och cykelprojekt som vi ifrågasätter starkast är egentligen de som görs utanför Stockholms innerstad när man börjar se över de stora länsvägarna. Vi tror att det finns mycket större nytta med satsningar på den grundläggande väginfrastrukturen för att främja både bilars och bussars framkomlighet. När vi diskuterar luftpartiklar och utsläpp måste vi också ha en förståelse för att det kommer fler och fler elektrifierade bilar. När vi inte vågar investera i bilvägar blir det ett hårt slag mot valfriheten för våra medborgare när de i framtiden står inför valet att köpa en klimatsmart och miljövänlig bil.

Anförande nr 55
Regionrådet H e m m i n g (C): Det finns en vanföreställning om att de flesta cyklister är medelålders män i lycra, men faktum är att barn och unga har börjat cykla i allt lägre grad. De har i alltför stor utsträckning slutat cykla. Även äldre är i vår region rädda att välja cykeln som transportmedel för att vi helt enkelt har en undermålig cykelinfrastruktur. Tycker du inte att den frihet och den hälsomöjlighet som cyklismen kan innebära ska komma dem till del som inte har vassa armbågar och snabbt kan ta sig fram med sin lycra så att även barn och unga ska kunna röra sig i trafiken? Tycker du verkligen inte att det också ska kunna ske utanför stadskärnan och ute i länet?

Anförande nr 56
G a b r i e l K r o o n (SD): Vi måste ha en bra grundläggande cykelinfrastruktur där cykelvägarna används, men vi måste ha respekt och en förståelse för att man vintertid minskar sitt cyklande och ökar sitt åkande på väg, med både bil och buss. Vi måste också ha respekt för att medborgarna blir allt äldre, och de äldre medborgarna vågar, vill och kan fysiskt sett inte cykla. Samtidigt har vi underdimensionerade vägar. Vi har dålig framkomlighet i kollektivtrafiken och biltrafiken på grund av vägarna.

Vad vi vill göra är att säkerställa att det finns ett fritt val och att man har möjlighet att välja mellan bil och buss och på korta sträckor även cykel. Men man kan inte förvänta sig att medborgare ska cykla från Norrtälje in till Stockholms innerstad eller cykla på längre pendelsträckor under januari månad när det är kallt, blåsigt och snöigt. Att tro att de gör det är överentusiastiskt.

Anförande nr 57
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande! Jag ska börja med att erkänna att jag tänker ge Sverigedemokraterna och Gabriel Kroon lite beröm för deras budgetförslag. Ni förtjänar verkligen beröm för att ni med sådan tydlighet och stringens i era politiska förslag visar att ni fullständigt struntar i klimat och miljö. Ni vill avskaffa klimat- och hållbarhetsnämnden. Ni vill plöja ned miljarder av skattebetalarnas medel här i Region Stockholm för att bygga nya motorvägar. Det är naturligtvis inte en politik som jag på något sätt tycker är bra, men jag ska ge er beröm för att den absolut är tydlig.

Anförande nr 58
G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för ditt beröm! Jag hoppas att du har läst hela vårt avsnitt om klimatfrågorna. I så fall har du sett att det finns en hel del förslag på klimatområdet. Vi lyfter till exempel fram att de regionala investeringarna i klimatåtgärder måste gå till sådana åtgärder som minskar koldioxidutsläppen mest per investerad krona. Det är inget förslag som återfinns i er budget. I vår klimatbudet och vår klimatpolitik – eller utsläppspolitik som man kan kalla det – fokuserar vi på de insatser som minskar utsläppen mest. Det kan till exempel handla om energieffektivisering av byggnader.

Samtidigt kommer den regionala verksamheten att göra utsläpp. Även om biltrafiken håller på att elektrifieras ska den inte bestraffas. Vi har sedan länge talat om att Stockholm är en liten plats i ett litet land i en stor värld. Om vi verkligen ska komma åt utsläppen kan vi inte bara utgå från att man måste beskatta och bestraffa stockholmarna.

Anförande nr 59
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Nej, det är precis som du säger: Om man adderar era förslag på nationell nivå med ganska okonkreta och obefintliga förslag på regional nivå tillsammans med förslagen att lägga ned huvuddelen av regionens klimatarbete blir det väldigt tydligt vad Sverigedemokraterna inte vill åstadkomma inom klimatarbetet.

Jag ska addera en sak för dina väljares skull, Gabriel. Det är något som kanske kan göra dem lite lugnare. Jag kan med övertygelse säga att om det finns någon sverigedemokratisk väljare som går runt och tror att jag och Irene tycker lika när det gäller framtiden för Bromma flygplats eller byggandet av Östlig förbindelse är det faktiskt inte så. Det gör vi inte. Däremot är vi överens om att denna församling inte ska plöja ned merparten av sina miljarder i infrastruktur för att bygga Östlig förbindelse. Men jag kan lugna dig, Gabriel Kroon, med att Irene absolut är för att bygga Östlig förbindelse och att jag absolut inte är det.

Anförande nr 60
Gabriel Kroon (SD): Det är verkligen kul att höra, Tomas. Det är en sak att säga det i talarstolen och en annan sak att verkställa den visionen. Det ser vi.

Låt mig återgå till klimatarbetet. Vi vill lägga ned klimat- och hållbarhetsnämnden helt och hållet och återflytta uppdraget till tillväxt- och regionalplanenämnden där det fanns från början. Att skapa ytterligare administrativ pålaga bara för att Miljöpartiet ska känna sig nöjt och ha en nämndordförandeplats är en orimlig användning skattebetalarnas pengar. Vi tror att uppdraget skulle göra sig mycket bättre där det fanns från början, och det skulle spara in miljoner av medborgarnas skattemedel som kunde användas till andra saker – kanske till bra klimatinvesteringar i stället för arvoden till en ny nämnd.

Anförande nr 61
Regionrådet Alkurdi (S): Ordförande! Det här är den sista budgetdebatten för mandatperioden. För min egen del inledde jag mandatperioden med uppmaningen att man i Sveriges rikaste region ska och bör kunna möta de utmaningar som finns i samhället med kraft. I Region Stockholm, som har de bästa förutsättningarna, ska alla våra invånare och all personal kunna känna trygghet i arbetet men även när de står inför ohälsa. Man ska märka att man lever i den region som har de bästa förutsättningarna.

Den här mandatperioden har vi i stället mött rekordvarsel av vårdpersonal på grund av det politiska styrets beslut att skära ned på vården. Det var varsel som höll i sig långt in i pandemin till dess att vårdpersonalen gav upp och själva sade upp sig. Det är en oerhörd nonchalans mot vårdprofessionen att styret ständigt matar ut att personalen kan arbeta smartare i stället för att lyssna på professionen om alla överbeläggningar och alla väntetider.

Pandemin har blottat de stora orättvisorna i samhället särskilt synen inte bara på personalen utan även på invånarna som den här församlingen tjänar. Orättvisan är stor och strukturell. Nyligen fick en invånare på en av länets akutmottagningar åka hem med misstänkt blodpropp eftersom väntetiden på akuten var så omfattande. Vårdpersonal en sade till alla i väntrummet att de inte skulle behöva ha det så här men att det var för få som arbetade där så de hinner inte med. De uppmanade patienterna att anmäla mottagningen, det är patienternas rättighet. Detta är vad vårdpersonal tvingas säga i dag i Sveriges rikaste region.

Nu senast handlar det om förlossningskrisen. Låt mig bara påpeka att förlossningskrisen inte på något sätt är unik, den är symptom på hur det moderatledda styret har bestämt att stockholmarnas sjukvård ska bedrivas. Förlossningsvården har varit strukturellt underfinansierad sedan man införde vårdval förlossning där vi tydligt kan se hur kvinnor har tvingats föda i annat län eller på överfulla förlossningsmottagningar och där man slår rekord för varje år. För varje år vägrar man ersätta den vården med de medel som den faktiskt behöver.

Ja, faktum är att år 2019 bestämdes det politiskt om nedskärningar, att man skulle dra ned på antalet förlossningsplatser vilket motsvarar ungefär 3 000 färre förlossningsplatser. Det här var ett politiskt beslut.

Det har frågats: Vad vill Socialdemokraterna? Nu under replikskiftet i gruppledarrundan fick jag ett mejl från en läkare som har jobbat både för regionen och för privata vårdgivare och som dessutom har varit fackligt aktiv. Han påpekade att professionen och de fackligt aktiva häpnar över det blågröna styrets budgetförslag som innebär att man vägrar satsa på patientsäkerheten och att man vägrar ge professionen de medel som de behöver för att ge vård efter behov. Han undrade om vi socialdemokrater kommer att ha något att sätta emot den här budgeten? Ja, det kommer vi.

Vi kommer nämligen att satsa 440 miljoner kronor på sjukhusen, vi kommer att satsa på vårdcentraler och primärvården med över 700 miljoner kronor. Vi kommer att se till att förlossningsvården inte bara får lite mer resurser, utan vi garanterar även en barnmorska per födande kvinna. Vi tänker ta bort alla de här marknaderna som man har infört inom förlossningsvården och se till så att vi får till stånd sammanhållen vård där valfriheten är ämnad för en födande kvinna. Förlossningarna är inte något som regionstyret godtyckligt ska få hantera på det sätt som man har valt att göra.

Vi gör en generell satsning på sjukvården i stort, vi ser till att vi får ett så kallat utbildningslyft och ska inte höja patientavgifterna för vanligt folk.

Detta är ramen för Socialdemokraternas sjukvårdspolitik, och vi föreslår mer därtill. Det handlar om tillitsstyrning, att faktiskt tro att det som vårdprofessionen säger är sant och inte låtsas som något annat. Det handlar om att faktiskt prioritera patienter i stället för Krys lönsamhet. Detta är vad Socialdemokraternas budgetförslag går ut på.

Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 62
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det finns en växande och djup otrygghet runt om i Stockholmsregionen. För många av oss är den enkel att se, för andra finns den inte. Många är vi som påtalar det farliga i den, som vill göra något åt den, trycka tillbaka den och återupprätta tryggheten. Andra förminskar den eller säger att den inte finns på riktigt.

Otryggheten, denna vår andra pandemi, börjar ofta med en trasig gatlampa, ett krossat fönster, en nedklottrad parkbänk. Detta blir näringen som göder en känsla, känslan av samhällets kapitulering och platsens avsaknad av värde – och det är då de kommer, de ljusskygga, de som växer och tar sig makt när samhället och hederliga invånare dragit sig undan. Brotten blir sedan fler och grövre, de utförs av allt yngre personer och cementeras i allt fler grupper.

Detta är tyvärr en verklighet på alltför många platser i Stockholmsregionen i dag. Det får vi inte sticka under stol med. Men, ordförande, fullmäktige, det här är en utveckling som går att vända, som går att hantera och som går att mota i dörren. Det måste börja med att vi kallar en spade för en spade. Det kräver att man inte bara vänder på varje sten utan att man också talar öppet om vad som finns därunder.

När trygghetskommissionen, Region Stockholms trygghetskommission, inledde sitt arbete så gjordes det med öppna ögon, utan skygglappar, och med fokus på att identifiera de vita fläckar som finns i det trygghetsskapande arbetet i regionen. Det handlar om att ta ett helhetsgrepp och att regionen ska bidra till att skapa än bättre samverkan och en gemensam lägesbild. Det finns en enkel orsak till detta: Kriminaliteten och otryggheten känner inte av kommungränser.

Arbetet så här långt har utmynnat i en delrapport om livskvalitetsbrott och dess effekter, dess påtagliga effekter på såväl ung som gammal i regionen. Inom kort presenteras också slutrapporten, och i den budget som vi nu har lagt fram från koalitionens sida lägger vi också grunden för det fortsatta arbetet i vår trygghetskommission.

Vi ska ta oss an trygghetsarbetet, vi ska bekämpa otryggheten i egenskap av region, regionen tillsammans med kommunerna och tillsammans med andra intresserade aktörer. Vi ska pressa tillbaka otryggheten och kriminaliteten med gemensam kraft, och vår budget lägger grunden för det fortsatta arbetet.

Det är en stabil grund som vi med detta också bygger vidare på. Vi har under de senaste åren mer än fördubblat de trygghetsresurser vi själva har i vår kollektivtrafik när det gäller ordningsvakter, väktare, trygghetsvärdar, biljettkontroller, kameror och mycket annat. Tittar vi på och summerar våra trygghetsresurser i dag i vår SL-trafik så uppgår de till runt 800 stycken. Vi har inom armlängds avstånd nu möjlighet att utöka dem till 1 000. Ställ detta mot den statliga polisen, Polisregion Stockholm, som har sammantaget 1 800 poliser i yttre tjänst i hela Stockholms län.

Vi har 23 000 kameror i SL-trafiken. Ställ detta mot den nationella kamerasatsningen för polisen som hittills uppgår till runt 360 stycken i hela landet. Vi budgeterar också för 1 800 ytterligare kommande år.

Vi har nolltolerans mot klotter och skadegörelse, fler ordningsvakter och väktare, trygghetsvärdar, fördubblade insatser mot dem som stör och förstör. Har detta då gett resultat? Ja, det har det. Oberoende forskare har studerat hur Region Stockholms insatser, inte minst i kollektivtrafiken, har påverkat otrygghetens utbredning i en orolig tid. Och, vet ni vad de säger? De säger att brottsligheten i och runt kollektivtrafiken sjönk med en fjärdedel redan när vi tog våra trygghetsinsatsers första steg, och till exempel grövre företeelser som rån och annat minskade med över hälften.

Om vi skulle sammanställa den här typen av insatser och räkna om detta arbete till hela Sverige så betyder det att över 250 000 brott i Sverige aldrig skulle ha begåtts. Det innebär att vart fjärde brottsoffer i Sverige aldrig hade behövt utsättas för brott.

Så stavas ett trygghetsarbete som gör skillnad, ett trygghetsarbete som inte bara pratar utan som gör, med evidensbaserad forskning, tillsammans med andra och som är villig att sätta kraft bakom orden och ord bakom kraften när det gäller att mota otryggheten bort från dörren.

Ta med er det, ni som har öron som lyssnar på er i regeringskansliet. Ta med er det till Morgan och Mikael och vad de nu heter. Säg att de gärna får komma hit och lära, för det går att vända utvecklingen och mota otryggheten i dörren. Det går om man vill, det går om man vågar!

Nu fortsätter vi det arbetet med oförändrad kraft, för vi vet en sak, och det är att stockholmarna ska kunna lita på att den sista bastion som ger upp kampen mot otrygghet, våld, brott och droger det är Region Stockholm!

Anförande nr 63
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande, ledamöter och ni som demonstrerar utanför och ni som lyssnar på webbsändningen! Jag tänker tala om trygg vård. Trygghet är ett vidare begrepp.

Det som går bra i den här regionens verksamheter är tydligen alltid er politiks förtjänst. Det kommunicerar ni väldigt gärna. Det som inte går så bra är tydligen alltid någon annans fel och någon annan som ska ansvara för. Till exempel nu när Coronakommissionen slog fast att det som ligger inom regionernas ansvarsområde och skyldigheter är också det som under pandemin har skötts sämst, nämligen testning, vaccinationer och lagerhållning av skydds-utrustning. Då var det enligt er regeringens fel.

Fastän Socialstyrelsen i åratal klart och tydligt sagt att regionerna är skyldiga att ha lager i händelse av kris så har ni negligerat det. När upphandlingar inte går vägen eller när vård-platsbristen på sjukhusen uppdagas då skickar ni fram tjänstemän, chefsläkare, sjukhus-direktörer som ska svara. Det är inte ett ansvarstagande ledarskap. Gång på gång säger ni i den här talarstolen att det är vårdens proffs och medarbetare som vet bäst som vi ska lyssna till. Men när barnmorskor säger upp sig på löpande band och ställer krav på förändrad personal- och förlossningspolitik så vill ni inte ens möta dem i debatt eller diskussion.

När ni äntligen går med på att möta dem i TV så ställer regionrådet som krav att få medverka ensam i studion och mal sedan på som om hon visste bäst utan att ställa en enda fråga till den barnmorska som tvingades vara med på länk. Den ledarstilen innebär att man talar till dem som ni säger vet bäst. Inte lyssna, inte fråga eller samtala.

Det går tydligen väldigt bra att sitta i samma soffa som influencern Margaux och prata förlossningsvård men däremot går det inte att möta en barnmorska. Ni är alltså högt avlönade politiker som ytterst är ansvariga för den vården, men ni vågar inte möta den personal som jobbar med konsekvenserna av er politik. Jag tycker att det är fegt.

Och hur bra koll har ni egentligen? Det undrar man. Ni lägger en budget som ni sedan måste lappa och laga i med tillskott för att rädda förlossningsvården när hela situationen exploderat de senaste veckorna. Det får mig att undra vem ni faktiskt träffar när ni är ute i verksamheterna.

Vi har under flera veckor nu varit ute på flera förlossningsavdelningar och träffat med-arbetare och chefer. Det de säger är att de inte har sett röken av er på era möten. De har inte kunnat prata med er, de har inte någonsin haft tillgång till er.

Våra budgetkrav och satsningar bygger till stor del på vad dessa personer berättar för oss om vad som behöver göras i förlossningsvården. Vi har hört deras rop länge, och vi har sett detta komma. Därför behöver vi inte lappa och laga i vår budget. Vi har finansierat fler förlossningsplatser, vi har mer pengar till förlossningsvården och till sjukhusen, för arbetstidsförkortning för barnmorskor, för en barnmorska per födande. Vi har lyssnat länge. Det har inte ni gjort.

Men ett ansvarsfullt ledarskap handlar också om att ompröva sin politik. Vårdval förlossning måste vara Region Stockholms största haveri de senaste åren. Ni förlitade er blint på att en privat marknad skulle kliva in och säkerställa kapacitet. Det gjorde den under två år, mellan 2014 och 2016. Sedan lade BB Sophia ned på grund av bristande lönsamhet. 4 000 platser försvann under en natt, pressades ut på andar vårdgivare. Ni har inte byggt ut kapaciteten sedan dess.

Vi har också i flera år här i Region Stockholm motionerat om en barnmorska per födande. Det gjorde vi senast för ett år sedan. Ni har röstat ned det förslaget och sagt att det inte har varit realistiskt möjligt eller ens önskvärt ibland. Nu plötsligt är det aktuellt.

Det som Stockholms förlossningsvård behöver nu är en resurssättning som på allvar är långsiktig och som bygger ut kapaciteten. Därför vill vi att regionen river upp beslutet att S:t Görans förlossning ska öppna år 2026 och att vi i stället öppnar den mottagningen så fort det går och att arbetet med detta påbörjas nästa år. Det är att på riktigt hörsamma det som förlossningens medarbetare säger till oss.

Men det är också ohållbart på andra håll i sjukvården. Det saknas inte bara förlossningsplatser, det saknas vårdplatser för de sjukaste och för dem med störst behov. När en forskningsrapport i höstas slog fast att 125 patienter under en femårsperiod dör i Stockholm på grund av den höga belastningen på sjukhusen så borde det föranleda en resursförstärkning som heter duga. Men någon sådan gör ni inte. Alla sjukhus prognostiserar stora underskott vid årsskiftet, de måste ta till besparingsåtgärder. Alla sjukhus har en extrem och patientfarlig beläggningsgrad i dag – det är över 100 procent patienter på nästan alla sjukhus. Hur många patienter ytterligare ska behöva dö innan ni skjuter till de resurser som krävs? Var är krispaketen för sjukhusen?

Det ser vi snarare i vårt budgetförslag. Vi tillför 1,1 miljarder kronor till sjukhusen. Vi tar bort byråkratiskt satta krav på effektiviseringar, det vill säga att sjukhusen ska leverera samma vård fast för 2,5 procent mindre pengar nästkommande år. Vi förstärker SÖS med ytterligare en geriatrisk klinik. Det är så vi på riktigt tar den här situationen på allvar och får en situation där sjukhusen inte ska behöva jobba med huvudet under vattenytan utan i stället få huvudet över vattenytan.

Bifall Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 64
Regionrådet Svenonius (M): Herr ordförande! Jag bli alldeles häpen, för nu sprids väldigt många alternativa fakta. Väldigt mycket av det som Jonas Lindberg påstår vet jag är direkt lögn, för att tala ren svenska!

Jag har inte ställt några krav för att medverka i TV4! Jag har inte krävt att mitt medverkande skulle genomföras under förutsättning att någon barnmorska inte skulle sitta vid bordet, att hon skulle delta via länk. Jag har inte haft synpunkter på det över huvud taget!

Jag tycker att du ska hålla dig för god för att sprida myter vidare. *Fake news* tycker jag att vi ska hålla oss borta från i den här talarstolen. Det var det ena.

Det andra jag vill bemöta gäller finansieringen. Med de ersättningar för covidvården som vi tillför i ett annat ärende som vi ska behandla i morgon, nämligen delårsrapporten, så går ju för sjutton sjukhusens ekonomi ihop. Vi tillför 1 miljard kronor!

Men huvudnumret här är faktiskt, Jonas Lindberg, detta: Fortsätt inte att sprida alternativa fakta! Det gör alldeles för många på vänsterkanten i sociala medier! Det räcker!

Anförande nr 65
Jonas Lindberg (V): Det är inte jag som sprider falska nyheter, det är ju de barnmorskor som jag har varit i kontakt med som skulle ha mött dig och som har mött dig i de här sammanhangen som har fått höra att de inte är välkomna till TV-studior för att du inte vill medverka då eller de ytterst ansvariga politiker som säger att de inte kan möta barnmorskor i radio, i TV eller någon annanstans. Jag tycker att ert ledarskap är häpnadsväckande!

Dessutom ställde du inte en enda fråga till den barnmorska som kom från en verksamhet där man går på knäna, där hälften har sagt upp sig.

Du talar till dem som om du vet bäst och att läget är under kontroll. Ni borde sätta örat mot marken och lyssna och ställa frågor.

Anförande nr 66
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Jonas Lindberg måste totalt ha missat att se inslaget. Om han hade gjort det så skulle han inse att det var någon annan som avbröt mig hela tiden – så jag lyssnade väldigt mycket på vad barnmorskan hade att säga, för hon ville inte lyssna på någonting.

Anförande nr 67
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag väljer att passa på att ge detta inlägg replikens form, Jonas, för jag håller verkligen med Irene Svenonius!

Jag har sällan hört ett anförande som har tillgripit så fult tekniken att bara man pratar med några hundra personer, eller vad det kan vara, så är det klart att man kan få fram de svar som man vill ha. Många människor i en komplex organisation har naturligtvis olika bilder.

Jag vet mycket väl att vi koalitionspolitiker, många av oss, ofta gör vårdbesök. Vi har medarbetare och högt uppsatta politiker som faktiskt arbetar i vården och har gjort det även under pandemin, inte minst min egen kollega Christine Lorne.

Jag vet också att vi från koalitionen, när det gäller sjukvårdsuppropet till exempel, erbjöd oss att ha möten och på allvar diskutera riktiga lösningar på de problem som de upplevde. Dessa erbjudanden avböjdes.

Jag tycker faktiskt att vi får skärpa oss lite grand i den här debatten! Det är viktiga frågor som debatteras.

Förhållandena är inte perfekta överallt i vården, och när det gäller förlossningsvården så kan man också konstatera att många av de beslut som vi tidigare har fattat, för att uppnå det som vi nu även i det sista paketet lägger fram som mål, inte har gett fullt den verkan som vi faktiskt har uttryckt och uttalat att de skulle göra. Nu rättar vi till det.

Men för att delta i den här debatten krävs det inte att man far med halvsanningar eller att man går ut och letar efter människor som just de inte har råkat träffa på Irene Svenonius eller mig eller Christine Lorne när vi har varit på besök i vården!

Anförande nr 68
A m e l i e T a r s c h y s I n g r e (L): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Hälsa, trygghet, vård och patientsäkerhet, det är frihetsfrågor, och de är fullkomligt nödvändiga för att människor här i vår region, precis som över hela världen, ska kunna leva sina liv, hela livet ut och genom de svåraste stunderna.

I pandemins kölvatten vill jag i denna debatt särskilt fokusera på hur regionen kan effektivisera och individanpassa sina utbud och tjänster. Min liberala kompass pekar tydligt ut att framtidsregionen Stockholm ska erbjuda tjänster som bygger på mångfald och effektivitet och som är moderna och alltid utgår från individens unika behov, förväntningar och förutsättningar.

Den demografiska utvecklingen och svårigheterna med kompetensförsörjning ställer svensk sjukvård inför stora utmaningar som kräver nytänkande. Vårdens fokus behöver flyttas till mer patientnära vård med bättre samordning mellan primärvård och specialiserad sjukhusvård, främst för personer med kroniska tillstånd eller multisjuklighet. Vården behöver i högre grad samordnas med patientens resa genom olika vårdinstanser. Förutom en förskjutning mot nära vård behövs initiativ för att ställa om vården från behandling i sena sjukdomsskeden till mer preventiva insatser.

Genom att förebygga och behandla kroniska sjukdomar och genom mer hälsofrämjande och preventiva insatser minskar vi människors lidande och skapar mer långsiktig och hållbar sjukvård.

I en värld som förändras i en allt snabbare takt blir det avgörande att regionens personal ges de bästa möjligheterna och förutsättningarna att arbeta agilt och förändra sina organisationer i takt med tiden. Med andra ord avgör innovationsförmåga hur snabbt och effektivt Region Stockholm kommer att kunna ställa om, växla upp och utvecklas.

Region Stockholm är nämligen enligt EU ledande i Europa på innovation. Innovation betraktas inte här som ett *buzz word*, vilket Sverigedemokraterna antyder i sin budgettext skulle vara fallet, utan beskriver en verklighet som byggts upp genom systematiskt och hårt utvecklingsarbete, tydligt metodstöd och vetenskapligt beprövade arbetssätt, det vill säga måsten för framtidens vård.

Pandemin har gett oss viktiga lärdomar. De digitala verktygen visade sig vara livräddande och helt oundgängliga under pandemin då patienter kunde upprätthålla livsnödvändig behandling på distans utan smittorisk, kunde genomföra besök i vården med video eller chatt och kunde få tryggheten att få stöd och råd från vården direkt i sitt hem. Detta har för alltid förändrat människors syn på vården.

För invånare och patienter är digitaliseringen helt avgörande för att regionen ska kunna erbjuda en mer trygg och flexibel sjukvård som kan möta olika människor utifrån deras individuella behov. Tekniken gör att vården kommer närmare människorna, som aldrig finns längre bort än i din mobil, i hemmet, på arbetsplatsen eller i sjuksängen. Och när du behöver vården ska det vara lätt att kontakta din vårdcentral och snabbt få en tid för fysiskt eller digitalt möte, beroende på vad som passar dig som patient och person bäst. Genom att ta del av vården även digitalt eller semidigitalt stärks faktiskt hela vårdkedjan, och satsningar på digitalisering är faktiskt i längden satsningar på tillgänglighet.

För vårdens medarbetare är digitaliseringen såväl en arbetsmiljöfråga som en möjlighet att spara tid och att vässa sin kompetens. Trots att vården är en enormt högteknologisk sektor med medicinteknik i världsklass så har inte samma utveckling skett när det gäller att byta ut de många IT-system som vårdpersonalen använder varje dag. Vissa fungerar bra, men helheten fungerar inte när gamla journalsystem ska stödja en modern och högteknologisk vård. På det här området kan mycket tid användas till bättre och mer vård.

Vi måste befästa de digitala framstegen från pandemin med moderna avtal som stöder distansvård, upprustning och uppgradering av den digitala infrastrukturen, för ökad säkerhet och införande av fler digitala vårdtjänster.

Politiken måste skapa förutsättningar för att koppla ihop hälso- och sjukvården med kommunernas äldreomsorg och socialtjänst när den nya lagstiftningen om sammanhållen vård- och omsorgsinformation blir verklighet, förhoppningsvis nästa år. I dag är det en stor patientsäkerhetsrisk när vi i regionen inte får ge digital direktåtkomst till uppgifter om vilka läkemedel, behandlingar eller annat som har givits på sjukhus eller vårdcentral när till exempel en äldre patient reser tillbaka till sitt särskilda boende eller till hemmet och får stöd av hemtjänsten.

Herr ordförande, digitaliserings- och innovationsfrågorna är sammanlänkade med frågor om kvalitet, tillgänglighet och patientsäkerhet. De frågorna utgör hörnstenar i den moderna vården, och med den blågröna koalitionens budgetförslag fortsätter och intensifieras arbetet med dessa frågor.

Det finns verkligen mycket att göra, och med regionstyrelsens förslag till budget finns alla möjligheter till en offensiv återstart för Stockholmsregionen.

Med dessa ord yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 69
Regionrådet P e t h r u s (KD): Herr ordförande! Jag skulle vilja lägga till lite till det jag talade om tidigare. Jag har ansvaret för läkarinsatserna i våra särskilda boenden, och coronakrisen har placerat äldresjukvården i fokus.

Såväl Coronakommissionen och IVO som våra egna utredningar visar på brister som behöver åtgärdas. Som en del av det har vi gjort en extra satsning i budgeten vid sidan av det som vi naturligtvis redan har när det gäller geriatrik och andra områden. Vi kommer att göra en särskild satsning, som vi började med under pandemin, genom särskilda läkar- och sjuksköterskeinsatser inom den avancerade sjukvården i hemmet och på särskilda boenden. Den permanentar vi nu och kommer därmed att ha ett bättre medicinskt omhändertagande. Vi satsar 8 miljoner på det under nästkommande år.

Vi kommer även att vidareutbilda läkare som är verksamma på särskilda boenden. Det sker i form av olika skräddarsydda utbildningar för att bättre kunna ta hand om patienter som kanske drabbas av en pandemi men också är i vård vid livets slutskede.

Slutligen vill vi förbättra vårdhygienarbetet. Vi vet att pandemin visat på vikten av att hygienrutinerna fungerar på våra särskilda boenden. Därför har vi bestämt att det ska göras en digital utbildning som vi kommer att erbjuda och rikta till de särskilda boendena. Det är sålunda tre satsningar, ett paket på 17 miljoner vid sidan av den övriga vården som vi ger till äldre i vår region.

Anförande nr 70
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Region Stockholm har stora utmaningar att hantera, och de har inte blivit mindre under pandemin. En förutsättning för att kunna hantera dessa utmaningar är självklart en välskött och god ekonomi där invånarnas skattepengar används till rätt saker. I Region Stockholm får vi återkommande exempel på att så inte är fallet, tyvärr. Det är inte första gången jag står i talarstolen och uttrycker en stark oro över kollektivtrafikens kostnadsutveckling. Det är något som skyndsamt måste hanteras för att inte äventyra ekonomin i hela Region Stockholm.

Bristen på kostnadskontroll kan väl tydligast exemplifieras med att vi får olika svar på frågan hur mycket pengar vi lägger på konsulter varje år. Det vi med säkerhet vet är att det är långt över 1 miljard kronor. Att vi inte kan få ett rakt svar på den frågan är ett stort problem. Därutöver är det en avart att upphandlingslagstiftningen på sätt och vis rundas genom att låta en konsultmäklare sköta upphandlingar åt oss. Det förhindrar insyn och transparens och gör det helt omöjligt för oss att veta hur stor andel av de miljarder vi betalar till dem från skattemedel som utgör deras egen vinst.

Revisorerna lyfter åter upp brister i trafiknämndens långsiktiga styrning av verksamheten och den långsiktiga ekonomiska utvecklingen samt att regionfullmäktige inte får en heltäckande bild av investeringarna. Vi vet inte om de beslut vi i dag kommer att fatta om objekt i budgeten fortfarande gäller i morgon. Ska fullmäktige verkligen behöva acceptera det?

Ständigt försenas och fördyras investeringsprojekt. Nyligen var det Tvärbanans utbyggnad i Kista som blev 1,6 miljarder dyrare och före det bussterminalen i Slussen och Roslagsbanan i samma storleksordning. Jag säger det igen: Fördyringarna leder till att en ökad andel av driftsbudgeten belastas kraftigt med ökade kapitalkostnader, och utrymmet för att köra fler bussar, tåg, båtar kommer att minska. Samtidigt riskerar andra viktiga investeringar att trängas undan. Det är i förlängningen inte hållbart. Tycker fullmäktige verkligen att det är rimligt att den utvecklingen ska fortsätta år ut och år in?

Ordförande! Vi socialdemokrater lägger fram en ansvarstagande budget vad gäller såväl drift som investeringar. Den ska ses som ett första steg i att städa upp efter Moderaternas vanstyre. En ny politisk inriktning krävs för att varje skattekrona ska användas ansvarsfullt, bort från slöseri och ekonomisk vårdslöshet. Till skillnad från majoriteten använder vi oss av de senast uppdaterade siffrorna när det gäller skatteprognos, vilket är normalt brukligt. Jobb och tillväxt är centralt för att välfärdens finansiering ska tryggas på sikt. De investeringar vi beslutar om måste vi också kunna lita på genomförs. De är nödvändiga för en väl fungerande arbetsmarknadsregion genom en snabb, pålitlig och effektiv kollektivtrafik.

Ordförande! Alltför länge har det moderatledda styret kommit med stora ord och gester om att öka tryggheten. Samtidigt ökar otryggheten, främst för kvinnor, enligt den senaste trygghetsundersökningen. Det är dags att gå från ord till handling. Vi behöver både mer synlig personal och investeringar i tryggare miljöer. Det handlar om såväl förebyggande som ibland reaktiva insatser.

Region Stockholm kan inte göra allt, men det vi kan göra är att göra vår del. Därför tillskjuter vi extra medel till trygghetsområdet. Vi vet var i vår region otryggheten är som störst i dag. Nu handlar det om resurser för att kunna sätta in rätt åtgärder på rätt plats. Att känna otrygghet begränsar individens möjligheter. Att stärka tryggheten skapar frihet för den enskilde att kunna leva sitt liv. Vår satsning på att skapa trygga stationer, ha kameraövervakade busshållplatser och mer synlig personal som skapar trygghet i kollektivtrafiken är ett led i detta.

Ordförande! Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 71
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Först till Jens Sjöström och Socialdemokraterna: Varmt välkomna in i trygghetsdebatten! Ni har saknats, men åh, så jag ser fram emot att jaga er nu.

Men det är inte det min fråga handlar om, utan min fråga handlar om det faktum att din ledare Aida Hadzialic inte ville svara på en fråga som handlade om hur ni fick ihop er budget för regionen som helhet. Det är en fråga som kommer att förfölja er resten av detta budgetfullmäktige, framför allt frågan hur ni får ihop det hela när ni minskar anslagen till trafiknämnden med 115 miljoner, dumpar biljettintäkterna med nästan 600 miljoner och inte har tagit höjd för att bemöta det i er budget. Var hittar vi de 700 miljoner som saknas i ert budgetunderlag? Eller är det nedskärningar som väntar?

Anförande nr 72
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Tack, Kristoffer, för inbjudan! Jag tar gärna upp den handsken när det gäller trygghetsfrågorna. Jag tycker att de är alltför viktiga för att bollas undan och inte behandlas rejält.

När det gäller finansieringen av vår budget är det en paradgren för Moderaterna och majoriteten att försöka underminera och diskutera huruvida vi har full finansiering eller inte. Jag kan konstatera att vi inte har några ofinansierade biljettförslag på 600—700 miljoner kronor. Det är riktigt att vi tar pengar från administration och konsultkostnader procentuellt även på kollektivtrafiken, på samma sätt som på alla andra delar. Vi menar att de resurserna behövs i sjukvården, inte minst i den nu skenande förlossningskrisen på våra sjukhus.

Anförande nr 73
Regionrådet T a m s o n s (M): Nej, Jens Sjöström och Socialdemokraterna. Ni saknar hundratals miljoner efter förra regionstyrelsen, och redan dessförinnan saknade ni pengar i er trafikbudget. Ni sänker anslagen med 115 miljoner till trafiknämnden. Det är ett faktum. Det går att läsa i tabellverket. Till detta kan vi räkna ihop biljettprisdumpningar motsvarande 600 miljoner. Ni har inte tagit med det i tabellverket utan räknar med lika höga biljettintäkter som den blågröna koalitionen.

Om man sänker anslagen och dumpar biljettpriserna blir det mindre pengar till kollektivtrafiken, inte mer. Om man har andra sätt att hantera det på ska det inte framgå av de delarna i tabellverket utan av andra, men det gör det inte. Det är alltså en miss, och du får en chans att nu svara på det. Jag kommer nog inte att vara nöjd med svaret, så du får återkomma till både mig och andra senare i trafikdebatten.

Ni måste börja räkna och få det att gå ihop. Något annat tycker jag inte att vare sig resenärer, skattebetalare eller invånare ska behöva förvänta sig.

Anförande nr 74
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Tack så mycket, Kristoffer! Det är inte så att vi saknar 115 miljoner kronor i finansiering av kollektivtrafiken. Det är en medveten prioritering där vi tar pengar från en alltför stor ökande administration och inte minst konsultkostnader för att lägga dem på prioriteringar inom bland annat akutsjukvården och förlossningsverksamheten men också göra omprioriteringar inom trafiken bland annat för att barn upp till tolv år ska kunna resa kostnadsfritt.

Vår budget är till fullo finansierad och balanserad. Den är dessutom kontrollräknad av dem som i dessa sammanhang brukar kontrollräkna och delta i det arbetet. Du vet också att de är anställda av regionen.

Anförande nr 75
Regionrådet N ä s s é n (M): Herr ordförande! Jag vet att jag talar till redan insatta men låt mig ändå säga att en budget innebär att vi tar fram en prognos över intäkter och kostnader, hur planerade händelser under nästa år ska kompenseras med ökade skatteintäkter så att vi kan betala för våra verksamheter. Det är ett viktigt planeringsverktyg vi har, kanske det viktigaste, för att styra regionens ekonomi.

I den här debatten står de olika budgetförslagen mot varandra. På det sättet ska man ta fram hur partierna vill prioritera bland olika viktiga delar i regionens ekonomi, en kärna för oss förtroendevalda — prioriteringar. Det bygger på en gemensam förutsättning, att det inte finns en skattkista vid slutet av regnbågen som man utan begränsningar kan ösa ur. Tvärtom är det en helt och hållet grundläggande förutsättning att vi har att göra med begränsade resurser.

Om samtliga partier lever efter dessa förutsättningar kan man följa hur man prioriterar bland de resurser man har. Om man som Vänsterpartiet väljer att höja skatten kan man naturligtvis räkna in ytterligare intäkter. Men om man som Socialdemokraterna i stället väljer en annan skatteunderlagsprognos än majoriteten och därigenom säger sig ha ungefär 900 miljoner kronor mer i sin budget då blir det politiskt helt meningslöst att ha den här prioriteringsdiskussionen. 900 miljoner kronor som man kan fördela på de olika områden som finns och hela tiden säga att man har mer pengar blir en meningslös prioriteringsdiskussion.

Sedan är det oerhört märkligt att trots 900 miljoner kronor mer har man 115 miljoner kronor mindre på trafikområdet. Man blandar helt enkelt ihop det med grundförutsättningarna. Det blir mer av ett önsketänkande. Kanske har de många åren i opposition gjort att man blandar ihop oppositionspolitik med en opportunistisk politik. Jag önskar att man kunde gå tillbaka till en seriös oppositionspolitik så att vi kan värdera de prioriteringar vi gör.

Herr ordförande! Vänsterpartiet och Jonas Lindberg lyfte nyss fram förlossningsvården. Jag vill verkligen instämma i den uppmaning som Irene Svenonius och Gustav Hemming gjorde från talarstolen, att inte underblåsa misstro och rykten från talarstolen när det gäller budgetfullmäktige. Det är många som gör täta verksamhetsbesök i våra olika vårdverksamheter och i trafikverksamheter. Jag besökte nyligen förlossningen på Huddinge sjukhus och på Södertälje sjukhus. När jag var där träffade jag inte någon politiker från Vänsterpartiet. Betyder det att Vänsterpartiet inte gör verksamhetsbesök på förlossningsvården? Nej, självklart inte.

Vi har mer att göra vad gäller förlossningsvården. Nu finns ytterligare åtgärder finansierade i nästa års budget. Samtidigt är det viktigt för medborgarna att känna till att kvaliteten i förlossningsvården de senaste åren har förbättrats för kvinnor som väntar på att föda barn. Kvinnorna i Region Stockholm svarar i graviditetsenkäterna att de är mer nöjda än tidigare, andelen allvarliga bristningar har gått ned — ett mycket viktigt kvalitetsmått — och upp till 87 procent svarar att de haft barnmorska närvarande i rummet och fått den hjälp de behövt i den utsträckning de önskat. Mer ska göras, men de här är viktiga kvalitetsförbättringar som vi måste slå vakt om, inte riva ned.

Med det vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 76
C a t a r i n a W a h l g r e n (V): Ordförande, fullmäktige! Jag förstår, Irene och Tobias, att ni gärna vill höra mitt inlägg, men de står utanför och ropar på dig, Irene. Du har möjlighet att gå ut och se till att det inte blir någon ryktesspridning utan kan tala direkt med barnmorskorna som står där ute. Det är nästan konstigt att väggarna inte skakar här inne.

Det jag ska tala om är inte förlossning utan den fyrkantiga köp-sälj-modellen som brukas i Region Stockholm. Ingen annan region väljer att organisera vården i så många olika vårdval varav flera är både ineffektiva och kostnadsdrivande. Till det väljer man att välkomna nätläkare som nästan löjligt tydligt vänder sig till patienter med myggbett och snuva.

Vi har lyssnat på distriktsläkare som vittnar om frustration över att inte kunna erbjuda fasta kontakter för sina kroniker. Vi har lyssnat på patientorganisationer som desperat kämpar för sina medlemmars rätt till den bästa vården. Vårdvalssystemet lämnar inget utrymme för de erfarenheter som samlats under årtionden i vår region.

Det talas om alternativ, men vi har sett exempel på hur vårdformer som inte kan tryckas in i vårdvalssystemet faller bort från regionens utbud. Vi har lyssnat på Psoriasisförbundet, som just nu slåss för sin verksamhet. Vi har lyssnat på Riksförbundet för ME-patienter, som beskriver hur svårt det är med tillgång till rätt vård då kompetens saknas och försvinner när verksamheter som tidigare varit specialiserade inlemmas i det fyrkantiga systemet. Vi har lyssnat på personer med långtidscovid, som ser den interdisciplinära mottagningen, som personalen själv byggt upp, utan konsekvensbeskrivning läggas ned och ersättas av mottagningar som bättre passar in i systemet.

Vänsterpartiet vill se en annan styrning av vården i Region Stockholm. Vi vill se en tillitsbaserad styrning där personalen tillåts komma med goda initiativ. Vi vill se vårdcentraler med områdesansvar. Vi vill se resurser där behoven är störst. Vi vill se samarbeten med patienten i centrum, inte konkurrens. Vi vill ha fler lösningar med IOP för att kunna ta tillvara erfarenhet och kompetens. Vi vill se mer av Norrtäljemodellen, som både är innovativ och jobbar integrerat med kommunala verksamheter, allt med patienternas bästa som mål.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 77
D a n i e l F o r s l u n d (L): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Från oppositionen hör vi ofta argument för att allting skulle bli så mycket enklare, så mycket bättre, om det fanns en enda vårdgivare, endast en utförare, ett IT-system som löste allt. Att gå från mångfald till monopol kan vara enklare för beställaren, för politikern kanske, men knappast för våra patienter, våra invånare.

Från flera oppositionspartier föreslås bland annat att Capio S:t Görans sjukhus och driften av 1177 Vårdguiden skulle drivas mycket bättre om de drevs av regionen själv, alltså mycket bättre än i dag. Man kan fråga sig hur det skulle bli för stockholmarna om det förslaget blev verklighet. Självklart ska vi alltid överväga olika driftsformer. Vi ska utvärdera hur de görs bäst, och det gör vi nu när det till exempel gäller 1177 Vårdguiden. I det fallet har vi tur, för vi har redan facit. Tre regioner har nämligen ganska nyligen tagit hem driften av 1177 i egen regi.

Blev det då bättre? Svaret är ett rungande nej när det gäller nästan alla mätbara parametrar. I Sörmland och Värmland, som tog hem driften i egen regi för ungefär två och ett halvt år sedan, ligger de nu sist i landet när man mäter tillgängligheten till telefonrådgivningen 1177. De ligger på jumboplats från att tidigare ha legat ganska väl till. I Sörmland får var tredje patient inte ens komma fram till sjukvårdsrådgivningen. De möts av en spärrton och kommer inte ens fram till växeln. För dem som har turen att komma fram har väntetiden ökat tio gånger, från 3 ½ minut till 35 minuter i snitt. I Värmland är kötiden för att komma fram till 1177 och få svar i normalläget mellan en och två timmar. Det tror jag inte är en bra lösning för stockholmarna.

Kanske blir det billigare, tänker någon av er. Nej, det blir tvärtom dyrare. I Sörmland betalar man nu 50 procent mer för sin sjukvårdsrådgivning än när den utfördes av en privat utförare, och med sämre tillgänglighet och lägre kvalitet. På Gotland blev det dubbelt så dyrt när de tog hem rådgivningen i egen regi.

Vilka är då lärdomarna av detta? Ska all vård bedrivas av privata utförare? Nej, såklart inte. Det är lika lite sant som att allt blir bättre om man tar hem det i egen regi. Det är inte ett recept som löser alla problem, som säkerställer kostnadseffektivitet eller kvalitet. Det är inte så vi kan jobba med att utveckla vården. I stället är det en kvalitetstävlan mellan en mångfald av seriösa vårdgivare, utförare, IT-företag och andra företag som hjälper oss att utveckla vår verksamhet. Det är en dynamik mellan det offentliga och privata som är svaret. Det blir fler arbetsgivare för våra anställda. Det blir fler vårdgivare för våra invånare. Det är i samverkan och långsiktigt partnerskap mellan det offentliga och det privata som innovationerna, de nya idéerna och lösningarna, trivs bäst och utvecklas mest.

Det finns sällan enkla svar på de komplexa problem som vi här pratar om. Låt oss lösa problemen på riktigt och inte försöka skapa nya problem genom att återanvända gamla, obsoleta, lösningar såsom oppositionen gör.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 78
Fredrik Wallén (KD): Ordförande, kära fullmäktigeledamöter! Från den blågröna koalitionens sida går vi strax in i ett nytt budgetår. Jag som kristdemokrat är stolt över att åter gå in i ett budgetår med en fullt finansierad budget i en välfungerande region, en mycket välfungerande region. Det innebär inte att vi inte saknar problem. Problem finns överallt. Som sagts tidigare i talarstolen i dag leder vi en komplex verksamhet med många åsikter och många olika infallsvinklar. Det är det vi har att hantera, och vi hanterar det bra i den blågröna koalitionen. Jag är stolt över att som kristdemokrat tillhöra den.

Vi lämnar nu en tid av stora utmaningar bakom oss. Jag är stolt över att vi nu går in i det nya budgetåret 2022 med en beredskapsförmåga som stärkts av de utmaningar vi hanterat. Nu och i framtiden står vi för en stark och resilient verksamhet med hög och god beredskap. Jag är också stolt över och känner tillförsikt för det trygghetsarbete som vi arbetar med i regionen. Den trygghetskommission som går mot sitt slut vad gäller det här årets verksamhet finns även berörd i vårt budgetdokument, detta för att vi ska ta tillvara de saker som kommissionen kommit fram till samt för det löpande trygghetsarbetet i våra verksamheter. Det gäller naturligtvis inte minst, utan kanske främst, vår allmänna kollektivtrafik, som ju är en stor verklig trygghetsaktör när det gäller faktisk kapacitet i form av övervakningsinsatser, trygghetsskapande konkreta åtgärder, diverse tekniska lösningar men också som innovationskälla för andra trygghetsaktörer i hela landet. Det är någonting som jag bär med mig in i nästkommande budgetår och valåret 2022.

Jag gör det med stolthet men också med ödmjukhet och, vågar jag påstå, förståelse för de problem vi har att hantera i vår mångfacetterade och komplicerade verksamhet. Jag kan inte låta bli att till oppositionen, och då i synnerhet till Vänsterpartiet, skicka en liten passning om detta med att framhäva allt som en kris och framhäva att vi i koalitionen inte pratar med folk. Vi pratar på olika sätt med folk varje dag och får olika intryck. Jag gör det inte minst inom mitt eget huvudansvarsområde, de särskilda persontransporterna i länet.

Man pratar ju rätt ofta om oppositionens betydelse och vikt. Vad som är en bra opposition är väl en öppen fråga, men jag vill i alla fall säga till oppositionen, och så här långt i debatten kanske främst till Vänsterpartiet, att oppositionsrollen passar er väldigt bra. Det är bra att ni är erfarna oppositionspolitiker i Region Stockholm för min förvissning är att ni kommer att få fortsätta att vara det även efter nästa budgetår och valåret 2022.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 79
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag tänkte inleda mitt anförande med ett litet kulturinslag.

[Sjunger]
Vill du ha det roligt och bli rik, kom igen
Sök dig jobb på förlossningens fabrik, kom igen
Lönen räcker till potatis
Ytdecen ger dig fyllan gratis
Här får du motion
och sund aggression, kom igen

Du klarar jobbet med stressen som passion, kom igen
Ledningen kör med piska och morot som metod, kom igen
Piskan fixar alla kriser
moroten den har de själv satt i sig
Därför blir allt så snyggt
och så grant, kom igen

Firmaläkaren den ska du tro är fin, kom igen
Han är expert på yrkesmedicin, kom igen
Blir du skakis av akutvården
då tar han hand om hälsovården
Han är inte snål
med Novalucol, kom igen

Nej, Stockholms himmel ser du aldrig mer, kom igen
Men sprickorna i taket mot dig ler, kom igen
Lunch består av lite keso
sen går man till sängs men sin partner benzo
och drömmer ibland
om löpande band, kom igen

Man drömmer ibland om sjukvård på löpande band, kom igen.

Det här är en travestering på sången ”Kom igen” av kulturgruppen Fria Proteatern. Den handlar egentligen om Volvo i slutet av 1970-talet men kunde med några få korrigeringar lätt appliceras på akutsjukvården i Region Stockholm.

Vänner, ledamöter och åhörare! En sak gör mig väldigt ledsen i den här debatten, och det är de konstanta påståendena från majoriteten att vi socialdemokrater svartmålar våra akutsjukhus. Det vi gör är att föra fram berättelser vi får av anställda som vi träffar. Det vi gör är att läsa de anmälningar som kommer in till Arbetsmiljöverket om situationen på våra sjukhus. Det vi gör är att se verkligheten som den är genom att titta på myntets båda sidor.

Den ena sidan av myntet är att vi har bland världens bästa sjukvård i vår region, men den andra sidan av myntet är att vi har det tack vare personalen som fullständigt håller på att bränna ut sig. Det är personal som till tack får så kallade hälsoscheman som inte alls är hälsosamma utan ett hittepåord för schemaläggningsprogram som egentligen borde heta ekonomiska ohälsoscheman, personal som till tack inte får eller inte hinner delta i fortbildning, personal som till tack får förlängda semesterperioder som innefattar även maj och september. Det är på ren svenska åt … och nu ska jag inte säga ett fult ord för jag vet att presidiet inte gillar det. Jag biter mig därför i tungan.

Vänner, ledamöter och åhörare! Det behövs en kursändring i regionen. Det är dags att börja ta hand om dem som tar hand om oss. Mitt budskap till sjukvårdens personal är att vi socialdemokrater hör er, vi kommer att kämpa med er och för er så att ni ska få de villkor och de kollegor som ni förtjänar. Vi lägger fram en kraftfull budget för regionens sjukvård och personal, 440 miljoner kronor mer än majoriteten för våra akutsjukhus så att de får en uppräkning över kostnadsutvecklingen och inte långt under som i majoritetens budget, 80 miljoner i ytterligare platser för sjuksköterskors, undersköterskors och läkares möjlighet till specialistutbildning och en satsning på en fortbildningsgaranti. Jag ser fram emot morgondagen då jag kan prata mer om detaljerna i den här frågan som gäller personalen.

Jag noterar, slutligen, att Gustav Hemming hade en del tankar om vår syn på den regionala utvecklingen och våra skrivningar om små blå kommuner i regionen. Jag lovar att återkomma till dig, Gustav, med mina tankar om det under det debattblocket, för det är en viktig diskussion.

Med det sagt yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 80
Regionrådet B r o b e r g (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Livet har nu börjat återvända till det normala, vilket vi märker i fullmäktigesalen i dag. Det är likt våra vanliga fullmäktigemöten men samtidigt väldigt olikt det förra budgetfullmäktige då vi befann oss mitt i en av pandemins toppar.

Pandemin har dock satt sina spår, och den är heller inte helt borta. Tvärtom tror jag att vi kommer att få leva med den framöver även om jag hoppas att vi lämnat det värsta bakom oss. Därtill har vi fortfarande en vårdskuld och även ett minskat antal resenärer i kollektivtrafiken. Men båda kurvorna pekar åt rätt håll. Vårdskulden minskar och vi hoppas att den ska vara helt borta i slutet av nästa år. Och antalet resenärer ökar i kollektivtrafiken. Dessutom ger den blågröna budgeten för 2022 goda förutsättningar för en nystart, även om den har sina ekonomiska utmaningar.

Region Stockholm har långt ifrån kompenserats av regeringen när det gäller kollektivtrafiken, och dessutom når årets skatteutjämning helt nya rekordnivåer. Vi talar på några års sikt om ett helt nytt sjukhus som vi ska bekosta inom vår skatteutjämning. Men det är också vår 15:e budget i balans, och vi gör mycket stora satsningar både på vården och på kollektivtrafiken. En budget i balans 15 år i rad är verkligen inget dåligt facit. Till och med finansminister Magdalena Andersson — vi får väl se om hon blir Sveriges första kvinnliga statsminister — har uttryckt sin beundran över det även om kollegorna här i salen inte verkar lika imponerade.

Den goda ekonomin medför även att vi kan göra rekordstora investeringar bland annat i våra vårdfastigheter. Från Socialdemokraternas sida påstår man dock att dessa projekt kantats av både förseningar och fördyringar, vilket visar på en bristande insikt om hur det fungerar med stora projekt som vårdfastigheter. Alla som renoverat hemma vet att en sådan resa ofta kantas av att det händer saker under resans gång, vilket gör att man kanske måste tänka om eller tänka helt nytt och göra på ett helt annat sätt. Självfallet är det ännu mer så när vi talar om komplexa byggnader som sjukhus.

Det kan även handla om förändrade förutsättningar på marknaden. Vi får se hur det kan påverka våra sjukhusbyggen nu när Cementakrisen närmar sig. Det kan nog tyvärr ställa till med en hel del. Ibland vill vi själva eller våra sjukhus ändra eller komplettera en beställning, vilket också leder till en ökad kostnad.

Tidigare i höst hade vi en liten invigning på neonatalavdelningen på Södersjukhuset. Den var lite mindre för att det skulle vara smittsäkert. Neonatalavdelningen lämnades över till SÖS före utsatt tid. Även akutmottagningen på Södersjukhuset öppnade före utsatt tid mitt under pandemin.

Totalt sett går våra investeringar med plus. Det finns pengar över. Därför är Socialdemokraternas påstående om att det inte skulle gå ihop helt enkelt inte sant. Det här är bara en del av Socialdemokraternas svartmålning.

Ett annat återkommande tema i Socialdemokraternas budget är att man ska spara och dra in på konsultkostnader. Även där visar man en påfallande okunnighet. Locum är inget byggbolag utan behöver handla upp kompetens som är specifik för enskilda projekt. Det skulle vara både ineffektivt och kostsamt att upprätthålla dessa vitt skilda kompetenser genom egna anställda medarbetare. Min fråga till Socialdemokraterna blir därför: Är det verkligen er mening att vi ska sluta att använda oss av konsulter och i stället anställa dessa personer in-house, trots att det skulle bli både sämre och betydligt dyrare?

Med detta yrkar jag bifall till den blågröna majoritetens budgetförslag.

Anförande nr 81
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Vår budget har en liberal, frihetlig prägel, och den håller ihop. Det handlar om att göra prioriteringar av våra kärnverksamheter, såsom hälso- och sjukvård – naturligtvis – och kollektivtrafik och kulturpolitik. Allt detta är, bland mycket annat, regionens viktiga uppgifter. Vi har en budget i balans, och den strävar mot att öka friheten för människor.

En aspekt av frihet är hälsa. Vi tar i vår budget några viktiga steg för att ställa om mot en hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande verksamhet. Jag känner att den stämning som fanns i salen när alla var arga har lagt sig lite, för nu pratar jag om något så ofarligt som hälsa. Men tro mig, mina vänner, det här är verkligen framtiden. Att våga ställa om och satsa mer resurser på folkhälsa är en viktig uppgift om vi ska kunna garantera våra verksamheters fortsatta finansiering och också kunna erbjuda befolkningen möjlighet till ett liv med hälsa. Detta är alltså en viktig budgetpost. Det här är ur både ett ekonomiskt och ett mänskligt perspektiv faktiskt rätt väg att gå för att skapa den hållbara regionen.

Jag vill ge några exempel på vad vi gör på hälsoområdet. Vi stärker primärvården och säkerställer att vi allihop ska ha möjlighet att välja en fast, namngiven husläkare. Vi inleder arbetet med hälsosamtal för att ge människor verktyg och goda förutsättningar för att stärka sin egen hälsa med stöd från sjukvården. Vi går vidare med ännu en hälsoobligation. Den här gången gäller det barns hälsa. Det sker efter den modell som redan blivit prisbelönt, det vill säga den obligation som vi har för att förebygga diabetes. Vi stärker därtill insatserna för att främja den psykiska hälsan och fullföljer vår ambitiösa folkhälsopolicy.

Dessa frågor diskuterar vi alltför lite, tycker jag. Min ambition är – ja, det är rent av ett löfte – att vi under det kommande året ska arbeta mycket aktivt för att stärka folkhälsan i vår region. Det är en plikt efter pandemin. Vi ser en otroligt tydlig koppling mellan människors ohälsa och hur starkt de som har en dålig hälsa i grunden har påverkats negativt av pandemin.

Avslutningsvis vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 82
Samuel Klippfalk (KD): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Ända sedan år 2007 har regionen uppvisat ett positivt eller nollat resultat på sista raden. De årliga överskotten har gjort att regionkoncernens soliditet har ökat från 5,7 procent år 2011 till 13,3 procent år 2020. Vi har ända sedan 2007 också fått ett betyg motsvarande AA+ av det oberoende kreditvärderings- och ratinginstitutet Standard & Poors. Regionen står alltså väl rustad inför framtiden, men orosmoln finns.

Ett sådant är utjämningssystemet. I liggande förslag och i prognosen för de närmaste åren beräknas utjämningen uppgå till hisnande 10 579 miljoner kronor, eller lite lättare uttryckt 10 ½ miljard, under åren 2022–2024. Tänk själva vad man kan göra för 10 ½ miljard!

Enligt mig behövs ett utjämningssystem, men det behöver också ta större hänsyn till de kostnader som en växande region som Region Stockholm har. Det kostar att växa; det är inte bara avfolkning som kostar.

Avslutningsvis vill jag lyfta fram ett viktigt uppdrag i nästa års budget som är kopplat till sjukvården. Under 2022 uppdras åt Lisab att utreda synergimöjligheter i Region Stockholms egenägda vårdproduktion och föreslå åtgärder för att bättre använda tillgängliga resurser över tid. Enkelt uttryckt och i klartext innebär det att om det finns resurser på ett sjukhus kan man använda dem för att hjälpa till på ett annat sjukhus där det behövs resurser, det vill säga det blir ett ännu större koncernperspektiv. Inget system är helt färdigt, och det här är ett viktigt uppdrag för att vi ska fortsätta omställningen för den framtida hälso- och sjukvården.

Jag vill yrka bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 83
Robert Johansson (S): Jag har en kort fråga till Samuel Klippfalk. Hur röstade ditt parti i fråga om det nuvarande utjämningssystemet?

Anförande nr 84
Samuel Klippfalk (KD): Vi har säkert röstat för det. Men problemet är att systemet så som det är riggat i dag inte tar tillräckligt mycket hänsyn till tillväxt och att det kostar att växa. Vi bygger ut Tvärbanan och tunnelbanan. Vi investerar i nya anläggningar. Detta kostar. En växande befolkning kostar.

Anförande nr 85
Robert Johansson (S): Jag uppskattar din ärlighet, Samuel. Det är väldigt viktigt att säga att alla partier i denna sal, tror jag, är väldigt skeptiska till sina partiers inställning till utjämningssystemet på det centrala planet. Men det var bara ett enda parti – jag ska inte värva röster åt dem – som röstade emot detta, nämligen Liberalerna. Alla andra partier röstade för. Moderaterna och Kristdemokraterna lade ned sina röster. Jag tycker att det är viktigt att detta framhävs i debatten. Jag uppskattar dock att du är ärlig här. Tack!

Anförande nr 86
Samuel Klippfalk (KD): Det är lugnt.

Andre vice ordföranden: Det är väldigt många som stryker sig från talarlistan, och jag kan konstatera att många heller inte är här. Därför är det bara en talare kvar.

Anförande nr 87
T a g e G r i p e n s t a m (C): Nu har vi plötsligt jättegott om tid, så jag funderar lite grann på hur jag ska fördriva den i talarstolen så att vi använder alla våra fyra minuter som återstår. Samtidigt känns det som att det har lugnat ned sig i salen. Det beror kanske på att de flesta har varit och ätit lunch och har drabbats av den berömda paltkoman.

Jag vill tala lite om allvaret i budgeten också.

Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget i dess helhet.

Covid-19-pandemin har inneburit prövningar för hela samhället, och en nystart behövs. Region Stockholm har som målsättning att Stockholmsregionen ska bli en av världens fem ledande regioner inom life science till år 2025. Det ska uppnås genom fortsatta satsningar på en forskning i världsklass – tack, Daniel – och ett regionalt näringslivsklimat som främjar innovation och tillväxt.

I fredags besökte jag Anocca, ett bioteknikföretag som forskar om nya metoder för att bota cancer. De arbetar globalt men har valt att etablera sig i Sverige med Södertälje som bas i de forskningsmiljöer som Astra Zeneca har lämnat. Företaget har på kort tid vuxit till 70 anställda och fortsätter att anställa personer med mycket hög kompetens från hela världen. Stockholmsregionen har här stor betydelse med den miljö av innovationer och bioteknik som finns runt om i regionen liksom med våra stora lärosäten. Företaget bekräftar att detta är skäl till att man finns i vårt område samt att Astra Zeneca hade lämnat helt nya forskningslokaler bakom sig, vilket gjorde att det passade bra att vara i Södertälje. Det roliga är att de säger att de ska vara kvar i Södertälje, att de ska jobba i hela världen men att de även behöver Stockholmsregionen och ett samarbete med samhället.

Detta är ett fantastiskt exempel på vad som händer i en av de life science-miljöer som finns i Stockholmsregionen. Som jag sa vill de gärna också ha ett samarbete med regionen. Det här är ett exempel på något som vi i Centerpartiet menar är oerhört viktigt för framtida patienter men också för hållbar tillväxt. Vi tar med glädje emot fler satsande företag i vår region.

Trafik

O r d f ö r a n d e n : Det är dags att gå över till nästa ämne som är trafiken. Det är ett av de större blocken, vilket betyder att vi tillämpar samma ordning som vi gjorde under den allmänpolitiska debatten. En representant för respektive parti kommer att ha möjlighet att delta i gruppledarrundan. När den är avslutad finns det möjlighet att begära replik. Även i detta debattblock ingår repliktiden i den totala tiden, men man får endast ta replik i två gånger en minut.

Anförande nr 88
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Låt mig först göra någonting som är lite ovanligt i denna församling nämligen säga att jag kommer att hålla ett anförande som handlar om den politik som *jag* står för. Jag kommer att hålla ett anförande som handlar om den budget som den blågröna koalitionen lägger fram, och jag kommer inte med ett ord att nämna något oppositionsparti.

Jag tänkte utmana alla andra partier att försöka göra detsamma, det vill säga försöka prata om sig själva och vad de själva vill. För varje parti som lyckas göra detta lovar jag skänka 100 kronor till Barncancerfonden. Ska vi se om vi lyckas med detta i varje fall i våra inledningsanföranden?

Ordförande, ledamöter, åhörare! Man kan undra vad de hade sagt om de kunnat blicka in i vår tid. Jag talar om 1700-talets roddarmadammer – de som slet med sina åror över Stockholms vatten – eller för den delen de kuskar som grå novemberdagar, kanske lite grann som i dag, framförde 1800-talets hästomnibussar eller förarna av de hästdroskor som med spårens och elektricitetens intåg vid det förra sekelskiftet blev de gnistrande och nydanande banérförarna av Stockholms Spårvägar.

Man kan undra vad de tänkte som beslutade om och sedan byggde sammanbindningsbanan som fram till 2017 också var de enda som gett Stockholm ny järnväg in till och igenom staden. Man undrar vad pionjärerna tänkte som mitt i brinnande världskrig vågade fatta beslut om att påbörja bygget av tunnelbanan, eller vad mina två egna favoriter Margit Claesson och Kerstin Jarlén tänkte när de 1958 spräckte glastak och blev de första kvinnorna att axla rollerna som bussförare respektive tunnelbaneförare inte bara i vårt län utan i hela Sverige.

Låt oss inte glömma dem som grundade det länsgemensamma SL och införde 50-kortet. Det var de som på tröskeln till ett nytt sekel vågade tänka nytt och öppna upp för innovatörer, entreprenörer och operatörer att utmana och ge ny kraft åt trafiken, för att inte tala om alla resenärer som genom århundradenas lopp tagit sig till, från och igenom stad och län, som betalat sin biljett och varit med på resan.

Ja, man kan undra vad alla dessa historiska länkar i den fantastiska resa som vår kollektivtrafik är hade tänkt om de hade kunnat följa vår debatt, vår samtid och vår tids strävan i skärningspunkten mellan vardagsslitet och drömmen om de sett vår kollektivtrafik. Den saknar ju nu historiskt motstycke i omfattning och utveckling, rankad som den är som en av världens bästa. Även vi utgör länkar mellan det förflutnas minnesbilder och framtidens löften. Vi är en del av resan mellan roddarmadammerna och morgondagen, en del i resan som handlar om kärnan för liv, rörelse och utveckling i det vi kallar Stockholm och en del i resan av det som kollektivtrafiken gör med en storstadsregion. Detta skapar möjligheter, möten och resor som gör du och jag till ett oss, till ett vi och till Stockholm.

Ordförande, fullmäktige! Nu står vi här i år igen. Dagarna har börjat bli kortare och höstkylan alltmer påtaglig. Nästa års budget ska beslutas, och när klubban i morgon faller är det för sista gången denna mandatperiod – och vilken mandatperiod vi lägger bakom oss! Sedan den här koalitionen tillträdde har vi byggt ut, byggt om och byggt nytt. Vi rustar och renoverar det vi har samtidigt som vi bygger nytt för framtiden. Tvärbanan har förlängts, en ny pendeltågsstation har sett dagens ljus vid Vega och en ny bussterminal har byggts i Handen. Norra Europas största bussdepå har öppnat i Tomteboda. Sverige har fått sin första elektriska BRT-linje i Barkarby. För första gången på två decennier har en ny generations tunnelbanetåg sett dagens ljus – eller kanske tunnlarnas mörker – i Stockholm. Och detta är bara några få exempel.

Under mandatperioden har kollektivtrafiken fortsatt att vara den viktiga motorn för innovation och förnyelse. I Järfälla har vi fått världens första självkörande bussar i linjetrafik till stånd. Vi har påbörjat resan mot nästa generations biljettsystem och som första kollektivtrafik i Sverige infört möjligheten att blippa betalkort i hela trafikledet. Vi har tagit ledartröjan i grön omställning, gjort Stockholm till den första huvudstadsregionen i världen med en helt förnybar landtrafik och vi har tagit steget mot en omfattande elektrifiering av vår bussflotta.

Vi har tagit kampen mot buset, skadegörelsen, våldet och brotten. När otryggheten under regeringen och mandatperioden har spridit sig som en löpeld genom vårt land har SL-trafiken stått upp mot alla dem som vill störa och förstöra för de hederliga och skötsamma och för det som är vårt gemensamma. Väktarna i kollektivtrafiken har dubblerats. Biljettkontrollerna har blivit fler. Antalet trygghetskameror har utökats. Vi har genom vår trygghetskommission tagit ledartröjan för trygghetsfrågor i hela Stockholms län. Vi har tagit och fortsätter att ta kampen för att alla ska kunna känna sig trygga i kollektivtrafiken i Stockholmsregionen.

Vi har dessutom lagt grunden för att ta SL in i framtiden med den största utbyggnaden av kollektivtrafik i Sveriges moderna historia. Det dundrar som från bergakungar i Stockholms underjord. Nya linjer byggs, och tunnlar sprängs fram i berg. Broar reses över vatten och avgrunder. Vi förverkligar steg för steg vår ambition att kollektivtrafiken ska byggas ut med fler nya tunnelbanesträckningar till totalt 46 nya spårstationen och sex mil nya spår.

Det vi åstadkommer har sammantaget lett till en bättre trafik och nöjdare resenärer. Tågen har blivit punktligare och resenärerna har blivit nöjdare. Vi har fått fler stockholmare att välja att resa kollektivt, och vårt läns kollektivtrafik har internationellt erkänts som ett av de absolut bästa kollektivtrafiksystemen i världen.

Fru ordförande! Detta har vi klarat av samtidigt som vi inte har lovat satsningar för pengar som vi inte har. Vi har hållit i löftet om en god ekonomisk hushållning och en ekonomi i balans. Under vår koalition har trafiknämnden fram till covid-19 för varje år levererat över sitt budgetkrav, och vi har kunnat satsa utan att för den sakens skull behöva genomföra några skattehöjningar eller den typ av drakoniska biljettprishöjningar som har skett under historiens gång.

Vi har klarat av detta trots en världsomspännande pandemi. När man i stora delar av vår omvärld valde att delvis eller helt stänga ned sin kollektivtrafik har bussar och tåg fortsatt att rulla i Stockholm. Det tycker jag att vi ska vara väldigt stolta över. Trots personalbortfall, motstridiga krav från statliga myndigheter och färre resenärer har SL fortsatt att leverera trafik, och det har dessutom skett i en större utsträckning än normalt för att vi har velat ta vårt ansvar. Vi har klarat av detta trots att vi många gånger har upplevt hur andra kanske har arbetat mer mot än för Stockholm och stockholmarnas bästa, oavsett om det gällt en astronomisk ökning av skatteutjämningen eller undermålig kompensation. SL har tydligt och uthålligt tagit sitt samhällsansvar under pandemin. Vi har i den blågröna koalitionen säkerställt att trafiken har kunnat fortsätta rulla och byggas ut.

Detta är den blågröna koalitionens facit vad gäller kollektivtrafiken – så här långt, ska tilläggas, för nu tar vi sikte på framtiden.

Fru ordförande! Storbritanniens premiärminister Boris Johnson har en gång sagt att det är lätt att utfästa löften. Det svåra ligger i att hålla dem. Det här är något som jag mot bakgrund av det jag nyss anförde kan konstatera att vår blågröna koalition har klarat av. Vi har kunnat både utställa löften och sedan leverera på desamma. Vi har under mandatperioden ansvarsfullt byggt vidare på tidigare generationers arv inom kollektivtrafiken. Sammantaget har vi utvecklat SL till det bättre.

I vår budget för 2022 fortsätter resan. Det sker i det stora och i det lilla. Förnyelsen fortsätter och får med än större kraft sällskap av insatser för att nystarta kollektivtrafiken bortom pandemin. Om bara några veckor öppnar Arninge station och med detta en ny viktig knytpunkt för tåg och bussar i norra Stockholm. Samtidigt går startskottet för nästa steg i utvecklingen av vår interregionala tågtrafik med fler avgångar och utvecklad trafik. Det är någonting som bland annat innebär att Nykvarnsborna för första gången i världshistorien kan ta tåget direkt till Arlanda.

Spåren kommer att bli fler och längre. Trygghetskamerorna och ordningsvakterna kommer att bli fler. Det kommer också elbussarna att bli. Nya tåg kommer att börja trafikera Roslagsbanan. Fler nya och renoverade tunnelbanetåg kommer att rulla ut i trafik. Och vi kommer i och med denna budget också att fatta det efterlängtade beslutet om nya tåg till Saltsjöbanan.

Vi kommer att pröva nya biljetter och erbjudanden till resenärerna, utveckla servicen och informationen, stärka våra intäkter från lokaler, butiker och reklam, gå före i att tänka grönt och hållbart och våga ligga i framkant i fråga om digitalisering och ny teknik. Vi kommer att samverka med innovatörer, entreprenörer och operatörer för att göra jobbet bättre än det annars hade blivit gjort.

Allt detta kommer, mina vänner, att ske samtidigt som den största och viktigaste delen i denna budget handlar om att säkerställa, hålla i och hålla ut i en fortsatt orolig tid. Därför avsätter vi medel för en garanti som ska säkra upp kollektivtrafiken. Det handlar om totalt 2 miljarder kronor, om så skulle behövas. Vårt löfte är med detta tydligt. Bussar, tunnelbana och pendeltåg ska precis som lokalbanor och pendelbåtar kunna fortsätta rulla och gunga fram efter pandemin och utökas i den takt som ett växande Stockholm kräver, trafikslag för trafikslag, linje för linje och avgång för avgång.

Ordförande, fullmäktige! Så fogar vi nu ännu en länk till den kedja som förbinder roddar-madammer, våghalsiga pionjärer och ansvarstagande regionala statsmän med vår samtid och med vår fjärran framtid. Det är en länk i berättelsen om Stockholm, om det som är ryggraden och grunden för livet och rörelsen i vår storstadsregion och om det som gör du och jag till ett oss, till ett vi och till Stockholm – vår kollektivtrafik.

Med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 89
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tänkte kanske inte börja mitt anförande i den historiska änden med roddarmadammer. Däremot vill jag när vi nu förhoppningsvis har sett slutet av pandemin, i alla fall i Sverige och i alla fall i den form som vi har känt den under de senaste ett och ett halvt åren, tacka alla de busschaufförer och andra medarbetare i kollektivtrafiken som har gjort en hjälteinsats genom att hålla Stockholm igång och skapa möjligheter för dem som har varit tvungna att resa till sina arbeten att kunna göra detta.

Vi står nu inför mötet med en ny framtid inom kollektivtrafiken. Vi ser att vinden har börjat vända och att resenärerna återigen har börjat komma tillbaka till en kollektivtrafik som enligt min åsikt absolut är en av världens bästa, även om mycket återstår att göra. Men vi vet också att en hel del arbete ännu återstår innan vi är tillbaka där vi en gång var. Men tillbaka ska vi, och mer ska till.

Jag är därför extra stolt över att vi i dag kan presentera en budget i vilken vi totalt anslår mer än en halv miljard extra i finansiering till kollektivtrafiken 2022. Dessutom ökar vi den skattefinansierade andelen av kollektivtrafiken. Vi använder därtill de resurser som vi fick tack vare det stora överskott som kom förra året. Dessa resurser hade vi sparat i ladorna för att kunna använda under kommande år. Överskottet blir nu ryggraden för att slippa behöva genomföra drakoniska nedskärningar i kollektivtrafiken även om det skulle dröja månader eller kanske till och med något år innan intäkterna är tillbaka till den nivå där de en gång var.

Vi genomför samtidigt stora och viktiga reformer av biljettsystemet men i en takt och ett tempo som är förnuftigt så att kollektivtrafiksystemet kan anpassas efter hur framtidens resenär vill resa. Vidare ska de som har valt att börja åka bil kunna få ett erbjudande från SL som gör att de vill komma tillbaka till kollektivtrafiken. Det ska även finnas ett erbjudande till dem som alltid har åkt bil att börja åka i kollektivtrafiken.

En utredning av ett cappingsystem och gruppbiljetter ska göras för att vi på det sättet ska kunna utveckla biljettpriserna till att ge större flexibilitet och för att se till att våra resenärer alltid gör bästa möjliga deal.

Därtill fortsätter vi arbetet med att utveckla kollektivtrafiken. Vi elektrifierar som aldrig förr. Den kommande upphandling som vi i trafiknämnden nyss fattade beslut om innebär ett tillskott på närmare 300 elbussar till Region Stockholm. När andra regioner har valt en dyr modell som innebär att man köper in bussar genom de befintliga avtalen inom kollektivtrafiken har vi valt en modell där vi förhandlar in och ställer tuffa krav på elbussar i nya avtal. Det, mina vänner, är en modell som jag med en dåres envishet hävdar kommer att tjäna oss väl. Vi kommer att få en kraftigt utbyggd elektrifiering av busstrafiken under kommande år till det mest konkurrenskraftiga priset jämfört med alla andra regioner som har valt andra modeller.

Vi fortsätter att satsa pengar – 65 miljoner – för att få ökad framkomlighet. Vi fortsätter att integrera Stockholmsregionens olika hållbara trafikslag i varandra, och ett pilotprojekt med snabbare hållplatspåstigning genom fler dörrpar ska genomföras.

För tydlighetens skull ska jag säga att det naturligtvis inte är så att jag som representant för Miljöpartiet tycker att det faktum att vi måste höja biljettpriset med 20 kronor är underbara nyheter. Men om man tänker på vad olyckskorparnas kraxande bestod i för cirka ett år sedan eller för några månader sedan, då de talade om drakoniska höjningar på hundratals kronor, kan vi i dag se att vi har genomfört en höjning i enlighet med det som vi redan för tre år sedan faktiskt kom överens om. Det ligger i linje med det behov vi har av att höja kollektivtrafiktaxan för att klara av den kostnadsökningstakt som finns i kollektivtrafiken.

Det är min fasta övertygelse att vi framgent naturligtvis skulle behöva hitta andra prismodeller för kollektivtrafiken om vi ska kunna tala om sänkta taxor. För att det ska ske måste vi ha ett annat sätt att finansiera kollektivtrafiken som innebär att fler är med och betalar än bara vi i skattekollektivet och resenärerna i vår region enligt den modell som finns i dag. Med dagens modell får vi stora utmaningar. Denna fråga lär vi få anledning att återkomma till.

Avslutningsvis vill jag säga att alla resenärer i Region Stockholm ska känna sig varmt välkomna tillbaka till kollektivtrafiken. Jag hoppas av hela mitt hjärta att alla de som ser framför sig att de även fortsättningsvis kommer att sitta i bilen ska våga anta utmaningen att under en månad prova att ta kollektivtrafiken. De kommer att bli förvånade över vilken attraktiv, serviceinriktad och högkvalitativ kollektivtrafik som SL har möjlighet att erbjuda alla resenärer.

Anförande nr 90
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Kollektivtrafiken är bara en kugge i ett större samhällsbygge, men den är en viktig kugge. Den möjliggör nya möten mellan människor, skapar underlag för nya arbetstillfällen, låter ungdomar resa till nya fritidssysselsättningar med mera. En välfungerande kollektivtrafik är helt nödvändig både för att klara klimatomställningen och för att människor ska kunna ta sig till och från arbetsplatser som ligger längre bort från deras hem. En välfungerande kollektivtrafik gynnar den ekonomiska tillväxten på ett hållbart sätt. Jag vill ha en kollektivtrafik som håller samman Stockholmsregionen och som inte begränsar utan frigör människor.

Kollektivtrafiken har fortfarande inte återhämtat sig efter restriktionerna, och det är fortfarande svårt att sia om dels resenärernas återkomst, dels pandemins utveckling framgent. Vår utgångspunkt är en snabb, pålitlig och attraktiv kollektivtrafik. Det krävs för att vinna tillbaka gamla och attrahera nya resenärer och därmed stå rustad inför framtiden. Kollektivtrafiken ska bidra till en jämlik region med stark tillväxt och ska uppnå klimat- och miljömålen och ha fler resenärer än före pandemin.

Vårt förslag till budget utgör det första steget för att åstadkomma en positiv förändring och vända den negativa utvecklingen från ökade kostnader och minskat resenärsunderlag. Det handlar om en trygg och trevlig kollektivtrafik. Det är avgörande för att människor ska vilja resa med oss. Om du känner dig otrygg i trafiken kommer du att undvika den när du kan. Vi vill lägga kraft på att skapa attraktiva stations- och hållplatsmiljöer och bygga bort otrygghet-en genom mer belysning, kameraövervakning och uppkopplings- och laddningsöjligheter. Samtidigt avsätter vi också resurser för att utvidga mängden personal och trygghetsresurser.

Synlig personal är det viktigaste sättet att öka trygghetskänslan. Att då ta bort tågvärdarna utan några riskanalyser tycker jag rent ut sagt är ogenomtänkt. Trängseln var nämligen redan före pandemin ett skäl till att välja bort kollektivtrafiken. Det lär den fortsätta vara. För att minska trängseln i rusningstid och sprida ut resandet vill vi fortfarande införa ett lågtrafikkort.

Buss eller bil behöver bli ett enklare val. Vi måste öka bussens attraktionskraft för både klimatets och trängseln på vägarnas skull. Men i dag förlorar kollektivtrafiken mot bilen när det handlar om restid i stora delar av vårt län. Vi vill därför utveckla nya BRT-system och öka bussarnas framkomlighet. Det är investeringar som skapar jobb, tillväxt och en mer attraktiv och effektiv kollektivtrafik. De är dessutom samhällsekonomiskt lönsamma.

Hela länet ska komma med i utvecklingen. Det kräver pålitlig kollektivtrafik. Oavsett var i länet man bor, oavsett var man har sitt företag och oavsett i vilken kommun man bedriver offentlig verksamhet ska kollektivtrafiken ge förutsättningar för positiv utveckling. Det lägger grunden för en positiv tillväxt i hela vårt län.

Vi vill att pendeltågen utvecklas mot tiominuterstrafik, att nattrafik utreds, att tunnelbanans avgångar blir fler, att infartsparkeringarna byggs ut och att kollektivtrafik utgör grund vid nyetableringar. Det här är vår målbild.

Det jämlika samhället är något vi skapar tillsammans. Vi vill därför att ungdomar ska kunna sommarjobba, träffa vänner och ha en aktiv fritid oavsett föräldrarnas ekonomi. Därför vill vi återinföra ett sommarlovskort som är gratis, och vi vill att man ska kunna betala fritidskortet per månad i stället för en gång per termin. På så vis möjliggör vi för fler, inte minst låginkomsttagarfamiljer, att ta del av kortet.

Alla ska kunna ta del av kollektivtrafiken. Tillgängligheten behöver därför öka. Det är inte acceptabelt att hissar och rulltrappor står stilla i veckor och månader. Det begränsar invånare i vår region att röra sig fritt. Att vänta på reservdelar i flera veckor är ingen tröst för drabbade resenärer.

Plattformsbarriärer är en fråga om såväl trygghet som tillgänglighet. Om du inte känner dig trygg när du rör dig på plattformen är risken stor att du undviker den. Det gäller inte minst den som har en funktionsnedsättning.

Ni i det moderatledda styret saknar svar för inte bara hur kollektivtrafiken ska förbättras utan också hur fler resenärer ska välja den framför bilen. Det visar historien. Ni har dessutom misslyckats med den ekonomiska styrningen. Redan före pandemin sjönk resenärsandelen till förmån för bilen. Det är kvittot på er politik.

Under 2020 ledde den bristande ekonomiska styrningen till fördyringar i investeringar, och de uppgick till nästan 1,6 miljarder på fem objekt. Hittills har investeringarna under 2021 fördyrats med lika mycket, det vill säga 1,6 miljarder, på bara ett objekt, nämligen tvärspårväg Kistagrenen. Också detta är ett kvitto på er politik.

Kostnadsutvecklingen i kollektivtrafiken skenar. Kostnaderna har under de senaste 20 åren nästan fördubblats. Det innebär att även biljettpriser och skattefinansiering har varit tvungna att gå samma väg. Ändå låter ni kostnaderna fortsätta öka. Konsultkostnaderna är extrema. Konsultväxling går inte framåt i den takt som krävs. Om Region Stockholm haft samma andel administration som Västra Götaland hade vi haft 1 miljard mer till vården och kollektivtrafiken. Invånarnas skattepengar ska gå till vården och kollektivtrafiken och inte till okontrollerade konsultnotor.

Vår bestämda uppfattning är att när taxor höjs ska det komma resenärerna till del i form av förbättrad kollektivtrafik. Vår budget är första steget på en lång resa framöver för att komma till rätta med de skenande kostnaderna och säkerställa att resenärernas pengar går till just kollektivtrafiken, inte till konsulterna.

Ordförande! Jag yrkar härmed bifall till Socialdemokraternas förslag till budget.

Anförande nr 91
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! När jag läser majoritetens budget slås jag återigen av att den inte är en valbudget. Det är inte så mycket nytt och inte så mycket stort. Ni höjer visserligen SL-kortet. Det är ni trogna med. Ni höjer det med 20 kronor. Jag hade gissat på 30, men jag hade fel. Jag håller helt med Kristoffer och Tomas om att det inte är några drakoniska höjningar. Men det blir successiva höjningar på SL-kortet hela tiden.

Ni har också varit trofasta med att successivt nedmontera den kompetens och närvaro som finns bland anställda i kollektivtrafiken och ersätta dem med ordningsvakter. Ni vill ha hårdare tag mot plankare och har kallat dem för pandemiplankare under pandemin, något som en vänsterpartist aldrig skulle göra. Ni har konsekvent fortsatt att driva utbyggnad av infrastruktur med stora fördyringar och förseningar. Det är bra att vara konsekvent, men det här får också konsekvenser för Stockholm och kollektivtrafikresenärerna.

Kollektivtrafiken gick tyvärr in i pandemin med dåliga förutsättningar. Vi ser att den helt och hållet upphandlade trafiken är boven i dramat. SL och trafikförvaltningen är bara beställare, och all kompetens finns hos operatörerna. Det leder precis som inom vården till att kollektivtrafiken blir uppsplittrad, och den blir svår att styra över. Det är inte konstigt att det har varit svårt att styra över den; för oss är det ganska uppenbart. Det gick inte att flytta kapacitet dit där det var trångt. Det gick inte att ha kontroll över trafiken. Det gick inte att se vad som behövdes.

När nu pandemin börjar lätta och alla de upphandlingar som har skjutits upp under pandemin börjar rulla på är det också förödande eftersom ekonomin, som har nämnts, är sämre. Ni har förlitat er på biljettintäkterna. När de sinar blir ekonomin sämre. Vi är väldigt oroliga för att detta ska gå ut över väldigt slimmade upphandlingar. Då blir det alltid personalen som får betala. Det kan innebära mindre personal, tajtare villkor och i slutändan sämre arbetsvillkor och sämre kollektivtrafik.

Ni är väldigt tydliga med att ni vill se en förändring i kollektivtrafiken genom att gå från kompetent personal, som vet hur fordonen fungerar, hur man genomför utrymningar och hur man ska göra vid en olycka, till att i stället ha ordningsvakter. Ni har visserligen, med vår hjälp, drivit på för att ordningsvakter ska få en bättre utbildning och bättre förutsättningar, men tyvärr har också ordningsvakterna väldigt dålig arbetsmiljö och väldigt dåliga arbetsförhållanden. Ordningsvakter kan dessutom inte ersätta kompetent personal i kollektivtrafiken. Och kameror kan inte ersätta människor. Kameror kan inte ersätta tågvärdar. Teknik kan inte ersätta en människa på plats om någonting händer. Dessutom är ensamarbete inget vi ska ha i vår region.

Vänsterpartiet vill driva kollektivtrafiken i egen regi. Vi tjatar om det. Vi tror att det ger bra arbetsvillkor och bra förutsättningar för att vi ska kunna utveckla och ta hand om kollektivtrafiken så att det blir det förstahandsval som jag är övertygad om att alla här i salen vill att den ska vara för fler i Stockholm. Vi lyssnar till de anställda i kollektivtrafiken för att höra vad de vill ha, och vi lyssnar också på resenärerna. De vill ha en helhet och ett bra system som fungerar.

Vi vill att resenärerna ska komma tillbaka till kollektivtrafiken men också stanna kvar på ett tryggt sätt. Det innebär att vi till skillnad från majoriteten inte höjer priset på SL-kortet i vår skuggbudget, utan vi sänker det med 110 kronor till 860 kronor. Ert kort kommer ju i stället att kosta 970 kronor, vilket är mycket pengar. Det närmar sig tusenlappen. Vi vill även införa fritt resande för barn och unga, fritt resande för pensionärer i lågtrafik och att SL-kortet ska gälla i sjötrafiken året om. Och det ska inte finnas någon begränsning i färdtjänsten. Den är en del av kollektivtrafiken, och det finns ingen begränsning i kollektivtrafiken. Det ska därför inte heller finnas någon begränsning i färdtjänsten. Vi lyssnar på resenärerna. Vi satsar. Ni höjer taxan.

Tyvärr visade resvaneundersökningen 2019, alltså redan före pandemin, att andelen som reser med kollektivtrafik sjönk från 49 procent till 47,5 procent och att andelen som reser med bil ökade till 52 procent. När Folkhälsomyndigheten under pandemin avrått från resor med kollektivtrafik har kollektivtrafikandelen sjunkit så lågt som till 29 procent. Kollektivtrafiken ska och måste av klimat- och utrymmesskäl vara det grundläggande, strukturerande och mest använda transportsystemet i vår region. För klimatets skull måste fler resa kollektivt och färre resa med egen bil.

Att kollektivtrafikandelarna inte går upp är ett dåligt betyg för er i majoriteten och för era kollektivtrafiksatsningar. Det skulle uppenbarligen behövas något helt annat än det ni presenterar för att andelen biltrafik ska sjunka. Vi har många förslag, såsom styrmedel, framkomlighetssatsningar, satsningar för ökad tillgänglighet, enkelhet att byta mellan trafikslag, taxan och omprioritering av gatuutrymmet. Dessa förslag finns i vår budget, och den yrkar jag bifall till.

Anförande nr 92
M s c i w o j S w i g o n (SD): Fru ordförande! Först och främst vill jag nämna att Kristoffer Tamsons på ett dåligt sätt försökte muta och tysta oppositionen. Våra förslag är det som skiljer oss åt, Kristoffer, och vi måste kunna få presentera dem.

Som det riktiga oppositionspartiet i Region Stockholm eftersträvar vi sverigedemokrater en långsiktighet och hållbarhet, särskilt i kollektivtrafikens investeringar. Det finns i dag tydliga tecken på att vi har en återgång av resenärerna, vilket vi såklart är väldigt glada för, men samtidigt vet vi även att trängseln kommer att öka i kollektivtrafiken. Det är en problematik som fanns där redan före pandemin. För att lösa problemet kommer för det första flexibla lösningar att krävas. För det andra krävs nytänkande, och för det tredje krävs ändrade prioriteringar. Dessa krav är nödvändiga för att kollektivtrafiken ska bestå som ett attraktivt resealternativ.

Åtgärder i form av utökat antal avgångar, ett modernt biljettsystem, en bra och seriös utredning av lågtrafiktaxa, ett kostnadstak för biljetter och utökad biljettgiltighet behövs i kollektivtrafiken. Det behöver även göras en omprioritering av vissa projekt. Ett stopp av Roslagsbanans dragning till city är ett utmärkt exempel på det. En förbättrad dialog i ett nära samarbete med operatörerna och kommunerna i regionen krävs för att verkligen stärka kollektivtrafiken där den behövs som mest. Man behöver lyssna på de behov som kommuninvånarna efterfrågar.

Inom Region Stockholm är bilen tillsammans med kollektivtrafiken de dominerande färdmedlen för den som pendlar dagligen. I många fall används bilen för att köra en del av färdsträckan. Därefter låter man kollektivtrafiken ta över. Det handlar om flexibilitet och valfrihet, men för många av oss är det också ett måste.

Trots vallöften har den blågröna majoriteten i Region Stockholm valt att aktivt minska bilismen. Det har skett genom straffskatter och ökade bilköer som uppstår då man valt bort viktiga väginvesteringar som skulle främjat framkomligheten. Man har i stället prioriterat cykelvägar.

Den styrande majoriteten, där främst Moderaterna och Miljöpartiet i dag utgör motsatta pooler, borde egentligen inte ha en gemensam styrning i Region Stockholm. Man lamslår varandra. Ett bra exempel på det är märkningen Bra miljöval, den nya märkningen på vår kollektivtrafik. Det leder till att SL kommer att exkludera en tredjedel av den svensk-producerade elen, det vill säga den som kommer från kärnkraft. Det viktigaste borde i stället ha varit att utesluta utländskt kol och olja från de energikällor som upphandlas, då dessa bidrar mest till de utsläpp som påverkar klimatet.

En annan fråga är såklart Östlig förbindelse. Det är en färdig ringled som har fallit i glömska efter valet i och med den parlamentariska uppgörelse som gjordes efter det. Läget för Tvärförbindelse Södertörn är fortsatt osäkert. Miljöpartiet hotar dessutom att försena Förbifart Stockholm, trots att detta vägprojekt borde ha varit på plats redan i går för både biltrafikens och kollektivtrafikens skull. Den krävs för regionens fortsatta utveckling för att möjliggöra ett snabbare och smidigare bil- och kollektivåkande och minskad trängsel.

Vi sverigedemokrater anser att Stockholmsregionen ska ha ett vägnät där bil, buss och cykel samspelar. Det ska finnas gott om parkeringsplatser i anslutning till kollektivtrafiken. Vår vision är en framtid där staten tar sitt ansvar och där resenärerna kan slippa onödiga förseningar och stopp. Kollektivtrafiken och den vanliga trafiken har där hittat en hållbar balans. Det ska finnas en balans mellan dem som använder kollektivtrafiken och dem som väljer egen bil eller cykel.

Mandatperioden har präglats av fördyringar i ett flertal projekt som regionen medverkar i eller driver. Bygget av tunnelbanan har blivit 9 miljarder kronor dyrare än beräknat. Staten lyckades där förhandla bort sin kostnad och lade notan på stockholmarna i stället. Med facit i hand kan man konstatera att förhandlingarna inte blev som Region Stockholm hade tänkt sig. Den regering vi har i dag, det vill säga den övergående, har absolut inget intresse av en utveckling av Stockholms infrastruktur eller kollektivtrafik. Det finns även fortsatta orosmoln för ett flertal pågående projekt inom kollektivtrafiken. Denna ekonomiska osäkerhet får, enligt oss, inte utgöra praxis. Framtidens investeringar där Region Stockholm deltar måste planeras och projekteras med hög ekonomisk säkerhet och bygga på säkra analyser och riskbedömningar utförda av rätt kompetens.

Från den socialdemokratiska sidan åberopar man som vanligt storstädning, ökad transparens, haverikommission och så vidare. Det är inget nytt. Det här ska ske i regionens verksamhet. Det är väldigt stora ord, men man utelämnar övriga oppositionspartier och har satt sig själva tillsammans med Moderaterna i styrelsen för ett nybildat bolag. Detta bolag kommer att ha ansvar för de miljarder som en ny tunnelbana kostar. Socialdemokraterna efterlever inte det de själva förespråkar i opposition. Vi anser att det i stället är nödvändigt att det alltid finns en transparens för att motverka att nya skandaler, som har präglat regionen, uppstår.

Med det yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budgetmotion.

Anförande nr 93
M i c h a e l a H a g a (C): Ordförande, ledamöter, åhörare! Nu gör vi oss redo för en återstart, för visst är vi trötta på pandemin. Precis som våra verksamheter inom hälso- och sjukvården och trafiken har haft en minst sagt ansträngd period har även våra regioninvånare haft det. Låt oss därför se detta som starten på någonting nytt.

Hur vi väljer att resa, var vi väljer att bo och var vi kommer att jobba är frågor som vi i dag inte har svar på. Ingen har det. Men huvudfokus, kära ledamöter, är både inom koalitionen och över partigränser att få tillbaka resenärerna. Därför är det glädjande att vi nu har fått besked om att försäljningen av biljetter och biljettintäkterna har börjat öka stadigt igen.

Prognoser har tidigare visat att vi inte kommer att nå upp till 2019 års nivåer för kollektivtrafikresandet och på sikt heller inte nå våra kollektivtrafikmål. Åtminstone jag är orolig för att trängseln i länet ökar och att fler därför väljer att ta bilen. En resa mellan Österåker och Nacka eller Huddinge kan ta två timmar en eftermiddag i rusningstrafik. Därför är en av våra viktigaste prioriteringar just nu för att fler ska resa kollektivt att fortsätta att bygga ut kollektivtrafiken runt om i vårt län, spår för spår, busskörfält för busskörfält med fler tvärgående förbindelser. Jag ska inte rabbla upp alla objekt; Kristoffer har nämnt många av dem. Men det är högt prioriterat att utbyggnaden fortsätter enligt plan och att vi ser till att underhålla det vi har. Därför tar vi höjd för det i vår investeringsbudget.

Att känna sig trygg och säker i kollektivtrafiken är också otroligt viktigt för att du ska välja bort bilen, att dina barn ska känna sig trygga eller att du ska känna dig trygg att släppa iväg dina barn så att du slipper skjutsa dem. Trots att vi i hög grad satsar på trygghet är det ändå många som berättar att de känner sig just otrygga. De väljer kanske bort aktiviteter eller stannar hemma för att de känner sig otrygga. Därför ska vi fortsätta att satsa här.

Alla vill inte ha bil, tro det eller ej. Det blir dessutom en tillgänglighets- och jämlikhetsfråga. Ett utbyggt system, trafik som anpassar sig efter nya resmönster kombinerat med flexibla lösningar för dem som bor i mer glesbefolkade delar av vårt län behövs för att fler ska kunna resa kollektivt, resa till arbetet och uträtta ärenden.

Slutligen ska vi se till att sänka trösklarna för att resenärerna ska resa med oss. Därför ser vi över biljettsortimentet och tittar på ett nytt biljettsystem. Det ska vara lätt att köpa rätt biljett.

Tomas nämnde FN:s klimatkonferens, den 26:e i raden. Hur långt har vi då kommit? Världsledare samlas och träffas för att komma överens om hur man ska lösa vår tids ödesfråga, klimatet. Nu har förhoppningsvis fler öppnat ögonen och insett att det inte är något hokus pokus. Den nya generationen accepterar heller inte hur vi behandlar vår planet. Jag hoppas att det inte finns några klimatförnekare i denna sal. Problemet är globalt. Lösningarna måste hittas genom samarbete över gränserna, med skarpare mål och konkreta åtgärder.

Men vi i denna sal har som regionala ledare också ett ansvar för att vår huvudstadsregion ska vara ett föredöme och för att alla aktörer – ett land, en region eller en individ – ska göra vad de kan för att vara en viktig pusselbit i den gröna omställningen. Den gröna koalitionens ambitioner är och kommer fortsatt att vara höga för att vi ska få en grön, tillgänglig, trygg och modern kollektivtrafik i hela länet. Bifall till den blågröna koalitionens budgetförslag!

Kristoffer! Jag har bara nämnt vad vi själva vill och gör, så du får betala in 100 kronor till Barncancerfonden.

Anförande nr 94
Sara Svanström (L): Ordförande! Denna resa börjar på en av regionens ca 7 000 hållplatser en kall vintermorgon i början av 2021. På en näst intill tom buss kliver undersköterskan Per in på väg till jobbet iklädd munskydd funderande på hur han nu ska kunna dricka sitt morgonkaffe. Under pandemin har det blivit tydligt hur samhällskritiskt viktig en fungerande kollektivtrafik är. Även om många stockholmare kunde flytta hem sin arbetsplats finns och fanns hundratusentals stockholmare som inte kunde arbeta på distans och som var helt beroende av att kollektivtrafiken gick.

Tack vare kollektivtrafikens alla medarbetare har regionen under pandemin inte bara kunnat hålla i trafiken, utan vi har kunnat göra mer därtill. Detta har skett samtidigt som många stockholmare har tagit sitt ansvar och avstått från att resa med SL för att lämna plats åt någon som Per som inte har haft den möjligheten.

Allt har dock ett pris, inte bara ekonomiskt utan även ur ett förändrings- och utvecklingsperspektiv. Vi har kunnat se att en del av det förändrings- och utvecklingsarbete som vi alla tycker är viktigt har fått stå tillbaka lite. Det har sagts i talarstolen i tidigare debatter, men det förtjänar att nämnas igen: Pandemins effekter får ekonomiska effekter i kollektivtrafiken. Det märks också i den budget som vi lägger fram nu. Det kräver att vi gör kloka prioriteringar som inte bara säkerställer trafiken utan också möjliggör ett fortsatt förändrings- och utvecklingsarbete för att modernisera kollektivtrafiken genom automatisering, elektrifiering och digitalisering. Allt detta ska ske för att möta framtida behov.

Trots att prognoserna som fanns när vi lade fram själva budgeten kraftigt understiger kostnaderna tillför vi de resurser som krävs för att kunna köra trafiken fullt ut. Där skiljer det sig lite åt. I Socialdemokraternas budget minskar anslagen med 115 miljoner. Samtidigt vill de införa nya biljettyper som riskerar att ge ett ännu större intäktsbortfall. Även om jag kan hålla med om att vi måste arbeta med att minska våra konsultkostnader och ha mer av in-house har jag svårt att se hur man ska få ihop en sådan budget redan till 2022.

Men vi fullgör inte bara vår plikt genom att köra den trafik som går i dag, vi jobbar och fullföljer även arbetet med alla framtidsinvesteringar, allt för att möta framtida behov. Nya sträckningar och dubbelspår i våra olika spårsystem byggs samtidigt som nya fordon rullas in med tillhörande terminaler och depåer. Vi fortsätter även att bygga ut vattenvägarna för att på så sätt bättre binda ihop skärgården med de inre delarna av regionen.

Samtidigt som vi fortsätter att bygga ut kapaciteten måste vi ju också vårda det som vi har. Därför fortsätter vi att uppgradera resandemiljön och förlänga livstiden på våra anläggningar. Under år 2022 går hela en tredjedel av investeringsvolymen till ersättningsinvesteringar för att i kombination med underhåll öka systemets robusthet och livstid.

Pers mamma ska nämligen kunna sätta sig på tunnelbanan i vetskap om att rulltrappan och hissen fungerar där hon kliver av så att hon inte ska behöva åka en station till för att kunna ta sig upp till gatuplanet.

Nu efter ett och ett halvt år med en pandemi och med budskap som ”Minska resandet, minska smittspridningen” eller ”Res inte med oss i påsk” och alla de budskap som vi har mötts med, kan vi nu återigen hälsa alla välkomna ombord i den återstart av kollektivtrafiken som nu sker. Flera har sagt det, vi ser faktiskt att resenärerna kommer tillbaka, och jag tycker att de kommer tillbaka fortare än vad många av de prognoser som vi har sett förutsade att de skulle göra.

Detta är jätteviktigt, av flera skäl. För kollektivtrafiken är inte bara regionens blodomlopp som gör att livspusslet för Per och många andra stockholmare går ihop. Det är också vårt viktigaste verktyg i regionens klimatarbete. Det råder total enighet i politiskt hänseende, vi behöver locka tillbaka gamla resenärer och vi behöver även locka hit nya.

De som har gått över till att gå eller cykla kan dock inte vara de primära målgrupperna att locka tillbaka. Det är bra att de går och cyklar. Dem som vi behöver nå är faktiskt dem som tog bilen i stället för att resa med kollektivtrafiken. Det är där det stora arbetet ligger för oss.

Det finns ett problem i detta sammanhang, och det är att många av de beslut som nödvändigtvis måste fattas för att göra kollektivtrafiken mer attraktiv jämfört med bilen ligger utanför regionens beslutsområde. Men med det sagt kan vi ändå göra en hel del. Flera av mina kollegor har talat om det. Det handlar om att vi anpassar trafiken efter nya resandemönster, det handlar om att vi behöver skapa mer flexibla biljettsystem som är anpassade till nya resandemönster och vi behöver hela tiden förbättra den service som vi erbjuder.

En trygg, klimatsmart, effektiv och tillförlitlig kollektivtrafik är en attraktiv kollektivtrafik, men det kan innebära så väldigt mycket. För många har trygghet de senaste åren självklart handlat om ett smittsäkert resande, men trygghet är ju en mycket större fråga än så.

Trygghet handlar om att ingen ska behöva känna oro för att resa vissa tider på dygnet eller på vissa platser av rädsla för att utsättas för brott. Rena, fräscha resenärsmiljöer med väl utbyggd service är ett viktigt komplement till de trygghetsinsatser som vi ofta talar om, det vill säga kameraövervakning och trygghetsvärdar. Den del av resan där flest är otrygga är också den del av resan där det är svårast att politiskt lösa trygghetsfrågorna, för det handlar om resan till och från själva kollektivtrafiken. På den punkten måste vi göra mer. Därför ökar vi nu samverkan med fastighetsägare, kommuner och polis för att på så sätt kunna skapa mer trygga miljöer i anslutning till stationer och perronger så att Per och alla andra ska kunna känna sig trygga på resan från dörr till dörr.

En tillförlitlig och effektiv kollektivtrafik handlar också om att Per ska kunna gå till busshållplatsen den där vintermorgonen och veta att bussen kommer om en minut, enligt den vedertagna definitionen att en minut är 60 sekunder och inte enligt den tidräkning som i folkmun går under epitetet SL-minuter.

Det handlar också om att bussen efter det att Per har stigit på inte ska försenas på grund av trafikstockning eller felparkerade bilar i körfältet som gör att Per kommer för sent till sitt arbetspass. Och det handlar om att skapa smidiga byten inom kollektivtrafiksystemet med god framkomlighet där cykeln kan parkeras kanske på en knutpunkt eller kan få följa med på resan så att mobilitet blir mer än ett modeord.

I årets budget fortsätter vi det oglamorösa och outtröttliga arbetet med att öka punktligheten och upprusta och modernisera vår infrastruktur och anläggningar. Vi ökar kapaciteten och vi fortsätter med trygghetsarbetet, allt för att Per även kommande vintermorgnar, samtidigt som han smuttar på sitt morgonkaffe, för det kan han numera göra, kan känna sig trygg i valet att resa med kollektivtrafiken.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till trafikbudget för år 2022!

Anförande nr 95
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Fru ordförande! Jag tänkte börja med att yrka bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Bakom oss ligger ett och ett halvt år som har varit någonting som nog ingen av oss hade trott att vi någonsin skulle få uppleva – och det har varit en utmanande tid för alla delar av samhället, men naturligtvis inte minst för kollektivtrafiken där vi har haft utmaningen att driva trafiken på samma sätt som tidigare med samma kapacitet och med samma turtäthet som tidigare samtidigt som de som bekostar en stor del av kollektivtrafiken, nämligen våra resenärer, har fått uppmaningen att inte åka med oss om de inte verkligen måste.

Det är en spännande period. Jag vill verkligen tacka alla våra fantastiska medarbetare på alla nivåer i trafiken, lokförare och busschaufförer, spärrvakter, förlåt, stationsvärdar, trafikvärdar, trygghetsvärdar, ordningsvakter, mekaniker och så vidare som har sett till att trafiken har fortsatt att fungera i världens näst bästa kollektivtrafiksystem. Stort tack från djupet av mitt hjärta!

Och jag tackar även alla våra vanliga resenärer som har valt att följa uppmaningen att inte använda kollektivtrafiken om man inte verkligen måste.

Nu är vi tillbaka i en ny tid och jag vill säga till alla er resenärer, som hör detta, att ni är varmt välkomna tillbaka till trafiken nu, för nu är det dags för återstart av Stockholmsregionen som ju också är namnet på den blågröna majoritetens koalitionsbudget.

Återstart för kollektivtrafiken innebär att vi behöver se hur vi kan göra den ännu bättre än vad den har varit tidigare. En sådan sak är att vi behöver se över biljettsystemet eftersom vi ser att resemönstren kan ha förändrats av pandemin. Hur ska vi i det scenariot använda vårt biljettsystem för att se till att vi har en så attraktiv kollektivtrafik som möjligt?

Jag är jätteglad över att vi nu har tillsatt en parlamentarisk grupp som jobbar med just de här frågorna för att hitta bästa möjliga lösningar för framtiden. Jag ser att vi behöver studera frågan om hur det ska bli så enkelt som möjligt att åka med kollektivtrafiken och frågan om att man som resenär ska känna sig trygg med att man alltid gör bästa möjliga deal när man åker med oss.

En annan sak som återstarten handlar om är investeringar. Vi måste fortsätta att investera i kollektivtrafiken, vi måste bygga vidare på de överenskommelser som vi redan har träffat, vi ska hålla ingångna avtal – det är jätteviktigt. Det handlar om tunnelbaneutbyggnaden, det handlar om utbyggnaden av tvärbanan, det handlar om utbyggnaden av Spårväg syd och det handlar om utbyggnaden av Roslagsbanan.

Det handlar också om att vi behöver fundera på nya överenskommelser, och i budgeten nämner vi Spårväg city, där vi behöver börja komma i gång med förhandlingar med andra intressenter, kommunerna som berörs bland annat, för att hitta lösningar framåt, för att se till att livsviktig infrastruktur kommer på plats. Med livsviktig menar jag livsviktig för Stockholmsregionen, kanske inte för dig och mig, men för Stockholmsregionen är det viktigt att vi bygger vidare på kollektivtrafiksystemet.

Vi måste också fortsätta att elektrifiera busstrafiken. Det här är en utveckling som började komma i gång för ett par år sedan men som nu utvecklas i snabb takt, och det är jag väldigt stolt över. Men vi måste också vara öppna med att vi har utmaningar, och de handlar faktiskt i väldigt stor utsträckning om statens misslyckanden. Det handlar om brist på ekonomiska resurser i länsplaner och i nationell plan för den nödvändiga infrastrukturutbyggnaden, men det handlar också om en hotande brist på el.

I stort sett allting som vi jobbar med drivs med el, och vi måste trycka på för att se till att Stockholm även i framtiden har den eltillförsel som behövs så att vi inte utöver signalfel också kommer att ha meddelanden om stopp i trafiken på grund av elbrist. Det vore ett förödande scenario. Bristen på elkraft är en utmaning, och bristen på betong är en annan utmaning som vi måste jobba vidare med. Vi måste se till att vi får de leveranser som vi behöver för att vi ska kunna fortsätta att bygga ut världens näst bästa kollektivtrafiksystem och ett av Europas allra bästa tunnelbanenät.

Anförande nr 96
Regionrådet Sjöström (S): Ordförande! Du och dina företrädare och ditt parti Moderaterna har nu styrt den här regionen i femton år. Kollektivtrafikens kostnader har under er tid vid makten ökat kraftigt, kapitalkostnaderna har ökat 13–14 procent vissa år, investeringarna har sprängt sina budgetar, administrationen ökade med 34 procent mellan åren 2015 och 2020 samtidigt som konsultkostnaderna är ofantliga.

I år ökar era anslag till trafiknämnden med 3,5 procent samtidigt som akutsjukhusen, där förlossningskris pågår och vårdköerna är långa, får en ökning med endast 1,5 procent.

Min fråga till dig blir därför denna: Var tycker du att gränsen går för en rimlig kostnads-utveckling inom kollektivtrafikområdet jämfört med vad våra sjukhus får kosta? Ser du ett systemfel eller inte i hur verksamheten är organiserad?

Anförande nr 97
Regionrådet Tamsons (M): Ordförande, regionfullmäktige! I år prognostiseras verksamhetens kostnader öka i trafikverksamheten med 1,7 procent, vilket är under inflationsnivån i Sverige.

Under hela min tid som trafikregionråd har kostnadsökningstakten för verksamheten trafik legat under LPIK och befolkningsökningen i regionen.

Jag måste faktiskt vända på frågan, Jens Sjöström: Vilken kostnadsökningstakt tycker du att trafiken ska ha? Om 1,7 procent är för högt, hur kommer det sig då att ni brassar på i ert budgetförslag med ökade utgifter som ju faktiskt innebär en ökad kostnadsökningstakt jämfört med den blågröna koalitionens förslag?

Om 1,7 procent är för högt, hur mycket ska i så fall trafikens kostnader få öka när vi genomför en historisk utbyggnad av trafiken – eller ska det sparas pengar som faktiskt är ert egentliga förslag?

Anförande nr 98
Regionrådet Sjöström (S): Det här är ganska talande för Kristoffer Tamsons, Moderaterna, att han undviker frågan.

Vi kan konstatera i den budget som majoriteten har lagt hur mycket ni faktiskt ökar anslagen till akutsjukhusen jämfört med hur mycket ni ökar trafikkostnaderna. Anslagen tillåts vara mer än det dubbla. Samtidigt står i den andra talarstolen en man som faktiskt har medverkat till stora fördyringar i form av Roslagsbanan, Danviksbron, Slussen, Tvärspårväg Kista, misslyckade sjötrafikupphandlingar och annat som ju hela tiden urholkar den budget som ges av fullmäktige och därmed också skapar den här kostnadsutvecklingen.

Så min fråga kvarstår: Vad tycker du att det är rimligt att sjukhusen ska kosta i jämförelse med hur mycket trafiken ska få kosta när vi nu har förlossningskris med stor demonstration på andra sidan huset som visar sitt missnöje.

Anförande nr 99
Regionrådet T a m s o n s (M): Detta är helt förvirrande! Det är bara att titta i boksluten och läsa hur det har sett ut de senaste åren.

Jag kan konstatera en sak: Jag börjar undra om Jens Sjöström och socialdemokraterna över huvud taget läser boksluten och läser budgetarna. För om det är en sak som står klar och tydlig så är det att om man följer kostnadsökningstakten i trafiken jämfört med nära nog regionens alla andra verksamheter så ligger vi under, vi ligger under taket för det som är den rekommenderade kostnadsökningstakten och under de övriga verksamheterna.

I år beräknas alltså trafikens kostnadsökningstakt ha varit 1,7 procent – under inflationen! Det tycker Jens Sjöström är för högt. Jag förstår nu varför ni presenterar besparingar på kollektivtrafiken på närmare 700 miljoner kronor. Men stå då för detta och försök inte linda in detta i den här typen av övriga påståenden som du nu kommer med, för det håller inte. Fakta sparkar alltid hårdare än socialdemokratiska lösryckta ord.

Anförande nr 100
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande! Både du Kristoffer och Tomas Eriksson nämner ju att ni inte höjer taxan drakoniskt. Det är jag beredd att hålla med om. Men taxan har höjts drakoniskt med 100 kronor tidigare år. Taxan ligger ändå på en väldigt hög nivå, på 970 kronor. Även om ni har gjort höjningar på 30 kronor och 20 kronor så är det ändå en stor summa.

Finns det en oro hos dig att det till slut tar stopp även hos resenärerna i Stockholm, att resandet kostar för mycket pengar? Jag vet ju allt med satsningar på 10- och 30-kort och så vidare, men jag tänker på SL-kortet, på trettiodagarskortet. Någonstans går en gräns också för stockholmarna, för vad de kan betala. Jag undrar hur du ser på den frågan.

Anförande nr 101
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Anna Sehlin kan ju svara själv på den frågan, för Vänsterpartiet följer ju i praktiken efter våra taxeförändringar med något års mellanrum över tid. Det är inte så att de har någon annan inriktning för sin politik när det gäller den saken.

Vi kan konstatera en annan sak och det är att det är oerhört viktigt att titta på hur stor andel av sin medianinkomst eller av medelinkomsten i respektive län som invånarna lägger på kollektivtrafikresande. Om vi studerar detta i Stockholm så kan vi konstatera en sak som är väldigt intressant. Om vi tittar på median- eller medelinkomsten i Stockholm så ser vi att stockholmarna alltså lägger en mindre andel på kollektivtrafikresande än vad invånarna i något annat län i Sverige gör. Det är faktiskt till och med så att den andelen över tid till och med har minskat något.

Med hänsyn till att stockholmarna har blivit rikare, tjänar mer pengar, har högre löner i dag än vad de hade för tio år sedan så lägger vi faktiskt mindre pengar relativt sett på vårt kollektiva resande än vad vi gör på annat. Det är ganska intressant. Det är ett styrkebesked.

Vi lyckas hålla kostnaderna nere, göra historisk utbyggnad på flera delar av kollektivtrafiken och samtidigt hålla ett av de faktiska lägsta priserna på kollektivtrafiken, faktiskt det allra lägsta relativt sett. Det tycker jag är bra.

Som sagt var: Aldrig en krona mer i skatt eller en krona mer i biljettavgift från våra resenärer än absolut nödvändigt! Därför håller vi också hårt i pengarna.

Anförande nr 102
Regionrådet S e h l i n (V): Jag hörde precis att du anklagade Jens för att inte läsa på och tyvärr, Kristoffer, har du inte ens läst på i vårt budgetförslag.

Precis som du sade har vi tidigare år följt med er taxeökning, men de tre senaste åren har vi inte gjort det. Så vi ligger kvar på 2018 års nivå. Det är ganska långt ifrån er nivå, vår avgift för ett trettiodagarskort är 860 kronor nu.

Vi skulle gärna sänka avgiften mycket mer, men det finns också saker vi vill göra i kollektivtrafiken och stora utbyggnader och så vidare. Vi ser ju taxan som en stor del, och vi har också fritt resande för barn och unga upp till 18 års ålder och för pensionärer i lågtrafik och SL-kort i skärgården året runt. Vi satsar alltså jättemycket just på att sänka priset och med den också tröskeln in till kollektivtrafiken för stockholmarna.

Anförande nr 103
Regionrådet T a m s o n s (M): Vänsterpartiets största satsning i denna budget är att gräva ett gigantiskt hål i kollektivtrafikens ekonomi! Jag vet vem det är som är tvungen att städa upp den typen av hål sedan och vilka som kommer att behöva betala för den typen av hål. Det kommer resenärerna vara tvungna att göra genom höjda priser, större prishöjningar än vad som annars hade varit fallet och drakoniska nedskärningar i trafiken.

Jag minns de gånger som ni har fått igenom den här typen av taxedumpningspolitik i den här församlingen. Då har jag varit tvungen att tillsammans med andra kliva in och städa upp den politiken. Det tror jag att många länsinvånare också minns, de som kan vittna om vad som hände med busstrafiken på Värmdö, på Ekerö, i Upplands Väsby, i Sigtuna och på andra håll och kanter runt om i detta län när ni fick fria händer tillsammans med Socialdemokraterna och ett annat parti.

Sedan dess har vi jobbat väldigt hårt med att återställa de underskott som ni skapade, med att bringa ordning och reda i ekonomin och med att satsa ansvarsfullt framåt. Då kan man inte lova allt till alla, för i sådant fall blir det hål i ekonomin, och hålen måste betalas. Det är Vänsterpartiets ständiga problem. Vi ska återkomma till detta i ett senare replikskifte.

Anförande nr 104
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Klimatomställningen i Region Stockholm går för långsamt. Det tror jag att vi är eniga om, Tomas. På kollektivtrafiksidan går det till och med åt fel håll, och biltrafikens andel av all trafik ökar, som vi pratat om.

Jag vet att Miljöpartiet inte är nöjda med det här, och jag vet att inte heller era väljare är nöjda med detta, men det förekommer många vackra ord om bussframkomlighet, och jag vet att vi och MP i grunden är enade i vår ambition. Men tyvärr krävs det lite mer än vackra ord. Det krävs resurser.

Vi har avsatt en bra startpott i vår investeringsbudget på totalt 600 miljoner men motsvarigheten återfinns inte i majoritetens förslag. Ni lägger nästan inga egna investeringar på ökar bussframkomlighet, utveckling av snabbussar och BRT som skulle kunna förbättra tvärförbindelserna ute i länet.

2,5 miljarder kronor krävs för att förverkliga stombussplanen. Fram till i år har knappt 300 miljoner investerats från främst Trafikverket och kommunerna sedan 2014! Alltså under sju år!

Nästan 90 procent av investeringarna kvarstår att göra, och med den här takten tror jag att det tar någonting bortåt femtio–sextio år innan vi är framme.

Min fråga är, Tomas: Hur många år innehåller din plan för att förverkliga stombussplanen?

Anförande nr 105
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Tack för frågan, Jens Sjöström. Jag kan konstatera en sak i sammanhanget, och det är att ökningen av framkomligheten i våra gatuvägnät är en högst prioriterad fråga. Gatuvägnätet drivs i kommunal och i Trafikverkets regi. Hur lång tid det tar att förverkliga stomnätsplanens framkomlighetsdelar beror helt och hållet på ambitionerna hos de aktuella 26 kommunerna i länet och vår förmåga att lyckas få dem med på tåget i detta arbete.

Jag kan konstatera att det verkar finnas få skillnader i ambitionsnivå eller faktiska resurser som avsätts beroende på den politiska färgen i länets 26 olika kommuner i detta arbete.

Anförande nr 106
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Tack för svaret, Tomas. Jag tror i grunden att det finns ett annat problem, nämligen det att det i vårt län är vi som är kollektivtrafikmyndighet och det är därmed vi som region som också gör tidsvinsterna, och med fler resenärer får vi intäkterna av detta medan kommunerna ju inte får det på samma sätt.

Kommunerna äger vägnätet tillsammans med Trafikverket många gånger. Det är klart att vi som region också måste fundera på var incitamentet ligger för kommunerna att göra stora investeringar och satsningar som regionens kollektivtrafikmyndighet faktiskt tjänar pengarna på och dessutom får vinsterna rent restidsmässigt av.

Jag tycker också att det borde ligga i vårt gemensamma intresse, Miljöpartiets och Socialdemokraternas, att göra en satsning för att också visa i regionens budget att vi menar allvar med talet om att hela länet ska leva och att framkomligheten ska öka och att vi måste få till stånd bättre tvärförbindelser – inte minst gäller detta när man tittar på den nationella politik som förs.

Anförande nr 107
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Ja, och det görs ju också. Dels finns det olika samfinansieringsformer, framför allt med trafikförvaltningen och Stockholms stad. Sedan har vi länsplanen i vilken en annan del av regionen samfinansierar olika, inte minst, framkomlighets- och kollektivtrafikinvesteringar tillsammans med kommunerna.

Däremot är det så att det inte är eller kan vara SL:s uppgift att plöja ner stora summor pengar i kommunala gatuvägnät, för då kommer vi i så fall inte ha pengar att köra trafiken framåt.

Vi måste ändå visa vad som är vår uppgift, kommunerna måste göra sin uppgift. Däremot är jag inte främmande för att vi faktiskt genom olika satsningar med utbyggd kollektivtrafik premierar kommuner som gör insatser för kollektivtrafikens framkomlighet. Det skulle jag gärna göra.

Anförande nr 108
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande! Jag hörde dig, Tomas, säga att påstigning i fler av bussarnas dörrar är en fråga som ni ska studera.

Nu under pandemin har bussarna haft påstigning genom bakdörrarna, något som Vänsterpartiet har varit väldigt positivt till. Vi skulle gärna se en montering av blipp-maskiner vid bussarnas bakdörrar. Om du på något sätt behöver hjälp att driva den frågan så gör vi det.

Finns det möjlighet till påstigning i bakdörrarna med blippmaskiner vid bakdörrarna under din majoritets regi?

Anförande nr 109
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Det som vi har varit tydliga med och som också står i tidigare verksamhetsplaner och som kommer att gälla framåt handlar om att under kontrollerade former genomföra ett försök med påstigning genom alla dörrar. Hur exakt det ska genomföras får jag återkomma till, det är inkluderat var blipp-maskinerna i så fall ska sitta.

Anförande nr 110
Regionrådet S e h l i n (V): Vi är ju väldigt måna om att framkomligheten för våra bussar blir bättre och ett sätt att göra framkomligheten bättre är ju att underlätta för påstigning. Det finns många andra sätt också, till exempel egna körbanor med mera. Som sagt vill vi gärna se att det går att stiga på bussen genom bussens bakdörrar.

Anförande nr 111
Regionrådet E r i k s s o n (MP): På den punkten är vi ense.

Anförande nr 112
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Det blev tyvärr inga pengar till Barncancerfonden från Jens Sjöström, men jag har en fråga till honom ändå.

År 2016 tog ni bort en halv miljard i biljettintäkter och skapade med detta ett stort hål i kollektivtrafikens ekonomi med er budget. År 2017 missade ni att ta med finansieringen av Citybanans öppnande och missade därmed att budgetera för en kvarts miljard i er alternativbudget. År 2018 lade ni en utredningsbudget där 200 miljoner kronor skulle läggas på konsulter och utredare som inte fanns med i er budget.

År 2019 glappade anslag och utgifter motsvarande 350–500 miljoner kronor eller motsvarande alla kostnader för ordningsvakter, väktare, trygghetscentraler och samtliga trygghetskameror i kollektivtrafiken under ett helt år. År 2020 kunde ni avslöjas med att ha en skrivning om pendeltågstrafiken som om den skulle förverkligas skulle ha kostat 70 miljarder i investeringar och motsvarande över 700 miljoner kronor i ökade driftskostnader som inte heller fanns upptaget i er budget.

I år avslöjas ni med att ha dragit ner anslag på 115 miljoner kronor och 600 miljoner kronor i dumpade biljettpriser. Min fråga till Jens Sjöström är: Om ni inte kan få ihop er budget i oppositionsställning varför ska väljarna lita på att ni någonsin skulle kunna få ihop den om olyckan vore framme och ni hamnade i majoritet?

Anförande nr 113
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande! Det här är det vanliga CV:t från Kristoffer Tamsons. Jag minns mycket väl första gången jag stod här i talarstolen och diskuterade trafikfrågor och Kristoffer hade räknat ihop alla möjliga utredningar, för vi har ju en del förslag från både majoritet och opposition, på utredningar som vi vill göra för att förbättra våra system.

Det hade Kristoffer redan vid det tillfället intecknat för att det här var fasta kostnader i investeringsbudgeten, redan upptagna. Men så var det ju inte.

Vi har haft finansierade budgetar alla år, även det år som du påstår även vid andra debatter att vi underfinansierade genom att slopa taxehöjningen. Även det året lade vi en fullt finansierad budget. Sedan att det inte inom regionen hanterades på ett sådant sätt när det väl kom till kritan utan drabbade kollektivtrafiken, berodde på hur man valde inom majoriteten att faktiskt tolka det beslutet, för det handlade bland annat om neddragningar av bland annat konsultkostnader.

Anförande nr 114
Regionrådet T a m s o n s (M): Jag har egentligen ingen fortsatt fråga utan bara ett konstaterade: Väljarna har alla skäl att vara väldigt oroliga för det tillfälle att olyckan skulle vara framme och Socialdemokraterna tillsammans med Vänsterpartiet och andra någonsin skulle få lägga fram ett budgetförslag som skulle bifallas av denna församling.

I år saknas det över 700 miljoner kronor i minskade anslag och dumpade biljettpriser. Jag gick igenom historiken. Den förskräcker. Och ni vet alla vem som kommer att vara tvungen att ta notan om deras förslag skulle bli våra resenärers verklighet. Låt det aldrig någonsin bli fallet!

Anförande nr 115
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Det är väl den nya sheriffen som du vid några tillfällen kallat dig för som du i så fall åsyftar i detta sammanhang. Jag kan bara konstatera att några ofinansierade taxeändringar har vi inte föreslagit. Vi föreslår ett sommarlovskort. Vi vet alla att det kostar ungefär 40 miljoner kronor när man jämför med kostnaden förra gången. Vi har för något år sedan tittat på detta och frågat: Vad kostar det egentligen att låta barn upp till tolv år resa gratis eftersom många redan reser med sina föräldrar? Vad kostar det att införa ett fritidskort som gör att vi får en sjyst fördelning, att även familjer med lägst ekonomi har råd att varje månad köpa ett kort till sina familjemedlemmar?

Anförande nr 116
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Ja, Jens, jag tänkte försöka vara riktigt pedagogisk eftersom jag inte fick svar från din företrädare när vi hade replikskiftet om SL:s ekonomi och intäkter. Bilden som visas på skärmen är tagen från tabell 18, sidan 88, i er budget. Där framgår tydligt att Socialdemokraterna beräknar samma summa för biljettintäkter som majoriteten gör i sin budget. Det är lite märkligt med tanke på att ni föreslår och vill införa ett antal sänkningar av priset på diverse biljetter, vilket rimligen borde rendera lägre biljettintäkter än majoritetens förslag. Jag vet att det är liten text i bilden men jag kan inte zooma på overheadapparaten.

Anförande nr 117
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Jag vet inte riktigt vad jag ska säga eftersom Tomas inte har ställt någon konkret fråga ännu på denna lustiga genomgång. Jag låter honom nog fortsätta så att han kan komma till sin poäng, om han nu har någon. Vi får väl se.

Anförande nr 118
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Jag tycker att man kunde drista sig till att tro att där fanns en implicit fråga. Med lägre pris på vissa biljetter borde också biljettintäkterna bli lägre. Kontentan av det hela är att ni dessutom påstår att det ska finansieras med minskade konsultkostnader — centralt. I så fall borde det framgå av tabell 18 att det blir en minskad total kostnad för trafiknämnden. Annars hamnar vi i den slutsats som vi i majoriteten hela tiden kommit fram till, att det finns ett strukturellt underskott i er budget där ni inte redovisar hur det ska finansieras. Det är grundfrågan. Jag tänkte att jag gör dig en tjänst genom att visa varifrån vi hämtat uppgifterna och ger dig en chans att förklara om det är fel i era tabeller eller om vi ska få ett annat svar beträffande hur ni ska finansiera era satsningar. Det är grundfrågan.

Anförande nr 119
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Vi har, Tomas, en finansierad budget där vi lägger 50 miljoner på trygghetssatsningar, 10 miljoner på barn upp till tolv år, 10 miljoner för de intäkter som förloras av att man övergår till ett annorlunda upplägg av fritidskortet, och vi lägger 40 miljoner kronor på sommarlovskortet. Därutöver har jag, och även vår gruppledare, varit tydlig med att vi gör en annan prioritering när det gäller hur resurserna ska fördelas. Vi tycker inte att det är rimligt att vi har kostnadsökningar på administration — 34 procent på fem sex år, mellan 2015 och 2020, vilket jag nämnde tidigare — och att vi också har stora konsultkostnader. Det är därifrån vi hämtar pengarna, och det har vi tagit procentuellt hela vägen på alla nämnder och förvaltningar för att finansiera våra förslag. Det handlar om att inte bara lägga 1 ½ procent på våra akutsjukhus utan även kunna lägga 440 miljoner kronor samt den satsning som alla vet väl behövs på våra förlossningsmottagningar.

Anförande nr 120
M s c i w o j S w i g o n (SD): Fru ordförande! Jag tänkte ställa en kanske mer praktisk än ekonomisk fråga till skillnad från de andra. Ni, Jens, lyfter fram frågan om att ha snabba superbusslinjer i Stockholm — det är lite Marvelsammanhang här — och ni vill samtidigt ha en tidsoptimering för kollektivtrafikens resande. Frågan är hur det ska lösas praktiskt. Det är det första jag efterfrågar.

Det andra handlar om att ni säger att man ska stärka pendeltågstrafiken i regionen. Det är såklart ett problem som regionen egentligen inte kan lösa. Det är högre upp i hierarkin, där dina kollegor sitter, som ansvaret till stor del ligger. En sak i er budget håller jag med om, och det gäller trängselskatterna. Det är ett stort svart hål som slukar alla resurser som egentligen borde spenderas på annat sätt än i dag.

Anförande nr 121
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): När det gäller SL:s trafik som vi kör på statens spår har alla kommuner i hela Mälardalsregionen gjort en satsning på 17 miljarder för att vi skulle få en ny station och en ny tunneldragning och därmed kunna utöka kapaciteten från 16 till 24 tåglägen. De är inte utnyttjade i dag. Vi har lagt de 17 miljarderna men inte fått ut den regionala, eller för den delen storregionala, effekten fullt ut. Nu behöver vi göra en utredning om hur vi i nästa steg går mot en tiominuterstrafik, vilket vi också skrivit i vårt budgetförslag. Vi behöver också stärka vår fordonspark och det kommer att behövas nya depåer. Men framför allt behöver vi göra en rejäl utredning i stället för att göra som den moderatledda ledningen ibland gör, ”quickfixa” prognoser och kalkyler som gör att vi sedan hamnar i miljardunderskott på våra investeringar.

När det gäller möjligheten att snabba upp tvärförbindelserna och bussförbindelserna handlar det om att kunna lägga de 600 miljonerna för att stimulera så att kommunerna inte blir de som bara får bekosta medan vi tjänar pengar på det.

Anförande nr 122
M s c i w o j S w i g o n (SD): Tack för svaret! När det gäller pendeltågstrafiken verkar det inte komma så mycket mer än en utredning och att det finns pengar som det inte gjorts någonting med. Jag tror att det mycket handlar om underhåll. Vi har det problemet. Det har vi haft under lång tid och under många regeringar. Där tror jag inte att ni har något svar, och jag kan inte se att vi kommer att få någon lösning över huvud taget. Men det är såklart inte bara ditt fel när det gäller just det problemet.

Sedan har vi detta med bussarna. Det du inte nämner är att vi redan har köer i biltrafiken som även påverkar busstrafiken. Det finns ingen lösning som kommunerna själva kan implementera för att få det problemet löst. Där kommer vår politik in, nämligen att utveckla den infrastruktur som finns i Stockholm och göra något bra av den för att bland annat kunna stimulera busstrafiken så att vi kanske kan få in de snabba bussarna. Hur långt ska man då gå? Ska man dra en busslinje genom Essingeleden, vilket jag tror att ni varit inne på? Det skulle med dagens trafiksituation vara en dålig lösning.

Anförande nr 123
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Det finns många sätt att jobba med bussframkomligheten och snabba upp bussförbindelserna. När vi talar och skriver om det handlar det om nya körfält, det handlar om destinerade körfält, det handlar om bättre ordning och reda i strukturen på gatunätet i Stockholms stad och hur vi faktiskt fördelar trafiken, det handlar om signalprioriteringar, det handlar om att skapa BRT-modeller. Det finns utredningar som vi socialdemokrater initierat och många gånger talat om, linje J är en sådan genom Förbifarten med möjlighet att binda ihop den norra och södra länsdelen på ett effektivt sätt. Här finns många möjligheter som man skulle kunna ta till vara, men det kräver att regionen sätter in resurser. Det räcker inte att tro att kommunerna och Trafikverket ska betala när det är vi som får ”paybacken”.

När det sedan gäller underhållet och järnvägssidan är det tur att vi har en socialdemokratisk regering och infrastrukturminister som nu lägger fram den genom tiderna största budgeten i den nationella planen; den är på nästan 900 miljarder kronor. Den sista budget som den tidigare moderatstyrda regeringen lämnade ifrån sig låg på 500 miljarder kronor. Så ja, det har skett en viss progression. Det handlar om att man vill göra skillnad för klimatomställning och för människors möjlighet att på ett bra sätt röra sig genom både regionen och landet.

Anförande nr 124
M i c h a e l a H a g a (C): Fru ordförande! Vi bygger ut kollektivtrafiken som aldrig förr och mer än någon annan region i hela landet, vilket jag nämnt tidigare. För att vi ska klara det krävs viss teknisk och specifik kompetens. Det är tidsbegränsade uppdrag, väldigt komplicerade infrastrukturprojekt, och förvaltningen jobbar — apropå det du nämnde tidigare — intensivt med politiken i ryggen för att öka andelen anställda på förvaltningen och minska antalet konsulter. Dessa specifika projekt kräver sin kompetens. Eftersom ni föreslagit ett lägre anslag och förklarar det med att vi ska dra ned på konsultkostnaderna undrar jag: Vilka uppdrag eller projekt skulle ni vilja stoppa eller skjuta på framtiden?

Anförande nr 125
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Med all respekt, Michaela: Jag tycker att det är en mycket märkligt ställd fråga. Vi har i dag konsultupphandlingar med stora ramavtal och inte ens du, och förmodligen näst intill ingen i den här salen, kan svara på hur mycket vår konsultverksamhet egentligen kostar. När vi frågar förvaltningen kan vi inte få ett entydigt svar på vad den samlade konsultkostnaden på förvaltningen är, också kopplat till de investeringskostnader som finns.

Det är klart att man skulle kunna rada upp projekt som behöver dras ned. Sanningen att säga handlar det om att få grepp om konsultnotorna och komma till rätta med hur mycket pengar som egentligen läggs i egen ficka i form av vinster i de konsultföretag som är upphandlade för att sköta alla underkonsultverksamheter i regionen. Vi har bland de högsta konsultkostnaderna i landet när det gäller vår verksamhet.

Anförande nr 126
M i c h a e l a H a g a (C): Menar Socialdemokraterna att de har möjlighet att på ett bättre sätt än förvaltningen gå in och skära ned eller för den delen rekrytera den kompetensen, och i så fall inom vilka områden?

Anförande nr 127
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Det vi menar är att förvaltningen har den bästa kompetensen att avgöra detta, och därför säger vi att vi drar ned på konsultkostnaderna. Det gör vi, som jag tidigare sagt, över hela fältet, på alla förvaltningar. Det måste vara förvaltningsorganisationen som är den som sedermera prioriterar och tittar på hur vi i stället kan ha rätt kompetens och anställda på plats.

Vi har konsulter i trafikverksamheten som inte bara varit konsulter i ett, två eller fem år. Vi har sådana som varit konsulter i tiotalet år. Det kan inte vara ett acceptabelt sätt att förvalta skattepengar.

Anförande nr 128
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte uppehålla mig mer kring det faktum att här finns ett parti som vill göra större nedskärningar på administration än vad det finns administrativa kostnader på konsultsidan. Vi får återkomma till det i en senare debatt.

Jag har en fråga till dig, Anna, som rör egen regi. Ni vill bedriva all verksamhet i egen regi trots att det står i strid med forskningen som säger att det tenderar att bli 10—20 procent dyrare. Men min fråga rör inte det. I stället undrar jag hur och på vilket sätt ni ska göra med alla bussar som ni behöver köpa in om ni ska bedriva all busstrafik i egen regi. Om jag läser det rätt kommer det att kräva av er att ni avsätter kanske 13 miljarder i en investeringsbudget för att köpa bussar motsvarande det som det kostar att upprätthålla den busstrafik som finns i dag. Var finns de pengarna i Vänsterpartiets budgetförslag?

Anförande nr 129
Regionrådet S e h l i n (V): Som vi skriver i vårt budgetförslag vill vi successivt driva trafiken i egen regi. Det innebär att i stället för att upphandla ett kontrakt med bussar anser vi att det är bättre att ta hem det hela till förvaltningen och driva det i egen regi, och då ingår bussarna. Nu ingår ju bussarna i ett upphandlat kontrakt. De ligger hos operatören, inte hos förvaltningen, men de ingår i kostnaden för upphandlingen. I stället för att lägga kostnaden hos operatören lägger vi den hos oss. Det är kostnader för upphandling.

Vi äger våra spårvagnar. Vi äger våra pendeltåg. Vi skulle kunna äga våra bussar. Det skulle också ge oss mer rådighet att till exempel ha elbussar om vi ville ha det. Det är alltså en överflyttning. Vi bryter inga kontrakt, utan vi gör det vid upphandling.

Anförande nr 130
Regionrådet T a m s o n s (M): Då, Anna, har ni ett lysande tillfälle nu när vi tack vare en ny upphandling som eventuellt är på väg att landa ska få in 300 nya elbussar i SL-trafiken. I så fall borde ni avsätta 1,8—2 miljarder till att köpa in dessa elbussar. Men jag ser inte de 1,8—2 miljarderna i er budget, så jag förstår faktiskt inte hur ni får ihop det. Ni ska driva trafiken i egen regi men någon annan ska helt uppenbart under överskådlig tid äga bussarna. Då undrar jag: Vem är denne någon annan som ska äga alla bussar och göra miljardinvesteringar i bussar samtidigt som ni återtar trafiken i egen regi? Eller borde ni inte budgetera för det i en investeringsbudget, en investeringsbudget som för övrigt, vilket åhörarna kanske kan vara intresserade av att höra, helt och hållet saknas i Vänsterpartiets budgetalternativ? De har ingen investeringsbudget.

Anförande nr 131
Regionrådet S e h l i n (V): Du, Kristoffer Tamsons, sitter i majoritet. Du sköter upphandlingarna och vet vilka långsiktiga upphandlingar det handlar om. Vi sitter inte i majoritet, men om vi hamnar där, vilket vi vill efter valet, ordnar vi nog detta med inköp av bussarna och ser till att vi har en budget även för det. Vi lägger fram en skuggbudget, ja, och med tanke på den hjälp och struktur vi får från regionen gör vi så gott vi kan i våra skuggbudgetar. På investeringssidan stöder vi de flesta investeringsobjekt som ni har. Vi stöder inte fördyringarna av dem, men vi stöder dem, förutom Roslagsbanan till city. Som jag sade: När vi får sköta nästa upphandling och budgetera för den ordnar vi med bussarna också. Då lägger vi självklart in det som en kostnad. Men det gör vi efter valet när vi tagit över.

Anförande nr 132
M i c h a e l a H a g a (C): Vi har lite olika syn på vem som ska betala för kollektivtrafiken. Vi anser att den modell som vi har med hälften skattefinansiering och hälften biljettintäkter är en bra modell, att de som reser också betalar för det. Jag vet att ni vet att det inte finns någon evidens för att avgiftsfri kollektivtrafik leder till minskade bilresor utan att det snarare är den utbyggda kollektivtrafiken som gör att vi kan få den förflyttning som leder till det. Anser ni verkligen att det är prioriterat med den skattehöjning som ni trots allt gör, att lägga det på priset i stället för att öka trafikutbudet?

Anförande nr 133
Regionrådet S e h l i n (V): Självklart anser vi att det är prioriterat. Vi tror när det gäller kostnaden att det är bättre att lägga den på skattekollektivet än på den enskilda resenären. Den prioriteringen gör vi, absolut, eftersom vi sänker priset på SL-kortet till 860 kronor i stället för 970. Vi tror att priset har betydelse. Det är såklart inte den enda mekanismen, men den har betydelse för resenären. Vi ser med vår skattehöjning och vår sänkning av priset på SL-kortet att de flesta familjer med barn tjänar på det, och de flesta som tjänar vanliga summor tjänar på vår skattehöjning och på vår sänkning av SL-kortspriset. Har man riktigt höga inkomster tjänar man inte på det. Det är inte en nolltaxa, dit har inte heller vi kommit, utan det är 860 kronor för ett SL-kort.

Anförande nr 134
M i c h a e l a H a g a (C): Vi får ändå inte den överflyttningen. Ser ni det inte som problematiskt ur ett folkhälsoperspektiv att de som kanske går och cyklar väljer att åka kollektivt med den modell som ni föreslår i stället för att vi får bilisterna att resa kollektivt, alltså genom att lägga er skattehöjning på trafikutbud i stället för på priset?

Anförande nr 135
Regionrådet S e h l i n (V): Jag har svårt att se att vår sänkning till 860 kronor kommer att flytta över många cyklister till kollektivtrafiken. Däremot vill vi såklart ha ett bra utbud. Eftersom vi höjer skatten har vi råd att tillföra trafiknämnden mer resurser både för upphandlingar och för ett bra utbud. Det finns ingen motsättning där. Vi sänker priset och höjer skatten. Det blir en bättre och mer tillgänglig kollektivtrafik.

Anförande nr 136
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Fru ordförande! Jag noterade, Msciwoj Swigon, när din gruppledare var uppe i talarstolen och höll sitt inledningsanförande att han talade, lite negativt, om löften som slängs på soptippen. Region Stockholm har gett löften till kommuner i länet i form av överenskommelser om olika projekt där man skrivit under att de ska göras tillsammans. En av överenskommelserna är med nordostkommunerna och handlar om utbyggnaden av Roslagsbanan till city. Hur ska man kunna lita på att ett avtal med Region Stockholm hålls om ni, ifall ni kommer till makten, slänger det på soptippen, vilket ni föreslår i er budget?

Anförande nr 137
M s c i w o j S w i g o n (SD): Fru ordförande! I det fallet, där det finns ett avtal man skrivit på och som har några år på nacken, kan jag säga att det finns alternativ. Det finns bättre lösningar. I det avtalet ingår en hög och hänsynslös byggtakt i de kommuner som är med i avtalet. Det är ingen hemlighet att vi i de kommunerna driver en mer ansvarsfull byggnadspolitik än vad ni och era före detta allianskompisar gör. Där kan jag säga att det finns andra lösningar som är bättre, och om det finns bättre lösningar kan man inte bara slänga bort över 9 miljarder på något som varken har en framtid eller samma kapacitet eller tekniska förutsättningar som andra lösningar skulle kunna ha.

Anförande nr 138
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Det finns två delar i detta som vi måste tala om. Dels har det inte kommit in något önskemål från de berörda kommunerna om att vi ska riva upp avtalet. Det betyder att om det skulle uppstå en situation där kommunerna kom till oss och sade ”riv upp avtalet” då skulle vi absolut kunna diskutera det. Dels har du helt fel i sak när det gäller effektiviteten i åtgärden, för det är en fantastiskt effektiv åtgärd som kommer att förbättra restiden och öka kapaciteten på röda linjen, som när det inte är pandemi är starkt överbelastad i rusningstid. Ur trafikeringssynpunkt är det jätteklokt att genomföra åtgärden. Och framför allt måste vi vara medvetna om att det som vi lovar, det som vi kommer överens om, det som vi skriver under här i salen, det ska vi också hålla.

Anförande nr 139
M s c i w o j S w i g o n (SD): Jag kan tillägga att frågan inte är färdigutredd. Det är väldigt komplicerat att bygga Sveriges sista smalspåriga järnväg i något som egentligen ska efterlikna tunnelbanan, och det mitt i staden. Vi har diskuterat frågan tidigare, och det är ett förslag som vi tycker är dåligt ur flera synpunkter. Jag kommer att komma in mer på det lite senare under trafikdebatten. Jag anser att man kan omförhandla det, och det finns också möjligheter att göra det. Återigen: Det är ingen förklaring till att göra en dålig investering att man avtalat om det för tio år sedan.

Anförande nr 140
M i c h a e l a H a g a (C): Kul att du känner till kommunerna i nordost. Jag bor i en av dem. Det du kallar en hänsynslös byggnation handlar om vad kommuninvånarna vill ha, alltså inte en hänsynslös byggnation. Det som sker är en förtätning och småstadsbyggnation kring stationsområdena för att människor ska kunna ha nära till kollektivtrafiken, för att centrum ska få det underlag det behöver och kunna ha kvar affärerna. Jag håller inte med dig när du säger hänsynslös byggnation. Varför vill ni inte att kommuninvånarna i nordostsektorn ska kunna få den förbättring och koppling som de behöver också till pendeltåg, regionaltåg och fjärrtåg?

Anförande nr 141
M s c i w o j S w i g o n (SD): Fru ordförande! Återigen är svaret på frågan att det finns bättre lösningar som man kan diskutera och som är billigare att genomföra. Även om man skulle ha den byggtakt ni vill ha i kommunerna där ni styr går det säkert att uppnå den nivån, den kapaciteten och mycket mer för mindre pengar.

Anförande nr 142
M i c h a e l a H a g a (C): Fru ordförande! Vad säger du då till de kommuner, markägare, de som ska bygga lägenheterna och småhusen och som arbetar intensivt för att få fram detaljplaner och planer för bostäder när ni föreslår att hela projektet Roslagsbanan till city ska slängas i papperskorgen?

Anförande nr 143
M s c i w o j S w i g o n (SD): Fru ordförande! Jag har en motfråga till Michaela Haga. Vad säger du till alla dem som bor i Danderyd, där man avvecklar eller kommer att avveckla stationer på grund av nybyggnationen?

(M i c h a e l a H a g a (C): Nu svarade du inte på min fråga.)

Det finns bättre sätt att genomföra det på, och det finns bättre och effektivare färdmedel man kan investera i för mycket lägre kostnader.

Anförande nr 144
M a r t a A g u i r r e (V): Ordförande, ledamöter och åhörare! Pandemin har visat de stora bristerna i regionen inom alla områden, och kollektivtrafiken är inget undantag. Vi väljer med vår budget att skjuta till ytterligare pengar för att se till att vår kollektivtrafik blir mer tillgänglig, snabbare och tryggare. Marknaden har aldrig och kommer aldrig att kunna lösa ett samhällsansvar på bästa sätt utan kommer att söka sig dit den kan tjäna mest pengar.

I dag har vi en blandning av utländska stater och riskkapitalbolag som motorer bakom de företag som bedriver verksamhet i hela vår region. Dessa har förstått att det är lätt förtjänta vinster som kan håvas in från skattebetalarna. I vår budget väljer vi att lyssna på personalen snarare än på företagen och satsar på sjystare villkor och bättre bemanning på båt, buss, tåg eller vilka andra typer av trafikslag du som stockholmare än kan tänkas välja. Vi kommer att fortsätta förespråka egen regi, för vi vet att egen rådighet är det som krävs för att bibehålla den kunskap och överblick som behövs för att upprätthålla och utveckla kollektivtrafiken i Stockholm.

Rösta på Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 145
A n t o n e l l a P i r r o n e (KD): Herr ordförande! År 2021 kommer att bli ihågkommet som ett av de mest utmanade åren i trafiknämndens historia, med en pandemi som tog ett järngrepp om samhället. Som min partivän Karl Eriksson vill jag också tacka all personal som har bidragit till att vi har kunnat leverera god service till de invånare som behövde den.

Folkhälsomyndigheten var tydlig: Kör på med full kapacitet! Ja, vi tog ansvar, och det känner jag mig stolt över. Som värst var resenärstappet 50 procent, och SKR har kommit fram till att kostnaden för kollektivtrafiken i hela landet var 10 miljarder kronor. I Region Stockholm var det 3,5 miljarder. Det jag skäms över är hur det statliga stödet kan var a så litet – bara 3 miljarder som ska fördelas på alla regioner. Det är för lite. När man tvingar oss att köra med full kapacitet men bara ersätter 30 procent av totalkostnaden går det inte ihop.

Men låt oss nu i stället glädjas över den budget vi presenterar. Trots ett biljettapp på över 3,5 miljoner kan vi presentera en robust kollektivtrafik för 2022. Vi har nya satsningar på trygghetsåtgärder, nya båtlinjer, förstärkt helgtrafik, framkomlighet och utökade dialoger om fler infartsparkeringar. Det är en viktig fråga som vi kristdemokrater har drivit. Det är en budget i balans där vi skyddar den befintliga trafiken. Det är en budget där vi står upp för resenärerna och tar ansvar för miljön. Det är en budget vi kan vara stolta över.

Anförande nr 146
E l o f H a n s j o n s (S): Ordförande, regionfullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till Socialdemokraternas förslag.

Jag tror att man ska ställa hårdare krav på sig själv än man ställer på andra. Det ska därför bli spännande att se om ordföranden begär replik på detta inlägg och om det då blir hans åttonde inlägg i denna debatt, som i huvudsak handlar om Socialdemokraterna eller Vänsterpartiet.

Det är tufft att prioritera. Det är tufft att fatta de svåra beslut som vi behöver, framför allt när behoven i sjukvården är så stora. Vi ser krisen i förlossningsvården framför våra ögon. Men vi behöver också jobba med kollektivtrafiken. Man ska känna sig trygg och säker i kollektivtrafiken. Det är viktigt. Lampor som inte fungerar, rulltrappor som står stilla, mörka tunnlar eller slitna hållplatser får människor att välja bort kollektivtrafiken helt i onödan. Därför vill vi socialdemokrater investera 100 miljoner för tryggare stations- och hållplatsmiljöer, och därför vill vi satsa 50 miljoner på att förstärka tryggheten, trygghetsarbetet och den synliga personalen. Synlig personal är det enskilt viktigaste för att man ska känna sig trygg i kollektivtrafiken.

Vi får väl se om majoriteten och Moderaterna i slutändan följer våra förslag. De brukar ju, som de gjorde med enhetstaxan, skrika mycket i talarstolen om hur dyrt det ska bli och om hur urholkad hela regionens ekonomi blir om man gör som Socialdemokraterna vill. Men i slutändan, precis som de gjorde med enhetstaxan, brukar de ju följa de kloka förslag som kommer från vårt parti.

Jag yrkar återigen bifall till vårt förslag.

Anförande nr 147
M a r i a M u s t o n e n (V): Ordförande fullmäktige! Kollektivtrafiken är avgörande för en fungerande stockholmsregion. Det är inte bara en samhällsviktig funktion utan också ett hopp i klimatnödläget som vi befinner oss i. Kollektivtrafiken har rullat på genom hela pandemin, och nu måste vi se till att resenärerna kommer tillbaka och blir fler. Med kollektivtrafiken kan vi ställa om Stockholmsregionen.

Men själva kollektivtrafiken måste också ställas om. Vänsterpartiet vill skynda på elektrifieringen, för den nuvarande takten är alldeles för långsam. Att det går så sakta beror på att kravställningen i upphandlingarna inte är tillräckligt offensiv. Det går beror också på att man inte har rådighet för snabba förändringar i ett trafikupplägg där all trafik är upphandlad.

Vänsterpartiets utgångspunkt är att styrningen av kollektivtrafiken ska präglas av transparens och demokrati. Vi vill att trafiknämndens politiker får insyn och inflytande i trafikplaneringen och i upphandlingarna. Vi vill att regionens invånare får sin röst hörd när det gäller trafikförändringar som påverkar deras liv. Vi har lyssnat på trafikanterna och på klimatrörelsen. Därför yrkar jag bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 148
S t e f a n B e r g s t r ö m (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Det ska vara en självklarhet att kollektivtrafikresan ska upplevas trygg, både vägen till och från vår trafik och inom själva kollektivtrafiken. Att stå och vänta på en buss i en glesbefolkad del av länet, att åka en full tunnelbana på natten eller att vistas i någon av hundratals stationsmiljöer kan ibland upplevas som otryggt. Detta är något som vi tar på största allvar. Platser vid, till och från kollektivtrafiken är självklart också viktiga för en trygg resa. Genom att kommunerna planerar efter att hela resan dörr till dörr inkluderar promenaden hem från kollektivtrafiken bidrar också de till en trygg kollektivtrafikresa.

Ordförande! Att planka är inget annat än att stjäla till sig en resa som någon annan får betala. Plankandet kan också bidra till en känsla av otrygghet, obehag och ofredande vid spärrar då någon tränger sig in bakom en betalande resenär. Detta hände en kamrat till mig — vi kan kalla honom Martin — som stannade upp i spärren och vägrade att släppa igenom plankaren. Några minuter senare på tunnelbanan fick Martin höra av samma person att om han gjorde samma sak igen så skulle han dö. Detta är bara ett exempel, men tyvärr finns det många fler exempel på otrygga och oacceptabla upplevelser i kollektivtrafiken. Detta måste stävjas.

Därför är det blågröna styrets fortsatta satsningar på trygghetskameror och en utveckling av trygghetscentralen viktiga prioriteringar för 2022, likaså en ökad satsning på trygghetstjänster Martin och alla andra som drabbas av hot och våld ska kunna känna sig trygga var de än är, var de än åker kollektivt och när detta än sker.

Ordförande! Vi vill göra det enklare att ta med cykeln i kollektivtrafiken. Under 2022 ska medtagande av cykel testas på en lokalbana i lågtrafik – ett spännande försök som förhoppningsvis leder till mycket mer framöver. Just när det gäller att underlätta för byte mellan kollektivtrafik och mikromobilitet som cykel har kommunerna också ett stort ansvar för att möjliggöra säkra cykelparkeringar i kollektivtrafiknära lägen och att samhällsplanera för en mångfald av olika mobilitetslösningar, där också pendlarparkeringar är viktiga inslag för kommuner längre ut från regionens mitt. Det är viktigt i vår stora region, med en blandning av allt mellan tät urbanitet och ren landsbygd, att bästa möjliga lokala lösningar är fokus på att skapa bra kollektivtrafiklösningar för alla regionens medborgare oavsett om de bor i Sundbyberg, Sigtuna eller Hölö.

Med dessa ord, ordförande, ledamöter och åhörare, vill jag yrka bifall till det blågröna budgetförslaget för 2022.

Anförande nr 149
B a w e r K e v i r (S): Kära fullmäktige! KTH-forskaren Erik Almlöf säger i Dagens Nyheter: Med facit i hand hade vi redan tidigt under pandemin med ett bättre underlag kunnat minska risken för smittspridning i kollektivtrafiken genom att rikta resurserna dit där trängseln var som störst.

Bussföraren Johannes kör linje 179, där man har larmat om trängsel över 400 gånger på en vecka. Han säger: Vårt område är socioekonomiskt utsatt. Människorna här måste till jobb och skola, och de har inga andra färdmedel. Detta står i Dagens Nyheter 20-09-09. Det är ett bra svar till Kristdemokraterna. I sitt tal nämnde Karl att man uppmanade folk att inte resa med kollektivtrafiken om de inte var tvungna. Denna uppmaning gick bra för folk som har bil och andra alternativ, men i många utsatta områden fanns det inga alternativ. Då kunde vi göra mer genom att köra tätare busstrafik, vilket skulle underlätta för den här gruppen.

För att vända utvecklingen och uppnå målet krävs åtgärder inom alla politikområden, varav trafikpolitiken är ett. Klassanalysen måste vara ständigt närvarande perspektiv i planeringen av länets kollektivtrafik. Resenärernas första kontakt med kollektivtrafiken är biljettutbudet. Vi ser ett egenvärde i att kollektivtrafikens biljettsystem används för att skapa större jämlikhet, öka andelen som reser kollektivt och åstadkomma ett jämnare resenärstryck. Vi socialdemokrater prioriterar satsningar som binder ihop områden och minskar segregationen. Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 150
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande! Jag har tre snabba frågor till Bawer Kevir. Du som har fördjupat dig i denna forskningsstudie, vad gör du för bedömning av det faktum att trängseln ju påtagligt minskade från våren till hösten, då motsvarande undersökning gjordes just i de reserelationer som du hänvisar till? Sedan undrar jag: Med facit i hand, var det fel av er att motsätta er skyddsglasen och ett återupptagande av biljettkontrollerna? Det var ju två insatser där vi väldigt tydligt kunde se minskad trängsel, ökade betalningsviljan och en mer ordnad ombord- och avstigning på våra bussar.

Anförande nr 151
B a w e r K e v i r (S): Jag pratar om en begränsad tid, nämligen den tid under pandemin då vi uppmanade folk att inte resa med kollektivtrafiken om man inte var tvungen. Folk i de mest utsatta områdena var tvungna att resa. Vi kunde göra bättre från oss i trafiknämnden. Bussförarna ringde och larmade om trängsel 400 gånger på en vecka. Vi var jättesena.

Anförande nr 152
F r e d r i k W a l l é n (KD): Ordförande, kära fullmäktigeledamöter! Nu ska vi prata om färdtjänst ett tag, eller som jag brukar säga, världens största enskilda system för särskilda persontransporter, som vi har här i Region Stockholm. Även om pandemin inte är slut än — det ska vi hela tiden påminna oss — är det kanske rimligt att tala i retroperspektiv och titta i pandemibackspegeln.
Vi utsattes ju för olika former av problem och påfrestningar i vår stora och komplexa verksamhet under pandemin. För färdtjänstverksamheten var det som skedde att resorna minskade. De minskade oerhört mycket. Det innebar ju att vi i stället fick utrymme att på ett fint sätt, ytterst i samverkan mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och färdtjänstnämnden men i praktiken naturligtvis mellan våra olika förvaltningar, ställa om delar av vår upphandlade taxitrafik till att framför allt köra PCR-tester. Över en miljon hemtester har levererats under pandemin här i Region Stockholm med färdtjänsttaxi.

Något vi inte pratar lika mycket om men som är lika stora hjältedåd även om det inte berör lika många resor, är att vi ställde om delar av vår upphandlade specialfordonsverksamhet till patienttransporter för covidpatient. Över 15 000 sådana patienttransporter skedde under pandemin. Nu är vi på väg tillbaka mot ett normalläge igen, men det går långsamt och successivt. Men det sker inte helt utan friktion i färdtjänstverksamheten. Även om man kan påstå att Stockholms läns taxiverksamhet inte minst beroende på de kompensatoriska åtgärder som vi indirekt kunde göra från Region Stockholm har klarat pandemikrisen lite bättre än taxiverksamheten i andra regioner behöver den ändå återhämta sig. Men vi jobbar på med en verksamhet som verkligen ska hålla tiden och hålla kvaliteten på det sätt som vi vill att alla våra färdtjänstresenärer ska få uppleva.

Inför kommande budgetår tittar vi just på vår resetilldelning. Vi kommer ju att ta de flesta tydliga verksamhetsbesluten inom budgetens ram i verksamhetsplanen för färdtjänstnämnden. Men vi ser över vår resetilldelning just nu och håller på att bereda en en justering av den resetilldelning som vi har haft för färdtjänsten. Den har legat på samma nivå sedan årsskiftet 2018—2019.

För att ha långsiktig ekonomisk uthållighet och trovärdighet i vårt färdtjänstsystem kommer vi att titta extra på funktioner inom färdtjänstverksamheten på trafikförvaltningen som följer upp misstänkt fusk, annat överutnyttjande och över huvud taget när färdtjänsten inte används på det sätt den ska, det vill säga av de resenärer för vilka den är oerhört väsentlig. Alla åtgärder vi vidtar för att titta över överutnyttjande och fusk handlar ytterst om att färdtjänsten ska användas till det den är till för, det vill säga för de människor som verkligen behöver den. De är många — ungefär 63 000 i vårt län, och för deras skull behöver vi hålla en väldigt stram kontroll på att verksamheten används rätt.

Sedan — och det här är något jag är besjälad av — måste vi fortsätta utveckla vår kommunikation och vår kvalitets- och trygghetsuppföljning i färdtjänsten. Mycket handlar om att göra verksamheten begriplig för 63 000 olika resenärer, så att man till exempel med lätthet kan beställa och hantera sina resor både via smartphone, via sin dator och för all del även via telefon. Det ska finnas olika möjligheter, precis som att det ska vara lätt att ansöka om färdtjänsttillstånd och ansöka om förändringar i sitt tillstånd och sådana saker. Detta ser vi framför oss i budgeten 2022.

Trots att vi just nu befinner oss i en utmanande period känner vi oss tillfreds med en verksamhet som faktiskt är den största i sitt slag i världen och som fungerar bra, även om det, som vi sagt några gånger här i dag, alltid finns saker att hantera inom stora och komplexa system. Bifall till den blågröna koalitionens regionstyrelseförslag till budget, även avseende färdtjänstverksamheten 2022!

Anförande nr 153
Conny Fogelström (S): Herr ordförande! Som fullmäktige och framför allt Fredrik vet är det inte helt ovanligt att beställda färdtjänstbilar uteblir, och grova förseningar sker dessvärre alltför ofta. Då uppstår problemet för resenärerna att de kommer för sent till skolan eller till jobbet. Men detta gäller även bokade läkarbesök eller över huvud taget besök på vårdcentraler etcetera.

Besöket blir alltså inte avbokat i tid, och det beror uteslutande på att färdtjänstbilen inte kom i tid. Trots detta faktum slipper inte resenären patientavgiften. Region Stockholm nekar att skriva av patientavgiften trots att orsaken ligger utanför patientens kontroll. Är detta verkligen en rimlig ordning?

Fredrik, min enkla fråga är: Är du beredd att medverka till att det blir en ändring på detta?

Anförande nr 154
Fredrik Wallén (KD): Självklart är jag det, Conny! Sedan kan man ha olika perspektiv på det här. I mitt sätt att se det är det här någonting som bland annat jag och flera andra, inte minst avtalsuppföljare på färdtjänstverksamheten på trafikförvaltningen, jobbar med varje dag. Vi har avtal som gäller, och där får man komma ihåg att vi har samma avtal som hanterar sjukresorna som färdtjänstresorna i vanlig taxi, även om det är olika system ersättningsmässigt. Man ska ta anvisade resor, och den ersättning som taxiförarna får för utförda resor är satt av branschen själv. Sedan ska det här alltid ses över vid avtalsupphandlingar, men just nu handlar det om kommunikation och att följa ingångna avtal.

Som jag hörde en taxiförare beskriva det för mig så sent som förra veckan: Det viktiga är att taxametern rullar. Ta alltid anvisade resor. Det är så vi blir rika i den här branschen.

Anförande nr 155
Conny Fogelström (S): Fredrik, det var ju inget som helst svar på frågan jag ställde. Vi pratar om patientavgifter. Det här är en budgetdebatt. Tycker du att det är rimligt att man drabbas av en patientavgift när man inte kan inställa sig i tid på grund av att färdtjänstbilen inte kommer? Jag tycker inte att det är rimligt och är beredd att verka för att avskaffa denna ordning. Du kanske kan medverka till det?

Anförande nr 156
Fredrik Wallén (KD): Då förstår jag hela bredden i din fråga, Conny. Jag ska börja med att säga att det är ingenting som i första hand ligger inom mitt ansvarsområde som färdtjänstnämndens ordförande när det handlar om patientavgifter. Jag är dock helt och hållet mån om att man inte ska behöva utsättas för några tilläggsavgifter för att bilarna blir försenade, för de ska komma i tid.
Vi ska ha en färdtjänst som går i tid med sjukresor som går i tid och i övrigt håller god kvalitet.

Anförande nr 157
Conny Fogelström (S): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter och eventuella åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till det socialdemokratiska förslaget till budget för 2022 i dess helhet.
Men det här inlägget tänker jag uteslutande ägna åt färdtjänsten eller bristen på fungerande färdtjänst i Stockholms län. För omkring 65 000 stockholmare är det en helt avgörande verksamhet för att de ska ha en chans att fungera i samhället som vi andra medborgare. Det är dock en verksamhet som regionledningen under alltför lång tid har skött med vänsterhanden och med ett alltför stort ointresse.

Färdtjänstnämnden är faktiskt den enda nämnden i den här budgeten som inte får några uppdrag från detta budgetfullmäktige. Och jag har så himla svårt att förstå det här. Dessa människor tillhör ju trots allt våra sköraste medborgare.

Coronapandemin har givetvis påverkat även färdtjänsten. Resandet har minskat dramatiskt under de senaste två åren. De flesta av dem som använder färdtjänst tillhör olika riskgrupper och därför har valt att hålla sig hemma. Men nu ser vi en förändring. Fler och fler behöver åka till olika aktiviteter, och fler och fler beställer färdtjänstresor. Och då uppstår flaskhalsarna eftersom många små åkerier har tvingats att stänga butiken under pandemin. Resultatet blir att beställda bilar inte kommer i tid, om det överhuvudtaget går att boka några färdtjänstbilar.
Vittnesmålen om inställda resor till skolor, arbetsplatser och vårdcentraler väller nu in från norr till söder i vår region. Väldigt många är både frustrerade och förtvivlade över den situation vi nu befinner oss i. Så här kan vi givetvis inte få fortsätta om vi som sitter i nämnden ska hoppas på att få revisorernas godkännande när verksamhetsåret är slut.

Innan pandemin bröt ut slutade omkring 2500 färdtjänstchaufförer varje år. Det är en personalomsättning på 30 procent, och de som slutade gjorde det med hänvisning till dålig lön, bristande arbetsmiljö och omänskliga arbetstider. Under pandemin har det blivit mångdubbelt fler som slutat och sökt sin utkomst inom andra branscher. Den helt avgörande och övergripande prioriteringen måste därför nu vara att locka tillbaka chaufförerna i färdtjänsten igen och att förmå dem att stanna kvar i yrket. Men det kommer att kosta och det kanske måste få kosta på samma sätt som med barnmorskorna.

För oss socialdemokrater är färdtjänsten minst lika viktig som andra verksamhetsområden inom Region Stockholm, och vi har höga ambitioner.
Färdtjänsten ska vara snabb, den ska vara pålitlig och den ska vara attraktiv. Detta kommer vi att fortsätta jobba för både i närtid och i framtiden.

För budgetåret 2022 finns det ett antal förbättringsområden som jag, utöver det jag redan sagt om chaufförerna, särskilt vill lyfta fram i ljuset av dagens ganska otillfredsställande situation.

För det första måste vi givetvis ha skarpare trygghetsmål inom färdtjänsten. Det är inte acceptabelt att människor väljer bort färdtjänsten för att de känner sig otrygga att åka med den. Att ha 76 procent trygga resenärer, som är målsättningen i dag, är inte bara på tok för lågt; det är dessutom betydligt lägre än i andra kollektivtrafiksystem inom vår region. Jag tänker då på buss, tunnelbana och pendeltåg. Varför ska vi ha lägre trygghetsambition för färdtjänsten än för övriga trafikslag?

För det andra ska vi uppdra åt nämnderna att utreda fördelar och nackdelar med att ta hem och driva färdtjänstens rent administrativa verksamhet i egen regi. Och då pratar jag om beställningscentral, resegaranti och kundtjänst. Syftet med det är att få bättre överblick och styrning av färdtjänsten och kunna skapa bättre samordning och service gentemot resenären. Därtill har det till och från varit en hel del klagomål på de här områdena, och det kan väl knappast vara någon naturlag att dessa måste ligga ute på entreprenad. Det måste förstås vara kvaliteten i verksamheten som ska vara avgörande.

För det tredje vill vi riva upp stuprören mellan färdtjänst och skolresor. Nämnden uppdras därför att utreda hur de så kallade viaresorna ska kunna möjliggöra hämtning och lämning av barn inom ramen för en färdtjänstresa. Efter behovsprövning bör viaresor kunna gälla under hela grundskolan.

För det fjärde vill vi av rättviseskäl ta ett första steg mot att utöka antalet resor inom färdtjänsttaxi till 250 fritidsresor per år. Denna förbättring ryms gott och väl inom befintlig budget. Det finns förstås mer av bra och framåtsyftande färdtjänstpolitik i vårt förslag till budget för kommande år, en genomtänkt politik för en bättre färdtjänst som vi mer än gärna samarbetar kring. Men detta får ni gärna läsa om i vår socialdemokratiska budget på sidorna 70-72. Vi måste helt enkelt få till en politisk helhetssyn på verksamheten. Vi behöver komma överens om någon form av dörr-till-dörr-garanti.

Avslutningsvis vill jag återigen yrka bifall till Socialdemokraternas förslag till budget för 2022 Vård i tid, vård efter behov.

Anförande nr 158
F r e d r i k W a l l é n (KD): Ordförande! Varav hjärtat är fullt… Jag svämmar över av intressanta frågor till Conny. Men jag ska försöka ta det kort och enskilt. Är det någonting, Conny, som ni socialdemokrater tycker att ni kan göra under innevarande avtalsperiod? Både du och jag, och jag även som ansvarig, har ju varit med om att spetsa våra upphandlade avtal vad det gäller kvalitets- och tidspassningskrav. Vad ska ske innan vi ska upphandla på nytt? För då kan vi ju alltid korrigera vilka krav vi i anbudsinbjudningarna ska ställa på våra leverantörer.

Anförande nr 159
C o n n y F o g e l s t r ö m (S): Konkret kan jag väl säga att vi faktiskt är tveksamma till den upphandlingsmodell som vi tillämpar i dag. Men det är ju som att stånga huvudet i väggen att säga det. Vi tilltalas av idén om något slags förutsättningslös utredning om att införa ett auktorisationssystem i stället, och skälet är ju problemet med att få bilar till ytterområdena. Senast var det Lidingö som skrev att det inte finns några färdtjänstbilar. Vi har mötts av detta både du och jag när det gäller Nynäshamn och Norrtälje och även ute på Värmdölandet. Där är det ett problem att bilar inte finns och inte kommer. Det är en konkret sak som kan utredas inom gällande avtalsperiod.

Anförande nr 160
Fredrik Wallén (KD): Ja och då hör jag, vilket ju då ur ett bredare perspektiv gläder en politiker aktiv inom särskilda persontransporter, att vi kommer att få återkomma till den här frågan under valåret, för det här är ju mera strategiska frågor. Då kan jag väl sluta lite grann som jag började: Vi ska ha en färdtjänst i Region Stockholm som ska gå i tid, i övrigt hålla en god kvalitet, vara ekonomiskt hållbar och inte kunna missbrukas, och detta kommer vi i den blågröna koalitionen att jobba för även nästa verksamhetsår.

Anförande nr 161
Conny Fogelström (S): Ja det brukar vara mycket snack och lite verkstad. Den som lever får se, svarar jag på det.
Men om vi ändå ska hjälpas åt att försöka hitta en utveckling så kan vi ju också i den här utredningen som vi ska göra tillsammans fundera på om det är rimligt att vi har 3-milsgränsen kvar. Vi slopade zonsystemet inom den reguljära kollektivtrafiken för några år sedan. Det kanske är dags att slopa den inom färdtjänsten också.

Anförande nr 162
Anne Wompa (M): Ordförande ledamöter! Färdtjänsten är en oerhört viktig verksamhet för de resenärer den berör. För många av de drygt 10 000 personer som en normal dag nyttjar färdtjänsten i vårt län är den en helt avgörande faktor för att de ska kunna ta sig till skola, arbete och fritidsaktiviteter. Det här är en verksamhet som möjliggör för människor att leva ett friare liv och få sina liv att gå ihop.

Färdtjänsten i Stockholm har likt motsvarande verksamheter i övriga Sverige tyvärr påverkats stort av coronapandemin. Många av färdtjänstens resenärer har tillhört riskgrupper, och resandeminskningen har därför varit betydande. Sedan pandemin fick sitt fotfäste i Sverige under 2020 har vi i den blågröna koalitionen i Region Stockholm därför vidtagit flera åtgärder för att stödja färdtjänsten. Det har dels handlat om ett antal konkreta verksamhetsstöd, dels om att finna ytterligare uppgifter för våra färdtjänstoperatörer. Ett tydligt exempel är ju att färdtjänsten i Stockholm under pandemin har klarat av att leverera mer än 1 miljon PCR-tester hem till stockholmarna.

De åtgärder vi har vidtagit har sammantaget sett till att hela vår färdtjänst nu står redo att betjäna resenärerna även efter pandemin. Med den budget vi har att fatta beslut om vill vi i den blågröna koalitionen fortsätta att utveckla färdtjänsten i vårt län till det bättre. Med denna budget tar vi steg för att öka resenärernas valmöjligheter. Vi kommer att värna att varje skattekrona används rätt och riktigt samtidigt som vi kommer att fortsätta färdtjänstens arbete med hållbarhet och innovation.
Med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 163
Marta Aguirre (V): Ordförande ledamöter och åhörare! Lever du i dag med normbrytande funktionalitet lever du i en tid då det är ifrågasatt och dina möjligheter att finnas och att utvecklas betydligt mindre än dina medmänniskors. Dina assistenttimmar dras ned, de hjälpmedel du har haft har det införts avgifter på och den hjälp som du kunde få av en tågvärd kommer att försvinna eftersom tågvärdarna ska ersättas med kameror. Så kan vi fortsätta på område efter område.

Ett område som också är utsatt är den särskilda kollektivtrafiken. I färdtjänsten i dag finns det begränsningar både på hur mycket och hur långt du kan åka. Vi som reser utan problem med den reguljära kollektivtrafiken har inga sådana begränsningar. Tvärtom har vi i stället infört enhetstaxa i hela länet för att få fler att åka kollektivt. Du kanske över huvud taget inte längre beviljas färdtjänst, trots att du har haft det under alla år.

Vi har valt att lyssna på dig som nyttjar färdtjänsten. I vår budget satsar vi på fri tilldelning av resor och slopar den extra avgiften för färdtjänstresor som är längre än 3 mil. Under pandemin sköt nämnden in pengar i de verksamheter som finns inom färdtjänsten för att garantera att dessa skulle få finnas kvar efter pandemin. Detta gjordes utan att taket för färdtjänstresenärerna lyftes. Och dessa var till stor del utsatta grupper som inte kunde åka på något annat sätt. Och ändå saknas i dag många bilar och många åkare, och många resor blir försenade och kanske uteblir.

Många människor känner sig otrygga när de använder sig av färdtjänsten. En pålitlig service med välutbildade förare som stannar kvar i yrket är något som måste lyftas och jobbas på. Detta åtgärdas bäst genom att regionen driver färdtjänsten i egen regi och får rådighet över den En organisation som hänger ihop från beställning till resans slut skapar bäst trygghet, inte bara för dem som använder sig av färdtjänsten utan även för dem som ska jobba inom densamma.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetmotion.

Anförande nr 164
R o l a n d J o h a n s s o n (SD): Ordförande, ledamöter! Färdtjänsten är en mycket viktig fråga för Region Stockholm. Det är en stor verksamhet som verkligen kräver energi, kompetens och incitament för att bli så bra som vi alla förmodligen vill att den ska vara. Det kräver att alla aktörer på alla nivåer gör sitt jobb som det är tänkt och att det ska utföras med glädje och förståelse för hur viktigt uppdraget är både för leverantörens verksamheter och för föraren själv.

Som vi har hört tidigare har Demoskop nyligen lanserat en mycket omfattande genomlysning av hur färdtjänsten fungerar, framför allt i Region Stockholm, som ju är den största i Sverige. Dessvärre, och till allas vår förvåning, är det i vissa fall en skrämmande läsning. Det är fler som känner sig otrygga än vi har trott, och det är framför allt kvinnor som känner sig osäkra och utsatta. Det brister i funktionalitet och tidspassning med långa väntetider. Det är krångligt att få tillstånd, där över 20 procent får avslag på sin ansökan. Det är till och med komplicerat att beställa en bil. Det har vi ju hört exempel på här.

Varför har det då blivit så här, och framför allt, vad gör vi åt det? Som oppositionsparti är det inte så lätt att få sin röst hörd, men i det här fallet kunde man väl ändå tycka att majoriteten som håller i klubban kunde ta till sig lite grann av kritiken. Men jag hör en del tongångar som visar att de faktiskt har gjort det, och det är jag tacksam för.

Vi sverigedemokrater vill ha nya avtal som tydligt beskriver vad som ska utföras och att utövarna ska vara välutbildade för uppdraget och auktoriserade. Vem som helst ska inte få köra färdtjänst.
Jag vet att det finns seriösa företag som har en sådan policy och har sådana regler och principer. Det gäller bara att fånga upp dem.

Uppföljningen av hur uppdraget utförs ska vara nogsam och kontinuerlig. Alla människor kan göra fel ibland, men om man inte frågar varför det har blivit fel och hur man ska göra rätt nästa gång når man ingenstans. Då blir det som det blir, och det har vi nu blivit varse i Demoskops undersökning.

Vi sverigedemokrater har tidigare föreslagit olika förändringar i färdtjänstverksamheten och vill att färdtjänsten genomför följande förändringar: att vid nästa avtalsupphandling introducera och teckna auktorisationsavtal med målinriktade utbildningar där framför allt språket är en viktig faktor och att förbättra och förenkla beställningsrutinerna och introducera fritt val av leverantör.

Jag tror att om man får välja fritt vilken leverantör man ska åka med får man en kvalitetshöjning. Man ska också städa upp orättvisa snedvridna ersättningar i SOL-systemet som har legat kvar sedan 15 år.

Dagens avtal är inte dåliga på något sätt, och vi vet att det mesta redan finns skrivet i nuvarande avtal om hur uppdraget ska genomföras. Men det som saknas är en mer pragmatisk och systematisk styrning och uppföljning av uppdraget.

Vårt förslag finns att läsa i vår budget . Bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 165
S a r a S v a n s t r ö m (L): Ordförande! I framtidens region är det vi kallar den allmänna kollektivtrafiken så pass tillgänglig att nästintill alla oavsett funktionsvariation på ett tryggt sätt kan färdas med den. Men där är vi inte än, och till dess är och förblir vår färdtjänstverksamhet helt avgörande för att många stockholmare ska kunna ta sig till jobb, utbildning och ha en aktiv fritid.
Och liksom inom den allmänna kollektivtrafiken minskade ju resandet avsevärt under pandemin. Skälen har vi hört av olika företrädare för partierna här.

Men även här, liksom i den allmänna kollektivtrafiken, har vi kunnat ställa om och på ett mycket konkret sätt kunna stödja regionen i kampen mot pandemin. Detta genom att köra patienter och personal och leverera hemtester med hjälp av färdtjänstens leverantörer. Att vi har kunnat använda de lediga resurserna har inte bara underlättat arbetet för regionen, utan det har även inneburit ett stöd till en bransch som omedelbart i samband med pandemin kom i svår kris. Utan detta kompensatoriska arbete eller stöd är risken stor att vi i Stockholmsregionen hade förlorat långt fler åkerier och taxichaufförer, vilket nu, när vi ser att resandet ökar, omedelbart skulle påverka tillgången på såväl bilar som chaufförer — bilar och chaufförer som ska serva cirka 63 000 färdtjänstresenärer.

Varje dag görs tusentals färdtjänstresor, och dessa resor måste ju kännetecknas av en hög kvalitet, trygghet och tillgänglighet. Som färdtjänstresenär ska du, liksom om du reser i den allmänna kollektivtrafiken, kunna lita på att bilen kommer och att resan upplevs som trygg. Stockholms färdtjänstsystem håller en hög kvalitet, och i jämförelse med övriga delar av landet har vi väldigt generösa villkor. Men det betyder inte att vi är nöjda, och det betyder inte att det inte finns förbättringar att göra. Vi måste fortsätta utveckla färdtjänsten såväl när det gäller kvalitet som när det gäller regelverk. Och i takt med att vi når våra uppsatta mål ska vi höja ribban ytterligare. Målet måste vara att 100 procent ska vara nöjda, trygga och komma fram i tid, och allt detta ur ett hela-resan-perspektiv.

Och till sist: I dag består ju färdtjänstsystemet av två olika system. Vi har färdtjänsttaxi och rullstolstaxi, och det är olika villkor inom dem. Vi i Liberalerna vill att de båda systemen ska bli ett. Systemet ska innehålla valfrihet, till exempel ska man kunna välja leverantör, och det ska vara resande efter behov. Därför är det väldigt glädjande att färdtjänstnämnden i och med den här budgeten får i uppdrag att se över grundtilldelningen av resor inom färdtjänst och rullstolstaxi i syfte att öka valfriheten för färdtjänstresenärerna.

Anförande nr 166
H a r r y B o u v e n g (M): Herr ordförande! Då ska vi flytta oss en liten bit från färdtjänsten igen.

Kollektivtrafiken har fortsatt att rulla under hela pandemin, från min hemkommun i söder till Norrtälje i norr. Det är ett styrkebesked. Ytterligare ett styrkebesked är att försäljningen av SL-korten på överraskande kort tid har återkommit till nivåer nära dem som gällde före pandemin. Det ska vi ta med oss. Kollektivtrafiken är effektiv och kommer att öka framöver igen.

Samtidigt som kollektivtrafiken rullar på som vanligt växer en ny fram. Den historiska utbyggnaden av tunnelbanan och Spårväg syd är två exempel bland många på stora investeringar som rustar Stockholmsregionen för framtidens kollektiva resande. Vi tar även hand om den kollektivtrafik vi redan har och rustar den befintliga för framtiden.

En redan fossilfri bussflotta uppgraderas ytterligare hållbarhetsmässigt genom ökad elektrifiering. Stationer, tunnlar och broar rustas upp för att hålla för framtiden och för att välkomna fler resenärer till en allt renare, snyggare och tryggare kollektivtrafik.

Sen måste jag också vända mig lite grann mot Vänsterns, som jag uppfattar de, landsbygdsfientliga syn på taxesystemet. Varför ska lantbrukaren i Sorunda, som väldigt sällan lämnar sin gård, betala för dem som har lyxen att bo mer urbant och därmed kan använda trafiken på ett helt annat sätt? Tänk på det.

Den blågröna koalitionens budget ger effekt, framtidstro och utveckling av vår kollektivtrafik där Socialdemokraterna vill dra ner. Bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 167
L i n a E l Y a f i (V): Ordförande, fullmäktige! Grunden för en trygg och välkomnande kollektivtrafik är personalen på stationer och ombord på tågen. För att göra ett bra arbete och fatta rätt beslut behöver personal ha bra arbetsvillkor, arbetsmiljö och tillräcklig utbildning.

Det pågår just nu en demonstration här utanför Landstingshuset mot att den blågröna majoriteten i sin budget fastställer att man tar bort tågvärdarna på pendeltågstrafiken. Det är inte trovärdigt att prata om trygghet samtidigt som man ersätter tågvärdarna på pendeltåget med kameror. Majoriteten skriver i sitt budgetförslag att internationell beprövad kamerateknik ska kunna ersätta tågvärdarna på pendeltågen och att det i sin tur ska leda till att personalen kan syssla med service. Då har man för lite kunskap om vad tågvärdarna gör, eller så är man helt enkelt beredd att tumma på säkerheten för att spara pengar.

Tågvärdarna arbetar inte enbart med service, utan de finns där för säkerheten. En kamera kan varken ge första hjälpen eller utrymma ett tåg mitt ute på linjen. Ett aktuellt exempel är Saltsjöbanan, där man för två år sedan tog bort tågvärdarna på sträckan Igelboda—Solsidan. Den senaste tiden har det varit stora problem och incidenter med skolbarn som drar i nödbromsar och dörrar som öppnas under färd men även verbala hot mot personalen. Det visar väldigt tydligt på behovet av att ha utbildad personal som kan arbeta förebyggande och förtroendeskapande men också har barnkännedom och säkerhetsutbildning.

Vi i Vänsterpartiet är tydliga: Vi vill behålla tågvärdarna på pendeltågen och på Roslagsbanan. Vi vill också återinföra tågvärdarna på Tvärbanan och på hela Saltsjöbanan, där man då har tagit bort dem. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 168
S v e n - I n g e N y l u n d (S): Vi står inför ett genombrott för eldrivna personbilar, och om några år kommer vi kanske att ha billigare batterier, och också att det på begagnatmarknaden kommer att finnas eldrivna bilar som har varit tjänstebilar. Detta kommer, tror jag, att leda till att framkomlighetsproblemen för bussarna kommer att bli betydligt större än i dag, för det kommer att vara rätt så billigt att köra med en eldriven bil jämfört med i dag, när man får betala för bensin eller diesel.

Framkomligheten tror jag alltså kommer att bli ett större problem, och det kommer att krävas mer av avgifter för bilarna på grund av trängsel. Det kommer också att krävas framkomlighetsåtgärder för bussarna mer än vad som sker i dag. Dessutom tror jag att vi kommer att behöva infartsparkeringar på ett annat vis än i dag för att undvika att folk tar bilen hela vägen in till jobbet och skapar ännu mera trängsel.

Alla vill förstås ha god framkomlighet, men vi ser i stombussboksluten att det investeras alldeles för lite i framkomlighet. Vi skulle dessutom behöva BRT-lösningar, där busslinjen får egna körfält, strategiskt placerade hållplatser och prioritet i signalreglerade korsningar. Därför har vi i Socialdemokraternas budget lagt 300 miljoner extra på investeringar i bussframkomlighet och därutöver 300 miljoner på BR- investeringar. Jag tror att mer än så kommer att behövas, och dessutom kommer vi att behöva göra om principerna för samverkan med kommuner, både när det gäller bussframkomlighet och när det gäller infartsparkeringar. I dag är incitamenten för kommunerna för låga och motkrafterna är för stora. Det är attraktiv mark i kommunerna som det handlar om. Vi kommer att behöva jobba ihop med kommunerna på ett annat sätt i de här frågorna.

Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 169
E r i k a V i n g (M): Herr ordförande! Koalitionens budgetförslag innebär fortsatta satsningar på tillgänglighet och framkomlighet.
Våra ambitioner är att en resa, ska vara enkel, smidig, trygg och bekväm oavsett transportmedel. Information om trafikstörningar ska vara lättillgängliga och tydliga, både vid planerade och oplanerade händelser. Genom digitaliseringens utveckling möjliggörs skräddarsydd trafikinformation.

För att kollektivtrafiken ska vara tillgänglig för alla fortsätter vi att ställa höga krav på fungerande hissar och rulltrappor och på kollektivtrafikens fysiska förutsättningar.
Vi har avsatt medel för utbyte av hissar, och rulltrappor. Vi satsar även på ökad tillgänglighet i skärgårdstrafiken och ska föra dialog med kommuner rörande infartsparkeringar.

Behovet av framkomlighetsåtgärder är fortsatt stort, och Framkomlighetskommissionen ska därför fortsätta att föreslå och genomföra stora och små framkomlighetsåtgärder för kollektivtrafiken i samverkan med kommunerna. God framkomlighet ökar kollektivtrafikens attraktivitet genom kortare väntetider och minskad trängsel ombord.

Anförande nr 170
A n n e - M a r i e S t r ö m b e r g (V): Om man menar allvar med en kollektivtrafik för alla, som vi menar i Vänsterpartiet, måste denna kollektivtrafik vara tillgänglig även för människor med funktionsvariationer av olika slag. Och nu talar jag om den gängse kollektivtrafiken, inte om färdtjänst.

Jag tänker inte upprepa vad min partikompis Lina El Yafi just sade när det gäller borttagandet av tågvärdar och ombordpersonal, men jag tänker ta en liten annan aspekt på det hela, nämligen hur beslutet tillkom. Vi har väldigt många funkisorganisationer, organisationer för människor med funktionsvariationer. Där finns väldigt mycket kunskap, både om de problem som man har med funktionsvariationer och om vilka lösningar som kan finnas. Jag sitter i två samverkansråd, och där har man varit både ledsen och arg över att det här beslutet har tagits pang bom. Det har inte varit något samråd innan och man kan sedan inte svara på frågor. Det verkar som om det här beslutet har tagits enligt principen ”gärna samråd, men först ett rejält beslut.”

Det är väldigt tråkigt att man inte utnyttjar de kunskaper som finns inom organisationerna. Det är liksom lättare om man löser problem innan man verkställer beslut. Det har blivit fel ordning. Jag tycker att man ska lyssna på människor. I Vänsterpartiet lyssnar vi på resenärer, på personal och på organisationerna.
Bifall till Vänsterpartiets förslag till budget för 2022.

Anförande nr 171
Roland Johansson (SD): Ordförande, ledamöter och eventuella åhörare! Tillgänglighet och framkomlighet, vad är de och för vem? Ja, ur ett funktionshindersperspektiv kan det hela vara väl så komplicerat.

När det gäller till exempel pendeltågs- och tunnelbanestationer kan man undra vad planerarna tänkte på i vissa fall. Vi kan ta Älvsjö pendeltågsstation som ett exempel. Den skulle vara modern och samtidigt funktionshindersanpassad. Då kan man ju undra varför rulltrapporna till stationen bara går uppför och inte både uppför och nedför, om de nu ens fungerar. De står nämligen stilla någon gång varje månad. De har så gjort sedan starten, och då hänger det på att den enda hissen upp till perrongen fungerar.

Medborgare med särskilda behov ska också ha full tillgänglighet till samhällets funktioner och möjligheter. Och sedan har vi det här med den digitaliserade världen, it och blanketter för att ansöka om till exempel färdtjänst. En femtedel av alla som ansöker får avslag på färdtjänst. Vad beror det på? Jag tror inte att man ansöker om färdtjänst om man inte har särskilda behov. Det måste vara en tydligare och enklare ansökningsprocess, så att de med särskilda behov får sina trygga resor utförda.

Sedan har vi ju det här med med framkomlighet på gator. Det har ju kanske inte så mycket med kollektivtrafik att göra, men en rullstolsburen person som ska ta sig över en gata i Stockholm med omnejd ska med livet som insats först ta sig över själva bilvägen, sedan ofta en trottoarkant och därefter en cykelbana med cyklar och motoriserade sparkstöttingar som svischar förbi i minst 20 kilometer i timmen. Om man överlever den strapatsen når man gångvägen så småningom. Om man har tur förstår cyklisterna att rött ljus även gäller dem. Tyvärr förstår de inte alltid.

Jag vet att det här fenomenet delvis är en kommunal fråga. Men cykeln är ett fordon, och det står så i trafiklagen.

Anförande nr 172
Märta Martin Åkesson (V): Ordförande! I takt med att samhället nu återgår till det normala börjar vi ses igen, vi tar oss våra arbetsplatser, vi träffar våra vänner och vi går på fritidsaktiviteter. För varje steg i den riktningen känner jag ett pirr av glädje och frihet och en liten del av ett vårskrik.

I takt med att vi återgår till det normala förväntas vi också dyka upp fysiskt. Då tydliggörs återigen behovet av att öka tillgängligheten i kollektivtrafiken för våra resenärer liksom det uppenbara i att den behöver tillgänglighetsanpassas så att alla kan använda den. I en framtid är detta förhoppningsvis en trygghetsfaktor. Vi behöver också se till tillgängligheten, så att den anpassar sig efter våra behov och önskemål. Att inte ha en bil ska inte innebära att man inte kan åka vart man vill i vår region. Om kollektivtrafiken dessutom ska bli konkurrenskraftig gentemot dem som har bil måste deras höga krav på flexibilitet mötas.

Att tillgängliggöra kollektivtrafiken och se till att folk kan ta sig fram med andra färdmedel än bilen är att ge frihet till våra medborgare. Bussen ska gå när innebandyträningen är slut, och tänk om det också kan ta med din mountainbike till spåret i andra änden av regionen! Dessutom behöver vi se till att busen, tåget och båten faktiskt kommer fram och gärna på utsatt tid. Att se till att fler åker kollektivt eller cyklar bidrar i sig till att uppnå det. Gustav kallade cyklisterna för trafikens hjältar. Det avlastar ju vägarna och minskar trängseln. Men det behövs också konkreta åtgärder, fler bussfiler och en genuin översyn av förbättringar för framkomlighetsarbete. För att uppnå det så krävs också samverkan med kommunerna. Ett gott exempel på det är det arbete som pågår i Solna med stombusslinjerna. Där har man byggt 1 kilometer mer busskörfält bara i år.

Bifall till majoritetens förslag till budget, för den innehåller genuina förslag som ökar nyttan och möjligheterna med kollektivtrafiken för alla våra invånare.

Anförande nr 173
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Jag tycker att vi ska ta och sträcka på oss och vara stolta när vi nu talar om tillgängligheten i kollektivtrafiken, och då talar jag om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättningar. För vi är faktiskt inte bara näst bäst i världen när det gäller sådana frågor, utan vi är bäst i världen. Vi har en fantastisk tillgänglighet i våra system. Det betyder inte att det är perfekt, men det betyder att det sammantaget inte finns något annat större trafiksystem i hela världen som är bättre. Det ska vi vara stolta över, och det ska vi berätta om.

Men när vi nu jobbar för att göra det bättre finns det en viktig fråga att ta tag i. Den handlar om hissar och rulltrappor och om att se till att de faktiskt fungerar hela tiden.
Där håller vi på med ett jättespännande arbete med ett pilotförsök med artificiell intelligens – sakernas Internet – för att se till att de hela tiden är uppgraderade och hållbara. Det håller inte i längden att vi har utrustning – hissar och rulltrappor – som faktiskt står stilla. Vi håller alltså på att lösa det här problemet. Nu är det jätteviktigt att vi går vidare, och det gör vi i och med den här budgeten.

Anförande nr 174
M i c h a e l a H a g a (C): Herr ordförande! Vi vet alla hur viktig skärgårdstrafiken är för att vi ska kunna ha en utveckling i skärgården och för att man ska kunna ta sig till arbetet, till sina vänner och till fritidsintressen. Vi vet också att pendelbåtarna ses som ett bra sätt att resa kollektivt på även av den mest inbitne bilisten.

Att avlasta vägnätet att flytta över trafiken från land till vatten är något vi har möjlighet att göra i vår region, inte bara för att komplettera utan för att konkurrera med andra trafikslag. Vi kan hitta snabba kopplingar mellan kommuner och målpunkter via vattenvägarna. Därför är det ett glädjande besked att pendelbåtsförsöket mellan Vaxholm och Stockholm förlängs med ytterligare ett år till hösten 2023.

Sjötrafikutredningen för framtidens sjötrafik ska lägga grunden när det gäller vilken typ av fartyg vi ska köra i framtiden. Självklart kommer det att ställas höga miljökrav. Inga beslut som fattas för sjötrafiken framöver kommer att gå i motsatt riktning. Sjötrafiken är igång igen med en omställning. Vi kommer att köra pilotförsök med en bärplansbåt som är eldriven. Det är bra både för den känsliga kustmiljön och också för att den inte genererar några utsläpp.

Vi går fram med pendelbåtsförsök mellan Värmdö och Stockholm, där vi ställer krav på emissionsfrihet. Men framöver behöver också infrastrukturen för det emissionsfria och för förnybara drivmedel säkras. Det räcker inte att vi bara har fartygen, de måste laddas eller tankas också. Därför ska vi göra vår hemläxa och kartlägga detta och vilka behov som finns framåt. Men då behöver fler aktörer vara med, för att på sikt kommer sjötrafiken att vara 100 procent fossilfri. Vi kommer också successivt att öka andelen som är helt emissionsfri.

Resenärsupplevelsen ska förbättras, och vi ska fortsätta att ha de mest nöjda resenärerna. Därför ska vi höja standarden och tillgängligheten vid våra replipunkter, alltså resnoderna för sjötrafiken. Fler väderskydd ska komma på plats. Fler bryggor ska också renoveras och uppgraderas, och vi säkrar också medel för stöd till medfinansiering för detta. Det är en självklarhet att sjötrafikens hållplatser ska ha en likartad standard som landtrafikens hållplatser.

Med den blågröna koalitionen vid rodret kommer vi att fortsätta bygga ut kollektivtrafiken på vattnet, och vi ser det som en naturlig del i vårt kollektivtrafiksystem.
Vi kommer att säkerställa att sjötrafiken klarar klimatomställningen, och vi kommer att vara positiva till att pröva ny teknik för att vara en viktig aktör och driva utvecklingen framåt.

Anförande nr 175
M a r i a E l g s t r a n d (M): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Stockholms kollektivtrafik är fantastisk — från pendeltåg, tunnelbana, buss och spårvagn till pendelbåtar och skärgårdsbåtar.
Pendelbåtarna knyter ihop centrala delar av Stockholmsregionen på nya sätt och skapar möjligheter till pendling som tidigare inte varit möjliga. Skärgårdstrafiken möjliggör boende på Husarö eller Möja med arbete på fastlandet eller besök av hemtjänsten.

Stockholmsregionen knyts så ihop från skärgården till den pulserande storstaden.

Herr ordförande, detta är värden som vi ska värna om när vi utvecklar och förbättrar sjötrafiken. Just nu arbetar sjötrafikutredningen, arbetet där trafikens upplägg, finansiering och tonnage utreds. Det är ett arbete som ska mynna ut i vägen framåt för sjötrafiken och visa hur vi säkerställer en kapacitetsstark och effektiv sjötrafik som möter dagens och framtidens behov.

Herr ordförande, med koalitionens budgetförslag tar vi fler steg för en sjötrafik som ligger i framkant, som knyter ihop Stockholmsregionen via vattenvägarna och som skapar mervärden för såväl boende som näringsliv och turism.

Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget för år 2022!

Anförande nr 176
M s c i w o j S w i g o n (SD): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Under den gångna mandatperioden har en del av Sverigedemokraternas politik inom sjötrafiken både uppmärksammats och genomförts i Region Stockholm. Resonemanget att Stockholms sjötrafik har en viktig och betydande framtid i kollektivtrafiksystemet har börjat bli verklighet. Man välkomnar fler lösningar både när det gäller framtidens drift och framtidens flotta som behöver nya förutsättningar för att få fler pendelbåtslinjer och ny teknik.

Men än finns det mycket att göra, och framför allt handlar det inte enbart om vilja. Effekterna av de förslag och den politik som finns måste också införlivas. Där står vi som garant för att det sker, och vi är den enda handlingskraft som krävs för att morgondagen ska bli verklig inom regionens sjötrafik.

I dag utgör skärgårdstrafiken en tämligen liten del av den totala kollektivtrafiken, men ändå ansvarar den för hälften av alla emissioner från kollektivtrafiken. Detta är något som vi i Sverigedemokraterna påpekade så tydligt i förra budgeten och något som även har nått fram till den styrande majoriteten.

Den bågröna majoriteten har i dagsläget ett mål om att pendelbåts- och skärgårdsflottan ska gå på 100 procent förnybara drivmedel år 2030. Då finns det bara en väg att gå, och det är att se över och modernisera den nuvarande flottan och dess bestånd. För att lösa just utmaningarna med framkomlighet och trängsel krävs det inte bara satsningar på bussar och spårbunden kollektivtrafik, då kommer även båtpendlingen runt om i regionen in i bilden.

Vi anser att kollektivtrafiken i högre utsträckning kan avlastas genom en större satsning på effektiva pendlingssystem över vatten. Man måste våga, från den styrande majoriteten, satsa på fler pilotprojekt vilket innebär också fler båtlinjer som är just optimerade för en vardaglig båtpendling. Det är något som vi gör i vårt budgetförslag.

Vi anser att skärgårdstrafiken och båtpendlingen alltid ska ha fokus på invånare och resenärer i första hand, och med Mälaren som en resurs kan vi göra resandet just inom Region Stockholm snabbare, tryggare och bekvämare. Därför föreslår vi sverigedemokrater fler resealternativ just i Mälaren, för Ekerö, Järfälla, Huddinge och Upplands Bro, och vi föreslår också fler båtlinjer i Saltsjön där man undersöker förutsättningar för fler lokala förbindelser vilket innebär fler resealternativ i Stockholm helt enkelt.

Det har funnits signaler från den styrande majoriteten om att man försöker minska eller avveckla trafiken från Stockholms stadskärna ut till skärgården, att en direktförbindelse försvinner eller att turtätheten minskar. Det är en väldigt drastisk åtgärd och innebär betydande konsekvenser och påverkar så klart resealternativen för stockholmarna och besöksnäringen. I slutändan skulle det också belasta busstrafiken i berörda kommuner och biltrafiken ute i länet.

Därför anser vi Sverigedemokraterna att det även fortsättningsvis ska finnas direkttrafik ut i vår skärgård. Likt den övriga kollektivtrafiken på vatten ska den vara synkroniserad och integrerad med reguljär kollektivtrafik och så klart ha en trafik som fungerar året om.

Anförande nr 177
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag vill bara notera en sak. Jag tycker förstås att det är bra att Sverigedemokraterna helt och hundraprocentigt har bytt position när det gäller inställningen till pendelbåtar. I förra valrörelsen var de ju verkligen ert hatobjekt.

Jag kommer ihåg många debatter där sverigedemokrater skällde på just pendelbåtstrafiken som någonting som man inte skulle satsa på. Jag noterar att vi i den här valrörelsen får en match om pendelbåtstrafiken på ett annat sätt.

Anförande nr 178
M s c i w o j S w i g o n (SD): Jag hoppas att också Centerpartiet kan göra en tvärvändning i de frågor som avser biltrafiken i regionen där man skippar sitt mål på 70 eller 40 procent – jag blir ganska förvirrad för det har funnits två bud från er – där ni vill ha cyklande som mer liknar det som förekommer i andra länder ute i Asien mer än det som sker i Stockholm i dag. På den punkten hoppas jag också att ni vänder och hänger med när det gäller biltrafiken och utvecklingen av den.

Anförande nr 179
Regionrådet H e m m i n g (C): Jag säger att det är ni som är ute och cyklar nu.

Det är uppenbart att ni, som du uttrycker dig, faktiskt inte tycker om att folk cyklar. Men det är ett faktum att det är det renaste sättet, det mest hälsosamma sättet att resa. Ska vi inte skapa möjligheter för det i stället för att skälla på cyklister?

Anförande nr 180
M s c i w o j S w i g o n (SD): Det gäller att ha ett realistiskt förhållningssätt till det som råder i regionen och de behov som finns. Så klart är cyklande något som vi uppskattar, och det finns säkert en del av trafiken som kan utgöras av cyklande. Det är inte det det handlar om. Det är inte det som regionen behöver och det är inte det som regionen gör i dag.

Anförande nr 181
K a r l H e n r i k s s o n (KD): Herr ordförande! Till skillnad från Sverigedemokraterna har Kristdemokraterna ända sedan urminnes tider, höll jag på att säga, men i alla fall sedan innan vi hade pendelbåtar här i Stockholmsregionen drivit på denna fråga eftersom vi ser att vattenvägarna är smarta vägar och det är snabba vägar som gör att vi kan utveckla kollektivtrafiken på nya sätt.

Jag är jätteglad över att vi nu tar nya steg framåt. Vi fortsätter med försökslinjen med pendelbåtar med SL-kort till Vaxholm som faktiskt är en jätteviktig och jättesmart lösning. Vi går också vidare och studerar brygglösningar tillsammans med Stockholms stad med Solna stad och med Täby kommun för att se hur vi kan utveckla pendelbåtsnätet i framtiden.

Det här är viktiga framtidssatsningar för att Nordens Venedig ska få en ännu mer fantastisk pendelbåtstrafik i framtiden. Som sagt yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 182
A n t o n e l l a P i r r o n e (KD): Jag vill bara yrka bifall till vårt fantastiska budgetförslag. Jag glömde göra det i mitt förra anförande. Bifall till regionstyrelsen förslag!

Anförande nr 183
M a r i a M u s t o n e n (V): Jag vill tala om styrningen av sjötrafiken. På den punkten har vi ett demokratiunderskott då de viktiga besluten fattas av tre personer i sjötrafikutskottet.

Regionrevisorerna instämmer i vår kritik mot detta upplägg som vi vill ändra på. Vi vill också att boende i skärgården, företag och Skärgårdsstiftelsen får inflytande. Bifall Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 184
Regionrådet T a m s o n s (M): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag ska avsluta där jag inledde och med precis samma manér, eftersom jag har sett att inget av oppositionspartierna i praktiken har någon talartid kvar. Låt mig därför bara säga att jag därmed ämnar ära min inledning och inte heller angripa er här, som jag skulle kunna göra för både en och annan sak. Jag ska tvärtom bara tacka för god debatt.

Jag inledde med att säga att för varje parti som klarade av att avhålla sig från att angripa eller påstå saker om sin motståndare i inledningsanförandet utan i stället talade om sin egen politik skulle jag skänka 100 kronor till Barncancerfonden. Därför kan jag meddela att i alla fall fyra partier har bidragit till att Barncancerfonden efter den här debatten har fått 400 kronor mer till sitt förfogande och sitt oerhört viktiga arbete. Det är måhända en liten men kanske en viktig skärv i ett arbete som det ju är viktig att vi på olika sätt kan stödja.

Jag tror också att det är viktigt att vi kan stödja en idé om en politisk debatt där vi inte försöker ta heder och ära av varandra utan där vi försöker utgå från just en idé om att vi alla faktiskt har denna regions, dess invånares och skattebetalares och i detta fall också resenärers bästa för ögonen och där vi på olika sätt, måhända med olika värderingsmässiga och idémässiga utgångspunkter, ändå alltid har den strävan och där vi alltid har en strävan efter att försöka göra väl, att hålla hårt i pengarna och få bästa tänkbara valuta för de pengar som vi är satta att förvalta och där vi är väldigt många, skulle jag säga, i både politiken och förvaltningen och ute i våra verksamheter som sliter väldigt hårt dag som natt, tidig morgon som sen kväll för att göra det möjligt.

Det är många gånger inte en enkel uppgift. Jag tror att det var Tage Erlander som en gång uttryckte detta i termer av de stigande förväntningarnas missnöje. Det är väl många gånger det som vi har att brottas med i en region som ju har en kollektivtrafik och ett kollektivtrafiksystem som inte rankas som bäst i Sverige eller bäst i Europa utan som näst bäst i världen. Detta är någonting som faktiskt inte bara är en persons förtjänst – även om det kanske ibland kan låta som om allting som är fel är mitt fel. Det är faktiskt resultatet av många människors hårda arbete. Och det är generationer av politiker och generationer av tjänstemän och generationer av slitvargar där ute i trafiken som har möjliggjort detta.

Med den budgetdebatt som vi i dag har hållit och nu avslutar fogar vi ännu en länk till den berättelsen. Det gör vi också med de beslut som vi fattar i morgon. Det är en berättelse som är lång, som kännetecknas av slit men också av framgång och som jag är övertygad om att vi, med de beslut som vi kommer att fatta i morgon, också kommer att lägga grunden för ett fortsatt arbete med att göra en bra kollektivtrafik i världsklass ännu bättre.

Tack ska ni ha för en bra debatt!

F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e n: Nu blir det möjlighet för dem som önskar att göra eventuella byten av tjänstgörande ledamöter. Det går bra att göra nu. Vi ska alldeles strax göra oss redo för nästa debatt som handlar om tillväxt- och regionfrågor.

Tillväxt och region

F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e n: Till skillnad från de två tidigare debatterna kommer vi under den här debatten inte att ha en särskild replikomgång efter att vi har hört gruppledarnas anföranden. Om man önskar replik på anförandena så får man begära det direkt.

Man begär replik precis som vanligt genom att trycka på knappen som är märkt Replik.

Anförande nr 185
Regionrådet H e m m i n g (C): Herr ordförande! När de hungrande arbetsvandrarna från Dalarna stapplade in i Stockholm hösten 1867, under vår sista verkliga hungersnöd i Sverige, hörde vi till de fattigaste länderna i Europa. Det som sedan skedde var början på det som vi brukar kalla globaliseringen.

Sveriges BNP per capita började växa, och växte under perioden 1870–1970 snabbare än den gjorde i något annat land i världen, förutom Japan. Nu är vi ett av världens rika länder, och en av de viktigaste förklaringarna till det höjda välståndet är globaliseringen.

Stockholmsregionen behöver arbetskraft, mer arbetskraft än vi själva klarar av att få fram. Invandringen är en viktig kugge i tillväxtmaskineriet. London och New York är megamagneter som suger in idéer och människor från hela världen, eller rättare sagt, så var London det i alla fall. Framtiden är nu oviss på grund av Brexit.

Jag tycker att tiden är kommen för Stockholmsregionen att uppbåda all kraft för att försöka ta Londons titel som megamagnet. Vi ligger redan på topp i en rad områden när det gäller konkurrenskraft, innovation och hållbarhet och vi har hög attraktionskraft. Vi har många globala storföretag och många innovativa *start up*-företag. Våra regeringar, oavsett politisk färg, för en frihandelsvänlig politik, men det återstår faktiskt en hel del jobb att göra för att vi ska bli en magnet.

Till att börja med måste kompetensutvisningar och de orimligt långa väntetiderna för att få arbetstillstånd upphöra. Det har blivit mycket svårare för utländska, nydisputerade forskare från våra egna universitet, från KTH och KI och för arbetskraftinvandrare inom ingenjörs- och datayrken att få permanent uppehållstillstånd till följd av lagskärpningar. Region Stockholm ska vara en blåslampa för att få staten att skärpa sig. Rädsla för att framstå som ett invandrarvänligt land får inte vara ett motiv för våra nationella politiker att missköta Sveriges förmåga att attrahera talanger.

Lika viktigt är att stärka insatserna för bättre matchning och kompetensförsörjning. Vi måste backa upp kommunerna så att mer görs för att locka ungdomar till de yrkesgymnasie-utbildningar som ger jobb och för att stärka vuxenutbildningen. Vi måste lobba för fler yrkes-högskoleplatser i vår region. Vi behöver säkerställa att våra ofta Europaledande akademier kan rekrytera genom att ge ny impuls att bygga studentbostäder.

År 2026 har vi, enligt prognosen, stor brist på vård- och omsorgspersonal i Stockholms-regionen – i kommunerna och i regionen. Det behövs gemensamma satsningar för att få fler att söka till vård- och omsorgsgymnasierna och i den här frågan kommer Region Stockholm att ta nya initiativ.

Vi måste tillsammans med kommunerna ta dialogen med och vid behov öka pressen på regering och riksdag så att de genomför de reformer och de förenklingar som krävs för att säkerställa bättre bostadsförsörjning.

Statliga amorteringskrav och bankernas kvar-att-leva-på-kalkyler sätter käppar i hjulen för ett första inträde på bostadsmarknaden. Det är ju inte mycket nytta att ha något kvar att leva på när man inte har någonstans att leva.

Herr ordförande, ekonomiskt välstånd och ekologisk hållbarhet är inte någon motsättning utan är förutsättningar för varandra. Det innebär inte att klimat- och miljöhoten löser sig själva. Tvärtom. Men de som tror att minskad globalisering och minskat företagande är vägar att nå dit har missat att göra läxan. En hållbar utveckling kräver faktiskt både handel och resor samt tuffa och bindande klimatkrav.

En attraktiv storstadsregion bygger på hållbar mobilitet. Att bara försöka bygga bort trängseln på våra vägar med nya vägar är ett sisyfosarbete som är svindyrt och ett arbete som aldrig tar slut. Därför måste vi styra ännu mer kraftfullt mot de hållbara mobilitetsmålen i Rufsen. Ingen ska tvingas att cykla, självklart inte, men att cykla ska vara attraktivt och möjligt för alla – för barn, förvärvsarbetande och äldre. En sammanhängande regional och lokal cykelinfrastruktur är en klimatfråga men det är också en trygghetsfråga och ett medel för att minska konflikterna i våra blandade trafikmiljöer.

Om vi ska nå ett kraftigt ökat resande med kollektivtrafik och cykel så måste kommunerna och staten mobilisera tillsammans med oss i regionen. Därför är jag väldigt glad över det uppdrag som vi ger till regionstyrelsen att inleda arbetet med en plan för hur vi tillsammans, kommuner, regionen och staten, ska kunna nå våra tuffa trafikmål. Den här planen kan sedan inarbetas i kommande regionala utvecklingsplaner och i länsplan för transport-infrastruktur.

Herr ordförande, vår region, Stockholmsregionen, leder EU:s ligor när det gäller såväl konkurrenskraft som innovationskraft och attraktionskraft – av mer än 200 regioner. Vi får inte tappa kraften, för det här är ju index som är färskvaror och som ofta bygger på flera år gamla meriter. Det ytterst avgörande är att våra invånare, såväl nya som etablerade, måste ha de bästa förutsättningarna för att skaffa sig både jobb och bostad. Detta är direkt avgörande för Stockholmsregionens fortsatta innovations- och konkurrenskraft. Vi får inte slappna av i vår ambitionskraft att vara den mest hållbara regionen, för en hållbar region är också en trevlig region att leva i.

Med det vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 186
Robert Johansson (S): Herr ordförande, kära ledamöter och åhörare! Det är nu snart tre år sedan Stockholms läns landsting blev Region Stockholm. Förändringen är mer än ett namnbyte. Den markerar att vi har såväl ökade möjligheter som ett större ansvar för att tillsammans med bland annat kommuner, akademi, näringsliv och civilsamhälle utöva ett regionalt ledarskap som gör just det som regionrådet Hemming så målande beskrev i sitt första inlägg i denna debatt i dag, att skapa hopp i stället för att acceptera uppgivenhet, att skapa framtidstro i stället för att piska upp rädsla.

Vi behöver därför ännu oftare ta på oss ledartröjan i frågor som berör hela vårt geografiska område. Och i vår region finns det många verksamhetsområden – vi är i princip en gymnasieregion, en arbetsmarknadsregion och en bostadsmarknadsregion.

Tyvärr saknas ofta tydliga krav på vad kommunerna i vår region ska göra i det arbetet. Incitament och påföljder för att delta eller inte delta i genomförandet är små.

För oss är det tydligt att Moderaternas motstånd mot regionbildningen har fortsatt också efter dess genomförande. Från den sidan får vi noggrant redovisat många svårigheter men väldigt få möjligheter. Regionrådet Starbrink inspirerar mig också att citera Albert Einstein som lär ha sagt: En pessimist är en person som hittar problem i alla lösningar.

Min bestämda uppfattning är att vi nu måste börja fokusera på möjligheterna. Med det sagt kan vi inte blunda för den verklighet som råder, exempelvis att det i regionen nu pågår ett Svarte-Petter-spel när det gäller flyktingar som man efter två år påstår sig inte längre ha plats för i den egna kommunen. Ur ett snävt och cyniskt perspektiv kan det tyckas vara rationellt, men det är kortsiktigt och leder på det stora hela till att vi alla blir förlorare.

En av politikens uppgifter är att skapa längtan inför framtiden. Jag längtar till en möjlighet att ta itu med de här problemen på allvar, och det tror jag att fler i den nuvarande majoriteten också gör.

Vi socialdemokrater är nämligen övertygade om att det finns fler partier i den koalition som nu styr regionen som har goda idéer och förståelse för hur hela vår region ska utvecklas och hur alla kommuner kan bidra. Det handlar om näringslivsfrågor, om bostadsmarknaden, om kulturen och om klimatpolitiken. Fler konkreta exempel finns också, såsom införandet av branschråd, arbetet med hållbarhetsstrategi och den stora omdaningen av kulturstöd.

Historien har visat att man kan ta itu med problem och nå resultat. Jag känner därför också att vi i dag kan utveckla en gemensam värdegrund och en väg framåt för att ta itu med regionens strukturella problem. Vår dörr är öppen för alla goda idéer som bidrar till utveckling och samarbete.

Men vad vill vi socialdemokrater då? Låt mig få ge tre exempel.

1) Vi ska vara den samlade kraften för att stärka regionens tillväxt och näringsliv. Ett sätt att göra detta är att samla näringsliv, kommuner, högskolor, universitet, myndigheter och fackföreningar till återkommande strukturerande och löningsfokuserade rundabordssamtal. Regionens nuvarande arbete med branschråd är ett steg i rätt riktning, men det behövs arbete även inom bredare tillväxt- och näringsliv frågor.

2) Vi ska prata om och upprätthålla välfärden som en komparativ fördel i kampen om investeringar och människor. Trygga människor vågar, därför är folkhälsa, välfärd, utbildning och rätten till arbete nyckelfaktorer när det gäller att skapa tillväxt men också mänsklig frigörelse och minskad segregation.

Nationalekonomisk forskning har tydligt visat att stater med välutbyggd välfärd inte har sämre tillväxt, snarare tvärtom. Högern beskriver ofta välfärdsstaten som en ekonomisk belastning, men det är så långt från sanningen som man kan komma. Välfärden bör ses som en tillväxtmotor som gör Sverige och Stockholm till en rikare och tryggare plats. Därför måste vi också se till att våra välfärdsarbetare har schysta villkor och att även arbetarkvinnor kan få längre livslängd, för i den gruppen minskar den faktiskt i dag.

3) Vi ska ta krafttag för att locka hit nya bolag, institutioner och lärosäten. Det behövs ett aktivt arbete för att Stockholmsregionen ska kunna attrahera fler nyetableringar. Det handlar om företag, EU-institutioner men även kompetens.

Efter att London lämnade EU så finns det ett tomrum. I det tomrummet letar nu Berlin, Paris och Amsterdam aktivt för att locka över verksamheter. Vi behöver göra samma sak.

Detta är några av våra idéer och som sagt står vår dörr öppen för alla goda idéer som bidrar till utveckling och samarbete. Med de orden yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 187
Regionrådet H e m m i n g (C): Det finns mycket som vi säkert kan tycka lika om och frågor där vi kan dra åt samma håll. Det här är ett område där vi också helst ska försöka sträva efter så stor enighet som möjligt.

Men jag har väldigt svårt att se hur och på vilket mandat vi skulle kunna tvinga kommuner att göra bindande åtaganden. Det finns inget lagstöd för Region Stockholm att till exempel ställa krav på kommunernas flyktingmottagande eller på kommunernas bostadsbyggande.

Ditt parti sitter ju i en regering, och jag tänker mig att ni är väldigt välplacerade för att få fram förslag på nationell nivå som bidrar till att lösa de här problemen och kanske också hjälp för våra kommuner att kunna bygga för alla.

Anförande nr 188
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Politik är ju möjligheternas konst. Bara vi vill så går det, och jag har inga problem med att gemensamt uppvakta regeringen i sådana frågor. Jag skulle också vilja säga att vi faktiskt har väldigt, väldigt mycket makt i våra egna händer.

Vi har dock valt ett system där vi tror att marknaden ska etablera vårdcentraler där de behövs. Vi har valt ett system där bussentreprenörer till viss del får dra linjerna i stället för att använda dem som incitament.

Det här är lite roligt, för jag träffade en tjänsteman på regionledningskontoret och jag frågade: Vad kan vi göra för att stärka de regionala stadskärnorna? Vad vill du ha från politiken? Svaret var: Jag vill ha etableringar, jag vill ha etableringar av vårdcentraler och barn- och ungdomsmedicinska mottagningar. Jag vill ha sådant i de regionala stadskärnorna.

Hen blev föga imponerad när jag berättade att regionen inte sysslar med sådant i dag utan att det är marknaden som får klara av de frågorna.

Anförande nr 189
L e i f G r i p e s t a m (M): Herr ordförande! Kära fullmäktige! Det här är sista budget-debatten under mandatperioden. Det är spännande, får jag säga, och trevligt på alla sätt och vis.

Jag tänker överraska sossarna här och vara oerhört positiv.

Vi har genomlidit en pandemi, och den har fått stora konsekvenser för ett antal verksamheter: turism, transporter, sjukvård och så vidare. Allt har påverkats och det har på många sätt varit en väldigt speciell tid. Men nu är vi inne i en återstart. Jag ska nämna några saker.

En faktor som påverkar oss är människans inneboende vilja till rörlighet, till att se sig om i världen. Den står kvar oförändrad efter ett och ett halvt års inlåsning i Stockholmsregionen. Bokningar av flygresor, nya flygbolagssatsningar, flyglinjer, ökad flygfrakt och inte minst antalet flygresenärer fortsätter månad efter månad att skjuta i höjden. Och det är oerhört glädjande att det är så.

Fredagen den 29 oktober i år nådde antalet flygresenärer under en enskild dag högsta antalet sedan inledningen av pandemin. Terminal 2 på Arlanda öppnade igen. Tänk er det! Snart måste man öppna terminal 4 också, hoppas jag. Man måste öppna hela Arlanda. Det hela går snabbt tillbaka till ett slags normaltillstånd.

Statistiken talar för det otvivelaktiga i att flygresandet snart är tillbaka i samma omfattning som det var före år 2020. Resandet kommer inte att stanna där. Det kommer att öka väldigt starkt framöver, eftersom vi blir fler människor som bor i vår region och vi vill samarbeta och utvecklas tillsammans med övriga världen.

Den internationella flygbranschorganisationen IATA:s senaste prognoser visar att återhämtningen kommer redan nästa år att uppgå till 75 procent av resandet år 2019. Redan i slutet av år 2023 räknar man nu med att vi är tillbaka på samma nivå som år 2019. Det säger någonting om hur vi måste planera för framtiden i vår region.

Vi måste satsa på våra flygplatser. Vi måste sluta att tro att världen ska sluta flyga, för det kommer världen inte att göra. Världen kommer att fortsätta att flyga.

Vi måste nu se till att vi skapar den kapacitet och den planering som krävs för att möta den stora efterfrågan som kommer framöver. Flygandet kommer alltså att öka från 2024. Det gäller inte minst Arlanda, som är en central pjäs i sammanhanget. Det sker mycket på Arlanda redan. Det finns investeringsplaner, och innan vi vet ordet av kommer det att vara underdimensionerat. Därför är det oerhört glädjande att Sigtuna kommun i sin nya översiktsplan planerar både för en tredje och en fjärde rullbana parallellt med de två andra som finns. Man tar också höjd för den totala utvecklingen av hela området. Det är mycket bra att Sigtuna gör det, för då finns möjligheten. Nu måste andra instanser hjälpa till så att det börjar rulla, sätta planer i verket och se till att man fattar beslut. Här krävs helt enkelt en Arlandaförhandling som ser flyget i ett totalt sammanhang, ser hur viktigt det är framöver.

Men det är inte bara Arlanda som utvecklas. Inrikesflyget är också under snabb återhämtning. På alla regionala flygplatser runt om i Sverige ser vi en månatlig ökning, och det är väldigt positivt. Vi kan konstatera att med den hastighet som flyget återvänder kommer Bromma att behövas. Det går inte att lägga ned Bromma. Bromma är helt nödvändig, inte minst när vi ser hur andra sätt att flyga, till exempel elflyg, kommer om bara fyra fem sex år. Därmed kommer hela verksamheten att förändras i snabb takt.

Eftersom vi har vår gröna omställning ser vi att flygbranschen tar sitt ansvar för att ställa om. Det kommer elflyg. Det kommer att användas biobränsle, det finns olika modeller för det. Det tas fram i snabb takt, bland annat i Forsmark, där SAS har ett projekt. BRA kommer att flyga till Visby kanske om bara några år. Vi ser en fantastisk utveckling.

Jag tänkte avsluta mitt flyg här och i nästa inlägg återkomma om bostäder, elektrifiering och sådant.

Anförande nr 190
Ann Mari Engel (V): Ordförande och fullmäktige! Läget i Stockholmsregionen kan beskrivas på flera sätt beroende på perspektiv — i väldigt glättiga toner om tillväxt och konkurrenskraft samt ökat flygande. Det verkar som om ni inte har fattat någonting. Man kan också titta på ökande ojämlikhet, skenande bostadsbrist, försämrad folkhälsa bland stora grupper och en landsbygd med allt sämre samhällsservice och, förstås, den allt överskuggande klimatkrisen.

För att vända på allt detta behöver vi ett riktigt systemskifte. Vi behöver använda alla de politiska verktyg vi har. Vårt förslag på området är klimatnödläge. Det är startskottet till att gå från ord till handling. Ni vet vad som måste göras. Ni vill inte, men ni måste göra det.

Man måste satsa stort på utbildning och kompetensutveckling. Vi har ett läge i regionen med både ökande arbetslöshet och brist på arbetskraft. Då behövs det kraftiga satsningar på fortbildning, kompetensutveckling på arbetsplatserna, yrkesutbildningar. Vi satsar pengar på det i vårt budgetförslag.

Vi måste ta tag i bostadskrisen. Även marknadsfundamentalister som ni är måste väl nu ha fattat att det inte fungerar att överlämna bostadspolitiken till marknadskrafterna. Det krävs många samlade åtgärder från staten — förändrad lagstiftning, skattesystem som inte missgynnar hyresgäster, stora investeringsbidrag för vanliga lån, upprustning och mycket annat.

Av kommunerna krävs en annan markpolitik. Det krävs att de satsar på att bygga hyresrätter, att bygga bostäder som folk har råd med. Men också regionen måste ta sitt ansvar och använda de möjligheter som vi har att ställa krav på kommunerna, till exempel via våra stora infrastruktursatsningar. Jag ser inte att man gör någonting. Det enda jag hittills hört i debatten är att vi skulle titta över amorteringskraven. Ni måste ta ansvar för alla stockholmares skull även när det gäller bostäder och gå från ord till handling om vi ska få en region där alla stockholmare vill leva.

Anförande nr 191
Regionrådet Hemming (C): Det är inte utan att man blir lite arg när Ann Mari ifrågasätter om vi från koalitionens sida tar allvarligt på bostadsfrågan. Om det är någonting vi trycker på i alla de beslut vi fattar och i de årsredovisningar vi gör av tillståndet i regionen så är det att det är ett mycket stort problem. Det är ett socialt problem, det är ett problem för vår kompetensförsörjning, det är ett problem även för vår miljö eftersom det leder till längre och längre resor.

Vi har också haft de regionala bostadssamtalen där vi blocköverskridande samlat ihop oss i gemensamma positioner utifrån hur vi ska pressa regering och stat. Det var ditt parti som i ett läge när någonting kom upp på bordet, ett försiktigt förslag som kunde börja luckra upp den köbostadspolitik som vi har i Sverige, valde att kasta ut hela landet i en regeringskris.

Jag tycker att det är du som är svaret skyldig beträffande hur vi ska få bort köer. Vi vet att där det finns hårda regleringar där finns också köer. Precis som i vården finns de också i bostadspolitiken.

Anförande nr 192
Ann Mari Engel (V): Gustav, jag är stolt över att tillhöra ett parti som stoppade marknadshyrorna. Jag tror inte att det hade löst bostadskrisen. Ni har inga förslag till lösningar. Ni har bara ord i era planer. Ni måste gå från ord till handling.

Anförande nr 193
Regionrådet Hemming (C): Det gör vi. Den här regionen bygger oerhört mycket infrastruktur, till största delen med regionens egna pengar eller med våra invånares pengar via trängselskatten, och med mycket lite hjälp från staten. Det kopplas tydligt till bostadsbyggandet. Den här regionen är också en aktiv kraft för att få enklare byggregler, men jag tror inte att ditt parti på någon punkt bidragit till enklare byggregler. Ni vill bara göra det dyrare att bygga, och sedan vill ni möjligen, på något oklart sätt, att staten går in och subventionerar så att det ska byggas bostäder. De förslagen har hittills inte på något vis materialiserats.

Anförande nr 194
Ann Mari Engel (V): Den här regionen bygger alldeles för få hyresrätter som människor har råd att bo i. Det visar alla regionens egna utredningar. Det enda ni har föreslagit är att man ska ta betalt när folk överklagar byggplaner. Det är ett av era lysande förslag. Vi har många förslag — läs våra motioner! Vi kräver att ni går från ord till handling i bostadsfrågorna.

Anförande nr 195
Christina Wallmark (SD): Det är intressant att höra hur de två blocken skäller på varandra och att ingen lyckats lösa bostadsfrågan. Det är en komplex fråga, och samordningen av de regionala samtalen som majoriteten har initierat är ett viktigt steg på vägen.

Aldrig har väl behovet av nystart varit så stort som nu. Vår region och vårt land har drabbats hårt av pandemin, och vi får hoppas att den inte får ny fart ytterligare en gång. Många är de verksamheter som gått i konkurs eller i bästa fall med knapp marginal överlevt. Att satsa sig ur kriser kräver mod och att befintliga resurser fördelas där de gör störst nytta. Vi har ett mycket stort ansvar i regionen eftersom en tredjedel av vår nationella BNP-tillväxt sker i vår region. Även om en del av Stockholmsregionens intäkter försvinner i utjämningsstöd har vi en ekonomi som tål offensiva satsningar.

Infrastruktur i form av vägar, kollektivtrafik och flyg är områden som vi vill prioritera. Vi vill behålla Bromma för framtidens elflyg, satsa på Arlanda för dess nationella och internationella betydelse och säkra framkomligheten för alla trafikslag. Jag vill tillägga att jag hoppas att det positiva framtidsscenario som Leif Gripestam så fint målade upp gällande flygets utveckling verkligen håller, att det blir som han tror.

Det är kostsamt att inte satsa på en hållbar infrastruktur. Trängsel kostar, men det är också kostsamt med den stora bristen på bostäder. Här kan regionen vara med och påverka kommunerna. För att förändra bostadspolitiken behöver beslut även fattas på nationell nivå. Satsningar på att bygga bostäder är viktigt för näringslivet men också för den enskilde så att den enskilde ska kunna stanna och bo i vår region men också för att vi ska kunna locka till oss fler företag och besökare. Vi ska heller inte glömma satsningar på forskning och innovation där Stockholm ligger i framkant. Vårt jobb är att se till att det fortsätter att vara så.

Vår vision är att Region Stockholm inte bara ska vara Sveriges utan även norra Europas huvudstad. Regionens främsta konkurrenter är inte Skåne och Västra Götaland utan expansiva storstadsregioner som Oslo, Helsingfors och inte minst Köpenhamn. Det är mot dessa huvudstadsregioner vi tävlar när det kommer till att locka nya företagsetableringar, få internationella och nordiska företag att välja just vår region för sina huvudkontor. Det gäller särskilt inom den personalkrävande tjänstesektorn. På så sätt tillförs många nya arbetstillfällen.

För att uppnå målen behövs en hållbar planering och att de medel vi har till vårt förfogande används på bästa sätt. Därför är det nödvändigt att våra kommuner, näringsliv och organisationer samverkar. För att vi ska lyckas måste vi öka samarbetet inte bara mellan regionens kommuner utan också med riksdag och regering eftersom flera för vår region viktiga projekt beslutas där.

Det är viktigt att skilja på miljö och klimat. Att något är bra eller dåligt för miljön behöver inte betyda att det har samma effekt på klimatet eller tvärtom. Förändringar i miljöarbetet bör ske i lagom takt och med hänsyn till hållbarheten. Vissa förändringar behöver tid för att nå full effekt och ersätta tidigare systemlösningar. Politiken ska förenkla människors vardag, inte försvåra den enbart för att uppnå ideologiska mål.

Därmed yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 196
N i c h o l a s N i k a n d e r (L): Ordförande! Under dessa dagar diskuterar vi hur vi ska fördela en bra bit över 100 miljarder kronor. Det är väldigt mycket pengar. Jag tror därför att det är på sin plats att vi stannar upp ett ögonblick och funderar på hur det egentligen kommer sig att vi har alla de pengarna att fördela. Det har vi för att det därute, på andra sidan dessa väggar, finns över 2,4 miljoner invånare som varje dag på olika sätt skapar det välstånd som gör att vi kan satsa på våra kärnverksamheter. Det gäller alla de som går till jobbet och håller hjulen i gång, alla de som utbildar sig för att kunna bidra med nästa stora globala innovation och framför allt alla de företagare och entreprenörer som inte bara ser en möjlighet utan också tar den möjligheten och gör någonting av den, alltifrån den minsta rörmokarfirman till de stora globala koncernerna.

Vi skulle aldrig kunna göra det som vi gör här om inte de gjorde det som de gör där ute. Det vi borde göra vore att fokusera på att göra det så lätt som möjligt för dem där ute att kunna göra sin grej.

De senaste ett och ett halvt åren har det varit allt annat än lätt. Pandemin har slagit hårt mot Stockholmsregionen, och det är inte så konstigt. När både samhället och gränserna stänger ned drabbar det såklart en region som har en arbetsmarknad präglad dels av besöksnäring, nöjen och service, dels av utveckling och innovation som är beroende av kompetenser från världens alla hörn.

När samhället nu ska starta på nytt är det angeläget att vi som region är med och bidrar, att vi skapar arenor där samhällsaktörer kan mötas oavsett om det är för att diskutera kompetensförsörjning eller ungdoms- och studentbostäder, att vi säkerställer en god infrastruktur oavsett om det gäller de stora statliga pulsådrorna eller om det gäller mindre åtgärder så att folk på ett säkert sätt ska kunna ta cykeln på de korta eller rentav medellånga sträckorna.

Det är ett arbete som jag ser mycket fram emot, och därför yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 197
Carl Johan Schiller (KD): Jag börjar med att yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget. När jag lyssnar på debatten noterar jag att den spänner ganska brett. Det är många ämnen som diskuteras, och visst har vi ett stort ansvar. Visst finns det mycket som vi ska göra, men jag tror att debatten och stockholmarna skulle tjäna på att vi ibland smalnade av det lite grann och mer fokuserade på det som verkligen ligger under vårt ansvar.

Låt mig prata lite grann om de utmaningar som vår region har. De är ganska många. Flera har varit uppe i talarstolen och talat om dem. Vi har en demografisk utveckling, vi har avslutat — förhoppningsvis — en pandemi, vi har kompetensförsörjningsfrågan både i våra egna verksamheter och också i regionen som helhet. Miljö och klimat har länge varit aktuellt och klockan tickar allt snabbare i den frågan. Vi behöver göra stora och nödvändiga investeringar, och tryggheten i såväl vårt land som i vår region behöver bli mycket bättre.

Hur ska vi lösa dessa problem? Ja, det pratar vi politiker gärna om. Vi är ganska duktiga på att dela ut pengar både till höger och vänster, det ska vi nog alla ta på oss, men det vi behöver prata mer om är hur vi ska få kakan att växa. Precis som Nicholas var inne på tidigare behöver vi prata mer om hur vi skapar bättre förutsättningar för dem som gör jobbet där ute för att ge oss en större kaka att fördela. Det smärtsamma för oss politiker är att det ibland handlar om att i stället för att göra mer faktiskt göra mindre, att sätta sig på händerna och inte lägga sig i så fasligt mycket. Men visst finns det några punkter där vi behöver göra mer och där vi behöver driva stockholmarnas agenda på ett bättre sätt.

En av de absolut viktigaste frågorna är den elbrist som vi ser både i vår region och på andra håll i landet. Några av er kanske såg Ebba Busch partistämmotal härom helgen. Tyvärr tog elen slut mitt under talet, men som tur var hade hon en ficklampa med sig på scenen så att vi kunde avsluta kongressen. Skämt åsido, det är skrämmande att tänka att vi har en utveckling i vårt land där elen under lång tid varit billig och stabil men kanske inte är det i framtiden.

Jag liksom många andra vill även prata flyg, och jag instämmer i mycket av det som Leif Gripestam sade tidigare. Den vilja vi nu ser att ta sig ut i världen är ingenting negativt. Det är en drivkraft, en drivkraft att lösa problem, att utmana. De egenskaperna behövs om vi ska lösa just den klimatfrågan, där flyget gör ett litet med absolut avtryck som vi behöver minska. Men om vi ska klara den utmaningen behövs drivkraften att vilja ta sig framåt. Det händer otroligt mycket inom elflyg och många andra tekniker. Det kommer helt enkelt att lösa sig framöver. Stockholm behöver omvärlden, precis som många andra varit inne på.

Också vägar är en oerhört viktig fråga. Jag vill slå ett extra slag för östlig förbindelse. Den skulle binda ihop vår region med åtminstone en ända. Det är mycket viktigt. Men alla dessa vägsystem, sjukvårdssystem, ekonomiska system och allt vad det kan tänkas vara kommer inte att fungera om vi inte säkerställer ett fungerande ekosystem så att miljön i vår region får den hjälp att återhämta sig som den behöver. Ett sätt är att skydda gamla skogsmiljöer genom att värna de gamla naturområden som finns kvar i våra mest centrala delar i regionen.

Avslutningsvis kan jag inte låta bli, Ann Mari, att kommentera det du sade om bostäder och att marknaden inte har fungerat. Kom tillbaka den dag då marknaden får råda på bostadsområdet, för det har vi inte sett särskilt mycket av i det här landet på senare tid. Du sade det själv, marknadshyrorna stoppades. Det var synd att det blev på det sättet, tycker jag. Det hade varit ett litet steg för att släppa fram marknadens krafter och förhoppningsvis lösa ett problem som många stockholmare lider av.

Anförande nr 198
Ann Mari Engel (V): Jag hoppas att jag inte behöver komma tillbaka den dag då marknaden tagit över ännu mer. Både du och jag vet att det i dag är marknaden som styr bostadspolitiken. Jag har inte hört någon från majoritetens sida säga ett enda ord om till exempel hyresgästerna, men jag kan tala om att det finns många stockholmare som är tacksamma för att de inte fick marknadshyror.

Anförande nr 199
Carl Johan Schiller (KD): Vi gör helt olika bedömningar i den frågan. Det här är inte en hyresgästdebatt. Vi har också lite olika syn på hur stort ansvar regionen ska ta. Regionägda bostadsbolag och liknande tror jag är helt fel väg att gå. Det som präglar bostadsmarknaden, det som är problemet, är skatter och regleringar. Om vi sänker skatterna och minskar regleringarna kommer utbudet att öka.

Anförande nr 200
Ann Mari Engel (V): Det blev tydligt att det här inte är en hyresgästdebatt. Ni bryr er alltså inte om hyresgästerna i regionen. Tack för att vi fick veta det!

Anförande nr 201
Malin Fijen Pacsay (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag vill börja med att säga att regional planering, som vi egentligen ska prata om i dag, är det som skapar förutsättningar för ett gott liv och en hållbar region. Även om många svävat ut vad gäller våra ansvarsområden och vädrat sina egna åsikter på allehanda vis tänkte jag hålla mig till det som står i budgeten.

Nästa år ska vi börja uppdatera Rufsen, och det är en jätteviktig grund för regional utveckling. Fokus måste vara på fortsatt hållbar utveckling. Att kunna bo, resa, jobba och göra det som man behöver göra inom planetens gränser måste vara utgångspunkten inte minst eftersom de flesta invånare kräver det. När det gäller det regionala klimatansvaret för övrigt tänkte jag återkomma till det i morgon, i en helt annan debatt.

Ur budgeten som gäller regional utveckling vill jag särskilt lyfta upp att vi ska ta fram en ny plan för hur vi ska nå de uppsatta trafikmålen. Det kommer att bli mycket viktigt att få ett transportsystem som är hållbart och där trängseln minskar. Kollektivtrafikens andel av resorna har minskat under pandemin medan cyklandet ökat. Men det är långt kvar innan cykeln som färdmedel står för de 20 procent som vi vill. Här finns mycket kvar att göra, och därför är det viktigt att det regionala arbetet som görs på Cykelkansliet ges en tydlig inriktning för att få det regionala cykelvägnätet på plats och kunna genomföra den regionala cykelförhandlingen. Samtidigt måste cykelnätet kartläggas och den nya information som finns tillgängliggöras för att kommunerna ska kunna använda det i sin planering.

Låt mig säga något om mat som också är en del av budgeten. Stockholms län har aldrig varit särskilt känt för sin livsmedelsproduktion och -förädling. En stor del av det som länsinvånarna äter produceras någon helt annanstans. Att mer lokalproducerat är bättre för både miljö och klimat kommer knappast som en överraskning för någon, men lokalproducerat är viktigt ur fler aspekter. Genom att öka produktionen kan vi öka motståndskraften vid kriser, och vi har ju märkt att det kan behövas. Det är viktigt ur säkerhetsaspekt. Det kan dessutom skapa såväl nya jobb som utveckling utanför innerstaden. Att vi i budget 2022 satsar på att stärka hållbar förädling och produktion av livsmedel i länet är något som vi i Miljöpartiet är väldigt stolta över.

Jag hoppar över en del av det jag hade tänkt ta upp så att jag har någonting kvar av den korta tid som jag blivit tilldelad och bara säga att dessa två exempel visar att det finns mycket i regionen som vi kan utveckla i en hållbar riktning. De möjligheterna tar vi.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 202
L a r s B r y n t e s s o n (S): Ordförande! I januari är det tre år sedan landstinget blev region. Det var något som vi socialdemokrater hade sett fram emot under lång tid. Tillsammans med flera av partierna i den nuvarande majoriteten drev vi under flera år på ett sådant beslut. Till slut blev det bestämt, och den 1 januari 2019 såg vi dagens ljus som Region Stockholm. Det innebär ökade möjligheter men därmed också större ansvar för den regionala utvecklingen, inte minst det regionala tillväxtarbetet.

Vad har det då inneburit i verkligheten? Har Region Stockholm tagit tillvara de möjligheter som det inneburit? Man kan väl svara att det varit lite si och så. Vi ser hur regionrådet med ansvar för detta, Gustav Hemming, stretar och kämpar, och jag har stor respekt för det. Men om vi skulle fråga våra uppdragsgivare medborgarna tror jag inte att de upplevt någon större skillnad förutom själva namnbytet, i alla fall inte än.

Vi socialdemokrater anser att det bör tas fler initiativ och bättre ta tillvara de möjligheter som finns för en region, att göra Stockholmsregionen ännu mer attraktiv. Vi är beredda till ett sådant samarbete. Vi vill vara en part i det. Låt mig ge några exempel.

Vi måste börja med att erkänna de problem som verkligen finns, förstå orsakerna till dem men också ha en vilja att göra någonting åt dem. En förutsättning för det är att vi delar verklighetsbild. Det finns fantastiska möjligheter i vår region. Stockholmsregionen är Sveriges tillväxtmotor, har landets starkaste ekonomi, goda utbildningsmöjligheter, ett framgångsrikt näringsliv och en stark innovationskraft. Vi borde i större utsträckning ha förmågan att ta tillvara detta genom att enas om fler gemensamma ambitioner för regionen. Det faktum att ett litet antal kommuner tycks ha ett begränsat intresse av det får inte begränsa vår gemensamma ambition. En gammal god devis, antingen sköter var och en sig själv eller också underlättar vi för varandra, kommer väl till pass. Det senare är en nödvändighet för att uppnå en god gemensam utveckling.

Vi vill att hela regionen ska samarbeta för att röra sig åt samma håll, i en positiv riktning för framtiden, och för det krävs ett tydligt fokus, en uttalad gemensam målbild. Jag tror att det handlar om att gå i spetsen för hållbar utveckling. Hållbar utveckling bör handla om att förstå att alla tre hållbarhetsdimensionerna hänger samman. Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet är beroende av varandra. Det finns inga jobb på en död planet, men det går inte heller att lösa klimatutmaningarna till priset av ökade sociala klyftor och därmed ökande ojämlikhet, stegrande motsättningar och ökad kriminalitet. I dag har vi ekonomi i fokus och vi gör mycket på miljöområdet, men jag känner oro framför allt för social hållbarhet och ska avsluta med några punkter om det.

Minska segregationen. Hur orsakerna till segregationen ska åtgärdas är en nyckelfråga för regionen. Segregationen är ett stort problem som spiller över på alla delar i ett samhälle. Där tycker jag att Gustav hade väldigt bra inledande ord: Tilliten måste vinna över misstron, hopp i stället för uppgivenhet, framtidstro i stället för rädsla. Det måste gälla hela vår region.

Kampen mot arbetslivskriminalitet. Den kriminaliteten är ett gift i vår region. Det drabbar skoningslöst individer och seriösa företag, sammanhållningen och tilltron i samhället. Med rätt analyser och rätt åtgärder kan vi tillsammans med företag, civilsamhälle och fackliga organisationer jobba med den frågan.

Tuffare krav vid upphandlingar. Det hänger samman med det jag nyss nämnde. Vi tycker att vi ska ställa tuffare krav vid upphandlingar. Det stärker Stockholmsbaserade företags möjligheter att vinna upphandlingar.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas budgetförslag och gratulera Barncancerfonden, som sannolikt har slagit insamlingsrekord i dag.

Anförande nr 203
Regionrådet H e m m i n g (C): Helt kort: Lars Bryntesson säger att invånarna nog inte upplever att vi har bildat region. Det kanske delvis speglar hur vi väljer att prata om regionens politik. Jag kan konstatera att titeln på Socialdemokraternas budgetproposition är *Vård i tid. Vård efter behov* och alltså helt osynliggör bredden av det som Region Stockholm i dag arbetar med.

Anförande nr 204
C h r i s t i n a E k l u n d (M): Ordförande, ledamöter! Jag tänkte fokusera på kompetensförsörjning. Kompetensförsörjning är ett mycket underskattat ord. För många år sedan när jag läste företagsekonomi på universitetet hette det personalförsörjning. Ni märker själva att semantiken säger någonting här. Kompetens står för så mycket mer, och personal är inte bara en siffra. Här finns en person som har en bakgrund, utbildning, arbetslivserfarenhet eller är på väg ut till en arbetsplats.

Vi kan se Stockholms län som en gigantisk plats där det finns stora möjligheter att etablera kompetens inför starten på ett arbetsliv. Här finns skolor, universitet, företag, myndigheter som ständigt behöver rekrytera kompetens. I relativa termer borde vårt län därmed vara välförsörjt med kompetens, ha de bästa förutsättningarna för utveckling och kunna ta alla de nödvändiga kliven in i framtidens arbetsliv. Men riktigt så enkelt är det inte. Företag saknar arbetskraft.

De flesta arbetsgivare har för länge sedan insett att vi behöver samråda och diskutera inom klustren av skolor och arbetsliv.
Här finns en diskrepans — Gustav var inne på det — mellan arbetsmarknadens efterfrågan och elevers val av utbildning. Likafullt finns det en del av de vuxna arbetssökande som saknar efterfrågad kompetens. Allt handlar inte om utbildning. Många företag är villiga att själva hantera den på jobbet och ge den nödvändiga utbildningen och de nödvändiga arbetskunskaperna för att fortsätta utveckla företaget.

Det har saknats en arena för de gemensamma frågorna vad gäller kompetensförsörjningen. Region Stockholm övertog ju ansvaret för frågorna på aggregerad nivå från länsstyrelsen när landstinget blev region. Robert Johansson, du kanske har missat något här Jag lyssnade på vad du sa. Du efterfrågar en arena som redan finns.

Vi har allt att vinna, ingenting att förlora. På den kompetens arena som har etablerats i dag finns aktörer från hela arbetsmarknaden och företrädare för skolorna som möts och diskuterar. Sedan finns det ett kompetensråd med företrädare för hela utbildningssystemet med akademier, myndigheter, näringslivet, fackliga företrädare på hög nivå med flera. Där möts man för att hantera den kompetensbrist och det behov av kompetensförsörjning som Stockholms län har.

Vad kan man då tillsammans göra bättre för att säkerställa länets behov av kompetens? Det är mycket intressant. Jag har förmånen att få ingå i det här rådet, och jag ser fram emot hur det fortsatt kan utvecklas. Man har allt att vinna här. Det finns en enorm utmaning i hur man kan hantera det här kompetensrådet, och även arenan naturligtvis. Vi har allt att vinna och inget att förlora på att delta i samordnande och övergripande diskussioner om hur kompetens kan tillföras och bibehållas. Människor som står utanför arbetsmarknaden ska inte stanna utanför, då det finns många jobb som aldrig kan utföras. Det återstår många och viktiga diskussioner om hur företag och människor som behöver jobb kan mötas. Så jag tänker : Hållbar kompetensförsörjning. Smaka på det! Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 205
Robert Johansson (S): Jag är fullt medveten om att vi har en kompetensarena Stockholm. Jag har faktiskt varit med och tagit beslut om ansökan för stöd till den. Det vi socialdemokrater vill ha är ett tillväxt- och näringslivsråd på högsta nivå där stora industrier likaväl som nya startups och hela branschen kan vara med och prata om tillväxtfrågor. Det är inte samma sak. Jag ville bara förtydliga det.

Anförande nr 206
Christina Eklund (M): Det kanske handlar om hur man uttryckte det. När du talade verkade det som om kompetensarenan och kompetensrådet för regionen inte fanns. Där finns det betydande företrädare.

Anförande nr 207
Lina El Yafi (V): Ordförande, fullmäktige! Bostadssituationen i Stockholmsregionen kan ju inte beskrivas som annat än en katastrof. Möjligtvis är det en mindre katastrof om man är höginkomsttagare. En undersköterska i äldrevården eller en förskollärare har inte råd med en nyproducerad lägenhet. Faktum är att majoriteten av regionens hushåll inte har råd med en nyproducerad lägenhet.

Nyligen släppte Hyresgästföreningen en rapport som visar att andelen unga vuxna som är ofrivilligt hemmaboende är historiskt hög. Nästan 200 000 unga är ofrivilligt hemmaboende. Utvecklingen drivs på av ihållande bostadsbrist och ökad ojämlikhet. Det är ett svek mot dagens unga som gör det svårt att ta sig in i vuxenvärlden, och det visar också på de ojämlikheter som finns i regionen, där barns och ungas möjligheter blir alltmer beroende av föräldrarnas ekonomi.

För att få en bostad är det också avgörande om du har en stabil inkomst eller ett kapital. Dagens arbetsmarknad med osäkra anställningar, som många unga utan längre utbildning ställs inför, försvårar möjligheten att få ett förstahandskontrakt.
Vänsterpartiet vill att regionen tar ett större ansvar, upprättar en strategi för bostadsförsörjningen och inrätta ett kansli för att följa upp den. Vi vill undersöka möjligheten att skapa ett regionalt ägt byggföretag och ett regionalt ägt bostadsbolag. Vi vill också att regionen ska ställa krav på kommunerna, så att det byggs bostäder som alla har råd med samtidigt som påverkan på klimat och miljö minimeras. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 208
Leif Gripestam (M): Herr ordförande! Det är lustigt egentligen, men saken är ju den att vi har haft en socialistisk bostadspolitik i Sverige sedan 1940-talet.

Det var hyresreglering, olika former av bidrag och stor allmännytta. Varför skulle den politiken nu helt plötsligt skapa förutsättningar för fler bostäder för dem som inte har en bostad?

Man har ju misslyckats i 80 år. Det är helt obegripligt att ni står här och vill föreslå samma sak.

Anförande nr 209
Lina El Yafi (V): Jag håller inte med i beskrivningen att det har varit en socialistisk bostadspolitik i 40 år. Snarare har det varit marknaden som har styrt i väldigt många år här. Och det är det vi ser, och det är de problemen vi nu också får hantera.

Anförande nr 210
Leif Gripestam (M) Herr ordförande! Vi har ju haft hyresreglering sedan 1940-talet. Om politiken sätter hyran blir det bostadsbrist.
Det vet man sedan lång tid tillbaka. Ändå sitter vi här föreslår ännu mer brist: Politiken ska bestämma hyran, och någon annan ska betala. Men någon annan kommer inte att betala, och därför blir det brist. Då utnyttjar man inte kapitalismens stora fördelar. Tyvärr är det er politik som skapar bostadsbrist.

Anförande nr 211
Märta Martin Åkesson (C): Jag vill faktiskt bredda den här debatten lite ändå, för det är ju så att det blev region så fick vi också ett bredare ansvar. Det har inte undgått någon här att Stockholm har en fantastisk potential. Det är kanske inte vi som skapar den, men vi kan ändå hjälpa till på vägen.

Jag pratade för inte så länge sedan med Ertan. Han flyttade hit från Kosovo för att det var bra för karriären. Han är utvecklare. Det fanns många intressanta företag att jobba för, men det som framförallt gör att han är kvar är, som han sade, att det är trevliga människor, en fantastisk natur och en bra work life balance. På fritiden gillar han och hans flickvän att besöka kultur och upptäcka nya platser.

Det jag vill säga med det här är att en attraktiv miljö och en besöksnäring är viktig för att folk ska vilja komma hit och vilja bo kvar. De personer som ska komma hit som företagen ska anställa ska också vilja vara här. En stor utmaning för besöksnäringen är att den är väldigt säsongsbetonad. Vi ska inte skyffla ut turister, men vi kan ju ändå se till att de kan ta sig till besöksmålen. Det är någonting vi kan göra som gör att besöksnäringen själv kan få del av den potential som finns.

Ett annat exempel är att regionen kan skapa förutsättningar för aktörer att växla upp nyttorna från den potential som finns i livsmedelsproduktionen. Detta kanske man inte pratar om så ofta i en storstadsregion. Det pågår ju ett imponerande arbete där företag inom innovationer, produktionsutveckling och produktionsmatchning utvecklar hållbara produkter från råvaror som i dag helt enkelt går till svinn.

Det är ett helt nytt sätt att se på livsmedelsförsörjningen som dessutom bidrar till arbetstillfällen. Det gör mig stolt att Ertan vill bo just här.

Jag är stolt över att vi i budgeten kan se att vi kan stötta företag i regionen och ge dem fjädrar att växa och samtidigt bidra till hela regionens tillväxt.

Anförande nr 212
H a n n a S v e n s s o n (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Tack för möjligheten att få delta trots att jag har symtom!

Vikten av en attraktiv, konkurrenskraftig, tillgänglig och jämlik Region Stockholm har lyfts av ganska många i den här debatten redan. En av de absolut viktigaste faktorerna för att uppnå detta är att ha en bostadssituation där det finns någonstans att bo på den som ska verka och jobba i den här regionen. Det handlar om vårdpersonal, gästforskare, nyanlända eller busschaufförer och alla oss andra också.

Timbro och nu även vår egen förvaltning har faktiskt tydligt framfört att även moderatkommuner måste bidra till bostadsbyggandet i regionen och bidra till att minska bostadsbristen, inte minst i den takt vi enats om i RUFS. Moderaterna i regionen måste faktiskt våga ställa krav på de moderata kommunstyrelseordförandena i kommunerna. Det kan inte vara upp till enstaka kommuner i regionen, och då framför allt de socialdemokratiskt ledda, som Sundbyberg till exempel, att lösa hela regionens bostadssituation.

I stället för att ständigt skylla ifrån sig och säga att det är ett statligt ansvar eller att någon annan ska lösa problemet måste vi se över vad vi kan göra som region. Hur planerar vi kollektivtrafiken? Hur kan vi förlägga kulturutbudet, vårdutbudet, cykelvägar och andra saker som vi som region faktiskt kan råda över? Det är dags att vi faktiskt vågar ta lite ansvar för att lösa den här frågan på sikt.

Anförande nr 213
L e i f G r i p e s t a m (M): Herr ordförande! En sak som har varit väldigt bra under den kris som vi har haft är att flygfrakten har gått väldigt bra. Den har faktiskt ökat i hela världen. Det har räddat regioner, så att man har fått sin materiel på ett mycket snabbare sätt än annars och så vidare. Det har varit en fantastisk utveckling på området. faktiskt, och detta är ytterligare en anledning till att man måste utveckla Arlanda här och nu. En tredjedel av Sveriges exportvärde går på flygfrakt, och det är exporteras för över 1 miljard kronor varje dag. Fraktflyget lever i symbios med passagerarflyget. Det är viktigt att hålla ihop det här och se till att utvecklingen får fortsätta och att man snabbt bygger ut kapaciteten på Arlanda.

Och, som sagt var, hela flygbranschen kommer att ansvara för att ställa om med el, med vätgas och med nytt med flygbränsle som är fossilfritt. Utvecklingen går väldigt positivt framåt just nu och det är vi glada över.

Sedan vill jag nämna något om elektrifieringen. Redan nu ser man att godset snart kommer att gå på ellastbil. Ellastbilar är redan i serieproduktion hos Volvo och Scania, även tunga lastbilar. Det är oerhört glädjande att också de kan trafikera Stockholm innerstad till exempel är med el i stället för med diesel. Lätta lastbilar av olika slag kommer ju att produceras i hög hastighet framöver. Här behöver vi ju på något sätt komma överens med marknaden om hur vi utvecklar laddinfrastrukturen.

Till slut vill jag säga något om bostäder. Det vore ju väldigt bra om vi fick en mer marknadsinriktad bostadspolitik i Sverige. Det får vi nog vänta med åtminstone ett år i alla fall. Sedan kanske det kan bli verklighet. Men under tiden går det ju att göra saker, och vill man så kan man kan man få fram tiotusentals bostäder i Stockholmsregionen genom olika skattesänkningar på andrahandsuthyrning av del av bostad och så vidare. Det finns flera rapporter som visar det. Men detta vill inte Vänstern, för de tycker att det ska vara bostäder som allmännyttan har byggt.

Men det går alltså att lösa detta. Det är ni som inte vill göra på det sättet. Det finns alltså snabba metoder med skattesänkningar som kan få fram väldigt många bostäder i det korta perspektivet. Det vore ju kul om vi kunde hjälpas åt att få regeringen med på den frågan, som ett exempel på att man allting är inte bara negativt. Tack för en trevlig debatt!

Anförande nr 214
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Herr ordförande! Jag vill bara i all korthet göra Leif Gripestam uppmärksam på att det socialistiska Vänsterpartiet och Moderaterna kastade landet i regeringskris i somras just kring förändringar som rörde bostadsmarknaden.

Anförande nr 215
L e i f G r i p e s t a m (M): Nej, det handlade om att det finns det en sak som står över allting annat, och det är att få bort den nuvarande regeringen.

Anförande nr 216
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Herr ordförande! Då får jag bara tacka för det beskedet: Politiska spel står högre upp på dagordningen för Moderaterna än sakpolitiken.

Anförande nr 217
L i s a R a s m u s s e n (V): Herr ordförande, ledamöter och åhörare! Jag ska väl först bara kommentera det som nyss sades. Vi är ju väldigt glada, för det vi åstadkom var att få bort marknadshyror från januariavtalet, och att få bort hela januariavtalet för den delen. För vår del handlar det om politik.

En av de mest konkreta åtgärderna för ett jämlikare samhälle är ju allas möjlighet att försörja sig själv. Då är ju fullföljda gymnasiestudier centralt, och det syns tydligt i statistiken att avbrutna gymnasiestudier leder till sämre hälsa. Det är en av de viktigaste faktorerna för folkhälsan. Det är visserligen ett kommunalt ansvar att se till att gymnasieeleverna har förutsättningar att genomföra sina gymnasiestudier. Men här i regionen har vi ju faktiskt också facit på hur det går för våra kommuners gymnasieelever i och med att vi har bra mål i RUFS, där vi mäter det. Det är en kunskap som vi skulle behöva samarbeta mycket närmare med kommunerna kring. Att vi i regionen har en stigande andel ungdomar som saknar gymnasieexamen är ju ganska allvarligt.

Vi har en arbetsmarknad med hög arbetslöshet bland unga, och samtidigt har vi en stor kompetensbrist i många branscher. Matchningen mellan möjlig arbetskraft bland de arbetslösa och arbetsmarknadens behov av arbetskraft med rätt kompetens är ganska dålig i den här regionen, och det beror på att vi har en väldigt hög andel ungdomar som inte klarar sina gymnasiestudier i tid. Men arbetslösheten är också en en möjlig lösning på kompetensbristen, och tvärtom. Det menar Vänsterpartiet att vi måste jobba med.

Det finns ett bekymmer till för vårt näringsliv, och det är bostadspolitiken. Det finns för få bostäder till rätt pris i till exempel min hemkommun Nacka. Där har vi problem att rekrytera förskollärare, och efter en undersökning har vi kunnat konstatera att det beror på att förskollärare i dag har inte råd att etablera sig i Nacka. Hur är det då med personer i yrken med lägre löneläge?

Detta innebär att man måste slösa tid och slösa på klimatet med att resa långt för att jobba, eller så får man ta ett jobb så nära där man bor som möjligt. En så hårt segregerad kommun som min hemkommun Nacka får då problem med kompetensbrist.

Det är också ett bekymmer att många bor trångt i de få områden där det fortfarande finns hyresrätter. Nyligen besökte jag Fisksätra Folkets hus, vars pengar era borgerliga kamrater i Nacka dragit in. Den verksamhet man hade för unga vuxna i Fisksätra var för många unga vuxna den enda plats där de kunde få studiero.

Marknaden har misslyckats med bostäder i Stockholm och i resten av landet. Det enda de lyckas göra är att driva upp priserna och ställa en massa människor utanför bostadskön, för folk har inte ens längre råd att stå i kö. Vi behöver inte bara bostäder, utan vi behöver bostäder som är tillräckligt bra och som man kan ha råd med. Det är dags för oss att ta ansvar. Vi tror till skillnad från majoriteten att man kan ta ett politiskt ansvar och inte bara lämna det passivt till marknaden.

Anförande nr 218
C h r i s t i n a W a l l m a r k (SD): Herr ordförande! Ja, 1940-talets hyresregleringar må utgöra grunden till den situation vi sitter i i dag, men det största politiska misstaget på den fronten var nog att man inte avskaffade dem när bostadsmarknaden var i balans någon gång i början på 70-talet. Nu sitter vi där vi sitter, tyvärr.

Sedan Region Stockholm övertog uppgiften för samhällsplanering genom den regionala länsplanen har regionen agerat som remissinstans vid större nationella investeringar på regional nivå.
Detta är bra, där då det är av vikt att det här parlamentet alltid lyfter regionens behov till regering och riksdag när det kommer till nationella satsningar som berör vår region. Utan stöd och nationella beslut kan större och nödvändiga infrastruktursatsningar inte genomföras. Ett exempel är Östlig förbindelse, som borde vara ett prioriterat infrastrukturprojekt för att vi ska klara regionens fortsatta tillväxt. En ringled minskar också utsläppen genom att minimera köbildning.

Tillsammans med Förbifart Stockholm är Östlig förbindelse viktiga projekt för stockholmsregionens utveckling, men tyvärr har Östlig förbindelser tagits bort från Sverigeförhandlingen.
Bilen är ett viktigt färdmedel som kompletterar och i många fall täcker upp för avsaknaden av kollektivtrafik och bristande tillgänglighet i regionens mer perifera delar. Den grönblå majoriteten har i både Stockholms stad och regionen valt att aktivt försvåra att inneha och köra bil. Det har skett genom att välja bort viktiga väginvesteringar för framkomligheten, att införa straffskatter och att ersätta bilkörfält och parkeringsplatser med cykelvägar.

De stockholmare som vill och kan ska ges möjlighet till cykelpendling. Däremot är det orimligt att ta buss- och bilfiler i anspråk för att bygga cykelbanor, med ökad trängsel och sämre luft som resultat. Det behövs en genomgripande och långsiktig planering för bostadsbyggandet som inte förändras nämnvärt när styret växlar. Planeringen bör ta i beaktande att regionens olika kommuner har olika förutsättningar.

Få kommuner är positiva till en hög expansionstakt. Därför är samarbete kring bostadsförsörjningen ett viktigt område mellan regionens kommuner men också med våra grannregioner.

Slutligen vill jag lyfta fram vår unika skärgårds betydelse för vår region. De flesta som tänker på Stockholm föreställer sig en storstad, men vi har inom vår region landsbygd, glesbygd och skärgård. För att utveckla skärgården har Sverigedemokraterna nu tre år i rad tagit fram ett särskilt program som beskriver hur vi med vår politik… Min talartid är slut. Jag yrkar bifall till Sverigedemokraternas budget.

Anförande nr 219
Nicholas Nikander (L): Herr ordförande! Jag var tidigare samhällsbyggnadskommunalråd i en av kommunerna här i vår region. Och var det något som ständigt kom på tal var det RUFS, den regionala utvecklingsplanen — denna översiktsplan på steroider. I de politiska diskussionerna i kommunstyrelsen, i tjänsteutlåtanden från förvaltningen eller i dialog med byggaktörer var den ständiga frågan: hur förhåller sig det här till RUFS?

När vi ägnar oss åt regionplanering har vi möjlighet att göra ett bestående intryck. Långt efter det att människor har glömt hur den enskilda busslinjen var dragen eller vem som administrerade 1177 kommer infrastrukturen att bära gods, människor, elektricitet och datatrafik. Människor kommer att bo i bostadsområdena, och djur, natur och friluftsliv kommer att leva och frodas i våra naturområden. Det som vi här inne pekar ut i den regionala utvecklingsplanen får effekt på livet i Stockholmsregionen, inte bara under de kommande decennierna utan de kommande århundradena, och det är ingen liten sak.

Om Stockholmsregionen ska förbli och utvecklas som en plats där människor vill bo och leva måste vi jobba strategiskt i hela regionen, från det tätaste citykvarteret till den allra mest avlägsna skärgårdsön. Och var och en får naturligtvis själv värdera vad man tycker är det mest spännande i regionens verksamhet 2022, men om inte revideringen och uppdateringen av RUFS finns med på den listan tycker man fel. Med det sagt vill jag återigen yrka bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 220
Carl Johan Schiller (M): Det blev mycket prat om bostäder här i dag och jag tänkte också fortsätta på den vägen en liten stund till och prata lite om framtidens bostadsmarknad, vad jag tror och hur den kommer utvecklas, och då menar jag oavsett upplåtelseform. Man får välja precis själv hur man vill bo, men vi har ju sett under pandemin att allt fler efterfrågar mer boendeyta, närhet till natur med egen täppa och så vidare. Även om det är kommunala frågor hur man planlägger och bygger tror jag att vår befolkning i framtiden kommer att bli mer utspridd över länet.

Tiden då alla vill bo nära kärnan tror jag åtminstone till viss del är passerad. Då är det ju jätteviktigt att vi med våra regionala strategier och utvecklingstankar hänger med på den utvecklingen och inte motarbetar den. Att fler vill ha möjligheten att bo lite större, ha en egen täppa och att kunna äga är någonting som också borgar för att man har möjlighet att bygga sig det liv man vill i framtiden. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 221
Johan Heinonen (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! En av regionens största utmaningar när det gäller tillväxt är bristen på bostäder. Att då som majoritet vara trötta och mätta är en stor nackdel för regionen. Det visar sig inte minst genom att ni är senfärdiga med att ta vara på chanser att utveckla regionen när dessa ges. Ett exempel på detta är framtiden för Bromma flygplats.

Swedavia har varit mycket tydliga med att det inte finns någon ekonomisk bärighet för Bromma flygplats. Infrastrukturminister Tomas Eneroth har aviserat om prioriteringar i en nationell plan gällande infrastruktursatsningar. Detta skulle kunna vara handla om att förbättra kommunikationerna mellan Arlanda och Stockholm, om beslut nu fattas om nedläggning. Att inte ta vara på denna möjlighet genom att sätta sig i baksätet är både oansvarigt och ambitionslöst.

Att satsa på en stark och hållbar flygplats i regionen skulle även skapa förutsättningar för att bygga ett nytt hållbart bostadsområde på Bromma. Det skulle kunna vara en förebild för framtiden ur såväl klimat- som socialt och ekonomiskt hänseende – något som vi skulle kunna vara stolta över att lämna över till våra barn. Med detta vill jag yrka bifall till det socialdemokratiska budgetförslaget.

Anförande nr 222
S t e l l a n H a m r i n (V): Herr ordförande! Stockholm har en stor men lite bortglömd landsbygd och en unik och välkänd skärgård. Vänsterpartiet vill värna båda två.

Vi är den tredje landsbygdsregionen i landet sett till antalet invånare, och vår skärgård är den största när det gäller antalet öar. De är båda resurser som måste utvecklas för dem som bor där nu och för alla dem som vi hoppas kommer att bo och verka där i framtiden, i en levande landsbygd med tillräckliga kommunikationer och med bredband och centralorter med full samhällsservice tillräckligt nära. Det kommer att behövas. Från alla storstäder sker i dag en utflyttning, ofta till närorter, ibland lite längre bort. De gör kanske rätt: Varför ska alla bo i storstaden? Bara i centrala Stockholm dör 60 till 70 människor varje år av buller och dålig luft. Och värre blir det när Förbifarten drar igång och när bussterminalen i Katarinaberget öppnar. Det måste också fixas, men vi lyssnar på landsbygden.

Vi behöver gröna skogar utan kalhyggen med plats för människor. Och med skogar som också levererar timmer till alla våra nya hus och som binder det kol vi fram till 2035 ännu inte hunnit stoppa – skogar där man kan plocka bär och svamp och där det finns vilt som vi kan äta, allt utan klimatpåverkan. Vi behöver ett ekologiskt jordbruk för maten där utsläppen av metan från kossorna har minskat och där vi också har minskat utsläppen av lustgas och koldioxid från vår växtdoping. Vi behöver rent vatten som skapar fungerande och hållbara ekosystem.

Anförande nr 223
Regionrådet H e m m i n g (C): Herr ordförande! Det här blir ju min avslutning på den här debatten. Jag vill tacka för en bra och spänstig debatt. Jag tänkte göra några korta kommentarer här.

När det gäller det som nyss sades av herr Heinonen om Bromma flygplats är det väl tyvärr så att det framför allt är regeringen som i det här i den här frågan har ställt vagnen före hästen. Personligen tror jag också att det vore klokt att avveckla Bromma flygplats, men om man inte först skapar en säkerhet och trygghet kring att regionens trots allt viktiga behov av internationell tillgänglighet kan säkras på Arlanda, ja då är det ju svårt att skapa trygghet i den här förändringen. Och här är ju Socialdemokraterna väl placerade för att faktiskt påverka nationell politik.

Vi diskuterade också bostadspolitiken och avregleringar. Tyvärr tror jag att möjligheten för liberaler i bostadspolitik inte blir så mycket större även vid ett eventuellt regeringsskifte efter nästa val. En regering som till nästan hälften har sitt underlag i ett populistiskt och opinionskänsligt parti kommer inte att klara av stora reformer på något område. Nej, möjligheten till en bättre och stabil och liberalare och socialare bostadspolitik ligger faktiskt i blocköverskridande breda lösningar där de stora partierna tar ansvar och faktiskt bygger ett klimat där vi kan reformera brett över blockgränserna. Tyvärr driver dagens politiska polarisering i debatten emot detta och försvagar Sveriges reformkraft. Det är inte bra.

Vad kan vi då göra i regionen? Vi kan göra mycket när det gäller regional utveckling. Vi kan samla och skapa coalitions of willings och stödja oss på goda planeringsunderlag. Det är en viktig möjlighet. Vi kan påverka regering och myndigheter och ta fram underlag som stöder detta tillsammans med till exempel kommunerna.

Vi kan se till att regionens verksamheter är väl synkroniserade inbördes för att stödja önskad regional utveckling och där stödja oss på RUFS och andra regionala underlag.
Och här tycker jag faktiskt att Socialdemokraternas förslag när det gäller starkare kraftsamling kring de regionala kärnorna är ett klokt förslag som bör övervägas. Men allt detta hänger också på vilka resurser vi har i arbetet.

Klok samhällsplanering eller samhällskoordinering är faktiskt, tro det eller ej, en väldigt värdeskapande process som skapar mycket tillväxtmöjligheter. Pengar investerade i regional utvecklingspolitik kan ge en väldigt hög avkastning. Den blågröna koalitionen har under några år ökat resurserna till regional utveckling. Men jag ska vara ärlig och säga att jag bedömer att vi över tid behöver bygga betydligt starkare budget för det här området. Det är också någonting jag kommer att driva i nästa valrörelse. Bifall till regionstyrelsens förslag och tack för en bra debatt!

Anförande nr 224
M e e r i W a s b e r g (S): Ordförande ledamöter åhörare! Målet om en levande skärgård kräver en offensiv politik som tar hänsyn till de särskilda förutsättningar som gäller för skärgården och dess invånare. Vi som bor i skärgården året runt har ju samma grundläggande behov som alla andra. Vi vill också ha tillgång till en bra och välfungerande sjukvård och kollektivtrafik, och man häpnar när man får höra berättelser om hur svårt det är att få färdtjänst och sjukresor att fungera.

Vi vet att skärgården syns och kanske upplevs mest på sommaren, även om många kommuner gör ett stort arbete för att skapa förutsättningar för att förlänga säsongen för de tillfälliga besökarna. Men om den ska funka måste den ju funka året runt för alla våra invånare. Till exempel måste ju täckningen för ambulanshelikoptern och läkarbåten förbättras, för vi kan konstatera att utryckningstiderna i skärgården som helhet har förlängts.

Socialdemokraterna vill se en livskraftig skärgård med många välfungerande samhällen, en befolkning i alla åldrar och ett lokalt näringsliv som är präglat av entreprenörskap och framtidstro. En levande skärgård ökar Stockholmsregionens attraktivitet både för våra egna invånare och för tillfälliga besökare. Region Stockholm borde kunna lägga lite mer energi på att främja skärgårdens utveckling med olika åtgärder som ligger utanför sjötrafikens ram. Det finns verktyg som regionen förfogar över för att underlätta bredbandsutbyggnad, bättre serviceutbud och turism. Det borde nyttjas bättre. Till det kan man också lägga att man kanske skulle ta fram en kuststrategi för en samordnad VA-utbyggnad.

För att förstärka besöksnäringen i både det korta och det långa perspektivet finns det också olika insatser som är kopplade till Skärgårdsstiftelsens arbete.

Vi socialdemokrater tycker att Region Stockholm ska underlätta för företagaren till skärgården genom att höja fraktstöd som revideras månadsvis. Bifall till Socialdemokraternas budget!

Forskning och innovation

Anförande nr 225
D a n i e l F o r s l u n d (L): Herr ordförande! Vad vore väl världen utan utveckling? Och vad vore väl våra samhällsviktiga verksamheter utan de nya metoder, de nya tekniker och de nya forskningsrön som gör att vi varje år kan göra vården, trafiken och allt annat vi ansvarar för mycket bättre? Vi kan rädda fler liv. Vi kan undvika lidande. Vi kan resa smartare, vi kan spara viktig tid och vi kan leva både bättre och längre med forskningens och innovationernas hjälp. Utan detta skulle vi inte vara särskilt långt framme i utvecklingen alls.

Bästa kollegor! En av de absolut viktigaste uppgifter vi har i den här salen som politiska beslutsfattare är just att bana väg för framtidens lösningar — på alla våra vardagliga problem, att omsätta forskningens framsteg i vardagen, att se till att nya innovationer, nya arbetssätt och ny teknik faktiskt kan lösa våra problem och skapa nytta i våra verksamheter snabbare än vad som annars skulle bli fallet.

Vi måste också förstå hur vi kan riva de hinder som står i vägen för den typen av utveckling. Utvecklingen kommer inte av sig självt. Den kräver vår hjälp. Vi måste inse att de flesta hindren ibland kräver politiska beslut för att försvinna. Och det här låter väl helt självklart. Visst är det så vi vill jobba. Ändå var det först 2014 som vi för första gången hade det här förhandlingsblocket i budgetfullmäktige. Innan dess hade vi kanske kryddat några olika inlägg under sjukvårds- och trafikdebatterna med lite forskning. Men nu har vi sedan två mandatperioder ett särskilt avsnitt på det här området, och det är viktigt, för vi behöver skicka en styrsignal när vi diskuterar politik på det här sättet och när vi skriver ett särskilt kapitel och särskilda avsnitt kring digitalisering, innovation och forskning i vår budget. Vi måste verkligen ge tydligt besked att den här frågan är nu på agendan och ska prioriteras.

Trots det var det många som ställde frågor i början: Det här är väl ingen politisk fråga? Ska vi prata om den här tekniska märkliga sakerna som bara berör en it-avdelning eller som kanske borde hanteras av forskningsdirektören? Man förstod inte att politiken måste peka i en riktning och leda förändringen och inte hindra den i sin okunskap. Nu ser jag nöjt och stolt att alla partier faktiskt tävlar om att lägga fram operativa och spännande förslag på det här området. Tack för det!

Nu när jag går upp i min sista budgetdebatt och blickar tillbaka på de gångna sju, ibland svåra åren vill jag ta tillfället i akt att se lite på vad vi egentligen har åstadkommit. Har vi rört oss framåt som vi hade hoppats på när vi satte just forskning, innovation och digitalisering i fokus? Låt mig ge några goda exempel, både lite handgripliga vardagsexempel men också några policybeslut som vi har tagit.

Minns ni den där pappersremsan som man alltid tappade bort eller glömde hemma när man skulle till vården? Där skulle man få en liten stämpel för att kunna visa högkostnadsskydd och frikort. Det var en sån där liten vardagslösning som vi avskaffade ganska raskt under förra mandatperioden när vi satte de här frågorna i fokus. Ett e-frikort finns nu virtuellt för alla som har högkostnadsskydd.

Möjligheten att läsa sin egen journal är i dag den mest uppskattade digitala tjänst vi har. Den införde vi under stora svårigheter efter svåra förhandlingar med Läkarförbundet nästan sist av alla regioner, så sent som 2016. I dag har vi glömt att det fanns en tid då vi inte kunde läsa vår journal eller se våra provsvar på 1177. I dag är det självklart. Vi har 960 000 inloggningar per månad. Men det var inte heller självklart, och det krävdes politiskt ledarskap för att åstadkomma det.

Vi såg också tidigt av att vården behövde bli digitalt tillgänglig och ge patienter möjlighet till vård på distans. Redan i februari 2018 lanserade vi appen Alltid öppet, som då ingen ville jobba med. Vi fick nästan tvinga vårdcentraler att börja använda den. Nu är 850 mottagningar anslutna, och 2,1 miljoner stockholmare är registrerade i tjänsten och använder den.

31 000 vårdbesök genomförs via Alltid öppet varje månad, och 10 000 chattmeddelanden hanteras varje månad. Vem skulle kunna tro att Region Stockholm skulle trenda i Appstore ett år som detta? Men det gör vi faktiskt nu, och det säger väl en del om vår förändring.

Vi inför också en digital vårdgaranti där vi säger att digitalt inte bara är valbart utan faktiskt normalt. Det ska finnas som ett krav. Alla vårdgivare behöver erbjuda digital tillgänglighet. Vi gjorde tillsammans med HSN en stor satsning för att skriva in det i avtalen och kräva det som nu regeringen planerar att lagstifta om. Det gjorde vi flera år i förväg.

Vi har också jobbat mycket med den digitala arbetsmiljön. Det har varit en mödosam resa att försöka byta ut de journalsystem som vi sitter med. Vi har skrotat tiotals och åter tiotals system, och vi står nu inför en stor förändring där vi leder vägen i Sverige genom att välja en väldigt spännande och innovativ approach. Vi har också beslutat om en rad styrdokument som jag inte ska tynga er med här, men även man kan prata hela kvällen vill jag ändå några små ögonblicksbilder av hur vi har lyckats föra utvecklingen framåt.

Jag kan med både stolthet och ödmjukhet se att vi har gjort stora förändringar tillsammans med vårdverksamheterna, och det arbetet kräver just långsiktighet, systematik och ett tydligt mandat framåt. Därför lämnar jag också över stafettpinnen till alla er när jag nu tackar för mig och hoppas att vi kan driva de här frågorna framåt gemensamt och sätta dem på agendan även framöver. Tack så mycket, och bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 226
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Stort tack, Daniel Forslund! Vi andra ska verkligen fortsätta det du lämnar efter dig. Stort tack för mycket hårt arbete! Du har gjort enorma förändringar för stockholmarna, för våra patienter och för dem som arbetar i regionen genom att ständigt eftersträva modernisering, utveckling, förnyelse och ta till vara innovationskraften i verksamheterna. Det är ett ansvar vi andra har när du nu inte längre finns kvar som stor inspirationskälla för oss alla.

Jag arbetar väldigt mycket med forskningsfrågorna, och de är oerhört viktiga. Vi har gemensamt arbetat fram styrdokument för att vi ska bli en av världens fem ledande forskningsregioner och life science-regioner i hela världen, och Region Stockholm har enorma förutsättningar för att genomföra just det. Vi har investerat enormt i olika typer av infrastruktur själva inom regionen för forskningen. Vi har fattat framsynta beslut som att införa Centrum för hälsodata för att förenkla utlämning av data och höja rättssäkerheten runt våra data och se till att det blir en likabehandling när de lämnas ut, vilket ska underlätta för forskningen och öka tryggheten för patienterna.

Men vi finns i en miljö där vi också har världsledande akademier som också de har gjort stora investeringar i forskningsinfrastrukturen. Partnerskapet mellan Region Stockholm, Karolinska Institutet, KTH, Stockholms universitet och en rad andra akademier i länet har aldrig har varit starkare och har aldrig kunnat leverera bättre resultat. Detta är oerhört viktigt för att utveckla vården för att rädda fler liv men också för att utveckla kollektivtrafiken och att bli skickligare i samhällsplanering.

Oftast pratar vi om forskning i vården, men den är minst lika viktig för att utveckla kollektivtrafiken och samhällsplaneringen, som använder forskningsbaserad kunskap för detta. Det är därmed bra för länsborna, men det har ju också ett annat värde att vi ska vara en av världens fem ledande life science-regioner. Det ska också leda till nya högkvalitativa jobb och nya företag som ska nå världsmarknaden, och det är därmed också oerhört viktigt för hela Stockholmsregionens tillväxt och vår placering i världen.

Detta är ett arbete som vi också måste fortsätta, och där uppfattar jag glädjande nog att vi, i allt väsentligt i alla fall, är överens i denna sal. Det är vi ju inte om allt, det vet vi, men här har vi ändå ett område där vi hittar gemensamma beröringspunkter. Det tror jag verkligen att vi ska ta vara på. I den budget som vi nu har på bordet förstärker vi forskningsresurserna. Vi tittar särskilt på Centrum för hälsodata och Stockholms medicinska biobank, som är viktiga pjäser för forskningen i den här regionen och för att vi ska ta den ett steg vidare. Jag yrkar

med detta bifall till regionstyrelsens förslag och ser fram emot att vi ska genomföra detta gemensamt i framtiden.

Anförande nr 227
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Herr ordförande! Jag vill också inleda med att säga tack, Daniel Forslund, för ditt, som jag uppfattar det, genuina engagemang kring frågor som har med forskning, digitalisering och innovation att göra! Du har verkligen visat på ledarskap när det kommer till de här frågeställningarna, och det ska du verkligen ha beröm för. Det här är frågor som jag också känner ett stort personligt engagemang för. Så från, så att säga, en innovations nöd till en annan: Stort tack för ditt arbete!

Jag delar föregående talares uppfattning att vi med största sannolikhet har en bred samsyn i de här frågorna, och det ska vi ta vara på. Vi behöver mer blocköverskridande samarbete vad gäller just tillväxtfrågorna, men även samarbete med näringslivet, akademin och andra aktörer som visar ett stort engagemang när det kommer till de så viktiga framtidsfrågorna.

Jag vill dock lyfta fram tre punkter där Socialdemokraterna har idéer om hur vi kanske kan ta lite större kliv framåt, gärna tillsammans. De två första torde inte vara särskilt kontroversiella. Jag tror att vi borde kunna finna varandra över blockgränserna. Den tredje punkten kanske är mer partipolitiskt präglad, men vi får väl se vad framtiden visar.

Vi vill för det första att Region Stockholm tar ett större nationellt men även nordiskt ledarskap vad gäller de här frågeställningarna. Ibland låter det som om vi ska konkurrera med andra delar av Sverige och andra delar av världen, och det är väl självklart att vi på sätt och vis måste tänka så. Det finns en logik i det. Men det finns en styrka i att visa att vi vill samverka och att vi som största nordiska region tänker ta på oss ledarhatten. Ett väldigt tydligt exempel är om vi skulle kunna samverka med de andra nordiska länderna vad gäller kliniska prövningar. Då kan vi nå en kritisk massa som gör oss riktigt konkurrenskraftiga på den globala marknaden.

För det andra vill vi, precis som min kollega Robert Johansson tidigare har sagt, se ett tillväxt- och näringslivsråd som kopplas direkt till regionstyrelsen och finansregionrådet för ett systematiskt, kontinuerligt och nära samarbete med näringslivet och viktiga industrier på det här området, både för att identifiera problembilder men också för åtgärdspaket för att vi ska kunna lyfta de här så viktiga frågorna än mer.

Den tredje punkten, som då kanske är något mer partipolitiskt präglad, handlar om att Socialdemokraterna vill att all skattefinansierad verksamhet ska bidra bidra till det som handlar om forskning och innovationer. Vi har i dag ett läge där en tredjedel av sjukvården drivs privat, och då måste man bidra i de här frågorna om man nu tillhör en skattefinansierad verksamhet. Det borde vara en självklarhet.

Med detta sagt tycker jag återigen att det är fantastiskt att vi har en så bred samsyn i de här frågorna, men vi tycker ändå att det finns vissa områden där man kan ha högre ambitioner.

Anförande nr 228
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande! Ja, det är ju så att den blågröna koalitionen också anser att all verksamhet ska bidra i forskning, och därför pågår ju ett arbete när man nu ser över detta inom hälso- och sjukvårdsnämnden, till exempel vårdvalen. Det handlar om hur utbildningsuppdrag och forskningsuppdrag ska följa med vården, så att det inte ska spela roll om det är offentligt eller privat driven verksamhet. Detta är oerhört viktigt. Forskningen måste följa patienterna och deras väg genom vården, och inte bara i vår egen verksamhet. Sedan måste vi också ställa krav, naturligtvis. Vissa verksamheter kanske är för små för att ha en egen forskning, och det måste ju också vara forskning som bedrivs med viss kvalitet. Därför måste man veta exakt vad man gör. Detta arbete pågår under ledning av vår forskningsdirektör.

Anförande nr 229
Staffan Norberg (V): Ordförande, fullmäktige! Centrum för hälsodata ger forskningen helt nya förutsättningar. Vårdgivare, forskare och företag är beroende av att data med hög kvalitet kan användas för att utveckla säkrare diagnostiska verktyg, effektiva behandlingar, livsnödvändiga vaccinationer och andra läkemedel. Centrum för hälsodata möjliggör också en säker användning av hälsodata för forskning, utveckling och innovation genom strategierna för life science, forskning, utveckling och utbildning.

Särskilt fokus måste kommande år läggas på ett säkert tillgängliggörande av hälsodata. Region Stockholm måste även säkra ett externa parter som nyttjar Centrum för hälsodata ska bidra till regionens finansiering. Regionen har stor potential både inom forskning och inom life science.

Forskningen har tagit stora språng, även om covidpandemin gjort att den sökt delvis nya vägar och mötestekniker, vilket vi alla här har märkt. Många diagnoser som för några år sedan ansågs obotliga går i dag att åtgärda, och metoderna har förfinats, inte minst tack vare den nya digitala tekniken. Om den pågående epidemin dragit åt ett negativt håll drar forskning, utveckling och utbildning i motsatt riktning.

Jag vill särskilt betona att Vänsterpartiet lyssnar på regionens anställda. Det viktigaste är att regionens alla medarbetare görs delaktiga, vilket även gäller löner, arbetstider och andra ersättningar. Samtidigt ser vi att regionens fördelar är stora, men de har inte förvaltats helt bra genom den politik som förts i regionen de senaste 15 åren.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag för kommande år.

Anförande nr 230
Britt-Marie Canhasi (SD): Ordförande, ledamöter! Jag ska prata innovation. Jag säger som Daniel Forslund att innovation kräver politiskt engagemang. Men vi måste också ha klart för oss vad vi menar när vi pratar innovation. Vad vill vi uppnå, och vad gör vi med de innovationer som vi utvecklar?

Budgetdebatten är en påminnelse om att de resurser som står till förfogande är ändliga. Av de anledningen är innovation och utveckling så viktig. Innovation kan initialt leda till ökade kostnader, men på sikt kan innovation också bidra till minskade resurser och minskade kostnader. För att klara det nuvarande och framtida vårdbehovet behövs det nya arbetssätt som är innovativa och kan bidra till att utveckla effektiva arbetsmetoder, spara pengar och rädda flera liv.

De kömiljarder som hittills investerats i nuvarande sjukvårdssystem ser ut att enbart ha lett till marginella förbättringar när det gällde kortare vårdköer. Det visar att det är bättre att lägga pengar på att utveckla system för att uppnå effektivare och bestående resultat.

Innovationer behöver inte enbart vara digitala. Personalen på golvet känner bäst sina problem och står ofta för utveckling av lösningarna. Vi vill se ett stärkt fokus på forskning inom verksamhetsnära rutinsjukvård, basforskning inom lokala arbetssätt och rutinsjukvård för att utveckla den egna arbetsplatsen. Innovation, innovativa arbetssätt som utvecklas utifrån personalens kunskap och erfarenhet, är oerhört viktiga för att effektivisera och utveckla vården och i högre utsträckning göra arbetsplatsen produktiv och mer funktionell.

Vi satsar på rutinsjukvård genom att skjuta till forskningsmedel till grundforskning om sköra äldre, en stor grupp i sjukvården, och multisjuka, och kroniska sjukdomar får också ett ökat fokus. Vi satsar också på projektutveckling och på lovande pilotprojekt som initialt kan ge ökade kostnader när de sjösätts i verksamheten. Vi motsätter oss att forskningsanslag könskvoteras och vill ersätta könskvotering med könsneutralitet som princip och mål vid utdelning av forskningsanslag.

Forskningsanslagen ska tilldelas de bästa forskarna med de mest bärkraftiga forskningsprojekten oaktat kön. Vi vill även säkerställa att vårdpersonal ges möjlighet att ta ut sin forskningstid. Vi vill se tydligare krav för såväl offentliga som privata vårdaktörer att delta i och bidra till klinisk forskning.

Tiohundra till exempel, som driver Norrtälje sjukhus, bedriver innovationsarbete som en integrerad del av verksamheten. Vid ett studiebesök för ett tag sedan fick vi titta på ett av Norrtäljes pilotprojekt där man även utvecklade ett slags luftmadrasser som man kunde använda för att förflytta patienter mellan britsar med för att på det sättet minska arbetsskadorna. De behöver utvecklas för att kunna tas i drift, men det ser lovande ut. Det har visat sig att detta leder till att arbetsskadorna blir mindre, och vårdpersonal är ju en bristvara som måste värnas, och deras arbetsmiljö måste förbättras.

Sjukvården har bredvid vårduppdraget kravet att bedriva forskning, innovation, och därmed utveckling av de egna verksamheterna. Sverigedemokraterna ser positivt på att de egna verksamheternas resurser primärt ska användas för innovationsarbete. Regionen måste därför kunna ställa ett visst innovationskrav då de agerar självständigt och finansieras av skattemedel. Därför yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag i dess helhet!

Anförande nr 231
M i c h a e l a H a g a (C): Herr ordförande! Vad är det som driver en region framåt? Givetvis all personal i de olika verksamheterna som vi ansvarar för och alla medarbetare men också en satsning på forskning och innovation. Det är något som bidrar till att vi utvecklar våra verksamheter och kan sprida lärdomar både intern och till omvärlden.

Innovationstänkandet ska finnas ute i varje verksamhet. Verksamheter behöver bejaka detta, behöver våga pröva nya idéer och vara med och skapa de här testbäddarna som är nödvändiga för nya innovationer. Det här arbetet behöver göras systematiskt, och vi behöver synliggöra och riva de hinder som finns och som fungerar som bromsklossar. Det gäller både hälso- och sjukvård och kollektivtrafiken som tidigare har nämnts.

För medarbetare finns det faktiskt en innovationsfond som det går att ansöka om medel ur för att utveckla nya idéer. Jag är säker på att den här typen av initiativ – trots att det inte är jättemycket pengar – skapar möjligheter för att goda idéer också tas om hand. Det bidrar till att medarbetare blir mer nöjda och vi blir också en mer attraktiv arbetsgivare.

Ur den patientnära forskningen, som också är prioriterad, dras lärdomar som kan spridas och som faktiskt kan bidra till att bota, göra bättre och faktiskt få friskare och mer hälsosamma invånare.

Till skillnad från Sverigedemokraterna tycker jag att det är jättebra att den här genusfördelningen synliggörs. Det hela blir mer transparent så. Vi kan också få utvecklingen att gå i rätt riktning.

Målet är satt högt för att vi ska bli en av världens fem ledande regioner när det gäller *life science* till år 2025. En god grund är lagd genom god samverkan mellan akademi, sjukvård, näringsliv, en antagen *life science*-strategi, fortsatt arbete, analys för att se över förutsättningarna för forskningen och givetvis också tillgången till forskningsmedel, det är viktigt.

En bra grund är också lagd av engagerade medarbetare men också genom att fokus har hållits och genom idogt arbete och prioritering från politiken.

Därför vill jag särskilt tacka dig, Daniel Forslund, för ditt arbete under väldigt lång tid då du i ett tidigt skede har sett att det här behöver göras och prioriteras!

Ditt engagemang driver kunskaper i de här frågorna och har faktiskt gjort att fler har engagerat sig och har fått upp ögonen för forsknings- och innovationsområdet. Du avslutar ditt arbete här med flaggan i topp. Vilka resultat du har uppnått!

Jag lovar att i alla fall jag – och vi får väl alla i den här församlingen lova – faktiskt kommer att ta stafettpinnen och göra vårt bästa för att fortsätta arbetet framåt, det goda arbete som du har lagt grunden för.

Anförande nr 232
Maria Fält (KD): Herr ordförande, åhörare, fullmäktige! Jag vill också rikta mitt varma tack till Daniel. Vi har kämpat ihop när det gäller regionstyrelsen och dåvarande landstingsstyrelsens samverkansråd med funktionshinderrörelsen. Du hade ett fantastiskt tålamod med dessa människor som så gärna ville samverka med oss, och du sträckte ut din hand och gav verkligen av dig själv för att de skulle få möjlighet att vara med och göra det här användarvänligt.

Nu har jag förmånen att sitta som din närmaste i innovationsutskottet sedan en kort tid tillbaka. Det är fantastiskt spännande!

Vi har haft en mångsidig debatt här i dag, och den lär väl fortsätt i morgon – ännu mer mångsidigt, kanske. Alla de områden som vi har nämnt i dag och som vi kommer att nämna i morgon är väldigt beroende av både forskning och innovation. Inget område i Region Stockholm går obemärkt förbi när det gäller påverkan från forskning och innovation.

Hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken behöver ständigt förbättras och utvecklas, det har flera talare redan sagt i dag. Den starka forskarnärvaro som finns i Region Stockholm skapar nytta både för den enskilde och för samhället i stort.

Vi har som mål i regionen att Stockholms län ska vara en internationellt ledande region för forskning, innovation, life science och utveckling. I detta sammanhang vill jag passa på att tacka en annan person, och det är Tage, Tage Gripenstam från Södertälje. Du nämnde här på förmiddagen ett företag som hade etablerat sig i Astra Zenecas lokaler. De ville gärna vara förlagda till Stockholmsregionen för här finns hela denna fantastiska infrastruktur som behövs för forskning och innovation. Det var inspirerande bara att lyssna på dig!

För sjukvårdens del tror jag att satsningar på Stockholms medicinska biobank och Centrum för hälsodata är två viktiga steg framåt. Förutsättningar för forskningen förbättras genom bättre och säkrare tillgång till hälsodata samtidigt som tillgången till de biobanksprov som samlas in i hälso- och sjukvården bidrar till att underlätta forskning och utveckling.

Samtidigt ser vi att det i dag finns områden inom sjukvården med otillräckliga kunskapsstöd. Det handlar till exempel om diagnostisering och behandling av vissa sjukdomar som kan skilja sig åt mellan män och kvinnor eller om forskning om sjukdomar som i större utsträckning drabbar kvinnor. På de här områdena behöver vi mer forskning så att vi kan tillhandahålla vården bättre kunskapsstöd och i förlängningen ge patienterna bättre vård.

Med dessa ord vill jag också yrka bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 233
Lars Harms-Ringdahl (MP): God afton, ordförande, ledamöter! Vi har ett ambitiöst forskningsprogram som syftar till att göra den här regionen till internationellt ledande. Men det finns ett annat viktigt mål också och det är att utveckla nyttan för länets invånare. Jag tänkte sätta fokus på den delen.

Först vill jag också tacka Daniel som har varit den som har drivit den här frågan som är väldigt viktig. Det finns dock mer att göra. Min första aspekt gäller vilka områden som får pengar.

Det råder hård konkurrens om forskningsmedel. Mindre än hälften av de sökande får sina önskade anslag beviljade. Det finns många forskningsområden som är väl etablerade och som kan visa bländande resultat. I forskningsberedningen får vi ständigt höra fantastiska föredrag. Samtidigt pekar budgeten också på behovet av att stärka områden med tillräckligt kunskapsstöd.

I budgeten nämns ett forskningsområde, nämligen patientsäkerhet i ett systemperspektiv. Det skulle kunna ge bättre kunskaper om hur man förebygger och hanterar vårdskador. Maria framhöll två andra exempel på praktiska delar som jag hade tänkt nämna, men det behöver jag inte nu. Det handlar här om områden som är små, som har mindre resurser och betydligt mindre strålglans. Det är svårt att konkurrera på lika villkor med superdatorerna som finns på KI. Det behövs någonting annat.

Det behövs en politisk prioritering av det som är viktigt för medborgarna. Beslut om detta fattar vi ju inte i budgeten i dag, men det kommer upp i ett senare skede. Jag vill ändå betona detta. Därför behöver man beakta problemets storlek, hur många patienter som skadas, hur många som dör, vad detta kostar, vad som kan förbättras och hur stora delar. I det sammanhanget är helt klart patientsäkerhet just ett sådant område. Tidigare har vi diskuterat kvinnosjukdomar, till exempel lipödem som är ganska nära genombrott, men man får inte behandlingen på grund av bristande relevans. Det blir alltså en ond cirkel för de områdena.

Hur kommer forskningen till nytta? Det är den andra aspekten. Det sägs ofta att forskaren har ansvar för att föra ut sina resultat, men i många fall tar detta väldigt lång tid, man talar om tio–femton år. Vid det senaste föredraget som vi hörde i forskningsberedningen nämnde de 15 år för att få genomslag.

På den här punkten skulle regionen kunna stötta övergången till praktisk nytta mycket mer effektivt än vad fallet är i dag. Det behövs ett annat sätt att tänka i den kommande verksamhetsplaneringen. Vi vill gärna se tydlig aktivitet. Hur ska vi nyttiggöra forskningen snabbare och bättre i den verksamhetsplanering som kommer? Kanske skulle man då kunna få en symbios- och synergieffekt med innovation som jobbar konkret med det. De lever i olika världar just nu, det är olika delar.

Den tredje delen gäller information om forskningen. Det är väldigt svårt i dag att få en överblick över den forskning som regionen finansierar. Jag har varit med i forskningsberedningen i sex år. Det är fortfarande för mig, som har varit med där längst, svårt att ta reda på vilka som får pengar, hur det går till, vilka resultaten blir! I det avseende behöver vi blir betydligt bättre.

Med tydlig information når resultaten ut bättre både till andra forskare och till dem som jobbar i vården. Man kan komma betydligt längre om vi satsar på det. Det skulle vi också vilja se, alltså att man satsar medel och kraft på att föra ut forskningsinformationen. Det innebär nämligen att vi spara pengar. Jag hoppas att vi i regionen ska kunna få en forskning som gör tydlig nytta för medborgarna framöver.

Anförande nr 234
Amelie Tarschys Ingre (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Även jag vill förstås börja med att tacka Daniel. Jag lovar att försöka fortsätta ditt engagerade arbete i de här frågorna.

Vi bor i Europas mest innovativa region. I Stockholm finns en stark tradition att utveckla nya terapier, tekniker, mediciner och behandlingar. Hur viktiga de här frågorna är har blivit än tydligare för oss alla i hela världen när forskare snabbt lyckades utveckla vaccin mot en sjukdom som slog mot en hel värld.

Life science-sektorn i Sverige består av fler än 1 000 företag som sysselsätter runt 40 000 personer och är den näst största exportsektorn med ett värde förra året på 115 miljarder kronor. Och detta växer. Men konkurrensen är knivskarp i globalt hänseende. Regionen behöver vässa sina styrkor och hantera sina svagheter för att också fortsättningsvis inta en tätposition. Med detta som bakgrund är det glädjande att regionen äntligen har påbörjat arbetet med att implementera handlingsplanerna för den regionala *life science*-strategin.

Och vad kan vi då göra? Stockholms medicinska biobank har en nyckelroll för regionens vårdverksamhet och möjligheter till forskning, och jag är därför glad över att den tillförs ytterligare medel i budgeten för år 2022. Regionen gör också satsningar på Centrum för hälsodata som fyller en central funktion i arbetet med att underlätta för forskare att få tillgång till vård- och hälsodata. Det här är nödvändigt för ny, banbrytande forskning.

Framtidens sjukvård handlar nämligen alltmer om precision, något som biobanken och Centrum för hälsodata bidrar till med hjälp av genetisk testning, datainsamling, forskning, teknik och individanpassade läkemedel.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 235
Ola Hägg (S): Regionfullmäktige, presidium, åhörare! Vi socialdemokrater har i vårt förslag till budget betonat forskning och utveckling som en central utvecklingsfaktor för Region Stockholm.

Jag vill också säga: Tack så mycket, Daniel, för din tid här. Vi har haft roligt ihop och haft många intressanta dialoger.

Jag vill också passa på att redan från början yrka bifall till Socialdemokraternas förslag till budget!

Jag vill säga något mer. Regionen har tre strategier som ska arbeta ihop, nämligen näringslivsstrategin, *life science*-strategin och forskningsstrategin. De här dokumenten ska bygga ihop utvecklingen för företag, hälso- och sjukvård och kollektivtrafik.

En viktig del i forskningen kring företagande är att också titta på sin egen verksamhet. Det kan nämnas att Stockholms centrum för forskning inom offentlig sektor, som är en del av Stockholms universitet, har publicerat 24 vetenskapliga publikationer. Elva av dem handlar om Nya Karolinska och hur det kunde gå så fel.

Forskning rörande vårdvalets konsekvenser för bland annat regionens egen nätverks-forskning kanske vi borde studera lite mer. Omställningen till nära vård kräver också forskning för att vi ska kunna se hur vi på bästa sätt kan ge patienterna den vård som de behöver. Socialdemokraterna har inför sitt budgetförslag deltagit i dialoger där det framförts önskemål och behov av utveckling kring bland annat tidig förebyggande diagnostik inom primärvården. Det är också viktigt att hitta cancer innan den har utvecklats, menar man där.

Det behövs också hjälp och stöd i rekrytering av patienter till forskning, och alla vårdaktörer som får skattefinansiering ska också delta i forskning och utveckling. Regionen ställer för lite krav och tillför för dåligt med resurser till nätverksforskningen, säger nätverksbehandlarna, så de har svårt att delta i forskning. Detta har belysts på tillställningar som forsknings-dialoger och så liknande.

Vi framhåller också att i möjligheten till utveckling inom det yrke man valt ligger också möjligheten till forskning och fördjupning inom kunskapsområdet. Detta är helt enkelt ett sätt att behålla personalen längre. Vi vill också betona att regionen borde satsa minst 1 procent av hälso- och sjukvårdens budget till forskning.

När det gäller innovation så ser vi att vården behöver få mer stöd i innovationsarbetet. Det kan inte vara ett fritt valt arbete. Vi ser med oro på att sjukhusens innovationsverksamhet riskeras när de ekonomiska stöden bakas in i resurserna. Förändring kan vara bra, men den måste också följas upp av regionens styre.

Vi yrkar bifall till vårt förslag!

Anförande nr 236
S t e l l a n H a m r i n (V): Ordförande, ledamöter! Jag är tacksam att Tobias anmälde sig på talarlistan. Det var inte min avsikt att sno sistaplatsen i den här debatten, men vi fick talartid över så jag vill nämna ett forskningsområde där vi behöver göra mer. Det gäller regionens vatten och Östersjön.

Östersjön har blivit mycket bättre, vilket inte alla tror, men det finns mycket kvar att göra. Vi har en omfattande fisk- och fågeldöd längs hela kusten. Det kan bero på en rad olika saker såsom skarv och säl, tiaminbrist, ekosystemförändringar, förändringar på grund av övergödning, kanske klimatet. Vi vet inte, så därför görs inget.

Vi behöver utreda orsakerna till detta och göra utredningarna tillsammans med andra, naturligtvis. Vi har sett läckage av fosfor från syrefria bottnar i Östersjön, som vi vet är huvudorsaken till problemen i Östersjön – men åtgärder måste vidtas. På detta område finns mycket att göra och det behövs forskning om detta.

Det pågår en brunifiering av våra sötvatten och även kusten, vilket påverkar vårt dricksvatten på ett sätt som vi inte riktigt har kontroll över. På det området behöver också en del göras. Detta är inte ett regionalt huvudansvar, men jag tycker att vi behöver göra vad vi kan för att hjälpa de andra regionerna och stödja de statliga insatser som görs. Jag ber er tänka över detta.

Jag vill slutligen tacka för debatten i dag och för alla inlägg vi har fått höra!

Anförande nr 237
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Jag vill stämma in i tackkören som vill tacka Daniel för gott samarbete! Det är lustigt med politik, man måste sluta för att få uppskattning – annars får man mest mothugg. Så är det.

Jag tror också att det är ganska viktigt att vi är överens om gemensamma insatser på det här området, vi står ju inför väldigt spännande utmaningar med precisionsmedicin och annat.

Jag vill också bara påpeka en sak, jag har gjort det tidigare, något som inte är ett misstag. Det upprepas att Socialdemokraterna har lagt ett anslag om är 200 miljoner kronor mindre, om jag har räknat rätt, för regionstyrelsen som är den budgetrubrik där forskningsanslagen återfinns. Man kan ju inte skriva att man vill ha 1 procent av budgeten för området till forskning och sedan minska anslaget till det område där forskningsanslagen finns. Jag tycker att det är värt att notera detta.

O r d f ö r a n d e n : Detta var dagens sista planerade block. Tack så hemskt mycket för dagens debatter!

Som tidigare informerats så fattar vi samtliga beslut i morgon. Vi i presidiet önskar er en trevlig kväll och hoppas att ni laddar inför morgondagen då vi ses senast kl. 10.

O r d f ö r a n d e n : Varmt välkomna tillbaka! Tack för i går! Vad duktiga ni var! Hoppas att ni är lika duktiga i dag. Som vi informerade om i går kommer vi att ta alla yrkanden samlat. Oppositionen har ju inte lyft upp alla sina yrkanden till så kallade säryrkanden, vilket alltså innebär att jag ska säga dem och ni kanske röstar om dem. Men även de yrkanden som jag inte säger tar man alltså fortfarande ställning till därför att de ligger i respektive budget. Så när vi ställer samtliga budgetar emot varandra så betyder det att vi behandlar all den politik som just deras parti vill ska gå igenom i fullmäktige. Allting kommer fortfarande att hanteras och finnas i protokollet. Sedan kan ni bråka med varandra fram till valdagen och säga att de andra har fel och just ni har rätt. Så brukar vi ju alla göra.

I dag ska vi fortsätta med det största — jag ska inte säga finaste, men i alla fall det största, längsta och talartyngsta — blocket, nämligen hälso- och sjukvårdsblocket.
Det är ju också det enda block i dag där vi tillämpar den så kallade replikrundan, det vill säga att respektive gruppledare först gå får gå upp och hålla sitt anförande. Först talar gruppledarna för alla åtta partier och därefter har man möjlighet att begära replik, och då är det bara den som har företrätt partiet i gruppledarrundan som har möjlighet att ta replik på de andra.
Därefter går vi vidare till allmän debatt, som jag tror har försökt sorteras lite grann efter ämnesområde. Det brukar fungera hyfsat men kanske inte hundraprocentigt, så vi får ha lite överseende om det hoppar lite. Sedan fortsätter vi då med övriga delar, och till sist kommer vi till omröstningarna. Då kommer vi först att gå igenom säryrkandena och sedan ställa budgetarna mot varandra. Vi har också en del ärenden som sambehandlas med budgeten men som ändå är egna ärenden, och dem ska vi gå igenom att-sats för att-sats. Det kommer att bli tydligt när det väl är dags.

Då ska vi börja med hälso- och sjukvårdsblocket!

Hälso- och sjukvård

Anförande nr 238
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande fullmäktige! Vilken fantastisk hälso- och sjukvård vi har i vår region! Det har blivit tydligt under pandemin. Vårdens medarbetare har gjort enastående insatser för att vårda de många som har drabbats så hårt. Jag är stolt och tacksam över de insatser som har gjorts.

I dag ska vi besluta om en budget som syftar till att ge Stockholmsregionen en nödvändig omstart. För hälso- och sjukvårdsnämnden innebär det en historiskt stor budget som omfattar mer än 70 miljarder kronor.

Nu ska vårdskulden, den undanträngda och uppskjutna vården, betalas tillbaka. Arbetet pågår för fullt. Karolinska universitetssjukhuset gör 1 000 extra operationer under hösten. Det är makalöst, och i budgeten avsätter vi ytterligare 1/2 miljard öronmärkta kronor för att komma till rätta med vårdköerna. Visionen är en köfri, god och nära vård. Nästa år återgår vi i Region Stockholm till vår egen, skarpa vårdgaranti, som innebär att var och en av oss ska få vård utan onödig väntan.

Förlossningsvården har vi redan uppmärksammat under fullmäktigedebatten, och där är vi ju överens om flera åtgärder. Särskilt angeläget är det att genomföra insatsen one to one care och att säkerställa kompetensen i vården på både kort och lång sikt. Men vi ska också konstatera att vår förlossningsvård blir allt bättre med färre vårdskador och att Sverige och Stockholm är en av de tryggaste platserna att föda och födas i. Det är viktiga budskap till gravida kvinnor och förtar inte alls behovet av att förbättra arbetssituationen i förlossningsvården.

Ordförande, fullmäktige! Jag är stolt över vår sjukvård. Att Karolinska universitetssjukhuset rankas som världens sjunde bästa är fantastiskt. Stockholm är en av få regioner som lyckas öka antalet vårdplatser per 1 000 invånare. Tillgängligheten är förhållandevis väldigt mycket bättre här jämfört med landet i stort. Utvecklingen inom hjärtsjukvården och neonatalvården är några andra goda exempel, liksom att vi har gått från att vara sämst i klassen till att bli bäst och ledande i landet när det gäller transplantationer. Det är fantastiskt!

Att våra sjukhus också tilldelas många nya nationellt högspecialiserade vårduppdrag måste ju ses som ett kvitto på den goda vård som erbjuds i vår region. Men det är många som vill hacka på vården, det tror jag att vi kommer att få höra exempel på under dagens debatt. Och självklart ska vi diskutera lösningar på de brister som finns. Men i grund och botten har stockholmarna tillgång till en väldigt bra sjukvård. Oppositionen lägger förslag som på olika sätt ska minska valfriheten och snäva in vårdutbudet. Men ett nytt socialistiskt vårdmonopol kommer inte att ge människor mer och bättre vård, inte heller Sverigedemokraternas förslag om att lägga ned närakuterna. Tvärtom kommer det att bli försämringar för både patienter och vårdpersonal med en sådan politik. Vi behöver nämligen fler som erbjuder vård, inte färre.

Ordförande, fullmäktige! Vi måste stärka och förbättra vården och omsorgen för äldre. Det måste vi från regionen göra tillsammans med kommunerna. En förfärlig åtgärd under pandemin var inriktningen att isolera äldre, inte minst besöksförbudet i äldreomsorgen, som ju förvandlade äldreboenden till fängelser. Jag säger: Aldrig mer besöksförbud som tvingar isär människor som älskar och behöver varandra när livet är som allra skörast. Vad har detta med regionen att göra, kanske vän av ordning undrar. Jo, vi behöver vara engagerade i äldreomsorgen och samverka med kommunerna. Vi ska stärka den medicinska insatsen och ha fler läkare i äldreomsorgen.

Ett annat sätt att stärka de äldres trygga vård är att utveckla husläkarmottagningarna. Vi tillför mer resurser och ser till att fler invånare får välja sin egen fasta personliga läkare. Redan i år har 220 000 fler invånare listat sig på namngivna läkare, och fler ska det bli.

Avslutningsvis, fullmäktige: Hälsa är bland det viktigaste vi människor har. Hälsa i frihet och att skapa förutsättningar för invånarna i vår region att få leva ett liv med hälsa är vår viktigaste uppgift. Koalitionens budgetförslag innebär en kraftfull satsning på hälsa och vård för invånarna i vår region. Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 237
Regionrådet A l k u r d i (S): Ordförande! Om man inte kan ge en trygg förlossningsvård, en trygg start i livet, vad är det för vård man kan erbjuda sina invånare då? Det finns familjer, föräldrar, barn bakom all statistik. Det finns vårdpersonal, barnmorskor, undersköterskor, liksom läkare och annan vårdpersonal som får ge upp tid med sin egen familj och får ge upp sin egen hälsa för att någon mamma eller något barn inte ska råka riktigt illa ut. För när det slås nya rekord år efter år i hur många gravida som hänvisas till andra regioner eller tvingas föda på överfulla förlossningsmottagningar är det ytterst vårdpersonalen som tvingas hantera en allt omfattande platsbrist, underbemanning och underfinansiering. Det är inte ledamöterna i den här församlingen, trots att det är besluten här som har orsakat krisen.

Det är beslut om att minska antalet förlossningsplatser som har gjort förlossningsvården till en strukturellt underfinansierad vård med ackordsersättning genom vård. Förlossningsvården är så pass underfinansierad att barnmorskor går ned i arbetstid för att över huvud taget orka. De tvingas betala med försämrad pension för att Moderaterna i 16 år vägrat att betala för att barn som föds och deras mammor ska ha en dräglig vård. I Sveriges rikaste region ska ingen behöva betala priset med sin hälsa för att de arbetar för region Stockholm.

En barnmorska per födande, fler förlossningsplatser, en sammanhållen vårdkedja med MVC, ultraljud, förlossning och eftervård – en sammanhållen kedja och en trygg hand när barn ska komma till världen, en värdig start i livet. Det menar vi socialdemokrater är det enda rimliga i Sveriges rikaste region. Det är vår politik, och det är därför vi tillför över 200 miljoner mer per år till förlossningsvården.

Berättelserna om förlossningskrisen påminner om berättelser från krisen på våra sjukhus och i vården i stort. Det är patientsäkerhet som inte kan garanteras. Det är platsbrist.
Det är ständig konkurrens med vårdmarknader om pengar, kompetensförsörjning och uppmärksamhet. Vårdpersonal som skriker sig hes för den styrande politikens uppmärksamhet. Förlossningskrisen påminner om krisen inom Stockholms sjukvård i stort i ett högerstyre som föraktar vårdpersonalen och nonchalerar deras vittnesmål. Förlossningskrisen påminner oss om Moderaternas enda politik i dess rätta bemärkelse: att göra marknad på vårt födande, på vår vård och på vår död.

Visste ni att en del kvinnor som hamnar i den osäkra förlossningsvården till slut även hamnar på intensiven? Ja, så kan det gå. Och nu när den blågröna koalitionen stoltserar med att de tillför lite medel till förlossningsvården är det bra att påminna om att de utsätter sjukhusen för enorma och farliga besparingar. Det innefattar även intensivvården, som födande kvinnor i värsta fall kan behöva. Styret ger små korn med ena handen och drar åt sjukhusens svångrem hårt med den andra.

Det ska sparas in på vårdpersonal. Akuten på Danderyds sjukhus är så överbelastad och underfinansierad sedan många år att det inte går att trygga patientsäkerheten, och den är nu anmäld till Arbetsmiljöverket. 16 timmars väntetid på akuten är numera normen på våra sjukhus, men det hävdas från högen att Region Stockholm har de kortaste väntetiderna, men det gäller inte för dem som är barn och har ögoncancer eller behöver specialistkompetens inom neurologi, exempelvis efter en stroke. Det gäller inte heller dem som har svåra besvär inom öron, näsa hals, multisjuka personer, kvinnan från Haninge som behöver besöka en gynmottagning eller den som behöver akut vård — ung som gammal.

En undersköterska på SÖS berättade för mig nyligen hur hur de tvingas skicka hem svårt sjuka äldre som inte är färdigbehandlade. Det är ett riktigt vittnesmål om hur de här patienterna snabbt hamnar på akuten igen eller i värsta fall dör kort efter att de har skrivits ut. Och det är direktiv från högre instans om att öka produktionen och frigöra fler platser, för under de 16 år som högern har styrt regionen har sjukhusen fått färre och färre vårdplatser, svältbudgetar.

Vi socialdemokrater vägrar acceptera rådande ordning. I Sveriges rikaste region ska patienter och vårdpersonal känna trygghet i att få snabb och jämlik vård. Därför tillför vi 440 miljoner mer till sjukhusen för att ingen ska dö på grund av överbelastning på akuten. Vi vill öppna fler specialistcentrum så att man kan samla vård, utbildning och forskning och ge sjukhusen öppenvårdsuppdrag igen. Därför tillför vi över 700 miljoner mer till primärvården, för var du bor ska inte avgöra vilken tillgång du har till vården. Med den satsningen kan vi bygga ut vården där behoven är som störst. Du ska kunna lita på att vården finns där när du behöver den.

Priset ska inte heller stå i vägen för att få vård. Därför säger vi nej till Moderaternas chockhöjning av patientavgiften till vårdcentralerna. Fler ska kunna söka vård på vårdcentralerna, inte färre, men det är också därför vi garanterar vård i hela länet. Och behoven ska styra, inte marknaden.

Det är därför vi garanterar att idéburna vårdgivare ska vara med och bidra. Det är därför vi tar bort etableringsstoppet för vårdcentraler i egen regi, och det är därför vi vill införa hembudsrätt, så att när vård läggs ned så kommer Sveriges rikaste region att gå in och öppna vårdmottagningar.

Jag avslutar som jag inledde: I en tid av oro finns det inget som kan eskalera uppgivenheten som oro över ens egen eller ens näras hälsa. Vi måste förstå att om andra delar av samhället utvecklas mot mer och ökande klassklyftor måste politiken i den här församlingen kompensera för hälsoklyftor. Om andra delar av samhället går mot polarisering så måste vi här gå mot mer sammanhållen evidensbaserad vård, för oavsett vem du är eller var du bor ska du få vård av högsta kvalitet när du eller dina nära och kära är i behov. För vi är Region Stockholm, regionen med de bästa förutsättningarna, och det ska våra invånare, vår personal, samhällsutmaningarna och framtida generationer märka av.
Med detta yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag och dess tilläggsskrivelse.

Anförande nr 238
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Jag inleder med att påminna om det som ordföranden gjorde tidigare, nämligen att tacka för en bra diskussion i går. Jag hoppas att även i dag kan präglas av en värdig politisk diskussion när vi diskuterar våra olika idébakgrunder och olika sätt att nå de höga mål som alla partier har vad gäller sjukvården.

Från Moderaternas och koalitionens sida är vi verksamma inom politiken för att bidra till att hälso- och sjukvården ska vara trygg och modern och organiseras utifrån patienternas behov. Hälso- och sjukvården ska präglas av stor valfrihet för varje enskild patient. Tillgängligheten till vården ska vara god med korta väntetider till den vård man behöver. De grundläggande resurserna finns i hälso- och sjukvårdsnämndens budget, som för 2022 ökar med 3,3 procent till ungefär 70 miljarder kronor.

Låt mig nämna några fokusområden i budgeten för nästa år. Det första är att ta hand om vården för de patienter som har fått vänta på grund av pandemin. Många patienter står nu och väntar på vård, och under hösten ser vi nu, vilket är väldigt positivt, att akutsjukhusen börjar komma i kapp och närma sig de mål för antalet operationer med mera som finns. Vi får nu hjälpas åt att hålla pandemin i schack så att sjukvården kan fokusera just på de akuta behoven och på patienter som har fått vänta.

Ett av många positiva exempel som också Anna Starbrink tog upp är ju arbetet på Karolinska sjukhuset. Jag vill nämna arbetet inom tema cancer. Man har under de senaste åren ökat operationerna med motsvarande 18 procent, och inom vissa cancerdiagnoser är det nu väldigt korta väntetider, så att patienter kan få snabb hjälp. Ibland kan man erbjuda operation så snabbt att patienterna inte hinner göra de förberedande undersökningar och så vidare som behövs. Det är väldigt positivt och någonting vi naturligtvis vill fortsätta.

Att fler patienter som har fått vänta nu ges operationstider visar ju också statistiken. I september var det 56 procent som kunde ges tid inom vårdgarantin och 10 000 patienter väntade, men i oktober hade läget förbättrats. Nu är det 62 procent och 8 600 som väntar. Detta vill vi naturligtvis fortsätta att beta av. I riket som helhet är det 49 procent som fick operation inom vårdgarantins tid.

Det andra område jag vill lyfta är fortsatta arbetet för en god och nära vård. Vi i majoriteten har tidigare sagt att ett viktigt mål är att stärka primärvården och vårdcentralerna, och det görs också i budgeten för nästa år. Det är en större uppräkning för vårdcentralerna än för andra områden. Steg för steg genomför vi den beslutade primärvårdsstrategin och ökar patienternas eget inflytande över vården. Vi trycker på god kontinuitet till läkare och sjuksköterskor som känner sina patienter. Och även här hade vi, utan att vi hade stämt av innan, samma sak som vi vill lyfta, jag och Anna Starbrink, nämligen att fler får en fast vårdkontakt. Inte minst för våra äldre patienter med flera sjukdomar är det här väldigt viktigt.

Det tredje är att budgeten för nästa år också innehåller ett särskilt kvinnosjukvårdspaket med bland annat en tydlig förstärkning till förlossningsvården, som vi återkommer till. Avtalet med Södersjukhuset Amelmottagning utökas för att utveckla sjukhusets funktion vad gäller att vara kunskapsnod för könsstympning och hedersrelaterat våld. Socialstyrelsen gjorde en uppskattning härom året kring hur många kvinnor som är könsstympade och nu bor i Sverige.

År 2012 bedömde man att runt 38 000 flickor och kvinnor i Sverige har utsatts för könsstympning. Räknat procentuellt skulle det kunna innebära 9 000 kvinnor bara i Stockholms län. Samtidigt var det då bara cirka 2 000 kvinnor som sökte vård för sina besvär av den här anledningen under perioden 2008 till 2012 i hela landet. Här finns alltså en väldigt viktig patientgrupp med väldigt svåra besvär. För några år sedan var den yngsta flickan som sökte hjälp på Amelmottagningen bara fem år gammal.

Vi satsar också 6 miljoner kronor på att öka kunskapen om att omhänderta våldtäktsoffer på regionens akutmottagningar. Det handlar om mer utbildning för att offren ska tas om hand på ett bra sätt och för att säkra bevis, så att fler gärningspersoner kan ställas till svars för den här typen av brott. Under 2020 i vårt land anmäldes omkring 25 000 sexualbrott. 9 580 rubricerades som våldtäkt. En av de senaste verkar ha skett i natt i Tantolunden, vilket media

rapporterar om i dag. Det här skulle kunna innebära att det sker cirka 2 200 våldtäkter här i vår region. Det innebär sex våldtäkter varje dag. I den nationella trygghetsundersökningen uppger 4,6 procent av alla att de har utsatts för sexualbrott.

Det fjärde och sista jag vill nämna hänger ihop lite med det här. Det är den ökade otryggheten och det ökade antalet skjutningar. Sedan 2014 har antalet personer som har vårdats för skottskador i Region Stockholm ökat från 32 till 54 förra året. Det är mer än en i veckan under 2020 och en ökning med 70 procent under de senaste sex åren. Det mänskliga lidandet går inte att mäta, och kostnaderna stiger också för detta, cirka 15 miljoner kronor bara för det akuta omhändertagandet.

Till detta kommer skalskydd och trygghetsåtgärder på våra sjukhus som tar resurser från annan verksamhet. Vid ett tillfälle upptäckte man ett dolt vapen vid röntgenundersökningen av ett offer för skjutvapenvåld. Det är inte en trygg och rimlig arbetsmiljö. Det behövs också väktare och polis på akutmottagningarna för att ta om hand släktingar och andra som kommer till akuten. Och det är också ett pressat läge för vår prehospitala personal och läkare och sjuksköterskor inne på sjukhuset. Detta blir ju ett ännu större problem när vi då ser att trots löften om annat har poliserna i Stockholm minskat. De har blivit 300 färre i stället för fler de sista åren, enligt nyheterna i dag.

Fru ordförande! Det här är bara några exempel på de insatser som vi finansierar i budgeten för nästa år. Det hade ju varit intressant att kunna följa till exempel hur det största oppositionspartiet har valt att prioritera de begränsade resurser som vi har till vårt förfogande. Men eftersom man använder en annan skatteunderlagsprognos säger man att man har ungefär 900 miljoner kronor mer redan från början, och då blir det ju ingen rimlig jämförelse. Lägger man in 900 miljoner kronor mer blir det ju per definition som att jämföra äpplen med päron. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 239
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande, ledamöter och ni som tittar! I sjukvården prioriterar man mellan den svårast sjuka och den som inte är så sjuk. Det är så ramlagen och etiska koder för sjukvården ser ut. Men det krävs också en politik som underlättar för vårdpersonal att prioritera rätt. Det krävs en politik som identifierar de revor som finns i svensk sjukvård och riktar resurserna rätt. Jag blir besviken på ert budgetförslag när jag läser det utifrån de prioriteringsordningarna, Anna.

Men, låt mig vara tydlig här i dag. Det är er styrning och er resurssättning av sjukvården som vi kommer att kritisera. Det är inte vårdens medarbetare, deras arbetsinsatser eller kvaliteten på svensk sjukvård. Vänsterpartiet ser brist på vårdplatser inne på sjukhusen som ett av de i särklass största problemen i Stockholm och i Sverige. Vi ser att en uppräkning till sjukhusen på 1,5 procent i kombination med svåra effektiviseringskrav gör det väldigt svårt att få bukt med det här problemet, och det konstiga är att ni som styr i den här regionen inte ens nämner vårdplatsbristen någonstans er budget. Men det är kanske lättast så. Inringar man inte ett problem så finns det inte. Vad skönt.

Och låt oss tala om bristen på förlossningsplatser. Ni införde ett ideologiskt experiment som kallas Vårdval förlossning 2009. Vi fick in 4 000 fler platser under två år på den privata marknaden som sedan försvann över en natt när man insåg att lönsamheten brast. Sedan exploderade den här krisen. Marknaden har inte fixat fler förlossningsplatser och ni har politiskt inte heller gjort det.

Vi är det enda partiet här inne som i vår budget satsar på fler förlossningsplatser i vår region, och därför lägger vi också ett förslag i dag om att riva upp det tidigare beslutet om att S:t Görans förlossning ska öppna först 2026. Vi vill att det arbetet påbörjas redan nästa år.

Vi riktar 1,1 miljard ytterligare till akutsjukhusen för att de ska få huvudet över vattenytan. Ni fortsätter att hålla deras huvud under vattenytan. Vi vill att sjukhusen inte ska ha en beläggningsgrad över 85 procent, och då måste man få luft i systemet. Vi har dragit slutsatser av beläggningsgrader på 102 procent och 125 patienter som dör på fem år år på grund av platsbristen. Men ni gör inte det. Det tycker jag tyder på avsaknad av sjukdomsinsikt. Jag citerar de chefer jag träffade på akutkliniken på Danderyds sjukhus för två veckor sedan: - Jonas, vi får en besparingsbudget. Vi ser inga satsningar för att vi ska kunna få en anständig miljö för vår personal.

När Vård- och omsorgsanalys nyligen konstaterade att regionerna inte lyckas med att förstärka den nära vården med vårdcentralerna i centrum borde det orsaka handling. I ert budgetförslag förstärker ni förvisso husläkarmottagningarna med 240 miljoner, men samtidigt sätter ni resultatkrav på SLSO med 230 miljoner. Det är ju patetiskt att tala om en satsning då. Jag minns att jag träffade chefen på Gustavsbergs vårdcentral nyligen, en av de mest välfungerande vårdcentralerna i Stockholm, som sade till mig att hon kämpat förgäves: -Jag behöver 15 allmänläkare, Jonas, jag har sju. De har 3 000 listade per läkare på den vårdcentralen. Det är fullständigt orimligt att bedriva en god och nära vård under de förutsättningarna.

Vänsterpartiet förstärker i stället vårdcentralerna med över 500 miljoner. Vi tar bort resultatkravet på SLSO. Vi förstärker ASIH med betydande belopp. Vi vill att vårdcentraler ska få områdesansvar, listningsansvar och särskilda stöd när man verkar där ohälsan är störst.

Men vad gör ni då? Ni strösslar pengar på nätläkarbolag på nystartade vårdcentraler inne på Östermalm, där ohälsan är som lägst i hela Stockholm. Hade man översatt den prioriteringsordningen till en akutmottagning hade det varit som att sätta in ett akutteam på ett benbrott och låta en patient med andnöd får vänta i fyra timmar bakom ett draperi. Så kan vi inte resurssätta sjukvården.

I Stockholm är det konkurrens framför samarbete som gäller. Det gör att man får gå till väldigt många olika ställen för att komma rätt och att patienten får höra att man alltid är någon annans ansvar. Den ena vårdgivaren vet inte vad den andra gör, och därför utmärker sig Stockholm med dyrast sjukvård i Sverige. Vi springer till läkaren oftare än någon annan i Sverige, utan att det minskar trycket på sjukhusen.

Vi vill bort från det. Vi vill ha samarbete, vårdkedjor, kontinuitet och sjukvård som styrs efter behov, och det är därför vi förstår att fri etableringsrätt för vårdbolag och ingen möjlighet att sätta tak för hur många vårdmottagningar som öppnar på Östermalm står i rak motsättning till hälso- och sjukvårdslagen. Våra förslag om att avveckla vårdval är förankrade hos professionen, i forskningsrapporter och hos patientorganisationer. Men ni verkar förankra er politik på Timbros kanslier.

De pengar vi satsar ska gå till patienter och vårdnära personal. Men i dag fastnar enorma belopp i den beställarapparat ni byggt upp med tjänstemän, handläggare och konsulter som ska styra och administrera vårdapparaten. Det är att använda resurserna fel. Det är den resursanvändningen och styrningen som tvingar sjukvårdspersonalen till extrema prioriteringar. Det driver en etisk samvetsstress. Men när ska ni börja känna en politisk samvetsstress? Bifall till Vänsterpartiets förslag!

Anförande nr 240
G a b r i e l K r o o n (SD): Ordförande! Nu har vi kommit till en av de svåraste politiska diskussionerna i detta budgetfullmäktige, nämligen den om vad vi och stockholmarna är beredda att betala för liv eller spara och riskera död. Hälso- och sjukvårdens organisation är något som få medborgare begrundar, diskuterar eller har en åsikt om ända tills de själva har blivit sjuka och fått uppleva den.
Bland dem som är de största vårdkonsumenterna, nämligen de äldre och multisjuka, är också missnöjet med Stockholms sjukvård som störst. Faktum är att att mer kontakt med vården leder till större missnöjdhet. Det är ett allvarligt underbetyg till den politiska organisering som Stockholms sjukvård har.

I Stockholmsregionen är Sverigedemokraternas mål väldigt enkelt. Vi ska ge människor längsta möjliga livslängd och bästa möjliga hälsa under livets år. För att uppnå detta behövs ett hälso- och sjukvårdssystem som är anpassat för att förebygga sjukdom men även för att ta hand om oss när vi är sjuka. Och när sjukdomen inte kan botas ska vården göra allt för att livet med sjukdom inte bara ska bli drägligt utan även välfungerande.

Framför allt måste de pengar som vi lägger på sjukvården går till rätt insatser i vårdsystemet. I dag kan vi se att åratal av politisk misskötsel från såväl vänstern som högern har degraderat den politiska debatten till att mest handla om att vara för eller emot privatisering. Samtidigt har blocken tyvärr tappat fokus på varför och för vem sjukvården ska finnas och hur sjukvården ska organiseras.

Sverigedemokraterna presenterar ett alternativt sjukvårdssystem med målet att ge såväl patient som vårdpersonal en bättre hälsa, och samtidigt fokuserar vi insatserna på de äldsta och de sköraste. Men vi börjar med att rusta upp den förebyggande vården. För att exemplifiera arbetssättet kan nämnas att vid brandbekämpning brukar brandmännen sägas lägga nästan 90 procent av sin tid på förebyggande arbete, på utbildning och på förberedelse för att hindra bränder från att uppkomma och bara lilla 10 procent på att faktiskt vara ute och bekämpa bränderna, för när branden väl uppstår är det inte bara livsfarligt utan också kostsamt för samhället. Och ser vi till vårdens resurssättning när det gäller den förebyggande sjukvården är det egentligen det motsatta som gäller. Alltför mycket fokus läggs i dag på att behandla sjukdomen när den uppkommer i stället för på att undvika sjukdom för framtida generationer.

Vi måste helt enkelt fånga upp patientens ohälsa innan man tvingas söka sig till akuten eller till kostsam slutenvård, som kostsam både för skattebetalarna och för individens egen hälsa. Ett första steg på vägen är att fler medborgare ska ges möjlighet att bevaka sin hälsa. Man ska kunna ta ett större ansvar för att känna sig frisk. Man ska ges möjlighet att delta i subventionerade träningsprogram och få dietist och kosttips. Vårt projekt för en förebyggande vård och hälsomonitorering kallar vi för Min hälsa och utgörs i enkelheten av en digital plattform som ska locka fler till en sund livsstil. Men det ska även vara enkelt att hålla sig frisk, och därför stärker vi screeningen för cancer och inför kostnadsfri TBE-vaccination för samtliga treåringar i regionen.

Framför allt vill vi genomföra rättvisa satsningar i den förebyggande sjukvården. Vi vill inte nedprioritera dig som individ bara för att du råkar bo i ett medelklassområde eller i ett rikare område till förmån för dem som bor i ett utsatt område. Vi omvärderar synen på att var du bor ska avgöra vilken förebyggande vårdinsats du kan få. I stället ska den förebyggande vården utgå från sjukdomsgrupp och riskgrupp snarare än från bostadsort.

När den kroniska sjukdomen utvecklas med åldern eller redan vid födseln måste primärvården, alltså våra husläkarmottagningar, ha de förutsättningar som behövs för att hindra sjukdomen från att utveckla sig. Varje patient behöver en vårdkoordinator som jämte den fasta läkarkontakten kan bevaka patienten och navigera i vårddjungeln.

Vi tillför därför primärvården över 300 miljoner kronor under kommande budgetperiod, och detta gör vi för att vi inte längre kan se hur patienter bollas runt i sjukvårdssystemet och skickas vidare okontrollerat mellan vårdgivare. Det är inte bara skadligt för patientens hälsa eftersom rätt behandling uteblir, men det är även otroligt dyrt och kostsamt för regionen, som måste betala onödiga vårdbesök som till slut innebär att patienter hamnar på akutmottagningen och i slutenvården.

Det måste tas ett nytt tag om den öppna specialiserade vården som okontrollerat har flyttats ut från akutsjukhusen. Framför allt måste forskningen för framtidens sjukvård utvecklas, men även utbildningen av morgondagens vårdpersonal. Specialistmottagningar är ett koncept som vi vill utveckla. Vi vill stärka de akademiska specialistmottagningarna där vi etablerar dem inom den öppna specialiserade vården, där de agerar som en remisstratt där både forskning och utbildningen kopplas till den öppna specialiserade vården.

Samtidigt vill vi att akutsjukhusen ska stärkas. Vi kan se att de har behandlats ytterst styvmoderligt under de senaste årens polikliniseringen, där enkla behandlingar har flyttat ut från sjukhusbyggnaderna samtidigt som de mer komplexa har stannat kvar. De besparingar som man politiskt trodde skulle kunna realiseras har inte gjort det, och i stället dras sjukhusen återkommande med otillräckliga budgetar som inte möjliggör nytänkande och innovation eller förbättrat arbetssätt hos vårdpersonalen. Det saknas helt enkelt tid för andrum och reflektion hos vårdpersonalen. I stället sliter man ut sig själv dagligen för att undvika sämre kvalitet i vården, eller med andra ord undvika dödsfall.

Sverigedemokraterna skjuter till 570 miljoner till akutsjukhusen under kommande budgetperiod. Samtidigt vill vi utvecklingsarbetet vid våra sjukhus, där viss vård kan tillåtas att flytta tillbaka om det är berättigat. Även akutsjukhusens högsta beslutande organ, alltså deras styrelser, måste åter utgöras av politisk representation jämte vårdprofession och forskarkollektivet från Karolinska institutet. Det måste vara slut med att politiker tillåts gömma sig bakom externa styrelseledamöter som är ditsatta som skyddsvallar. Politikerna måste vara insatta i verksamheterna och måste avkrävas ansvar när tuffa effektiviserings- och varselprogram sker vid våra akutsjukhus. Det är inte tillräckligt att skylla ifrån sig på att det är externa styrelser som sköter ett externt bolag.

Vi har utvecklar även vården för våra äldre i syfte att avlasta akutsjukhusen genom en särskild lättgeriatrik, alltså en enklare form av övernattningsboende med läkarkompetens för sköra äldre, så att vi minskar de extremt långa väntetiderna för de subakuta äldsta patienterna. Det innebär även att äldre utan livshotande symtom inte ska tvingas vänta alldeles för länge på akutmottagningarna. Men den reformering som vi föreslår tar självklart tid, och den kräver omställningsinvesteringar. Därför satsar vi under budgetperioden sammanlagt 1 miljard kronor.

Vi kan se att förlossningskrisen är egentligen bara en av de många kriser som kan följa. Vi kan se att vi snart går in i en primärvårdskris. En geriatrikkris är inte långt borta. Vi har haft en intensivvårdskris tidigare. Det är uppenbart att Stockholmsregionen har alla de förutsättningar som behövs för att undvika framtida kriser men att för lite har gjorts. Det system som är på plats i dag funkar helt enkelt inte.

Och när vi kollar på våra politiska alternativ i den här salen kan vi se att Vänsterpartiet vill tillbaka till den utdömda eran av planekonomiskt monopol, en era som inte alls funkade och ledde till en reformering. Socialdemokraternas främsta förslag är att återföra kontrollen av vårdvalen, men vårdvalen står ju bara för en ytterst begränsad del av Stockholms sjukvård, och även om vårdvalet skulle återföras till akutsjukhusen kan vi ändå se att det finns otroligt stora utmaningar i vårdsystemet i dag.

Majoritetens förslag är egentligen det förslag som har skapat de problem som vi ser i dag, en splittrad vård utan samordning där patienten bollas runt mellan vårdgivare. Det är vår bestämda uppfattning att det behövs ett nytt alternativ. Det behövs ett nytänkande alternativ som sammankopplar utbildningen och forskningen jämte den grundläggande vårdproduktionen. Det behövs ett Sverigedemokratiskt alternativ. Med de orden yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas budget.

Anförande nr 241
Christine Lorne (C): Ordförande, ledamöter och alla ni som lyssnar! Jag har två medarbetare här i huset varav den ena har pluggat retorik. Den andra är ambulanssjuksköterska precis som jag. Han sade åt mig innan jag gick ned: Se till att ha en lång paus innan du säger det viktigaste, för det är så man får folk att lyssna. Och så fortsatte han: Jag har ju utbildat våra ambulanskollegor i hur man bemöter suicidnära patienter, och det här det funkar verkligen. Nu vet jag inte om han syftade på patienterna, på kollegorna eller på er för den delen, men det är ändå inte han som har pluggat retorik.

Men i vilket fall som helst blev det en liten påminnelse. Jag vill ändå nämna självmord så här i novembermörkret. Om du mår psykiskt dåligt eller har tankar på att ta ditt liv: Det finns hjälp att få. Det finns alltid andra alternativ. Du är inte ensam, och tveka inte att söka hjälp.

Men nu till mitt anförande. Vården är i hela landet under hårt tryck. Det var den redan före pandemin, det har den varit under pandemin och det är den nu i hela landet. Vi behöver göra allt vi kan för att förbättra vården här i Stockholm. Innan jag berättar hur har jag bara två medskick. Det ena är att vården fungerar i de allra flesta fall bra. Den medicinska kvaliteten är hög, men personalen sliter på många håll alldeles för hårt. Det andra är en budget i balans. Det är av största vikt för att få en stabil och långsiktigt god vård.

Den sjukvårdsbudget som läggs nu är på 70 miljarder. Det är den största någonsin. Oppositionen får det att låta som om Region Stockholm har hur mycket pengar som helst och av ren illvilja väljer att inte lägga mer pengar på sjukvården. Men inget kunde vara mer fel. Region Stockholm har de kommande åren kraftigt höjda avgifter till utjämningssystemet. Vi har en åldrande befolkning och en dämpad befolkningstillväxt. Det är tuffa förutsättningar. Bara i utjämningssystemet kommer vi redan nästa år att behöva betala in 1,8 miljarder.

Hur ser vi då på sjukvården framöver i Stockholm? Jag nämnde ju de ekonomiska utmaningar som vi har. Lägg därtill att av hälso- och sjukvårdens samlade resurser går 85 procent till behandling av kroniska sjukdomar och följdsjukdomar till dem. WHO konstaterar att 80 procent av de kroniska sjukdomarna går att förebygga med hälsofrämjande insatser. Här behöver vi göra ett ställningstagande.

Vi vet redan nu att vi måste stoppa inflödet av nya patienter till vården. Vill vi då att bara förebyggande insatser blir plan B, för att vården kommer att kollapsa annars, eller ska vi köra förebyggande insatser som vår plan A för att vi vill att människor ska få leva långa friska liv och slippa vara sjuka och befinna sig i sjukvården? För mig är förebyggande insatser en självklar plan A. Och det är det även för Region Stockholm, för vi vill skapa förutsättningar för en god folkhälsa, både för alla invånares skull och för att det skapar ett mer resilient och motståndskraftigt samhälle. Dessutom vet vi att för varje krona vi satsar på förebyggande insatser så sparar vi 6 kronor i minskat behov av sjukvård.

Så hur genomför vi då plan A? Människor lever sina liv och ska få leva sina liv så som de önskar, men vi behöver se till att samhället skapar förutsättningar för oss att leva ett hälsosammare liv. För något år sedan i den här talarstolen så sade jag att jag trodde att Slussenprojektet var ett folkhälsoprojekt, egentligen alltså att den tillfälliga busstationen i Slussen var ett folkhälsoprojekt för att det var många trappor och långt att gå. Men i morse när jag klev av bussen vid Slussen och gick uppför trapporna tänkte jag inte ens på att det är

många trappor och långt att gå. För vi vänjer oss, och det är precis så vi måste tänka. Vi tar måste ta vårt ansvar som region och skapa mer rörelse i vardagen.

I den folkhälsopolicy som vi antar nu pekar vi ut riktningen för att vida just åtgärder för folkhälsan. Det handlar om hållbar samhällsutveckling och strukturella förändringar, alltså allt från utbildning, att ha ett jobb och att ha ett boende till delaktighet i samhället, hälsosamma livsmiljöer, tillgången på cykelvägar och mycket mer. Regionen tar också ett helhetsansvar för folkhälsan genom det regionala utvecklingsuppdraget, och det tar vi på största allvar. Det handlar om aktiv samverkan med länets kommuner, civilsamhället, akademin och näringslivet, och den här samverkan är grunden i att vi får en positiv hälsoutveckling hos hela befolkningen. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 242
M a r i a F ä l t h (KD): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Ja, vi som sitter i det här rummet har ett otroligt stort ansvar för att se till att våra länsbor känner trygghet inför ett eventuellt behov av sjukvård. Vi har det största ansvaret för det. Sedan har vi många medarbetare där ute som ska leverera det som vi förmedlar från det här rummet.

Anna började med att säga att hon är stolt över den sjukvård vi erbjuder, och jag kan bara hålla med. Tänk på alla dessa människor som varje dag söker sig till sjukvården. Vi har också fått höra exempel på att det inte fungerar, och det ska vi ta på största allvar. Men tänk på alla dessa människor som söker sig till husläkarmottagningar, till akutsjukhus och till specialistvården varje dag. Om detta inte skulle fungera så bra som det gör i dag skulle vi nog få veta det med stor emfas, tror jag.

Coronaepidemin har inneburit prövningar för alla delar av samhället, men särskilt för hälso- och sjukvården. Coronakommissionen har kommit med skarp kritik mot den svenska hanteringen av pandemin. Men man framhåller samtidigt som en ljusglimt att hälso- och sjukvården så snabbt lyckades ställa om och skala upp vården. Det har främst varit personalens förtjänst, inte vår här inne. Men jag tror att vi alla delar uppfattningen att vi ska rikta ett stort tack till den personal som finns där ute.

De anställda är hälso- och sjukvårdens främsta tillgång. Regionen behöver bli bättre som arbetsgivare för att få personal att trivas och utvecklas. Vi satsar 100 miljoner på ökad trivsel och hälsa för regionens anställda. 100 ytterligare sjuksköterskor utöver de 300 redan beslutade ska få möjlighet att utbilda sig till specialistsjuksköterskor och barnmorskor på arbetstid. Det här är viktiga satsningar.

Men som förlossnings krisen har visat måste vi ständigt arbeta med arbetsmiljön och kompetensförsörjningen. När det gäller just förlossningsvården har vi påbörjat ett arbete för att inom ett år nå målet om en barnmorska per födande kvinna. Det är ett ambitiöst mål, och fler saker måste till för att uppnå det. Därför ses nu schema och arbetstidsförläggning över. Det ska bli möjligt med rotationstjänstgöring och att använda läkarinsatser på olika sätt. Tack vare en välskött ekonomi i regionen finns det möjlighet att göra extra satsningar när så behövs, och det ska vi absolut göra. Men jag är övertygad om att det här inte bara är en budgetfråga.

Våra äldre ska känna trygghet med att vården i alla dess delar fungerar. Äldre och deras anhöriga ska inte behöva fundera över vem som är huvudman. De allra sköraste befinner sig på kommunernas särskilda boenden, och för att höja det medicinska omhändertagandet och kompetensen satsar vi 17 miljoner kronor på ett äldrepaket. Tidigt under pandemin beslutade vi om att Avancerad sjukvård i hemmet skulle stötta läkarinsatserna i de särskilda boendena, och denna insats blir nu permanent.

Vi förstärker också vårdhygienarbetet, som är otroligt viktigt, liksom den medicinska kompetensen. Detta är viktiga satsningar som ligger i linje med slutsatserna från bland annat Coronakommissionen.

I mitt uppdrag i avtalsutskottet, som finns under hälso- och sjukvårdsnämnden, har vi haft ett stort antal samverkansmöten med kommunerna och stadsdelarna runt om i länet. Vi är så glada när vi kan se att samarbetet mellan kommunerna och regionerna har fått en rejäl skjuts framåt, bland annat tack vare coronatiden. Jag tror att vi ska fortsätta att jobba med att samverka bättre mellan kommunerna och regionen, därför att de äldre och alla andra inte har samma koll på vem som är huvudman som vi har som sitter här i rummet

Vi har fortsatt flera utmaningar framför oss, inte minst med när det gäller skyndsamt hantera undanträngd och köställd vård. Utöver de förstärkningar som vi nu gör i budgeten har den blågröna koalitionen satsat en halv miljard på att beta av vårdskulden, och detta är redan beslutat. Om ett år ska vårdskulden från pandemin vara borta och Region Stockholm ska ha återinfört 30 dagars vårdgaranti.

Koalitionens budget heter Återstart för Stockholmsregionen. Med en rekordstor budget trots det osäkra ekonomiska läget innebär detta en återstart för sjukvården. Med detta yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 243
S a n d r a I v a n o v i c R u b i n (MP): Lyckliga alla talare som har hur mycket talartid som helst, alla partier! Åhörare, ledamöter – människan är en helhet. Den psykiska ohälsan är lika viktig som den fysiska. Vår primärvårdsreform som ger vårdcentralen ansvar för vård av lättare måttlig psykisk ohälsa avspeglar detta, att människan är en helhet.

Vi vet att människor i socioekonomiskt utsatta områden söker vård i mindre utsträckning, och vi vet att människor med psykiatrisk sjukdom i snitt har kortare livslängd. Vi behöver ständigt arbeta för att nå dessa människor. Vi har infört en kapiteringsersättning i primärvården, så att professionerna själva får bestämma vem som har störst behov av vård.

Omstruktureringen i vårdvalen pågår och ska fortsätta för en bättre samordning och teambaserad vård runt patienten. Vårdvalsutredningen är också snart på plats.

Vårdpersonalen är vår viktigaste resurs. Efter extra extraordinära insatser under pandemin behövs en personalsatsning som säkrar återhämtningen och hälsan hos våra medarbetare och bidrar till ett hållbart arbetsliv.

Dessa 100 miljoner kommer att göra stor nytta både för den enskilde medarbetaren och för patientsäkerheten.

En förlossningsvård rullas nu ut med genomgripande förändringar på riktigt – en barnmorska per födande säkerställer både arbetsmiljön och patientsäkerheten.

Bifall till regionstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 244
Regionrådet A l k u r d i (S): Anna, ni skar ju ner antalet förlossningsplatser år 2019 eftersom ni hävdade att det inte skulle födas så många barn. Nu har över 800 kvinnor tvingats föda på en överfull mottagning. Det är rekord i jämförelse med förra året. Detta är en direkt konsekvens av er politik. Det är ni som bär ansvaret.

Jag undrar nu vilken er plan B är när Danderyds förlossning kan tvingas stänga i februari nästa år? Vilken är plan B?

Anförande nr 245
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Stockholm har en god förlossningsvård, det tycker jag att alla kvinnor ska känna sig trygga med. Men vi har också en situation där medarbetarna behöver få en betydligt bättre arbetssituation.

Talla slarvar lite med siffrorna och säger att 800 kvinnor har fått föda på överfulla förlossningsenheter. Det stämmer inte. Jag tror att du är ute efter en siffra som handlar om patienter som inte går att hänvisa. Det kan bero på en massa olika saker, ibland för att det är fullt, ibland för att det här barnet kommer här och nu och det är akutsjukvård. Vi ska vara noggranna, tycker jag, när vi diskuterar förlossningsvården.

Förlossningarna har gått ned kraftigt i antal under senare år. Det är också därför som vi årligen gör nya förlossningsprognoser. Vi behöver säkerställa att vi har den kapacitet som behövs. Just nu pågår arbetet i förvaltningen tillsammans med sjukhusen för att säkerställa att vi har den kapacitet som vi behöver, på Danderyds sjukhus och på alla andra sjukhus.

Vår förhoppning är naturligtvis att de barnmorskor som har sagt upp sig ska ta tillbaka sina uppsägningar och känna tilltro till de satsningar som vi nu gör.

Anförande nr 246
Regionrådet A l k u r d i (S): Det här är siffror hämtade direkt från förvaltningen, Anna. Antingen menar du att förvaltningen inte kan sin statistik eller så förstår jag inte vad du menar.

När någon födande inte kan hänvisas så är det för att det är fullt. Det är rekord jämfört med tidigare år. Förra året var det över 900 kvinnor på helåret, och hitintills är det över 800 kvinnor.

Jag undrar fortfarande: Vilken är plan B, för som det verkar just nu kommer Danderyds förlossningsenhet att stänga i början av februari. Vilken är plan B?

Anförande nr 247
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Jag säger bara att du slarvar med hur du använder uppgifterna, och det vet ju du också som har lyssnat på förvaltningen att man behöver se över det här måttet för att det ska bli träffsäkert.

Vi arbetar hårt för att förbättra förlossningsvården, och förvaltningen arbetar nu tillsammans med sjukhuset för att göra en bra plan för nästa år.

Det är självklart så att vi kommer att säkerställa att vi har förlossningsplatser så att de räcker till dem som ska föda. Vi kommer naturligtvis att utöka om vi ser att det behövs. Vi följer de här siffrorna väldigt noga och det sker i tätt samarbete med sjukhusen.

O r d f ö r a n d e n : Vi tappade tillfälligt tidsangivningsskärmar. Nu får ni känna efter hur lång tid ni pratar, men jag har fortfarande kontroll här. Ni kan ha lite mer överseende med dessa två talare tills vi får i gång skärmarna igen.

Anförande nr 248
J o n a s L i n d b e r g (V): Ordförande! Det här anknyter också till förlossningsvården. Jag vill fråga dig, Anna, om du anser att det i dag finns tillräckligt med förlossningsplatser i Region Stockholm.

Det vi hör är att i princip samtliga professioner i förlossningsvården säger att de tycker att det saknas förlossningsplatser. De vill ha fler platser så att man får luft i systemet. Men er förvaltnings prognoser och det ni säger rimmar inte riktigt med det.

Jag undrar hur du ser på frågan om kapacitet inom förlossningsvården? Finns det tillräckligt antal platser?

Anförande nr 249
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Tack för din fråga, Jonas! Det pågår en översyn. Vi kommer i december att få vår nya förlossningsprognos och plan. Det är inte någon produkt som produceras på något tjänsterum på förvaltningen. Det arbetet görs i dialog med förlossningsenheterna och sjukhusen så att den ska hänga ihop och vara trovärdig och bra och grundas på bästa tillgängliga fakta.

Det har varit färre förlossningar än tidigare prognoser. Antalet har följt den lägsta prognoskurvan, så att säga, men inte under hösten. Nu ser vi en pandemieffekt, som man kallar det. Det föds betydligt fler barn än vad man tidigare trodde skulle bli fallet. Vi har ju haft viss överkapacitet och den har verkligen använts och mer än så under hösten.

Nu ser vi att antalet inskrivna i mödrahälsovården sjunker, och det gör att det kommer att födas färre barn den närmaste tiden, vilket ju underlättar för vården och minskar trycket på förlossningsvården. Avsikten är ju att det ska finnas en överkapacitet tillgänglig inom förlossningsvården hela tiden.

Anförande nr 250
J o n a s L i n d b e r g (V): Jag noterar att du inte har ett riktigt rakt svar på den frågan.

Jag tänker att den utveckling som har pågått de senaste veckorna är en översyn av att kapaciteten inte räcker. Barnmorskorna sade själva för ett år sedan, faktiskt, att det kommer en pandemieffekt räknat i antalet förlossningar.

Vidare är det så att era prognosmodeller inte verkar ta hänsyn till att man också sätter i gång fler förlossningar nu för tiden än vad man gjorde för några år sedan. De igångsättningarna tar oftast mycket mer resurser i anspråk och patienter blir liggande upp till tre dygn, vilket gör att vårdtillfällena blir längre. Även om det på papperet ser ut som att förlossningsantalet går ner så är belastningen extrem.

I det läget tycker jag att du och vi tillsammans här och nu ska fatta beslut om att S:t Görans sjukhus kan få mandatet att påbörja öppnandet av sin förlossningsverksamhet redan nästa år.

Anförande nr 251
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Om din fråga egentligen är ”Tycker du att det har varit bra de sista veckorna i förlossningsvården”, så är svaret naturligtvis ”Nej”. Det är klart att det inte har. Ingen kan väl vara nöjd med att situationen har varit så pressad.

Om din fråga handlar om ifall jag tror att vi har god förlossningskapacitet i framtiden så är svaret ”Ja, det tror jag”. Vi arbetar nämligen hårt med planeringen av förlossnings-kapaciteten. Vi måste ta hänsyn till hur många barn som föds, och redan nu vet vi ju hur det första halvåret kommer att vara. Då ser vi en nedgång igen av antalet förlossningar.

I det förslag som majoriteten har lagt så finns det kalkylerat för att vi ska göra en översyn och bedömning årligen av när det är dags att öppna den nya förlossningsenheten. Om vi öppnar den vid fel tillfälle så riskerar vi att skapa nya problem som handlar om att vi inte använder bemanningen, kompetensen på ett bra sätt. Det gäller ju att man gör det här med eftertanke och klokt.

Anförande nr 252
Gabriel Kroon (SD): Ordförande! Inför beslutet om regionbudgeten varje år får våra akutsjukhus komma in med sina budgetäskanden. Där specificerar de hur mycket pengar de behöver för att upprätthålla god sjukvård. Våra sjukhus har i år gett ganska besynnerliga besked och sagt att med de budgetanslag som är planerade så kommer de antingen att behöva dra ned på vårdproduktionen där vårdköerna kommer att öka, eller så kan kvaliteten komma att minska. Alternativet är att de får varsla personal.

Som en krisåtgärd har regionmajoriteten tillfört lite mer pengar till förlossnings-verksamheten i regionen, vilket är bra. Men den bistra verkligheten är att det fortfarande finns stora underskott i akutsjukhusens budgetar för kommande år.

Jag och väljarna skulle vilja ha ett rakt besked från sjukvårdsregionrådet i dag om hon kan garantera att vårdpersonal inte kommer att varslas på våra akutsjukhus som ett resultat av regionmajoritetens budget.

Anförande nr 253
Regionrådet Starbrink (L): Ordförande! Det finns inget sjukhus som planerar att varsla personal. Det ryktet hoppas jag att ni slutar att sprida. Det kommer inte att varslas någon sjukvårdspersonal på sjukhusen i Stockholm.

Anförande nr 254
Gabriel Kroon (SD): Tack för ett tydligt svar!

Jag tror så klart att du inte menar att sjukhusens budgetunderlag är rykten. Det här är något som ordagrant har skrivits i de underlagen, alltså just att om de inte får tillräckligt med resurser så kommer de att behöva dra ned på vårdproduktionen, vilket per definition innebär personalstyrkan eftersom det ju är en stor del av akutsjukhusens utgifter.

Jag tackar dig för ditt tydliga svar, och jag hoppas att vi under nästa år inte kommer att behöva motbevisa dig på den här punkten.

Anförande nr 255
Regionrådet Starbrink (L): Ordförande! Vi kommer att fullfölja det som vi kallar för framtidsplanen, att den vård som inte behöver akutsjukhusens resurser inte heller ska ges där. Det kommer dock inte att underlätta verksamheten om Sverigedemokraternas politik får bifall och det blir nedläggning av närakuter.

Det första som hände när vi startade de nya närakuterna var att trycket på akutvården, akutmottagningarna, minskade med 17–18 procent, och den utvecklingen har förstärkts över tid. Ni vill föra tillbaka den verksamheten till akutsjukhusen. Det skulle leda till mycket, mycket stora problem.

Vi ser framför oss en hållbar utveckling där allt mer vård kan ges inom öppenvården, och det är en utveckling som är bra för såväl patienterna som medarbetarna och sjukvårdens organisation.

Anförande nr 256
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Jag tycker att delar av det inledande anförandet från dig, Talla Alkurdi, är en fullständig svartmålning av situationen i Stockholms sjukvård. Att stå i talarstolen här i regionfullmäktige och säga att politiska motståndare skulle ”förakta vårdpersonal” är ju totalt ovärdigt.

I politiken har vi gemensamt här bland partierna höga mål, men vi har lite olika vägar att gå för att nå de här målen. Det innebär inte att man ser på politiska meningsmotståndare som att de skulle förakta vårdpersonalen.

Det är också andra uppgifter. Det är alltså fler nu som får föda på den förlossningsklinik som de har önskat, det här är rekordnivåer på den delen även om vi vill mer. Vi avlastar andra län. Vi hjälper dem mer än tre gånger så mycket genom att ta emot deras födande kvinnor som de hjälper oss genom att ta emot kvinnor från vår region som vissa dygn behöver åka utanför vårt län.

Jag vill ställa en sista fråga: Kan vi ta till protokollet att Socialdemokraterna inte anser att vi föraktar vårdpersonalen?

Anförande nr 257
Regionrådet A l k u r d i (S): Du ska få ett rakt och ärligt svar, Tobias Nässén: Nej, det kan vi inte föra till protokollet.

Är inte det ett förakt ni visar när det i intervjuer är så att ni förbjuder representanter från vårdpersonalen att befinna sig i samma studio som ni?

När jag möter vårdpersonalen gång på gång så frågar de: Var är moderaterna? Varför är ni här, varför är det inte de styrande moderaterna som träffar oss?

Jag träffade barnmorskorna på Danderyd som hade sagt upp sig. Var du där? Var ni där? Nej.

När vi på förra fullmäktigesammanträdet förde en debatt om rasism i vården och om hur läkare har blivit diskriminerade då fick jag ropa upp er för att ni som har personalfrågorna på ert bord skulle komma upp och säga några väl valda ord.

Anförande nr 258
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! Det är med stor sorg som jag noterar att Socialdemokraternas representant inte vill i protokollet korrigera hur de ser på sina politiska meningsmotståndare. Att säga att vi skulle förakta vårdpersonalen är ett svårslaget rekord!

Det är nära rekordnivån från förra sammanträdet. Information hade gått ut till alla partier om att vår regionstyrelseordförande behövde vara frånvarande på grund av dödsfall i familjen. Då ställer en representant för Socialdemokraterna sig i talarstolen och ropar upp personen i fråga i talarstolen, fastän information har gått ut varför den personen inte kunde vara närvarande! Och det finns gott om regionråd och andra duktiga representanter som kan tala om den här saken.

Jag ser det som väldigt allvarligt att du inte vill korrigera i protokollet hur du ser på företrädare för andra partier. Jag önskar att vi kan fortsätta den här dagen med att diskutera vilka mål vi vill ha och hur vi vill nå de målen.

Anförande nr 259
Regionrådet Alkurdi (S): Låt mig då fråga dig, Tobias Nässén, du som är ordförande för produktionsutskottet och ansvarar för en stor del av personalpolitiken. Var var du?

Låt mig ge dig ett litet tips, Tobias Nässén. Om det är så att du har respekt för vårdpersonalen så besök dem då, träffa dem! Även dem som har sagt upp sig. Om ni har respekt för vårdpersonalen, så ta deras vittnesmål på allvar; det gäller även för dem som jobbar på akuten. Tillför resurser till akutsjukhusen så att de klarar av att utföra sitt jobb, så att de inte blir illa till mods varje gång de går till jobbet och är rädda för att någon kommer att dö på grund av bristande bemanning!

Om man har respekt för personalen, så våga möta dem i debatt. Gör det, Tobias Nässén!

Anförande nr 260
Gabriel Kroon (SD): Ordförande! Ni socialdemokrater har egentligen under de senaste två åren varit ganska tydliga med att ni anser att regionen saknar transparens och att styrande politiker duckar från ansvaret. Delvis kan vi i Sverigedemokraterna hålla med er i den frågan.

Ett konkret förslag som vi sverigedemokrater vill se förverkligat är att våra akutsjukhus och våra vårdproducerande enheter ska ha en styrelse som består av en politisk representation där samtliga partier i fullmäktige även har representation i sjukhusstyrelserna. Detta skulle innebära att man kan få ett tydligare ansvarsutkrävande. Man skulle inte längre kunna frånsvära sig sitt ansvar för sjukhusen och anse att det som händer på sjukhusen är sjukhusens ensak, och den budget vi beslutar om i regionfullmäktige är vår ensak.

Så min raka fråga till dig, Talla Alkurdi, är denna: Anser ni att politiker bör sitta i sjukhusstyrelserna tillsammans med vårdpersonal och med forskarakademin för exempelvis Karolinska Institutet?

Anförande nr 261
Regionrådet Alkurdi (S): För vår, Socialdemokraternas, del har vi gång på gång kritiserat rådande ordning som innebär att det inte råder någon bred samsyn när sjukhusstyrelser ska tillsättas och att information kommer väldigt sent inpå.

Vi menar att det behöver ske en ordentlig diskussion över hurdan ägarstyrningen och ledningen ska vara.

Jag tänker inte i ett replikskifte med Sverigedemokraterna och prata om just det, för jag tror att vi behöver en ordentlig sittning med alla partier och prata om och gå igenom just hur vi kan se till att vi får mer transparens när det gäller hur sjukhusen styrs och att detta sker blocköverskridande.

Anförande nr 262
Gabriel Kroon (SD): Ordförande! Jag tror nog ändå att vi måste föra den här diskussionen i replikskiftet eftersom ni hittills har varit ytterst passiva och tama i den frågan.

Ni beskyller majoriteten för att inte ta ansvar, ni beskyller majoriteten för att deras politik leder till effektiviseringsprogram på sjukhusen, men det är faktum att det också är sjukhusstyrelserna som har en ytterst viktig roll inom vårdkrisen, något som vi kan se.

Hade sjukhusstyrelserna varit mer förberedda och aktiva så hade förlossningskrisen kanske kunnat undvikas.

Jag hoppas verkligen inte att ni inte heller vågar sätta er i sjukhusstyrelserna. Jag hoppas att ni vill ta ansvar, att ni vill ta politiskt ansvar och bli en del av sjukhusstyrelserna så att väljarna kan utkräva ansvar även från er. I så fall kan ni inte bara, som ni gjort tidigare, skylla ifrån er på externt tillsatta styrelseproffs och samtidigt anse att ni inte har med sjukhusens interna angelägenheter att göra, trots att ni fastställer deras budget.

Anförande nr 263
Regionrådet Alkurdi (S): Jag noterar att Sverigedemokraterna inte nämner de fackliga representanterna i den här diskussionen. Det är just det som det också handlar om. Var är de fackliga representanterna, var är personalrepresentanternas syn på frågan om hur sjukhusen bör styras?

Den här regionen har en alldeles för lång historik där personalrepresentanterna har stängts ute från att påverka viktiga beslut. De blir också en viktig part när man pratar om hur sjukhusen styrs.

När det gäller ansvar, Gabriel Kroon, så handlar det också om hur man ser på den vård som bedrivs runt omkring sjukhusen. I den frågan har ni inte något tydligt svar på frågan om hur ni ämnar göra för att sjukhusen ska få de muskler, de mandat och de resurser de behöver för att faktiskt kunna bedriva en patientsäker vård.

Anförande nr 264
Maria Fält (KD): Ordförande! Jag tänkte återgå till att debattera det här med äldreomsorgen, som är en affär mellan både kommunen och regionen, kan man säga.

Socialdemokraterna vill avskaffa vårdvalet när det gäller läkarinsatserna i de här särskilda boendena.

Vi kristdemokrater, och även övriga koalitionen, har ju den här frågan väldigt högt på agendan, och vi blir lite förvånade när vi ser att personalen på särskilda boendena, särskilt sjuksköterskorna, nu ska ha kontakt med många vårdcentraler, inte bara ett läkarbolag.

Frågan kommer ju då rätt så instinktivt: Hur ska det här fungera? Hur ska den här sjuksköterskan kunna jobba med ett stort antal vårdcentraler i stället för med ett läkarbolag?

Anförande nr 265
Regionrådet Alkurdi (S): Det stämmer, Maria, att vi vill avskaffa vårdvalet när det gäller läkarinsatser på särskilda boenden.

Vårt förslag och vår politiska hållning har vi kommit fram till tillsammans med professionen, tillsammans med representanter från Vårdförbundet, från läkarna, från Kommunal, helt enkelt från dem som bedriver verksamheten och ser att den här uppsplittringen av vården av svårt sjuka äldre inte är bra. Den medför att patientsäkerheten inte bara äventyras, vi kan också se fall efter fall där den inte har existerat.

Det är därför som vi hoppas på att även ni ser att det behöver skapas en sammanhållen vård för svårt sjuka äldre.

Det är så vi har kommit fram till vårt förslag. Jag tänker inte ha någon prestige i frågan. Det behöver inte nödvändigtvis vara kopplat till just vårdcentralen eller till geriatriken, men det behöver bli en sammanslagning på något sätt. Det är självklart för oss och det är självklart för professionen.

Anförande nr 266
Maria Fält (KD): Vad ska jag säga! Ni vill ha en sammanhållen vård och inte någon uppsplittring. Jag tycker att det är precis det som vi har i dag, alltså en sammanhållen vård.

Om vi skulle lägga ut det här på alla vårdcentraler så skulle det bli en uppsplittring. Jag kan inte riktigt förstå det här.

Det är säkert många kommunpolitiker i det här rummet som med fasa ser på vem som ska finansiera en förmodligen ökad sjuksköterskebemanning? Det blir ju naturligtvis kommunerna som ska göra det.

Jag har lite svårt att förstå vad du menar skulle innebära uppsplittring. Ni vill inte ha någon uppsplittring, men det är det som det blir om man ska ha kontakt med många vårdcentraler. Jag kan bara tänka mig Upplands Väsby där vi har fem vårdcentraler plus personer på boenden som kommer från andra kommuner. Jag kan tänka mig att det kan vara tiotalet vårdcentraler som sjuksköterskan kommer att ha kontakt med i så fall. Det tycker jag inte är en sammanhållen vård.

Anförande nr 267
Regionrådet Alkurdi (S): Maria, du är en klok person och kan det här. Så som det är i dag, och det vet du, så är det så att läkarinsatserna inte är kopplade till vare sig geriatrik eller till insatser kopplade till primärvården. Det sker allena. Det som har skett är att om patienten behöver förflyttas, om den behöver vidare vård eller konsultation, så sker detta inte i dag, för det är ett eget stuprör, en egen vårdmarknad.

Att koppla det till primärvård och att primärvården får ett riktigt områdesansvar där samverkan sker med kommuner eller andra delar av civilsamhället leder till att man får sammanhållen vård och kontinuitet med en egen läkare, en egen vårdkontakt. Om man kopplar det hela till geriatriken kan man också se till att det blir en snabb inläggning när en sådan behöver ske eller just kopplingen vilka sjukvårdsinsatser som ska göras, om det är avancerat eller inte.

Det är så vi skapar sammanhållen vård. Just den här ivern mot att göra en marknad av äldres sjukvård är jag starkt emot, kan jag säga.

Anförande nr 268
Regionrådet Alkurdi (S): Ordförande! Tobias, trots vårdpersonalens återkommande larm om att deras arbetsmiljö är ohållbar fortsätter ni gång på gång att ge svältbudgetar till våra sjukhus. På ditt partis stämma röstade ni samtidigt för att sälja ut fler sjukhus. Vilket sjukhus planerar du att sälja ut nästa mandatperiod? Är det SÖS, Danderyds sjukhus?

Anförande nr 269
Regionrådet N ä s s é n (M): Fru ordförande! När det gäller resurser till våra akutsjukhus så kan det ändå vara värt att nämna att under de senaste åren, 2016–2019, så ökade sjukhusens totala intäkter med mer än 3 miljarder kronor. Det är inte en svältbudget.

Det är däremot en övergripande utmaning att sjukvården i Sverige totalt sett har hög kostnadsökningstakt och att det kommer att vara svårt av demografiska skäl och skatteintäkter att hålla jämna steg med den pågående kostnadsökningstakten. Det är en grundläggande utmaning.

När det gäller uttrycket sälja ut vill jag säga följande. Här i Stockholm har vi genomfört en upphandling som gällde driften av S:t Görans sjukhus, ett sjukhus med mycket god kvalitet. Vilka andra sjukhus som skulle kunna vara föremål för en upphandling återstår väl att se. Det är stor skillnad mellan att tala om att sälja ut någonting och att genomföra en upphandling som har varit till godo för patienter i Region Stockholm.

Jag undrar slutligen om du ändå inte har tänkt igenom att du skulle kunna notera till protokollet att det inte finns några politiska motståndare som föraktar vårdpersonalen.

Anförande nr 270
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag får ju ändå till viss del besked, Tobias Nässén. Det kommer att bli utförsäljning av något av våra akutsjukhus. Jag undrar fortfarande vilket av dem. Är det SÖS, är det Danderyds sjukhus?

Anförande nr 271
Regionrådet N ä s s é n (M): Som jag sade: Vilka sjukhus i landet eller i Region Stockholm som i framtiden skulle kunna vara föremål för en upphandling eller någon annan driftsform – vi har ju Ersta sjukhus också till exempel – det får framtiden utvisa. Jag vänder mig ändå mot att tala om detta i termer av sälja ut. Vi har genomfört en regelrätt upphandling av S:t Görans sjukhus. I förvaltningens egen utvärdering visar S:t Göran den allra bästa kvaliteten på de flesta av parametrarna. Det är någonting som vi borde kunna lära oss av oavsett driftsform.

Jag vädjar åter en gång, för sista gången: Skulle det kunna vara möjligt att för vår värdiga debatts skull notera till protokollet att du inte anser att dina politiska motståndare föraktar vårdpersonalen?

Anförande nr 272
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Du hade ett energirikt första inlägg, Jonas, men det väcker många frågor. Det ni förespråkar är en monopolisering av sjukvården. Ni kommer att slå undan benen för de privata vårdgivarna i öppen specialistvård. Ni vill också lägga ned flera av närakuterna. Jag vill därför fråga: Vart ska patienterna ta vägen? Var ska de få vård?

Anförande nr 273
J o n a s L i n d b e r g (V): Nej, vi vill inte att det ska råda fri etableringsrätt för vårdbolag. Vi tycker inte att det ska saknas möjligheter att sätta tak för hur många vårdgivare som får verka i ett område när det pågår en uppenbar överetablering i områden där människor mår bäst. Betyder det att all öppenvård kommer att försvinna? Fanns det ingen öppenvård före vårdvalsreformerna? Det är klart att det gjorde. Vårdvalsreformen är inte en lagstiftning till gagn för patienten. Det är en lagstiftning som frånsäger politiken möjligheten att styra vård efter behov och rikta resurserna dit där behoven är störst.

Vi kan tänka oss modeller med många frivilliga aktörer som inte drivs av vinstintresse. Vi kan tänka oss upphandlingar, intraprenader där sjukvårdsverksamheter i regionen får ett större självstyre för att garantera en bra och öppen specialistvård men också förstärkta vårdcentraler. Det är därför vi förstärker vårdcentralerna med över 500 miljoner kronor så att de ska kunna ta sig an den nära vården. Där kommer patienterna att hamna.

Det du är skyldig att svara på är vart alla de 4 000 kvinnor som inte kunde föda på BB Sophia skulle ta vägen.

Anförande nr 274
Regionrådet Starbrink (L): De kvinnorna får vi väl ändå hoppas har fött. Annars måste det vara väldigt långdragna graviditeter, inget jag önskar någon.

Du undviker effektivt att svara på frågan. Om du tar bort vårdvalen, vårdgivarna, finns ju patienterna kvar. Du tar bort pengarna därifrån. Var ska patienterna få vård? När du tar bort närakuter är risken uppenbar att de patienterna naturligtvis kommer att söka sig till akutsjukhusen. Det är svårt att förstå hur det ska underlätta för de hårt pressade akutsjukhusen.

Anförande nr 275
Jonas Lindberg (V): Det vi föreslår är att en styrform av vården tas bort, inte att vården tas bort; det måste du förstå. Det är det som gör att ni fastnat så mycket i ert ideologiska tänkande. För dig är öppenvård och att flytta ut vård synonyma med vårdvalsexperiment. Det går bra i andra delar av Sverige att bygga ut öppenvård utan att lägga dem i vårdvalsreformer. Det har till och med många av dina partikollegor i andra regioner förstått. De har insett att Region Stockholm är ett marknadsexperiment utan dess like och så ska de inte göra. I så fall borde du tala med dina partikollegor i till exempel Skåne där de röstat ned olika vårdvalsreformer med insikten och erfarenheten från Stockholm. Vi har inte minskat beläggningarna och inläggningarna på sjukhus trots alla dina fantastiska vårdvalsreformer och fler mottagningar på Östermalm.

Anförande nr 276
Regionrådet Starbrink (L): Inget svar på frågan alltså.

Anförande nr 277
Lars Rådén (M): Ordförande! Tack för en bra inledande debatt! Jag ska börja med att säga att jag tycker att vi ska vara stolta över de vårdval vi har i Region Stockholm. Resultaten av dem är rätt tydliga, att det är de som lett till att vi har de kortaste väntetiderna i Sverige på de flesta av våra vårdområden. Något som man från oppositionens sida inte vill erkänna är att det pågår ett ganska stort arbete med våra vårdval. Vi ser över dem, vi vårdar dem, och vi utvecklar dem just nu. Syftet med arbetet är att säkerställa att vi har rimliga ersättningsnivåer, att vården går till rätt patient på rätt vårdnivå och att vi undviker omotiverade kostnadsökningar som funnits i vissa av våra vårdval. Det är ett viktigt arbete som pågår men man försöker att inte låtsas om det genom att gömma allt i en retorik om marknadsexperiment och mycket annat. Det arbetet pågår, det känner ni till, och jag tycker att vi har ett konstruktivt samarbete i majoriteten i det arbetet och även i avtalsutskottet över blockgränserna, där vi har bra diskussioner om hur vi kan göra vårdområdena bättre.

I budget för nästa år finns några saker som jag skulle vilja lyfta fram som särskilt viktiga. Det första är arbetet med att kunna återupprätta den vårdgaranti som är vårt viktiga löfte till patienterna och medborgarna i Stockholmsregionen. Vi ger nu ett uppdrag till det vårdgarantikansli som vi har om att initiera ett aktivt uppsökande arbete där man ska hitta

patienter som väntat för länge på vård eller som riskerar att vänta för länge på vård, att vända perspektivet så att patienterna inte själva ska behöva jaga vårdgarantikansliet för att få sin vård utan vi ska uppsökande leta upp dem. Det tror jag är ett bra arbetssätt framöver när vi ska beta av vårdskulden. För detta skjuter vi till 15 miljoner kronor.

Det ska också sägas om vårdgarantin att efter pandemin har vi halkat efter, vi och all vård i Sverige, och köerna är ett större problem i dag än de var före pandemin.

Vi ska sätta människan framför systemet och göra vårt yttersta för att varje individ ska få sin vård. Alla regioner har åtagit sig vårdgarantin, att man inom 90 dagar ska få den vård som man behöver, och det måste vi leva upp till. Som Anna Starbrink mycket riktigt inledde med att säga har vi i Stockholm haft en mer ambitiös vårdgaranti när det kommer till första besök, som man ska få efter 30 dagar. Den ska återupprättas nästa år, men än viktigare är att vi också måste uppnå det och vidta de åtgärder som krävs för att komma tillbaka dit. Det tror jag är det viktigaste arbetet nästa år när det gäller vården.

Det har diskuterats mycket om förlossning. Jag tror att något som också är viktigt och behöver lyftas fram är kvinnosjukvården. Avtalet med Södersjukhusets mottagning för arbete mot könsstympning kommer att utökas. Det är ett extremt viktigt arbete men också ett arbete som det ärligt talat är sorgligt att vi ens ska behöva hålla på med. Vi satsar även 6 miljoner kronor för att öka kunskapen och stärka arbetet på våra akutmottagningar för att ta hand om våldtäktsoffer, också det ett mycket viktigt arbete som måste stärkas nästa år.

Det finns lite olika syn på vårdvalen. Det pratades mycket om dem tidigare. Jag tror att Centerpartiet i inledningen av debatten i går lyfte upp frågan och sade att vi måste ha ett ödmjukt och ansvarstagande synsätt för hur vi ska utveckla vården. Om vi tittar på vårdvalen ser vi att de behöver utvecklas, att de behöver ses över men att det måste ske varsamt och med hänsyn till de patienter som berörs. Att gå fram med nedläggning av vårdval eller göra en platt besparing över hela fältet genom att omedelbart skära ned på dem är inte önskvärt. Resultatet kommer att bli köer, och resultatet kommer att bli att patienterna letar sig någon annanstans i vården, ofta till en annan vårdnivå som är dyrare och ofta sämre. Jag tror att vi måste ha ett konstruktivt angreppssätt när vi tittar på vårdvalen och inte leta efter quickfixsystem som bara kommer att leda till oönskade problem och konsekvenser.

Jag tänkte avsluta med att säga något om förlossningsvården i Region Stockholm, som präglat debatten de senaste veckorna. Det är ett viktigt område att jobba med; det blir väl det största vårdområdet att jobba med under nästa år. Det är extremt viktigt att kvinnor i Region Stockholm ska kunna erbjudas en trygg förlossning. Det är också extremt viktigt att vi behåller de valfrihetssystem som vi har, att man ska få välja sin barnmorskemottagning och få välja sin förlossningsklinik. De inslagen måste finnas kvar. Mycket bra har gjorts på detta vårdområde. Vi har färre kvinnor som hänvisas vidare när det är dags för förlossning. De siffrorna är nu bättre än de varit på 15 år. Det har alltså gjorts mycket bra på det området. Fler kvinnor är också nöjda med sin förlossning.

Men, ett viktigt men, är att vi noterat att vi under året har haft bemanningsproblem, som också ökat, på våra förlossningskliniker. Det har lett till en alldeles för dålig arbetsmiljö. Det är ett arbete som vi nu behöver adressera, och det gör vi.

Hälso- och sjukvårdsnämnden tillförs 148,5 miljoner kronor under nästa år för förlossningsvården. Det är en satsning vi gör utöver de medel vi redan tillfört, 54 miljoner i år och 54 miljoner nästa år, samt den förstärkning vi gjort på Min barnmorska, som nu ska implementeras permanent och kunna vara en del av samtliga förlossningskliniker i regionen. Vi gör en stor förstärkning. En ytterligare förstärkning av resurserna kommer att göras under 2023 och 2024 då drygt 200 miljoner tillförs.

För att ytterligare adressera de bemanningsproblem som vi har så har vi utökat utbildningsplatserna för specialistsjuksköterskor. Vi har ju ett system där man med bibehållen lön kan vidareutbilda sig från sjuksköterska till specialistsjuksköterska. De platserna utökar vi med 100 platser till, och många av platserna går till att just utbilda barnmorskor.

Nu ger vi stora ekonomiska tillskott till förlossningsvården. Det är den enkla delen. Samtidigt startar ett mycket viktigt utvecklingsarbete i förlossningsvården där utgångspunkten ska vara en barnmorska per födande kvinna. Det tror jag lägger en grund till att adressera bemanningsproblemen och arbetsmiljön på förlossningsklinikerna. Det är ett arbete som påbörjar nu för nu finns pengarna. Vi har ett viktigt arbete att göra gemensamt nästa år för att få en bättre arbetssituation på förlossningsklinikerna. Det arbetet gör vi gärna gemensamt såväl inom koalitionen som med oppositionen om ni vill vara konstruktiva.

Anförande nr 278
C a t a r i n a W a h l g r e n (V): Ordförande, fullmäktige! Det hade kunnat bli en spännande debatt om jag haft tid att bemöta Lars Rådén om förlossningen eller om mottagningen för könsstympade, som fortfarande bara är ett projekt. Men så mycket tid har jag inte för då hinner jag inte prata om Norrtälje senare i debatten.

Däremot ska jag fortsätta att prata om väntetider. Det går inte att säga hur lång väntetiden är för en neuropsykiatrisk utredning. Det beror på behoven. Det är svaret vi fått från tjänstemännen vid ett flertal tillfällen. De kan dock uppge att antalet barn i kö ofta är över 100. När vi lyssnar på föräldrar och patientföreningar förstår vi att kötiden kan vara årslång. Korta väntetider och tillgänglighet gäller inte inom barn- och ungdomspsykiatrin. Ofta är väntetiden lång även innan de över huvud taget kommer till vården, och risken att utveckla dålig självkänsla till följd av brist på anpassningar och medicinering är påtaglig.

Nu vill högerstyret minska trycket på BUP bland annat genom att skicka barn som inte behöver specialiserad psykiatri till vårdcentralen. Samtidigt läggs 4 000 utredningar per år över från BUM till BUP. De flesta som köar köar just för en utredning. Vårdcentralerna kan inte ta de patienterna. Vad gäller vårdcentralerna — det här är inte *fake news* — har vi lyssnat på Distriktsläkarföreningen, och de säger att barnkompetens inte ingår i specialiteten allmänmedicin, vilket gör att de tycker att uppdraget är komplicerat. Från avtalsutskottet har vi också exempel på vårdcentraler som begärt dispens för att bedriva verksamheten i andra lokaler då de helt enkelt är för trångbodda för att kunna ta på sig uppdraget.

Vänsterpartiet anser att en storsatsning på barn- och ungdomspsykiatri måste göras, och då menar vi inte bara BUP. Vi måste tänka nytt. Vi måste öppna upp, inte sätta upp fler gränser. Vården måste finnas nära, inte vara centraliserad. Nära samarbete mellan psykiatri, elevhälsa, socialtjänst och somatisk vård måste till genom nya arenor och nytt tänkande med patienterna i centrum. Familjerna ska inte behöva leta efter vården. Vården ska finnas runt patienterna. För det föreslår Vänsterpartiet en lotsfunktion som tar emot och hjälper familjer till rätt hjälp genom hela vårdkontakten. Vi satsar 200 miljoner kronor på barns och ungas psykiska hälsa genom ökad tillgänglighet, stärkta vårdkedjor och minskade köer.

Anförande nr 279
C h r i s t i n e L o r n e (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Just nu pratas det om förlossningsvården överallt — och med rätta. Förlossningsvården är oerhört viktig, och barnmorskornas roll att skapa en trygg och säker förlossning går inte att nog betona.

Hur kan vi då befinna oss i det läge vi gör? Vi har tillfört pengar men uppenbarligen inte tillräckligt. Framför allt har vi kanske inte följt upp så att pengarna gått exakt till det som de ska gå till på akutsjukhusen, till förlossningsklinikernas grunduppdrag. En födande per barnmorska är nu ett tydligt mål. Det gör mig oerhört stolt. En del säger för lite och för sent, och ja, förlåt att vi inte kunnat sätta upp det målet tidigare, men Region Stockholm har, liksom alla övriga regioner i landet, sett att det inte funnits personal för att uppnå målet. Nu är vi överens om att det är det målet som kommer att göra att personalen kommer att vilja jobba på förlossningen.

Annat som vi gör för att fler ska vilja välja att jobba inom förlossningsvården är att se över projektet Min barnmorska. Jag är så himla glad att vi har det arbetssättet. Både familjerna och de födande trivs jättebra med det men också många barnmorskor vill jobba på det sättet. Nöjda familjer och nöjda barnmorskor är vad vi vill ha.

Sedan tycker jag å övriga Sveriges vägnar att det är lite sorgligt att det bara är socialdemokrater som sitter i opposition i regioner som uppenbarligen vill ha en barnmorska per födande.

Anförande nr 280
A n n a H o r n (L): Har ni tänkt på hur lätt det är att slås av förtvivlan när man öppnar tidningen eller lyssnar på dagens debatt och hör att samhället trots ekonomisk tillväxt, innovation, forskning och annat ständigt går mot en försämring? I går var det hundratals människor utanför Landstingshuset och demonstrerade, och på ett av plakaten stod det ”Allt brister”. Men faktum är att allt inte brister. Tack vare ökad ekonomisk tillväxt, tack vare innovation och tack vare vårdens medarbetares mycket hårda arbete blir förlossningsvården bättre och bättre. Faktum är att Stockholms kvinnor har bland den bästa förlossningsvården i världen.

Nej, det är inte i innehållet och kvaliteten i förlossningsvården som skon klämmer. Det är barnmorskorna som fått ta smällen av den fantastiska förlossningsvård som vi har. Den goda vårdens baksida har blivit barnmorskornas arbetsvillkor. Men inte ska vi drabbas av förtvivlan på grund av alla de barnmorskor som sagt ifrån eller på grund av alla de hundratals människor som demonstrerade. I stället ska vi känna ett frö av hopp, inte av rädsla och förtvivlan. Uppror och demonstrationer kan medföra en förändring, en förändring som vi nu genomför i Region Stockholm.

Nej, Region Stockholms patienter och medarbetare ska inte drabbas av rädsla och förtvivlan. De ska känna hopp när de slår upp tidningen.

Anförande nr 281
M a r i t N o r m a s d o t t e r (V): Ordförande, ledamöter och webbtittare! Jag vill börja med att säga till Christine Lorne att det absolut inte bara är Socialdemokraterna som drivit en barnmorska per födande. Det har vi i Vänsterpartiet gjort flera gånger. Jag blir upprörd när jag hör det presenteras på ett sådant sätt. Dessutom har ni röstat nej när vi under lång tid väckt motioner om det. Nu när alla säger upp sig är det plötsligt en bra idé. Jag kan bli väldigt upprörd över det.

Så till det som jag tänkte säga. För Vänsterpartiet är det mycket viktigt att arbeta för en jämlik sjukvård för alla människor. Det inbegriper självklart människor med normbrytande funktionsvariationer och kroniska sjukdomar. Förra året beslutade det blågröna styret om införande av avgift på hjälpmedel, såsom rullstolar, tyngdtäcken med mera. Det skedde utan att det hade gjorts en konsekvensanalys av det. Det är ett ganska cyniskt beslut, tycker jag. Det innebär att ni begränsar friheten och möjligheterna för en grupp människor som redan har ett begränsat livsutrymme. Jag blir förvånad att i synnerhet Liberalerna, som ständigt säger sig kämpa för individens frihet, tycker att det är okej.

Tyvärr är gruppen även underrepresenterad på arbetsmarknaden, och många har därför sämre ekonomiska förutsättningar. Vi vill inte öka den ekonomiska pressen på människor med normbrytande funktionsvariationer eller kroniska sjukdomar. Hjälpmedel är en rättighet som ska vara kostnadsfri. Därför vill vi ta bort avgiften på hjälpmedel för människor med funktionsvariationer och kroniska sjukdomar.

Anförande nr 282
Christine Lorne (C): Ordförande! Bra att jag får chansen att förtydliga, Marit, för antingen uttryckte jag mig otydligt eller så hörde ni fel. Det jag sade var att det är sorgligt att det bara är socialdemokrater som sitter i opposition i regioner som vill driva på för att det ska vara en barnmorska per födande. Om ni också vill ha kredd för det kan ni ta åt er av det.

Anförande nr 283
Regionrådet Starbrink (L): Ordförande! Du, Marit, angriper Liberalerna för att vi vill fasa ut verksamheter, hjälpmedel och annat som saknar evidens. Det är klart att vi ska ha bra tillgång till vård och hjälpmedel och annat, men det som skattebetalarna ska stå för måste vila på vetenskap. Det är möjligen det som är skillnaden mellan oss i den här frågan.

Anförande nr 284
Marit Normasdotter (V): Så du menar att det saknas evidens för att människor med rullstol behöver det?

Anförande nr 285
Regionrådet Starbrink (L): Nu tycker jag att du är lite tramsig. Vi har naturligtvis tillgång till rullstol för dem som behöver det, men nu pratar vi om tyngdtäcken och annat. Jag tycker att det är en viktig uppgift för oss att säkerställa att vi använder resurserna på bästa sätt. Då ska vi inte låta dem gå till sådant som saknar evidens, även om människor kan uppleva att det är trevligt och positivt. Det får man gärna göra, men då på egen bekostnad.

Anförande nr 286
Regionrådet Pethrus (KD): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vårdens kunskapsstyrningsnämnd har ett viktigt uppdrag. Vårdens kunskapsstyrning är en viktig del i vårdens utveckling. Faktum är att kunskapsstyrningen i vården bidrar till att patienter får en mer likvärdig och evidensbaserad vård över hela länet. Kunskapsstyrningen bidrar till att resurser prioriteras på bästa sätt och vi för utvecklingen framåt.

Region Stockholm är en stark aktör inom den nationellt högspecialiserade vården. Vårdens kunskapsstyrningsnämnd arbetar nu utifrån att regionen ska få tillstånd att bedriva en nationell högspecialiserad vård inom fler områden framöver. Vi har redan fått tilldelat ett stort antal sådana. Dessa beslut fattas av nämnden för högspecialiserad vård på Socialstyrelsen.

Under covid-19-pandemin har antalet uthämtade antibiotikarecept minskat med hela 25 procent i länet. Samtidigt visar data att en del vårdgivare har en mer frikostig förskrivning, och den utvecklingen kommer vi att behöva följa upp.

Under 2022 fortsätter arbetet med att förebygga diabetes. Vi behöver öka följsamheten till nationella riktlinjer och Kloka listan samt öka hälsan och livskvaliteten hos personer med diabetes.

Det förebyggande arbetet mot cancer fortsätter i enlighet med den regionala cancerplanen. Fokus ligger på prevention och tidig upptäckt. Screeningprogrammen ska därför vara tillgängliga och bidra till ett högt deltagande i hela länet. Pilotprojekten kring individuell lungcancerscreening och organiserad prostatacancertestning bedöms kunna starta i början av 2022. Samtidigt utökas åldersintervallet för tjock- och ändtarmscancerscreening. 2025 kommer programmet att omfatta personer inte bara upp till 69 år utan ända upp till 74 år, helt i enlighet med Socialstyrelsens rekommendationer.

Under året har vi i nämnden tagit viktiga steg för att förebygga cancer. Vi har gett stöd till ett projekt som innebär att 70 000 unga kvinnor i riskålder erbjuds möjligheter att få vaccination mot HPV. På så sätt tar Region Stockholm steg för att utrota livmoderhalscancer, något som jag hoppas att andra regioner tar efter.

Vi har också gett klartecken till ett projekt som innebär individuell riskbaserad mammografi. På Södersjukhusets bröstmottagning kommer 4 000 kvinnor att få denna möjlighet.

Under året har vaccinationsarbetet i regionen inneburit mycket arbete för att organisera, upphandla vaccinatörer, digitala system, telefonbokning med mera. Över tre miljoner vaccinationer har genomförts i regionen. Det är ett formidabelt arbete som pågått och fortfarande pågår. Arbetet med vaccination mot covid-19 fortsätter, och ytterligare insatser görs för att öka täckningsgraden i hela länet med mobila enheter och hälsoinformatörer i områden med låg täckningsgrad.

Arbetet med vaccinationer kommer att förstärkas under året. Vårdens kunskapsstyrningsnämnd kommer bland annat att ta fram en struktur för äldrevaccin. Vi kommer dessutom att analysera de hälsoekonomiska effekterna av subventionerat TBE-vaccin till barn och unga.

I år har vi på grund av flera olika satsningar på nämndens områden en uppräkning av nämndens budget på 3 procent. Det innebär att vi kan utveckla det viktiga arbete som vårdens kunskapsstyrningsnämnd gör.

Anförande nr 287
L a r s B r y n t e s s o n (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Jag vill, som jag vid ett tillfälle gjort digitalt, börja med att framföra ett varmt tack till medarbetare på Nya Karolinska efter den stora hjärtoperation som jag gick igenom i januari och som jag berättat om tidigare.

Kunskapsstyrning leder till att vi sätter kunskap i centrum. Det som jag upplevde på Nya Karolinska var att där fanns en fantastisk kunskap och kompetens. Det gjordes ett enastående arbete av sjukhusets medarbetare. På ett proffsigt och engagerat sätt genomförde de sitt arbete, ofta med en generad ursäkt för lokalernas i flera avseenden undermålighet. Men det är en annan historia.

Som vice ordförande i vårdens kunskapsstyrningsnämnd har jag naturligtvis reflekterat en hel del över detta. Min sjukvårdsresa var tung och delvis skrämmande men också väldigt lärorik. Vad var skälet till mitt växande hjärta? Det som skrämde mig mest var att effekten av att vi saknar ett samlat journalsystem i vårt uppsplittrade sjukvårdssystem höll på att drabba mig. Det var tack vare mina egna anteckningar som jag efter drygt två år kunde få rätt diagnos och till slut, när det blev akut, rätt insats. Jag har ofta funderat på hur många medmänniskor vi förlorat för att de inte hade samma förmåga att själva hålla ordning på sin vårdhistorik när de skickades mellan olika företag för undersökning.

Cancer drabbar skoningslöst, också de många närstående som så kraftigt berörs. I vårdens kunskapsstyrningsnämnd har vi socialdemokrater valt att särskilt fokusera på cancervården. I vårt budgetförslag beskriver vi utförligt på s. 48 insatser för en jämlik cancervård i hela regionen, vilket flera av oss kommer att återkomma till senare i dag. Jag vill här lyfta fram att vi socialdemokrater vill se en nollvision när det gäller cancerköer.

En annan sak som vi ofta lyfter är behovet av förebyggande folkhälsoinsatser. Jag är glad över att flera andra också gör det i dag tidigare, bland annat Christine Lorne, min viceordförandekollega i vårdens kunskapsstyrningsnämnd. Vi tror att regionen under nästa mandatperiod behöver ta ett seriöst och samlat initiativ på detta område.

En annan sak som är väldigt viktig när det gäller kunskapsutveckling är mångfald. Vi socialdemokrater får ofta smetat på oss att vi skulle vara mot mångfald. Ingenting kan vara mer fel. Mångfald är naturligtvis alltid bättre än enfald, i synnerhet i en region som vår. Här finns en stor variation av behov och en täthet som ger unika möjligheter att jobba rationellt, liksom en stor innovationskraft som omfattar inte minst sociala innovationer.

Regionen behöver därför uppmuntra olika typer av vårdutövare, men så är det tyvärr inte i dag. Regionen behandlar de medlemsstyrda och idéburna organisationerna ytterst styvmoderligt, för att inte säga direkt diskriminerande. Flera idéburna organisationer har de senaste åren avvecklat sin verksamhet. I dag bedriver Psoriasisföreningen sina fem behandlingsanläggningar under ständigt hot om ohållbara förutsättningar. Den idéburna sektorn i vår region, som verkligen bidrar till kunskapsförsörjning, är väl medveten om det här och knappast benägen att ta den risk som det innebär att ge sig in på regionens vårdmarknad. Regionens vilja att uppmuntra nya idéburna aktörer är i dag obefintlig.

I stället för mångfald så finns det vid sidan av den vård som regionen bedriver i egen regi bara ett system för vård, och det ska vara helt marknadsstyrt. Utrymmet för den demokratiska särart som idéburna organisationer utgör är helt kringskuret. Den rådande politiken besvarar detta med att lösningen ligger i att den idéburna välfärdens konkurrenskraft behöver stärkas.
Det är inte bara cyniskt utan också djupt okunnigt. Det är som om man är okunnig om att det finns helt olika syften, värdegrund och incitament när det gäller å ena sidan vårdbolag på en marknad och andra sidan idéburna organisationer som styrs av sina medlemmar.

Vårdbolag bildas för att få patienter som kunder genom konkurrens på en marknad. Idéburna organisationer bildas av medlemmar för att gemensamt ta ansvar för sina behov. Ingen idéburen organisation har någonsin bildats för att hävda sin konkurrenskraft och rekrytera kunder på en marknad. Vi socialdemokrater är mycket negativa till att medlemsstyrda och idéburna organisationer i dag tvingas in i ett system som är helt riggat för vårdbolag på en marknad. Utöver att det är oseriöst är det faktiskt också tveksamt utifrån lagstiftningen.

Om det i dag skulle bildas ideella föreningar för att jaga kunder på en vårdmarknad skulle de snabbt betraktas som maskerade företag, med stora påföljder som följd. Det rådande politiken alltså inte bara enfaldig, den kan till och med påstås uppmuntra till olagligheter.

Avslutningsvis: Vi socialdemokrater vill något annat. Vi vill att de medlemsstyrda och idéburna aktörerna, som genom sina många medlemmar tar hand om stora vårdbehov för en stor grupp medborgare i vår region, ska ges hållbara möjlighet att bedriva sin verksamhet utifrån sina syften och sina incitament. Ett system med idéburna offentliga partnerskap är en möjlig modell för detta, men det finns flera. Vad som däremot helt saknas i dag är den politiska viljan att lösa detta. Detta vill vi socialdemokrater efter valet 2022 ändra på, så att vi får mångfald på riktigt.

Anförande nr 288
Soley Aksöz Lithborn (M): Ordförande, ledamöter! Sällan har jag varit så rörd och stolt som när vi VKS sammanträde den 14 april i år beslutat om vaccinationsatsning mot hpv för samtliga kvinnor 21—26 år. Vårt beslut den blåsiga fredagen kommer att rädda otaliga kvinnors liv och i slutändan leda till att vi kommer att utrota livmodershalscancer.

Jag är också stolt över att Region Stockholm är en mycket stark aktör inom nationell högspecialiserad vård. Karolinska universitetssjukhuset är vårt främsta varumärke. Sjukhuset stärker Stockholms såväl som hela landets konkurrenskraft. Här bedrivs den mest högspecialiserade vården som är till nytta för patienter och anhöriga i hela Sverige. Under 2020 gjordes 1 000 hjärtoperationer, fler än på något annat sjukhus i Sverige. Det är därför inte konstigt att Stockholms hjärtsjukvård rankas högst i landet.

Det som gör mig mest stolt är att jag är en del av den blågröna koalitionen, som i stället för att kritisera är på god väg att utveckla sjukvården i Region Stockholm för att det är en av de absolut bästa i världen. Bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 289
Britt-Maria Canhasi (SD): Ordförande! Under pandemin har vårdens kunskapsstyrningsnämnd ansvaret för vaccinering och vaccinationstäckning. Att nå en hög vaccinationstäckning har varit viktigt för att pressa tillbaka antalet invånare som har insjuknat i corona och för att förhindra att viruset muterar till en än mer aggressiv variant.

Under pandemin har vi också sett att användningen av antibiotika har minskat. En hög antibiotikaanvändning riskerar att leda till resistenta bakterier. Har vi inte tillgång till fungerande antibiotika kommer patienter att bli sjukare och även riskera att dö i komplikationer efter ett till synes enkelt ingrepp. Vi vill därför se efter antibiotikarester i sjukhusets avloppsvatten, där bakterier frodas och riskerar att utveckla resistens.

I vår budget satsar vi på att erbjuda regionens alla treåringar grundvaccinering mot fästingburen tbe-smitta, en satsning som harmoniserar väl med den rapport som tjänstemännen på förvaltningen tog fram om förändrat sjukdomspanorama vid framtida klimatförändringar, där man framhäver just risken för ökat antal vektorburna sjukdomar och vikten av att vaccinera och ta fram nya vacciner för att minska insjuknande i olika sjukdomar liksom risken för ökad användning av antibiotika. Att börja vaccinera sig som ung ger också bättre vaccinationsskydd, något som vi fått erfara när äldre som är både dubbel- och trippelvaccinerade ändå insjuknar i covid.

Vi vill även slopa det offentligas subventionering av icke-medicinsk omskärelse av pojkar. Det är ett slöseri med sjukvårdens begränsade resurser och inte i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Ingreppet innebär inte heller den hälsoförbättring som den etiska prioriteringsplattformen stipulerar genom hälso- och sjukvårdslagen. Det är ett onödigt kirurgiskt ingrepp som innebär onödigt nyttjande av antibiotika och således bidrar till den överanvändning som driver på antibiotikaresistens. Pengar som vi sparar in på rituella operationer satsar vi i stället på dem som behöver mer vård och som är i störst behov av vården.

Den kliniska prövningsenheten Hope vid Astrid Lindgrens barnsjukhus erbjuder barn med svårbehandlad cancer att pröva läkemedel som inte är godkända på barn. De har efterfrågat att bli en del av regionsjukvården, men utan att få gehör. Vi vill kvitta kostnaden för rituella ingrepp på barn mot cancervård som kan ge svårt sjuka barn en möjlighet att överleva.

Pandemin har också inneburit att färre fått en cancerdiagnos. Det betyder inte att färre får cancer utan att invånare kan ha en oupptäckt cancer och därmed riskera att bli sjukare och kräva mer omfattande vård. Fler patienter är också sjukare, och fler får vänta lite längre på

vård än tidigare. Vi måste få fler uppmärksamma på vikten av screening där det är möjligt och vikten av att låta undersöka sin prostata i tid innan symtom, då cancern ofta har spridit sig. Stigmat måste motarbetas och fler måste söka vård i tid. Aktiva återkommande informationskampanjer kan bidra till att fler blir medvetna om skillnaden mellan att upptäcka en begynnande cancer och en cancer som har fått växa oupptäckt en tid.

I Sverigedemokraternas sjukvårdsregion tar vi ett samlat grepp om cancervården med tydligt fokus på sammanhållna vårdkedjor. Vår vision är att tre cancercentrum på tema cancer får ett övergripande ansvar med fokus på patientflöden i forsknings- och utbildningssyfte. I Sverigedemokraternas sjukvårdsregion genomgår prostatacancervården en regional nivåstrukturering.

Vi vill ha en jämlik cancervård även för män och en organiserad testning som kan bidra till det underlag för prostatacancerscreening som Socialstyrelsen efterfrågat redan 2018. Vi kan förebygga och upptäcka cancer i tid.

I dag kommer allt bättre läkemedel att göra att vi blir friska eller kan leva ett fullvärdigt liv med cancer under många år. Vi kanske kan fortsätta arbeta och bidra till det gemensamma inför framtiden. Utvecklingen inom läkemedel går snabbt, och inom en inte alltför avlägsen framtid finns unika läkemedel till var och en av oss som gör att vi kan vara friska längre.

Jag vill därmed yrka bifall till Sverigedemokraternas budgetmotion.

Anförande nr 290
C h r i s t i n e L o r n e (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Att rätt kunskap finns, används och tillämpas i varje patientmöte är en oerhört viktig faktor för en god och säker vård.
Nu har vi dessutom en pandemi i ryggen, där vi verkligen måste se vad som funkat bra och vad vi borde ha gjort bättre, och utifrån det förändra både arbetssätt och utbildningskrav. I budgeten för 2022 har VKS flera uppdrag för att förbättra både hälsan och vården.

Det kommer att tas fram en digital hygienutbildning som är särskilt riktad till kommunernas särskilda boenden för äldre. Regionen och Smittskydd Stockholm har stor kunskap som dock behöver spridas även till dem som arbetar inom omsorgen.

Arbetet med vaccinationsfrågor är mer aktuellt än någonsin. Det handlar både om införandet av nya vaccinationer och om att nå ökad täckningsgrad för de vacciner som vi redan erbjuder.

Antibiotikaresistens är enligt WHO en av världens största utmaningar i den framtida hälso och sjukvården. Vi i Stockholm gör mycket, men vi måste fortsätta att prioritera arbetet med att ha en hållbar antibiotikaförskrivning. Att antibiotika endast ges när det verkligen behövs borde vara självklart, eftersom antibiotika faktiskt har ganska många bieffekter också, men tyvärr är det fortfarande en hel del människor som tror att de blir friska snabbare även från en vanlig förkylning genom att ta antibiotika. Här har regionen ett stort ansvar även för de folkbildande insatserna. Detta jobbar Strama en hel del med, och jag rekommenderar hemsidan skyddaantibiotikan.se, för där finns mycket relevant kunskap för oss alla som vi kan ta till oss och sprida vidare.

Bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 291
L a r s H a r m s R i n g d a h l (MP): Ordförande och ledamöter! Först vill jag påminna er om att regionen har en nollvision för vårdskador. Vi har inte nämnt det hittills, men det ligger under den här nämndens ansvar. Vi står nu inför mandatperiodens sista år, och det är dags att fundera över hur långt vi har kommit.

Det finns en regional handlingsplan, men den var ytterst generell och det är inte så mycket handling utan det kommer en implementeringsplan, som det heter. Men sedan kom pandemin över oss, och vi har ännu inte riktigt någon konkret plan. Mycket kom att läggas på is, och vi har mycket att ta igen.

Kunskapen om vårdskador behöver förbättras. Ett nytt system för registrera vårdskador håller på att diskuteras. Det finns inget, men vi behöver inte vänta. Det finns kunskap redan. Det finns mycket data som kan analyseras. Till Patientnämnden kommer ungefär varje år 7 000 patienter som berättar om problem i vården.

Hos vården finns något som heter Händelsevis. Det är alltså ett rapporteringssystem för vårdskador, och där finns det 10 000 patientskador rapporterade varje år. Tittar man tio år bakåt, för i systemet finns data samlat under lång tid, har vi runt 200 000 fall att analysera där patienter har farit illa. Det görs ingen sådan ordentlig analys i dag. Det ger inte en fullständig bild av vårdskadorna, men man kan lära väldigt mycket.

En annan sak är kunskapen om svagheter i vårdsystemet. Den behöver också förbättras. Vi har anekdoter ganska mycket i enskilda fall, men Händelsevis visar också information om risker och tillbud. Det är 30 000 rapporter varje år. Ser man tio år tillbaka är det 300 000 berättelser om problem. De behöver också analyseras, framför allt i det regionala helhetsperspektivet. Forskning, både svensk och internationell, visar att om vårdens och patienternas berättelser kombineras lär man sig väldigt mycket om vad som går att förbättra. Regionen borde göra sådana analyser, vilket kräver ett bredare samarbete än i dag, både mellan förvaltningen och den politiska sidan. På den politiska sidan finns det ett delat ansvar som jag tycker att vi ska ta tillvara. Det handlar om hälso- och sjukvården, kunskapsstyrningsnämnden och Patientnämnden. De skulle kunna samarbeta betydligt bättre för att skapa bättre och effektivare patientsäkerhet. Jag har hört sådana signaler. Jag hoppas att de kommer att leda vidare. Vi skulle väldigt gärna vilja kunna visa hur nollvisionen närmar sig under den kommande mandatperioden.

Anförande nr 292
M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande! Högeralliansens mantra om valfrihet i vården är inget annat än en bluff. Man kan lätt syna bluffen genom att läsa alla klagomål som kommer från patienter och anhöriga som har varit i kontakt med vården.

Den bild som målas av högeralliansen i den här församlingen om hur fantastiskt sjukvården är motsägs tyvärr av alla de klagomål som kommer in till Patientnämnden. Den informationen är tillgänglig för alla som är intresserade.

Är det valfrihet för en svårt sjuk patient att bli inlagd på samma sal där det finns en en covidsjuk patient som också smittar den nya patienten som sedermera avlider? Är det valfrihet för en äldre patient att ligga på ett akutsjukhus sju timmar i sträck i en korridor utan att ens ha tillgång till larmklocka? Är det valfrihet för en cancersjuk patient att kunna få strålbehandling mot sina smärtor, palliativ strålbehandling, i tid? Är det valfrihet för en patient att mot sin vilja listas på en vårdcentral? Är det valfrihet för en multisjuk patient som aldrig kommer att ha råd att man måste ha privata sjukvårdsförsäkringar för att kunna gå förbi den ordinarie sjukvårdskön i Stockholmsregionen?

Ordförande, fullmäktige! För en del år sedan omorganiserade man cancervården, bland annat fick S:t Görans sjukhus uppdraget att bedriva en del av cancervården i regionen. Det var villkorat med att de också skulle bygga strålbunkrar för att ge patienter sammanhållen en vårdkedja av strålbehandling också. Det har inte blivit någonting av det. Jag undrar när kapaciteten med linjäracceleratorer kommer att öka i den här regionen. Jämfört med övriga länder i Norden ligger Stockholm mycket sämre till vad gäller acceleratorer per miljon invånare. Man kan jämföra med Köpenhamn, Oslo etcetera. Som sagt, det var villkorat att S:t Göran skulle bygga strålbehandlingskapacitet.

Ordförande, fullmäktige! Det råder också stor kompetensbrist vad gäller läkare, sjuksköterskor och fysiker för att bedriva en cancervård i världsklass, som ni som ni talar om. Låt mig visa på ett exempel. Det var en annons om en undersköterska som skulle anställas på en onkologisk klinik. Det var 109 sökande till en enda tjänst. På samma klinik har man annonserat om att få anställa en radioterapidoktor. Hittills har man inte lyckats. Det har gått flera år sedan man delade den onkologiska verksamheten. Man lyckas inte rekrytera en en läkare. Samma sak gäller sjuksköterskor, där det råder brist på specialistsjuksköterskor. Man skickar cancerpatienter att få strålbehandling i andra regioner än Stockholm. Jag ser det inte som en cancervård i världsklass, tvärtom.

Ordförande, fullmäktige! En annan politik är nödvändigt och möjlig, och det får vi genom att bifalla Vänsterpartiets förslag till budget för 2022.

Anförande nr 293
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Herr ordförande. Detta är, om ni ursäktar mig, det kanske viktigaste avsnittet under hela budgetdiskussionen därför att det är våra anställda som ska gå från ord till handling när vi fattar beslut om mål och visioner. Vi fattar beslut om att tillföra resurser till olika verksamheter. Sedan är det alla chefer och medarbetare där ute som genomför detta och levererar till våra invånare i detta län, och det gör de med fantastiskt goda resultat. Det är en enorm kompetens som finns, och vi ska verkligen måna om alla regionens anställda.

I den här budgeten tillför vi helt nya resurser, 100 miljoner kronor, för att stärka arbetsmiljön och hälsan hos de anställda på de egenägda sjukhusen. Varför gör vi det? Jo, vi ser ju att vi har haft en pandemi. Vi är fortfarande kvar i pandemin, och våra anställda på akutsjukhusen har slitit oerhört hårt. Vi måste satsa resurser som förstärker arbetsmiljön och kan innebära en förbättrad hälsa för de anställda, så att de orkar med.

Och nej, vi har inte klåfingrigt från koalitionen gått in och sagt: Så här ska pengarna användas. Tvärtom har vi sagt att nu måste sjukhusen med de anställda bestämma hur pengarna ska användas. De kommer då att ligga inom regionstyrelsens budget, där man då kan ansöka om medel för att kunna få till kloka åtgärder. Det innebär stor involvering av de anställda. Vi säger också i den här budgeten att vi fortsätter med det stöd till psykisk hälsa och till samtal som man kan behöva utifrån en mycket tuff arbetssituation i akutsjukvården.

Vi inledde detta med central finansiering under pandemin förra våren. Det har gått oerhört snabbt. Det är faktiskt någonting som vi i Region Stockholm har fått beröm av från andra delar av landet och som man har tagit efter. Det fortsätter vi nu. Med centrala medel fortsätter vi att stötta akutsjukhusen i de här insatserna. Men vi måste också se framåt. Kompetensförsörjning handlar inte bara om dem som finns här och nu. Det handlar om att utbilda och också ta vara på den kompetens och kraft som finns, så att man ska kunna vidareutbilda sig och ta på sig nya uppgifter med löneutveckling i vår region. Därför ökar vi antalet platser där man som sjuksköterska kan vidareutbilda sig på betald arbetstid och bli specialistsjuksköterska eller barnmorska. Antalet platser ökar från 300 till 400 nästa år.

Vi fortsätter de utbildningsinsatser som finns budgeterade, som är oerhört viktiga för att stärka ledarskapet i våra verksamheter. Det handlar om att utveckla medarbetarna men också om chefer som ska kunna axla sina roller, inte minst i tuffa tider. Det handlar om att kunna stötta medarbetare på ett klokt sätt och kunna ha bra utvecklingssamtal och bra individuella lönesamtal. Då är det viktigt med utvecklingsinsatser också för chefer.

Jag är oerhört stolt över att vi fortsätter på den inslagna vägen för att vara en attraktiv arbetsgivare. Vi vet att vi år för år ökar antalet anställda, inte minst på sjukhusen. Det kan man inte tro när man hör debatten här. Det är också är oerhört viktigt att vi fortsätter att ha många fler sökande till lediga jobb i Region Stockholm än vad vi hade för bara ett par år sedan. Många steg är tagna på rätt väg, men mycket finns kvar att göra. Vi får inte luta oss tillbaka och vara nöjda.

Därmed vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag i vad avser de delar av budgeten som behandlar kompetensförsörjning.

Anförande nr 294
J o n a s L i n d b e r g (V): Irene, du säger att Region Stockholm ska vara en attraktiv arbetsgivare. Det håller vi med om. Vi tycker också att det är bra att man utbildar fler specialistsjuksköterskor med lön. Det jag undrar är: Är det inte dags att ta bort kravet på att man måste jobba kvar två år efter att man har genomgått en sådan utbildning? Vi har inte det kravet på läkarna som vi finansierar ST-tjänster för. Varför ska sjuksköterskor diskrimineras?

Anförande nr 295
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Tack för frågan! Det är ju ett eget område där vi nu på fullt betald arbetstid utbildar personer. Jag har uppfattat att när personen vill byta jobb inom Region Stockholm hittar man lösningar för det. Det är bara om man går ut utanför regionen som detta slår till, så att säga. Vi har ju betalat kanske mellan 800 000 och 1 miljon kronor för den här utbildningen. Att man då ska kvarstanna under ett par år är ju ett väldigt förmånligt villkor när man får utbilda sig på betald arbetstid.

Anförande nr 296
J o n a s L i n d b e r g (V): Jag tänker att Region Stockholm ska behålla sina specialistsjuksköterskor inte genom att tvinga dem vara kvar i två år utan genom att vara en bra arbetsgivare. Hela vården tjänar på att vi utbildar fler. Det spelar ingen roll om de väljer att byta sjukhus eller gå någon annanstans. Hela vården tjänar på det, och jag tycker att det är konstigt att läkare inte ska ha det kravet på sig medan sjuksköterskor ska ha det. De menar själva att vi kommer att få fler sökande till tjänsterna om det här kravet försvinner.

Anförande nr 297
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Jag kan tycka att det borde finnas likartade upplägg för sjuksköterskors vidareutbildning som det finns för läkare. Där finns det nationella överenskommelser med de statliga universiteten och departementet om hur läkarutbildningen går till från ax till limpa. Något motsvarande finns inte för sjuksköterskor. Det skulle vara en stor vinst om vi kunde göra lika i hela Sverige. Där tror jag att det finns ett utvecklingsområde. Det håller jag helt med om.

Anförande nr 298
Regionrådet A l k u r d i (S): Irene! Först och främst skulle jag vilja beklaga sorgen. Den informationen fick jag först i dag från talarstolen. Oerhört tråkigt.

Men nu till min fråga. Vi från Socialdemokraterna har ju tidigare i exempelvis hälso- och sjukvårdsnämnden föreslagit att personalrepresentanter ska få utökad yttranderätt för att politiken ska hörsamma deras krav och vittnesmål och så vidare, så att vi kan fatta klokare beslut i våra nämnder, utskott och beredningar. Jag undrar vad du som regionstyrelsens ordförande tycker om det förslaget. Är det något som Moderaterna kan tänka sig att vara med på?

Anförande nr 299
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Talla, tack för att du beklagade sorgen! Jag förstår att du inte kände till detta, som var anledningen till min frånvaro på förra fullmäktige.

Vi har ju en ordning för hur samråd och samverkan med personalens representanter går till. Den är väldigt omfattande. Vi har samverkan på både central och lokal nivå inför att beslut bereds och inför att våra tjänstemän tar fram underlag till sådant som ska gå upp till nämnder och även till oss i regionstyrelsen. Det förhandlas med de fackliga organisationerna på olika nivåer, och det har varit en omfattande samverkan. När det gäller våra egenägda bolag har de fackliga representanterna platser i styrelserna och sitter med vid bordet. Det är en annan struktur.

Jag tycker faktiskt att den ordning som vi har är bra och god. Det skulle annars vara många andra grupper än våra anställda som vi skulle behöva ge närvarorätt åt vid olika styrelsemöten, och då blir det ju en helt annan typ av möten.

Vi ska fatta demokratiska beslut. Jag tycker att en omfattande samverkan däremot är både viktig och bra, och det är också min erfarenhet från många år som chef. Det är oerhört värdefullt med den typen av dialog.

Anförande nr 300
Regionrådet A l k u r d i (S): Jag kan väl säga att just förslaget om att utöka yttranderätten för personalrepresentanter var något som kom från en tidigare regionfullmäktigeledamot från Liberalerna. Hon sade att hon såg det som värdefullt att politiken, alldeles oavsett partifärg, fick till sig vittnesmål, erfarenheter och evidens från personalrepresentanterna och att politiken blev klokare av det. Jag tror att det stämmer, och det är därför vi har lagt det förslaget. Jag hoppas ändå att ni tänker till och tar med er detta, gärna så snart som möjligt.

Anförande nr 301
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Herr ordförande, fullmäktige, åhörare! Har ni tänkt på en sak? Har ni tänkt på hur lika de är? De är alldeles skrynkliga, de kan inte prata och de är väldigt, väldigt sköra. Livets början och livets slut har i många fall mer gemensamt än man tänker på.

Välfärd handlar om att man ska ha det väl på färden genom livet. Den nordiska välfärdsmodellen bygger på att välfärden genom solidarisk finansiering via skattsedeln omfördelar från dem mitt i livet till barn och äldre, från friska till sjuka och från centrum till periferi. Tanken är smart i sin enkelhet. Du får av samhället i ca 20 år. Sedan ger du tillbaka till samhället i ca 40 år, och sedan får du av samhället i 20 år. Av var och en efter förmåga, åt var och en efter behov. Med gemensamt finansierad välfärd är också riskerna för den enskilde i genomsnitt betydligt lägre än om varje person själv måste lösa sina välfärdsbehov.

För att allt detta ska funka behöver vi dock ta hand om dem som tar hand om oss. För att detta ska bli möjligt måste vi våga tala om de relativt låga lönerna i offentlig sektor. Vi måste våga tala om schemaläggning som inte ger möjlighet till återhämtning och om bra balans mellan arbete och fritid. Och vi måste börja fundera på varför de som vårdar de relativt sett friskaste i vår region har bättre villkor än de som vårdar dem som är sjukast.

Vi socialdemokrater lägger ett budgetförslag som tar tag i just de utmaningarna. Vårdpersonalen ska känna politikens fulla stöd. De ska få fler kollegor, inte färre, och det är dags nu att de som vårdar de sköraste patienterna ska få de bästa förutsättningarna. Vi vill ge sjukhusen möjlighet till ett lönelyft inom dygnet-runt-verksamheterna och göra satsningar på arbetsmiljön, till exempel nya arbetstidsmodeller. I ett första steg ska undersköterskor och sjuksköterskor prioriteras. Med vår budget får sjukhusen 440 miljoner mer.

Därutöver satsar vi också på specialistutbildning för undersköterskor, sjuksköterskor och läkare. Regeringens särskilda satsning på specialistutbildning av sjuksköterskor påbörjades förra mandatperioden. Den har gett flera 100 sjuksköterskor betald utbildning till specialistsjuksköterskor. Vi är väldigt glada över de här pengarna från regeringen och samarbetspartierna, men för oss räcker det inte. Vi tillskjuter i vårt budgetalternativ så att ytterligare 80 sjuksköterskor och 50 undersköterskor per år ska kunna få betald specialistutbildning, med lön, och vi slopar kravet på att jobba kvar i två år.

I vår budget bygger vi också ut AT-platserna, och vi socialdemokrater vill se en plan för att vi ska bli självförsörjande. Väntetiden på AT är över 18 månader i vår region, och enligt Sveriges yngre läkares förening, SYLF, funderar en tredjedel på att byta yrke. Det är alltså inte bara det att vi utbildar för få — de vi utbildar funderar till och med på att lämna.

Vi är alla här inne motståndare till riksdagsmajoritetens förändringar av nivåerna på skatteutjämningen. Men vi får inte glömma att resten av landet förser oss med läkare. BT kommer inte att lösa detta. Det kommer behövas parallella spår i många år.

Slutligen ger vår budget ytterligare 70 läkare per år möjlighet att göra ST-tjänstgöring, och vi ställer skarpa krav på att de vårdgivare som genom vårdval eller direktupphandling skapar vård i vår region också ska delta i forsknings- och utbildningsuppdraget. Det kan inte primärt vara egenregiverksamhetens ansvar, för det skapar osund konkurrens och innebär gräddfiler för privata vårdgivare.

Fullmäktige, åhörare, vänner! A och O är att vårdpersonalen ska känna arbetsglädje och uppskattning och få en rimlig balans mellan arbete och fritid. Det får de genom fler kollegor, genom bättre schemaläggning och genom högre löner — inte genom att vi kallar dem hjältar och att de får ändlösa tack av oss politiker eller applåder av folket.

Livet innehåller tre saker som vi inte kan undvika: att födas, att dö och att däremellan göra val. Vår stund på jorden är väldigt kort, men vi kan göra valet att skapa något som är större än vi själva. Framtidens historieböcker skrivs här och nu och i slutändan är vi alla åtminstone en gång i vårt liv väldigt sköra. Kanske kan vi inte prata, och vi är helt utlämnade åt andra människors uppgift som är att ta hand om oss. Då vill vi att vi gör valet där vi satsar på de som tar hand om oss.

Med det vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas budget och säga till Kristoffer Tamsons att han kan swisha ytterligare 100 kronor till Barncancerfonden.

Anförande nr 302
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Robert! Om Kristoffer missar det så kan jag swisha dem. Jag uppskattar alltid ditt konstruktiva och tydliga tonläge även när vi inte har samma åsikter.

Ja, du satte fingret rakt på det som är den här regionens absolut största utmaning och hinder framåt, nämligen skatteutjämningen. Den ökar med 1,8 miljarder nästa år. Det motsvarar lönerna och kostnaderna för 1 800 sjuksköterskor. Många tror att det är småpotatis som vi tappar. Nej, det är ju inte det. År 2024 motsvarar den skatteutjämning som vi betalar till övriga Sverige kostnaden för hela Danderyds sjukhus.

Vad gör du, Robert Johansson, för att få till stånd en förändring för att få ditt parti att sluta pungslå region Stockholm? Och kan inte ni socialdemokrater sluta med begreppet ”Sveriges rikaste region”? Vi är ta mig sjutton inte Sveriges rikaste region! Beroende på hur man räknar så är det Västmanland och Jönköping som är rikast. Men ett sådant uttryck legitimerar en stöld av de pengar som vi själva behöver i vården.

Anförande nr 303
Robert Johansson (S): Tack för frågan! Jag tror att man måste börja i en annan ända. Jag tror att ni från majoriteten måste välja nu. Antingen är det som du eller Tobias sade i någon intervju att det inte är resurser som är problemet för akutsjukhusen, eller så är det skatteutjämningen som är problemet. Ni kan inte ha båda kakorna kvar.

Jag vill också påminna församlingen om det jag sade i går om att Liberalerna är de enda som har en rakryggad hållning i den här frågan. De var det enda partiet som röstade emot skatteutjämningen.

Men låt mig svara på din fråga: Vad gör jag? Jo, jag kämpar för att mitt parti ska stå för ett system där staten tar ensamt ansvar för utjämningen i systemet. För detta tror jag att vi till exempel behöver återinföra en värnskatt. Problemet med det här utjämningssystemet är att det slår mot fattiga i rika kommuner, men det slår inte mot rika i fattiga kommuner.

Anförande nr 304
Regionrådet Svenonius (M): Det behövs inga ytterligare skatter i vårt högskattesamhälle för att finansiera utjämning till andra regioner som har glesbygd, långa avstånd och mindre befolkning. Netto ska vi nästa år betala 2,8 miljarder i ett system som snurrar runt 42 miljarder någonstans. Det kan staten klara om staten vill, men om staten hela tiden får höra från Stockholms socialdemokrater att Stockholm är Sveriges rikaste region är det lätt att tänka att man kan ta lite mera just där, för det spelar ingen större roll. Men det spelar roll för vår långsiktiga utveckling av vården i Stockholm. Det motsvarar 1 800 sjuksköterskor nästa år. Jag vill vädja till er: Tänk er för vad ni motiverar med ert ordval!

Anförande nr 305
Robert Johansson (S): Jag vill slutligen påminna församlingen om att det finns bara ett parti som i den här salen kan säga att de har stått upp emot skatteutjämningssystemet och det är Liberalerna. Vi andra har också väldigt vettiga åsikter här, så vi har alla ett ansvar att prata med våra partier.

Anförande nr 306
Britt-Marie Canhasi (SD): Ordförande! Jag vågar gissa att alla som sitter här skulle vilja ha hjälp om de blir sjuka en vacker dag eller råkar ut för en olycka. Då vill man komma till ett sjukhus och mötas av en lagom stressad vårdpersonal som inte är sjukligt överarbetad. Det handlar om att vårdpersonalen har rätt antal kollegor, trivs på sin arbetsplats och har jobbat tillräckligt länge för att bli tillräckligt erfarna för uppgiften.

Är det alltid så? Det är frågan. Ingen kan på fullaste allvar mena att det i Region Stockholm råder en tillräckligt god arbetsmiljö på sjukhusen. Orsakerna är givetvis flera, men vissa gemensamma nämnare är tydliga problemområden som stressiga miljöer och en tystnadskultur bland de anställda. Och otryggheten har brett ut sig.

Men jag skulle också vilja lite grann kommentera Socialdemokraternas påstående att regeringen har satsat mer pengar på att utbilda sjuksköterskor. Riksrevisionen har presenterat en rapport i början av 2021 där det faktiskt visar sig att satsningen inte har gett särskilt många fler sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor, för många har för dåliga betyg för att klara studierna. Den rapporten kan vara bra att kika i.

Men Sverigedemokraterna presenterar förslag på lösningar i sin budget. Det handlar om att göra vårdyrket mer attraktivt, inte bara att få fler kollegor. En god arbetsmiljö med tid för återhämtning och vila samt minskad administration genom ökad avlastning och en rimlig lönebildning är en bra början. Många av våra förslag förbättrar tryggheten och säkerheten för de anställda. Ingen ska behöva bli hotad, slagen eller sexuellt angripen på sin arbetsplats.

Vi vill införa en regional personalpool och se över möjligheten till interregional personalpool, en pensionspool och andra lösningar för att gynna den vårdpersonal som kan eller vill ta fler eller obekväma arbetspass. Samtidigt behöver nyrekryterad personal en bostad, och vi vill samverka med regionens kommuner för att kunna erbjuda tillfälliga hyreskontrakt för nyrekryterad vårdpersonal.

Sverigedemokraterna tillför 1 miljard till vården i Region Stockholm för att möjliggöra de satsningar vi pekat ut som nödvändiga. Vi väljer att kasta det gröna flummet i papperskorgen och i stället hjälpa de riktiga hjältarna med bättre arbetsvillkor inom vården för att de ska orka och fortsätta att rädda våra liv. Bifall till vårt budgetförslag!

Anförande nr 307
M a r g a r e t h a Å k e r b e r g (KD): Ordförande! Jag ska hänga på det här med kompetensförsörjningen och några av de satsningar som vi gör i majoriteten. Vi är alla medvetna om att vi behöver fler medarbetare i vården. Många här är ju kliniskt arbetande, och vi vet att det behövs kollegor. Vi behöver också satsa på kompetens, och därför utökar vi antalet allmäntjänstgörings-, bastjänstgörings- och specialisttjänstgöringstjänster för läkarna. Det är helt nödvändigt. Det är ett statlig åtagande som vi har inom regionen att se till att vi får den personalkategorin igenom systemet.

Samtidigt vill jag påpeka att möjligheten till vidareutbildning till barnmorskor och specialistsjuksköterskor, även specialistundersköterskor, med bibehållen lön är en viktig prioritering och dessutom en väldig förmån. Jag vet ju att det finns partier som tycker att kravet på att man ska vara kvar inom regionen i två år ska tas bort. Det finns regioner som har tagit bort det, men de flesta behåller det. Det pågår en undersökning av hur man ska kunna hantera detta. Jag skulle själv som chef tycka att om jag lägger pengar på att utbilda folk till min klinik eller till vår vårdspecialitet vill jag ju gärna se till att de är kvar och tjänstgör, så att jag får utnyttja dem i det som vi har hjälpt dem att nå.

Vi kommer förstås att se till att det finns ännu fler utbildningsplatser framöver. Därför är jag glad över att vi för år 2022 utökar den här satsningen på 100 sjuksköterskor med bibehållen lön.

Sedan har vi problemet att alla som kommer in på utbildningen inte slutför den. Så är det redan i dag. Det är en stor fråga. Det är svårt att veta varför, oavsett utbildning. Man kan alltså inte bara kalla in en reserv mitt i en utbildning. Det är ett problem som kanske skulle behöva ses över. Det är inte så himla lätt. Det vet flera av oss.

Bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 308
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Äntligen är vi på väg att genomföra en viktig liberal reform! Motståndet har varit starkt i decennier, men nu har det försvunnit och det finns en politisk enighet. Det tackar jag för. Jag talar om möjligheten för var och en av oss att få välja att lista oss på en fast, namngiven och personlig läkare på vårdcentralerna.

Husläkartanken har levt sedan 1980-talet, och nu blir den verklighet. Vi har redan kommit en bra bit på vägen i vår region. Vi har på ett par år gått från ungefär 39 procent till 57 procent listade patienter på en fast, namngiven husläkare, och bara i år har 220 000 fler listat sig. Inför nästa år, som ju är den här budgetens huvudfokus, stärker vi incitamenten ännu mer med målet att alla som så önskar ska få lista sig på en fast, namngiven läkare för att vi ska ge alla en personlig vård.

Tillsammans med en kraftig ekonomisk förstärkning och särskilda insatser för hälsofrämjande på våra vårdcentraler med bland annat ett pilotprojekt med hälsosamtal stärker vi husläkarmottagningarna. Som jag ser det är detta en av de viktigaste delarna av den här budgeten. Stärker vi primärvården och gör den till navet i sjukvården kommer vi att förbättra förutsättningarna för hela sjukvården att fungera bättre och stärka patienternas ställning. Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 309
T o v e S a n d e r (S): Ordförande, fullmäktige! Ja, vårdens alla delar går in i varandra, och de senaste veckorna är det ju få som har missat att här, i det som faktiskt är Sveriges rikaste region, kan vi inte garantera blivande föräldrar en trygg förlossning. Krisen i förlossningsvården är ett väldigt tydligt exempel på hur majoriteten brister i att ta ansvar för styrningen av vården. Vi hör gång på gång moderata företrädare lägga över ansvaret på sjukhusledningar som ska hålla budget och personal som ska springa fortare.

Men det är vi här inne som är ansvariga för vården, att den finns och att den fördelas efter behov när stockholmarna behöver den, och det ansvaret kan vi inte lägga på någon annan, även om finanslandstingsrådet önskar det.

Vårdvalen som de är konstruerade i dag strider mot hälso- och sjukvårdslagens portalparagraf, som stadgar att den som har störst behov ska ges företräde till vården. Offentligt finansierad vård ska också vara organiserad så att den främjar kostnadseffektivitet, och det kan vi inte beskylla vårdvalen för. Hur vårdvalen styr fel blir extremt tydligt inom kvinnosjukvården. I vår region finns i dag 1 500 barnmorskor. Det är bara 863 av dem som arbetar med kärnverksamheten på något av våra akutsjukhus, och vi vet att många av de 863 tänker sluta. Samtidigt har under de senaste nio åren över 70 gyn- och ultraljudsverksamheter etablerats. Utan budgettak och med fri etablering styrs våra barnmorskor, specialistläkare och budgetmedel till vårdval, och de som är kvar i förlossningsvården får slita hårdare.

Att den erfarna och kompetenta personalen lämnar akutsjukvården kommer på sikt att leda till kompetensbrist. För att bli en skicklig barnmorska, gynekolog eller kirurg behöver man kompetent handledning, och vi ser i dag att de som har handledaransvar har betydligt mindre erfarenhet än vad de hade för tio år sedan. Det är också så att när vården organiseras med vårdval tappar vi synergin mellan akut och planerad vård. Det gör att de mest erfarna läkarna, som tidigare kunde förlägga delar av sin arbetstid med jourer, bakjourer och planerad mottagning i dag måste välja, och då är det många som lämnar akutsjukvården för att få en bättre arbetsmiljö.

Om det är någonting som har blivit tydligt både under pandemin och under de senaste veckorna är det att stockholmarna inte ropar efter fler privatiseringar. Stockholmarna vill se ordentliga satsningar på sjukvården. Samtidigt står majoriteten kvar i gamla skor och tror att marknadslösningar är framtiden, medan marknadslösningar i själva verket är passé och omoderna.

Vi socialdemokrater vill se ett sjukvårdssystem som går att styra, där det är patientens behov som är i fokus. Vi kan inte lämna det ansvaret till sjukvårdsledningar och personal, för det är vi här inne som är valda att ta det ansvaret. Det gör vi genom att ta tillbaka kontrollen över sjukvården. Med det yrkar jag bifall till den socialdemokratiska budgeten.

Anförande nr 310
L a r s R å d é n (M): Ordförande! Jag tycker att vi ska vara glada över Region Stockholms breda vårdutbud. Vi har många olika aktörer — offentliga och fristående, många också ideella. Det system som vi har och som man alltid vill kritisera är ju också det som har lett till att vi har bland den bästa tillgängligheten i Sverige i vår vårt sjukvårdssystem.

Under pandemin har vi kunnat samarbeta med väldigt många av de fristående aktörerna för att genomföra den stora omställning som krävdes. Många privata och ideella vårdgivare har lånat ut sin personal, bistått med lokaler eller utöka sin kapacitet, dels för att avlasta sjukhusen under pandemins akuta fas, dels för att beta av vårdskulden efteråt, vilket vi jobbar med just nu.

Nästa år ger vi i den styrande majoriteten budgetuppdrag att vi ska höja ersättningarna till våra husläkarmottagningar med 4 procent. Vi behöver ha en primärvård som man kan lita på och som på riktigt kan utgöra navet för patienter i sjukvården. Vi tror att det kan leda till att fler patienter och deras sjukdomar kan upptäckas tidigare och att de kan behandlas tidigare. Här har ju husläkarna en tydlig roll och jobbar både hälsofrämjande och förebyggande i sjukvården.

En del av utvecklingen som jag tror är väldigt viktig är husläkarnas ansvar för samverkan med kommuner, specialistvård och att på ett bättre sätt i vårdsystemet vara samverkanspunkten. Jag vet också att den klustersamverkan och det system som vi har sjösatt när det gäller samverkan med kommunerna har varit väldigt uppskattat. Där finns det en fast husläkarmottagning i varje kommun och varje stadsdel som bär det ansvaret. Det har varit en stor framgång. Man vill inte samverka med någon projektledare på förvaltningen, utan man vill samverka med de vårdgivare som finns i den egna kommunen när det gäller missbrukare, misshandlade kvinnor, sköra äldre och andra som man behöver tala med vården om.

Det har varit ett viktigt arbete, och jag ser framför mig att vi nästa år kommer att ta ytterligare steg för att konkretisera och tydliggöra det samverkansansvaret, för det är otroligt viktigt i utvecklingen av husläkarmottagningarna.

Vi ökar också möjligheterna till längre öppettider. Som Anna nämnde ska fler få en fast, namngiven husläkarkontakt, och vi höjer också ersättningen för de äldsta patienterna och stärker vården kring dem. Ersättningen för de äldsta patienterna kan vara nästan fyra gånger så hög som för en vanlig ung patient. Den ständigt återkommande anklagelsen att det bara är myggbett och snuva och de enkla lönsamma patienterna som vi premierar stämmer inte. Vi styr ganska hårt mot mer fast ersättning, och vi styr väldigt hårt mot att också ersätta för den vårdtyngd och de behov som patienterna har i husläkarsystemet. Det blir ännu tydligare nästa år med de uppräkningar som vi gör.

En annan viktig sak som inte nämnts i debatten så här långt är också det arbete som vi börjar växla upp nu när det kommer till att garantera att vi ska ha nolltolerans mot hot, fusk och kriminalitet i våra vårdsystem. Skattepengar ska inte gå till fifflare och fuskare utan de ska gå just till vård. Alla former av fusk och försök till förskingring ska ju beivras hårt och mötas av hårda reprimander när vi upptäcker det.

Det har vi sett under året är ett flertal väldigt sorgliga exempel på att kriminella nätverk och andra organiserade upplägg försöker nästla sig in i vårdsystemet, ofta för att få ut narkotikaklassade preparat, botox och andra saker som man kan sälja vidare på svarta marknaden. Detta är ett problem som blivit vanligare, och det behöver vi möta upp hårdare från regionens sida. Det här är också något som lyfts i avtalsutskottet under året, bland andra av Tove. Det är bra att man uppmärksammar att vi behöver växla upp detta.

Under året har vi haft en utveckling där handläggare som har handlagt och så att säga skrivit fram beslut som vi ska ta om att säga upp avtal har haft en hotbild sig. För att möta det kommer vi att etablera en central resurs i hälso- och sjukvårdsförvaltningen. Det är några utvalda handläggare som jobbar enbart med detta som specialistkompetens för att stävja fusk kommer att utreda de här sakerna på ett bättre sätt och kunna ge polisen verktyg också lagföra de kriminella som verkar i vårt vårdsystem.

Till och med oppositionen framhåller här i debatten att tillgängligheten är bättre i Stockholm är i nästintill alla andra regioner, inte minst när det gäller specialiserad vård, men också i primärvården. Jag tycker att vår budget här banar väg för att vi ska fortsätta utveckla tillgängligheten och ha det som ledstjärna i den fortsatta utvecklingen av vården, mycket tack vare våra vårdval.

Med detta sagt finns det mycket som behöver göras, och det finns också en hel del arbete som som sker kring våra vårdval. Varje skattekrona ska användas rätt, och patienterna ska få vård på rätt vårdnivå. Resurser ska tillföras där vi tycker att de behövs och inte bara på omotiverade kostnadsökningar som som vi inte önskar se. Där har vi vridit åt flera vårdval redan i år, och det arbetet kommer att fortsätta i avtalsutskottet. Vi ska kunna prioritera våra vårdresurser bättre, se över kostnader i vårdval och dämpa kostnadsutvecklingen och se till att det blir rätt vård på rätt vårdnivå, så att vi kan prioritera det som är viktigt, till exempel husläkarmottagningarna.

Jag är stolt över det arbete som vi gör i koalitionen. Jag tycker vi har ett konstruktivt samarbete. Att se över, ändra och revidera vårt vårdutbud är inte alltid uppskattat, och det kräver ofta många svåra diskussioner, men jag tycker att vi gör det goda i majoriteten och vi tackar så mycket för det goda samarbete som vi har.

Anförande nr 311
B e n g t L a r s s o n (V): Lars, jag måste göra dig besviken. Jag kommer nämligen att nämna det här med snuva.

Åhörare, presidium och fullmäktige! För ett par veckor sedan dömde jag i Svea hovrätt. Det var en äldre dam i 80 årsåldern som hade blivit utsatt för ett grovt brott. Polis och hemtjänst anlände. Hemtjänsten tog föredömligt den äldre kvinnan till vårdcentralen, som skrev en remiss till Danderyds sjukhus. På Danderyds sjukhus fick hon vänta ganska länge innan man konstaterade att hon inte skulle vara där, utan hon skickades till S:t Göran och ånyo fick hon vänta ett antal timmar innan hon fick skickades tillbaka till Danderyd. Där blev hon efter ytterligare någon timme inlagd, och där blev hon kvar i 14 dagar.

Varför berättar jag då det här? Ja, under 14 år har vi haft ett högerstyre här i Stockholm, som blivit landets mest extrema region med rekordmånga privata företag. Det finns nu närmare 30 så kallade vårdval, och vården har blivit en marknad. Patienten har blivit en vara, och vården kallas för produktion. Att ta emot enkla förkylningar i City, Lars, ger snabbare inkomster än att vårda multisjuka äldre och att arbeta för bättre folkhälsa i utsatta områden.

Mycket av våra skattepengar försvinner här. Många av vårdvalen kan avvecklas. Dagens system missgynnar ideella aktörer inom vård och omsorg. Vi vill skapa ett system där ideella organisationer, med spetskompetens som regionen behöver, och idéburna organisationer kan ingå. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budget.

Anförande nr 312
Henrik Eriksson (C): Herr ordförande! Jag är väldigt stolt över vår budget som vi lägger fram här och att primärvården faktiskt är ordentligt i fokus, men även att vi har våra vårdval, som Lars så förtjänstfull talade om här nyss.

De är ju otroligt viktiga för att just vi ska ha en fortsatt utveckling av en god sjukvård och att vi inte har köer samma sätt som man kanske har i övriga landet. Från vänster talas väldigt mycket om vårdvalen, men för oss i majoriteten är ju en god kvalitet mycket viktigare än vilken driftsform det handlar om. Och vård efter behov och att värna om våra skattemedel är centralt. Därför omstruktureras vårdvalen så att vi bättre ska kunna möta upp behoven och även öka kostnadskontrollen.

Och som Lars sade: Det här med fusk är också någonting som vi verkligen slår ned på. Det är inte acceptabelt. Men att avveckla vårdvalen och ha all verksamhet i egen regi är inte lösningen på våra utmaningar i sjukvården, utan det kommer bara att leda till köer och sämre vård. I stället är det ju den mångfald och valfrihet vi har som bidrar till utveckling av vården i form av nya arbetssätt och effektivt resursutnyttjande. Vi i majoriteten vill ha högsta kvalitet både med våra duktiga privata utförare och med vår duktiga egenregiverksamhet.
Bifall till regionstyrelsens förslag och en fortsatt satsning på kvalitet före driftsform!

Anförande nr 313
Victor Harju (S): Ordförande, ledamöter och vårdcentralsbesökare! Vårdcentralerna, det är dessa fantastiska platser där majoriteten av all cancer upptäcks, där små och stora åkommor upptäcks och behandlas.

Vi vill att våra invånare i regionen i första hand söker sig till vårdcentralen, att det är där man hamnar när behov uppstår och vi vill att det ska vara lätt att få boka en tid i tid.

Att det i dag är lite för svårt att få en tid på vårdcentralen är ett problem. När den där knölen i bröstet eller i pungen uppstår kanske det inte känns akut, men du kommer ändå att vilja söka den där tiden och få en tid även om du inte behöver ha den samma dag. Det behöver många vänta för länge på.

Det behövs en satsning för starkare vårdcentraler. Vi avsätter mer än 700 miljoner kronor mer än vad majoriteten gör för att vårdcentralerna ska kunna utvecklas. Att vi som nästan enda region dessutom har invånare som inte har valt vårdcentral är ett problem, det gäller över 200 000 personer.

Majoriteten vill dessutom att det efter denna dag ska vara dyrare att gå till vårdcentralen – det sänder fel signaler.

Vi socialdemokrater älskar vårdcentralen, vi vill att fler ska söka vård på vårdcentralen, vi vill att forskning och utveckling i större utsträckning ska ske på vårdcentralen. Bifall till vårdcentralssatsning! Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 314
D a n i e l C a r l s t e d t (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter och alla intresserade stockholmare som följer oss på webbsändningen! Jag tror att det är många som ibland känner att det kan vara lite knepigt att navigera i sjukvården i Stockholm, inte minst med tanke på att vi råkar ha den mest uppsplittrade och privatiserade vården i hela landet. Det har blivit några vårdval under den tid som moderaterna har styrt. Det är därför som 1177 Vårdguiden fyller en extremt viktig funktion.

Vi är nog också många som upplevt att det har varit svårt att komma fram och få sjukvårdsrådgivning och som, när vi till exempel har ringt som föräldrar för att något av våra barn har blivit sjukt, fått beskedet att väntetiden är väldigt lång för att få de svar vi behöver på de frågor som vi har.

1177 ska vara navet i vår sjukvård. Alla vi stockholmare ska kunna känna oss trygga med att när vi ringer det numret så får vi snabb och korrekt hjälp, och att när vi behöver det så blir vi hänvisade till rätt vårdinstans som ska se till att vi får den vård som vi är i behov av.

Det säger egentligen sig själv, tycker jag, att en sådan viktig verksamhet, ett sådant nav som är en viktig samhällsbärande verksamhet borde drivas i egen regi. När vi kontaktar 1177 måste vi nämligen kunna känna oss trygga med att den verksamhet och de råd vi får styrs av vårt vårdbehov, inte av vinstintresse. Att regionen driver verksamheten själv gör också att vi skulle kunna ha högre beredskap, krisberedskap, och därmed snabbt kunna ställa om verksamheten när någonting händer och då också se till att öka bemanningen med fler sjuksköterskor vid behov för att hålla de här kötiderna nere.

Sedan en tid tillbaka är Region Stockholm den enda regionen i Sverige där 1177 drivs i privat regi. Vi socialdemokrater vill att vi ska se till att alla vi medborgare i Stockholmsområdet har en sjukvårdsupplysning som vi alla kan lita på och som utvecklas på ett sådant sätt att den också på ett bättre sätt kan hänvisa oss rätt och därmed också avlasta akutmottagningarna. Det här måste ju bli ett nav i den digitala vården, det är ju 1177 som ska veta vart jag ska vända mig, var jag får den snabbaste vården och var jag får den vård som jag är i behov av.

Vi är säkra på att den utvecklingen också görs bäst i regionens egen regi. För visst är det väl så att Sveriges rikaste region också ska ha Sveriges bästa sjukvårdsupplysning? Så måste det väl ändå vara.

Med detta vill jag yrka bifall till Socialdemokraternas förslag till budget där det här kravet finns med, för vård i tid, för vård vid behov!

Anförande nr 315
L a r s R å d é n (M): Mycket kortfattat bara några ord om det här med 1177 och utvecklingen av den tjänsten.

Det som har utmärkt Region Stockholm i frågan om 1177 har just varit det faktum att vi har haft väldigt, väldigt mycket kortare svarstider till 1177 än andra. Det är det som har utmärkt oss. Vi har varit enastående i det avseendet.

I år har det varit lite sämre i det avseendet beroende på att det har varit svårt med bemanning med sjuksköterskor och så vidare, men när vi har blivit sämre så har vi ändå varit bäst.

Daniel Forslund nämnde det här i går under de inledande anförandena, jag tror att det var under innovationsdebatten. Han betonade att det var några regioner som provade att göra precis det som ni nu föreslår, nämligen att lägga över det hela i egen regi. Svarstiderna i de regionerna blev längre, i vissa fall fick patienterna vänta i timmar. I vissa fall kom man över

huvud taget inte fram. Resultatet var utöver sämre tillgänglighet en dyrare vård. Jag tror att det är fel väg att gå.

När det gäller tjänsten 1177 är det absolut så att vi kommer att behöva fundera de närmaste åren på utvecklingen av den tjänsten. Jag tror inte att lösningen är den som ni föreslår. Det är klart att när nya webbtjänster, nätläkare och annat etablerar sig med nya digitala hjälpmedel, digitala kanaler och nya sätt att hitta fram i vården så kommer 1177 att behöva utvecklas och reformeras för att också tillhandahålla det moderna som finns tillgängligt, men den lösning som ni föreslår har prövats i andra regioner och den lösningen var inte att föredra.

Anförande nr 316
Daniel Carlstedt (S): Lars, jag tänker så här. De siffror som du hänvisar till är ganska gamla, och de kommer ju från den tid då det fanns fler som hade samma vårdgivare som vi och som också kunde bemanna för att arbeta för flera regioner. Så är det inte i dag. I dag är vi den enda regionen som använder den här tjänsten.

Vi vet också att den vårdgivaren vill lämna det här uppdraget och lämna över det till någon annan. Det var ju väldigt inne ett tag att Kry skulle ta över. Som tur var lyckades vi uppbåda ett ganska stort folkligt missnöje mot den lösningen och ni backade i den frågan. Vi tror att vi med egenregiverksamhet kommer att se till att det blir bättre kvalitet, att vi kommer att kunna se till att hänvisa folk rätt, och med de här kopplingarna och bättre digital utveckling tror jag också att vi kommer att kunna ta fajten med nätläkarna, och tänk, så många miljoner vi kommer att kunna spara då!

Anförande nr 317
Regionrådet Nässén (M): Ordförande! I vår region finns ett antal av Sveriges mest avancerade och kompetenta akutsjukhus. Enorma insatser har gjorts under pandemin och görs varje timme under varje dygn året runt. Det här har också uppmärksammats av regionens egen granskning med anledning av coronapandemin och den nationella Coronakommissionen.

Fullmäktige har tidigare fattat beslut om Framtidens hälso- och sjukvård som bland annat handlar om patienter som kommer till akutsjukhusen. De patienter som tas om hand ska i hög grad vara patienter som behöver just akutsjukhusens resurser medan patienter som inte behöver de här resurserna kan tas om hand i den nära vården utanför akutsjukhusen.

Vi behöver naturligtvis stämma av en här resan, och därför är det positivt att hälso- och sjukvårdsförvaltningen genomför en analys av det här stora beslutet om hälso- och sjukvården som vi har fattat tidigare.

Det råder inte heller något tvivel, herr ordförande, om att vi moderater och vår majoritets-koalition prioriterar akutsjukhusen. Som nämndes tidigare under har vi under åren 2016–19 tillfört ungefär 3 miljarder kronor och under samma tid har antalet anställda ökat med cirka 400 nya medarbetare.

Vi tillför också i år närmare 1 miljard kronor för merkostnader för covid-vården, något som staten har sagt sig ska komma att ersätta, men hittills uppgår statens ersättning till ungefär en tredjedel av kostnaderna.

Den stora utmaning som finns för sjukhusvården i Region Stockholm och i hela landet handlar om hur regionen ska kunna öka resurserna till vården. Den ökningen ska matchas med det faktum att kostnaderna ökar i ungefär samma takt. Det är kärnan i utmaningen. Att klara av detta när vi har en åldrande befolkning, betydligt fler över 80 år och samtidigt bara

en svag ökning av människor i arbetsför ålder, innebär att vi kommer att behöva hitta nya arbetssätt.

Jag vill understryka att frågan om att hitta nya arbetssätt inte handlar om att befintlig personal ska springa snabbare, utan det handlar om att med forskning och innovation och genom att lära sig av goda exempel kunna hitta nya sätt att ge god vård. Låt mig få nämna några exempel.

Digitalisering och ny teknik. På S:t Görans sjukhus har man till väldigt stor del digitaliserat prostatacancerflödet fram till dess att patienten behöver göra vägvalet som handlar om vilken behandling man eventuellt behöver. Det här har sparat in en heltids sjuksköterska varje månad som kan göra annat mer patientnära arbete.

Hemmonitorering av olika slag är ett annat exempel. Hjärtsviktspatienter kan mäta sitt eget blodtryck, värdena skickas till vårdcentralen så man behöver inte resa dit om värdena är stabila. I de fall värdena inte är stabila får man ett telefonsamtal från sin kontakt-sjuksköterska. Det finns också digitala hembesök hos kvinnor som just har fött barn, så som man har gjort på Södertälje sjukhus under pandemin, någonting som har varit väldigt positivt för de kvinnor som berördes. Patienterna gör mer av vården själva.

Patienternas medverkan är en outnyttjad resurs. Jag tror att det är i Jönköping som man har ett drop in-rum för egen dialys. Patienten har ett eget passerkort, sätter sig och kan genomföra dialysen själv den tid man önskar under veckan eller månaden. Mer sådant kommer att krävas för att vården ska gå ihop i den nya tid som vi är på väg in i.

Jag tror också att det kommer att vara välkommet för patienter och medarbetare.

Under det här blocket finns det också en delrubrik som handlar om förlossning, och det har vi ju redan talat mycket om i dag. Jag vill ändå säga några saker till på det här området. Det råder ingen tvekan om att en kärna i utmaningen är att kunna bemanna förlossnings-klinikerna som flera talare redan har nämnt. Det är kärnan i arbetet. Det är en 24/7-verksamhet. Det är störst belastning på sommaren under vanlig semestertid, och det är många obekväma arbetspass – kvällar, nätter och helger. Det här behöver vi lösa, och det finns ett antal finansierade förslag i budgeten.

Det som jag tycker har varit en viktig sak i den här heta diskussionen under de senaste veckorna är att komma ihåg att vi under den senaste tiden har både med regionala medel och med statliga bidrag genomfört förstärkningar av förlossningsvården, mer än 1 miljard kronor har vi tillfört. Det handlar om 150 olika förbättringsprojekt. Kanske ett av de viktigaste handlar om att ha fokus på utbildning och fortbildning som har lett till en sänkning med 35 procent när det gäller allvarliga bristningar i samband med förlossning. Det är förbättringar som verkligen spelar roll, på riktigt.

Vårdförbundet har också understrukit att det här inte är ett Stockholmsproblem, utan problemen finns i hela landet även om debatten gärna blir hetast här i Stockholm.

Jag tittade i kvalitetsregistret på det här området bara för att få en liten jämförelse av hur det kan vara. Om man tittar på andelen omföderskor som har fått extra stödåtgärder på grund av förlossningsrädsla så ser vi på den här bilden att det är 15 procent i Region Stockholm, i riket är det 11 procent. I Södermanland och Västerbotten, som har socialdemokratisk region-styrelseordförande, är siffrorna 10 respektive 11 procent.

De som har deltagit i föräldraskapsstöd är i Stockholm 75 procent. Den lägsta siffran tror jag att det är Södermanland som har, 39 procent. Ni ser själva siffrorna här på bilden. Man kanske också ska titta på hur stor andel av kvinnorna som skattat en mycket god

förlossningsupplevelse, och då ser vi att 73 procent på BB Stockholm anger det. I Norrköping är motsvarande siffra 64 procent.

Jag har själv två barn och minns så klart när vi själva skulle in till förlossningen och min fru skulle föda. I Stockholm är andelen dödfödda under de här åren 0,31 procent. Det värsta som kan hända på grund av olika sjukdomar och annat har skett i 0,31 procent av fallen. I Sörmland är risken 0,49 procent. Det här är avgörande skillnader! På punkt efter punkt visar det sig att de resurser och den kompetensutveckling och de satsningar som vi har gjort i Stockholm har lett till dessa siffror. Sverige har något av världens bästa förlossningsvård, och vi i Region Stockholm har något av Sveriges bästa förlossningsvård. Nu vill vi förstärka detta tillsammans.

Jag tror att det viktigaste budskapet gemensamt från talarstolen kan vara att vi verkligen bör bjuda in hela professionen att vara med i det här arbetet.

Anförande nr 318
P e t r a L a r s s o n (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Sjukhusen måste få stabila och långsiktiga förutsättningar för att kunna klara sina viktiga uppdrag. De behöver få möjlighet att ha fokus på arbetet med patienterna, de behöver ge personalen den bästa arbetsmiljö som går att få och fokusera på att öppna fler vårdplatser.

Sjukhusen vill satsa på innovation och på att utveckla nya arbetssätt, men de säger själva att deras avtal inte riktigt ger dem förutsättningar att göra det på bästa sätt.

Vi ger sjukhusen 440 miljoner kronor mer än vad majoriteten gör. Det är en dubblering av deras uppräkning. Vi ger dem 3,5 procent i stället för 1,5 procent. Den dubbleringen ger sjukhusen mycket bättre förutsättningar att öppna fler vårdplatser, att anställa fler medarbetare. Att ständigt ha överbeläggning ger varken en patientsäker vård eller någon god arbetsmiljö.

Jag var på verksamhetsbesök på ett av våra sjukhus, och där berättade en läkare att hon inte vet vilken överbeläggning de har på sin klinik. Hon har försökt ta reda på det. Eftersom samtliga platser alltid var fullbelagda så visste hon att hon hade hundraprocentig beläggning, men eftersom det finns så kallade satellitpatienter på andra avdelningar så räknas de till den andra avdelningen. Så när hennes patienter ligger på gyn så räknas de som en gynpatienter fast de inte är det.

Vi behöver ha mer luft i systemet, vi behöver öppna fler vårdplatser, och för detta krävs resurser och en satsning på personalen.

När vi ändå talar om gyn så vill jag säga några ord om förlossningen, så klart. Sent skall syndaren vakna, brukar man säga. Nu har de ju vaknat, så här i elfte timmen inför ett valår. Gott så, men jag kommer ihåg när jag födde barn, år 2014 på valdagen på Södra BB. Då kom barnmorskan in i mitt rum och grät för att borgarna hade vunnit regionvalet. Redan då var det kris i förlossningsvården, och redan då hade vi socialdemokrater en politik för en barnmorska per födande kvinna.

När jag väntade mitt andra barn för snart två år sedan nu, så var det bästa råd jag fick att tacka ja till en barnmorskestudent, för då skulle jag åtminstone ha en barnmorska i mitt rum. Nu tog min förlossning bara 20 minuter, vilket ju var en väldig tur för då fick någon annan tillgång till mitt rum väldigt snabbt.

Att stå utanför Landstingshuset i går och lyssna på barnmorskorna, lyssna på doulorna, lyssna på de födande kvinnorna och alla de vittnesmål som de gav gjorde mig otroligt ledsen. De påpekade, precis som många i den här salen vet, att det inte var första gången som vi har en förlossningskris som visar hur vi behandlar vår personal så som vi gör i dag.

Vi framhåller att födande kvinnor skattar sin förlossningsupplevelse högt, och det kan vi göra eftersom kvinnorna har kämpat tillsammans med sin partner, med sin barnmorska, med sin undersköterska. Man har vunnit, man har klarat kampen. Då är man tacksam och man är glad att man överlevde, att barnet överlevde, att man fick en plats – må så vara att det var ett undersökningsrum, men man fick en plats –, kanske på rätt sjukhus, kanske inte.

Det man inte vet är att ingen av barnmorskorna har kissat, undersköterskan kanske inte har ätit, personal har blött igenom mensskyddet. För sådan är verkligheten för dem. De sliter på bekostnad av sin hälsa för att göra oss nöjda. Det tackar vi för, men de behöver också resurser.

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 319
H e n r i k Å k e r l u n d (SD): Ordförande, fullmäktige! Mandatperioden börjar nu gå mot sitt slut, och det är en mandatperiod där personalen på akutsjukhusen i det närmaste utfört stordåd. Samtidigt har den här perioden också kantats av påfrestningar kopplade till den långdragna pandemin.

Många av akutsjukhusen har fått ställa om, som vi vet, från ordinarie till särskilda uppdrag. Vi har titt och tätt också fått höra om patienter på akutsjukhusen som blivit varse långa väntetider på akutmottagningen, och att vi har ett antal vårdplatser inom akutvårds-avdelningarna.

De smala personalstyrkorna arbetar och fortsätter att gå med huvudet högt trots att många i vissa fall känner sig slitna och utarbetade i sviterna av pandemin.

En del har sorgligt nog, men ändå förståeligt, valt att lämna verksamheten till förmån för andra verksamheter inom hälso- och sjukvården.

Jag vill nu illustrera med ett exempel en situation ur min arbetsorganisation som sjuk-sköterska på MAVA på Karolinska Universitetssjukhuset i Huddinge. MAVA är en medicinsk akutvårdsavdelning. Som exempel beskriver jag en händelse med ett stressigt arbetspass på avdelningen där en patient är inbokad för en viktig röntgenundersökning bestämd till en särskild tid. Samtidigt uppstår en akut situation hos en annan patient då dennes allmän-tillstånd snabbt försämras. Sjuksköterskan och undersköterskan behöver omedelbart hjälpa den sjuka patienten. I det läget kan sjuksköterskan bli stående hos denna patient en längre stund och då förstår vi hur problematiskt det faktiskt kan bli.

Det här menar jag är ett konkret exempel på hur värdefullt det är med fler kollegor för både patienterna och vårdpersonalen. Situationen försvåras för personalen på akutsjukhusen när effektiviseringar fortsätter att aviseras. Det handlar alltså om besparingar och varsel. Detta är något som jag själv har fått bevittna i form av nedläggning av den värdefulla tjänsten vård-nära service, en nedläggning som tyvärr har mötts med stor besvikelse från mina kollegor och övriga anställda.

Tjänsten vårdnära service är en uppskattad tjänst som tidigare fanns på MAVA och som avlastade sjuksköterskor och undersköterskor genom att utföra enklare uppgifter, exempelvis transporter av patienter mellan MAVA och röntgen.

Den här avvecklingen av vårdnära service menar jag är ett resultat av de varsel vi ser och av de ökade krav på effektivisering som drabbar de anställda på olika vis. Jag menar också att det är en direkt konsekvens av de ekonomiska avvägningar som den blågröna majoriteten just nu gör. Sjukvården ska effektiviseras alltmer.

Jag menar att regionens akutsjukhus i stället behöver ges ett ekonomiskt tillskott för att inte minst kunna andas ut efter en lång period av svåra och krävande arbetsförhållanden.

Sverigedemokraterna i Region Stockholm presenterar som bekant 1 miljard kronor extra i sitt budgetförslag, en miljardsatsning för att bland annat stödja akutsjukhusen i syfte att skapa en tryggare och stabilare arbetsmiljö för personalen. Det här är en satsning som jag själv som yrkesverksam sjuksköterska välkomnar med öppna armar. Vi öppnar också möjlighet för att bibehålla erfaren personal och anställa fler kollegor för att på det sättet förbättra arbetsmiljön. Även lönebildningen behöver ses över.

Jag yrkar bifall Sverigedemokraternas förslag till budget!

Anförande nr 320
Edvin Bernhardsson (KD): Ordförande! De senaste åren har varit väldigt tunga för sjukvården. Jag tänker särskilt på de medarbetare som jobbar inom hälso- och sjukvården. Inte bara i vår region, inte bara i vårt land utan i hela världen har personal tagit extrapass efter extrapass och jobbat under långa och svåra förhållanden utan den vila och återhämtning som brukar vara standard.

Personalen är den viktigaste tillgång som regionen har och är den bas som sjukvården bygger på. Personalen har slitit hårt. Det är tack vare det hårda arbete som utförts som regionen har klarat krisen och under tiden lyckats prestera god vård över lag.

Vårdköer är ett stort och ökande problem i Sverige, men i Region Stockholm har vi ändå bland de kortaste köerna i hela landet.

Akutsjukhusen har samtidigt dragit ett särskilt stort lass under pandemin. Det viktigaste för att avlasta akutsjukhusen är att satsa på primärvården. Vården som helhet får 2,2 miljarder kronor extra i vårt budgetförslag, och primärvården får 4 procent extra för att förbättra möjligheterna till ökad kontinuitet, för att minska behovet av akutsjukvård. Det visar gedigen forskning.

Fler ska erbjudas fast läkarkontakt. 100 miljoner kronor kommer att satsas på att verksamheter inom slutenvården själva ska få möjligheten till insatser för bättre arbetsmiljö, anpassat efter vårdenheterna själva.

Hänvisningsstödet ska utvecklas för att öka patientsäkerheten genom att patienter kommer till rätt instans direkt. Utöver detta vill vi tillföra närmare 1 miljard kronor för att täcka de ökade kostnaderna inom akutsjukvården som kom genom pandemin.

Jag vill därmed framhålla förlossningssjukvården. Vi lyssnar på barnmorskorna och gör ett budgettillskott redan i år på 54 miljoner kronor, vilket i sig är ett tillskott med 4 procent per förlossning utöver redan gjorda satsningar.

För nästa år får förlossningsvården den procentuellt största satsningen av alla verksamheter. Sammantaget görs satsningar på förlossningsvården på 555 miljoner kronor ytterligare fram till mars år 2024. Det är rejäla satsningar. Enorma ekonomiska tillskott sker och med dem kan mycket bli bättre.

Men pengar är inte allt. Vi kommer också att genomföra översyn av scheman och arbetstidsförkortning i samverkan med enheterna. Vi kommer att se över om barnmorskor kan få avlastning både med enklare uppgifter som städning och viss administration och med vissa medicinska arbetsuppgifter från läkare. Listan på åtgärder kan göras lång, och visar på en beslutsamhet från majoriteten att åtgärda de problem och de hinder som de som jobbar inom förlossningsvården upplever.

Vi lägger fram en budget som visar att vi menar allvar och som är fullt finansierad.

Det finns åtgärder som behöver göras men det är viktigt att komma ihåg det som inom förlossningssjukvården fungerar bra. Region Stockholm är en av få regioner som inte bara i teorin utan även i praktiken har valfrihet för gravida att välja sjukhus. 95 procent får föda på det sjukhus de valt i första hand, och nio av tio föderskor känner sig trygga under förlossningen. Region Stockholm tar samtidigt emot fler födande kvinnor från andra mer drabbade regioner än det antal kvinnor Stockholm behöver hänvisa utanför regionens gränser.

När Socialdemokraterna vill begränsa valfriheten genom att ta bort vårdval inom förlossning och gynekologi så ser vi det som något positivt att patienter i allmänhet och födande kvinnor i synnerhet ska kunna välja.

Socialdemokraternas huvudsakliga satsning på förlossningssjukvården, förutom att begränsa valmöjligheterna, är att satsa på en barnmorska per födande kvinna. Det räcker inte. Vi lyssnar till professionerna på området och förstår att mer behöver göras, och vi behöver i grunden fler barnmorskor och fler sjuksköterskor. Därför inför vi, utöver redan nämnda satsningar, en barnmorska per födande kvinna inom ett år och breddinför projektet Min barnmorska som innebär en trygghet och ökad kontinuitet både för den gravida och den födande kvinnan och för barnmorskorna som får vara med under hela graviditeten från början till slut.

Både personal och patient ska kunna känna sig trygga i förlossningsvården, som är en vård att lita på.

Bifall till regionstyrelsen budgetförslag!

Anförande nr 321
S a n d r a I v a n o v i c R u b i n (MP): Åhörare och ledamöter! Jag vill tala om förlossningsvården.

Miljöpartiet har i många år aktivt drivit frågor om både förstärkning och förbättringar inom förlossningsvården. Att vi nu får igenom väldigt många av våra förslag är vi så otroligt tacksamma för, och att vi tillsammans med våra majoritetskamrater möter krisen utan prestige och är helt lösningsorienterade. Det är avgörande.

Redan innan krisen blommade upp hade vi satsningar i budgeten för nästa år. För att förstärka förlossningsvården planerade vi att permanenta och utöka Min barnmorska, som vi vet är något väldigt uppskattat både som en arbetsmiljöåtgärd och som en patientsäkerhetsåtgärd.

Om jag tittar på de förslag som ligger på bordet, om jag skulle titta på dem utifrån min profession som sjuksköterska så skulle jag bli väldigt glad. Om jag tittar på det första förslag som lades fram på regionstyrelsens sammanträde i torsdags, så ser jag att det står så här: En barnmorska per födande i aktiv fas. Vad betyder det? Det betyder god arbetsmiljö och stärkt patientsäkerhet. Det betyder en helt annan arbetsmiljö än tidigare.

Vad betyder arbetsplatsrotation? Det betyder så klart att det är roligare, att det är mer givande och att jag håller alla mina kompetenser vid liv.

Ökad läkarbemanning, vad betyder det? Ökade insatser från läkare är nödvändiga för att säkerställa tillräcklig kapacitet vid jour och beredskapslinjer. Det betyder att barnmorskor som behöver en läkare inte behöver vänta och känna sig stressade.

Vad betyder förbättrade processer, hela graviditetsprocessen både mödravård, förlossning och eftervård? Vi vet att medarbetarna trivs väldigt bra med det, och vi vet att detta kvalitetssäkrar förlossningen.

Tydliga kompetens- och karriärsmodeller, vad betyder det? Det betyder att vi ska säkerställa att inte nyanställda kliver in och har högre löner än de har som har lång erfarenhet. Det är så vi ser till att medarbetare stannar kvar på sina arbetsplatser.

Handledning och mentorskap, vad betyder det? Det betyder trygghet. Det finns alltid någon som jag kan fråga när jag är ny i min yrkesroll. Vi har inte pratat så mycket om det, men många inom vårdpersonalen slutar också av den etiska stress som de känner över att de inte har kapacitet att hantera alla situationer som de ställs inför.

Vad betyder arbetstidsmodeller? Jo, vi behöver fråga oss vad ett hälsosamt schema är och hur vi skapar ett hållbart arbetsliv så att personalen orkar fram till pensionen. I det här fallet tror jag att svaret är väldigt olika om hur man vill jobba, men det är bra att man tar itu med dessa saker.

Och vad betyder uppgiftsväxling? Det betyder ju att du får jobba på toppen av din kompetens och att du kanske inte behöver ta hand om alla de där kringuppgifterna som kan läggas på någon annan.

Det här är en otroligt genomgripande finansierad förändring och den ligger i helt rätt riktning.

Anförande nr 322
S t a f f a n N o r b e r g (V): Ordförande, fullmäktige! Vid sidan av pandemin är hjärt- och kärlsjukdomar en av regionens verkligt stora folkhälsoproblem och utmaningar. Specialisthjärtvården i Södertälje lades ned och flyttades från Luna 2017. Nedläggningen berörde tusentals Södertäljebor mycket negativt. Omkring 5 000 patienter inskrivna i Södertälje hänvisades till mottagningar i Stockholms city eller Handen. Vi har lyssnat på Södertäljeborna som nu tvingas till långa och omständliga resor vid sina vårdbesök.

Nyligen kom nästa slag mot alla äldre med hjärtproblem. Det kardiologiprojekt som delvis underlättar situationen för alla vårdcentraler i Södertälje och i hela regiondelen läggs ned trots att det erbjuder medborgare med hjärtsvikt och högt blodtryck konsultation.

Vi har lyssnat till denna patientgrupp som nu lämnas i sticket, och vi anser att behovet av ett hjärt- och kärlcentrum i den delen av regionen är stort. Inrättandet av ett modernt hjärt- och kärlcentrum i egen regi vid Södertälje sjukhus skulle vara till stor hjälp för de invånare i södra länsdelen som lider av dessa sjukdomar. Engagemanget bland invånarna har varit massivt, och den upphandling som gjordes senast det begav sig benämns som fiasko. Nu behövs en rejäl uppryckning av vården av hjärt- och kärlsjukdomar för alla hjärt- och kärlsjuka i Södertälje och södra regionen i Stockholms län.

För att bota och förebygga hjärt- och kärlsjukdomar föreslår Vänsterpartiet att det inrättas ett hjärt- och kärlcentrum vid Södertälje sjukhus som drivs i egen regi, och i vår budget avsätter vi 20 miljoner kronor per år för det.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 323
Karin Fälldin (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Trygga och säkra förlossningar är en självklar prioritering för Centerpartiet. Jag vill säga tack till alla barnmorskor som larmat om den ohållbara arbetssituationen. Det är tydligt att förlossningsvården behöver stärkas.

Centerpartiet gick till val på att införa en barnmorska per födande kvinna. Det är något som hela den blågröna koalitionen nu står bakom och satsar pengar på. En god arbetsmiljö där erfarna och nya barnmorskor vill jobba är fokuset. Förutom mer resurser är det viktigt att fortsätta hörsamma förslag om organisationsförändringar som finns i barnmorskekåren och också bland de gravida. Min barnmorska, som startades 2018, är ett bra exempel. Såväl vi politiker här som sjukhusledningarna har ett stort ansvar att ta tillvara goda idéer som gör förlossningsenheterna till attraktivare arbetsplatser för medarbetarna och där föräldrarna känner sig trygga och sedda.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget och kommer att fortsätta följa den viktiga implementeringen av en barnmorska per födande.

Anförande nr 324
Samuel Klippfalk (KD): Herr ordförande, ledamöter, åhörare! Som äldre möter man många gränssnitt i vården, i synnerhet om man är multisjuk. Det är många delar som ska samverka — husläkare, basal och avancerad hemsjukvård, kommunernas omsorg med hemtjänsten och geriatriken. Äldre patienter erbjuds en fast och namngiven läkarkontakt inom husläkarverksamheten för att säkerställa en god och kvalificerad vård präglad av kontinuitet.

Jag vill lyfta fram två nyheter i årets budget. Vi kommer att permanenta ASIH. Det gäller ASIH på särskilda boenden. Under pandemin har ASIH-teamen hjälpt till på de särskilda boendena bland annat med syrgas men också med andra insatser. Med lite facit i hand kan man tycka att det är lite märkligt att det varit mer avancerad sjukvård i ett vanligt hem än på särskilt boende. I och med årets budget kommer det att finnas ASIH både på vanliga boenden, alltså i de vanliga hemmen, och på särskilda boenden.

När vi ändå pratar om ASIH vill jag belysa en inkonsekvens i Socialdemokraternas budgetförslag. Å ena sidan talar ni om att det kan ske i partnerskap med ideella aktörer, alltså utdrivandet av ASIH, å andra sidan vill ni säga upp vårdvalet. Men i vårdvalet ingår åtminstone två idéburna aktörer, Stockholms Sjukhem och Ersta diakoni. Fler idéburna är välkomna att ansluta sig om alla kriterier i avtalet är uppfyllda.

Jag sade att jag skulle lyfta fram två nyheter. Jag är glad över att vi ger i uppdrag att se hur kommunernas incitament att ta emot delegering ska kunna stärkas. I dag kan en kommunal undersköterska möta en regional dito i dörren för att utföra vård och omsorg i hemmet. Det är ofta läkemedelsdelegering det handlar om. Om kommunens personal kunde göra det i större utsträckning skulle vi få en bättre kontinuitet, och det vore positivt.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 325
T u v a L u n d (S): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag vill börja med att yrka bifall till Socialdemokraternas budgetförslag. Pandemin har varit och är fortsatt en stor påfrestning för vårt samhälle. Men kanske har pressen varit allra störst på seniorer som tvingats ställa om och avstå från stora delar av sitt liv för att skydda sig från smitta. Det minsta seniorerna ska kunna förvänta sig är att de kan lita på att sjukvården finns där när de behöver den. Det är seniorerna som är mest beroende av att sjukvårdens ryggrad fungerar — välfungerande vårdcentraler som är grunden för den nära vården, akutsjukhus som har tillräckligt många vårdplatser och tillräckligt med personal.

Omställningen till nära vård är viktigast för seniorer. Vi ska ha vårdcentraler med resurser så att de klarar av en god samordning för den enskilda med sjukhuset och med kommunen för en trygg utskrivning. Vårdcentralerna ska ha resurser som säkerställer att det finns god kompetens hos medarbetarna, inte minst vad gäller åldrandets sjukdomar som demens samt geriatrik. Det ska också finnas en bredd av yrkesgrupper, bland annat kuratorer och dietister, för att kunna bygga vårdteam som kan möta de äldres behov. Dessutom ska det finnas resurser så att den äldre kan få en fast vårdkontakt med förutsättningar att kunna ge stöd så att man kan få den hjälp man behöver. En fast vårdkontakt ska inte bara vara ett namn som man väljer från en lista.

För att invånarna i regionen ska få en trygg och nära vård väljer vi att lägga mer än 700 miljoner kronor mer än majoriteten på vårdcentralerna.

Låt mig ge en kommentar kopplad till ASIH. Vårdvalet ASIH betyder i dag att man har två olika aktörer. Först har man en aktör dagtid och sedan en annan aktör som man ska ha kontakt med på kvällar och helger. De ideella föreningar som du nämnde, Samuel, fanns som jag förstår det redan före vårdvalet. Det finns alltså ingen motsättning däremellan.

Anförande nr 326
L a r s R å d é n (M): Ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till majoritetens budgetförslag, vilket jag glömt i alla mina tidigare inlägg. Det är viktigt att vården för äldre är trygg. Man ska alltid veta vart i vårt vårdsystem man ska kunna vända sig. Det är viktigt i vårt arbete att kunna erbjuda alla äldre patienter en fast och namngiven läkarkontakt inom husläkarverksamheten. Det är ett bra sätt att stärka kontinuiteten kring dessa patienter.

Det har redan nämnts att när vi nu ökar ersättningen till husläkarmottagningarna är det stor tonvikt på just ersättning för äldre patienter. Där ligger de största ökningarna av ersättningen, även det ett steg för att stärka husläkarnas möjlighet att ge bra vård till våra äldre.

När det kommer till äldrevården är det viktigt med samverkan, att man kan samlas kring hemgången från akutsjukhus, att den ska vara trygg och att man ska kunna förebygga återinläggning. Det handlar om transporter i rätt vårdnivå och insatser även efter hemgången. Vi måste jobba hårt med samverkan kring de äldre så att de inte faller mellan stolarna i Region Stockholm.

Om vi tittar framåt ser vi att det här är det vårdområde som kommer att utmana oss mest. Ett av de mest uttjatade politiska uttrycken är att vi har en såväl åldrande som växande befolkning. Om man lever längre är det ett sundhetstecken, men det är självklart också en viktig utmaning för oss i regionen och i hög grad en utmaning för alla de kommuner som vi samverkar med. Här tror jag att mycket av arbetet framöver måste präglas av samverkan och samarbete mellan region och kommun. Vi tar viktiga steg för att stärka samverkan mellan kommun och region genom klustersamverkan, och det ska fördjupas och förbättras ytterligare.

Jag tror att arbetet med att vässa de läkarinsatser vi gör i särskilda boenden kommer att vara viktigt och gör nu en översyn av hur arbetet i stor utsträckning kommer att ske under nästa år. Den frågan är viktig att titta på, för i utvecklingen av den finns olika vägar att gå. Jag tror att alla regioner i Sverige efter pandemin sitter och funderar över hur läkarinsatserna ska utföras på bästa sätt.

En viktig kvalitetsfråga som varit bra för oss i Stockholm är att det ska finnas en fast läkare i varje särskilt boende, att det inte är många olika som springer där. Det skapar goda verksamhetsmässiga förutsättningar med bra rutiner för läkarinsatser, att veta när läkaren kommer och att kunna planera vården på ett bra sätt. Det är en viktig kvalitetsaspekt som vi vill bära med oss framåt. Det finns utmaningar även med det, men jag tror att det är en viktig aspekt i det fortsatta arbetet med läkarinsatserna att man kan ha en fast läkare på varje särskilt boende och att det sker på ett strukturerat och bra sätt.

Anförande nr 327
B e n g t L a r s s o n (V): Många gamla på våra äldreboenden har dött i covid under de senaste åren. Mycket har berott på bristande samordning mellan region och kommuner, att personal inte har getts tillräcklig utbildning under åren och att vi har ett vårdsystem som prioriterar de egna kostnadsställena framför vårdtagarna.

Vänsterpartiet vill att vårdcentralerna ska ha ett områdes- och listningsansvar. Områdesansvar innebär ett särskilt ansvar för medicinska insatser och stöd på våra äldreboenden. Det medför att vårdval läkarinsatser i särskilda boenden för äldre måste avvecklas. Sjukvårdskompetensen måste höjas på alla äldreboenden. Många äldre är multisjuka, och bristen på samordning blir katastrofal när många olika läkare är inblandade. Äldre ska kunna känna sig trygga i vården. Det kräver ett bättre samarbete mellan region och kommun.

Våra krav i vårt budgetförslag är därför att vårdcentralerna ska få ett områdes- och listningsansvar med särskilt medicinskt ansvar för äldreboenden, att det ska inrättas äldrecentraler med specialistkompetens, att närsjukvården ska organiseras så att äldre människor inte i onödan tvingas söka sig till akutsjukhusen, att regionens samarbete med kommunernas äldrevård förbättras så att vårdkedjorna fungerar samt att multisjuka äldre ska erbjudas en medicinskt ansvarig läkare.

Med det yrkar jag återigen bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 328
S a m u e l K l i p p f a l k (KD): Jag vill bara påpeka att jag inte tror att samordningen blir bättre med 230 vårdcentraler än med nio läkarorganisationer, som vi har i dag. Det gäller antingen det är Vänsterpartiet eller Socialdemokraterna som kommer med de förslagen.

Anförande nr 329
B e n g t L a r s s o n (V): Vi har ett krav och ett yrkande att vi ska ha vårdcentraler som har ett lokalt ansvar. Hur man sedan gör i praktiken, om alla har det eller om man fördelar det på annat sätt, återkommer vi till.

Anförande nr 330
K e n t I v a r s s o n (C): Herr ordförande och ledamöter! Sjukvården står inför stora utmaningar framöver. Antalet äldre i framför allt åldersgruppen över 80 år ökar kraftigt under det kommande decenniet. Det innebär att även behovet av insatser för äldre ökar. Redan i dag utgör 65-plussarna nästan 50 procent av patienterna i öppenvården och slutenvården.

Kännetecknande för våra äldre är att de har flera medicinska diagnoser i kombination med kännbara effekter av normalt åldrande och förändringar i deras sociala situation. Ofrivillig ensamhet är en hälsorisk som i dag förekommer i stor omfattning och drabbar äldre. Utbyggnaden av vården och samarbete mellan akutsjukvården, primärvården och våra kommuner är därför en viktig faktor för att våra äldre ska få en god och säker vård.

Erfarenheterna av insatserna under covid ger oss mycket att tänka på. Det visar både IVO:s och regionens egen granskning, och jag tycker att vi bör ta emot det med stor ödmjukhet. Det pågår en översyn av vårdvalet läkarinsatser på särskilda boenden för att stärka läkarmedverkan i äldreomsorgen. Den rapporten kommer i slutet av året och kommer att fokusera på att höja nivån på det medicinska omhändertagandet.

Samuel Klippfalk har nämnt två reformer. Det gäller ASIH och delegering. Jag skulle vilja avsluta med att säga att jag tycker att det är positivt att det finns en överenskommelse om länsövergripande samverkan kring hälsa, vård och omsorg mellan kommunerna i Stockholms län och regionen. Den kommer snart upp för beslut i HSN. Det är viktigt att vi strukturellt tittar på hur det hela ska fungera framöver.

Ordförande! Våra äldre förtjänar en god och säker vård. Jag tror att det råder rätt stor samstämmighet mellan våra partier om det.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 331
Kerstin Mannerqvist (S): Ordförande och ledamöter! Flera har redan sagt att pandemin på ett obarmhärtigt sätt visat hur svårt det har varit att få vården och omsorgen att fungera i samarbete. Bristen på samordning, kontinuiteten för den enskilde och tillgängligheten har lett till att de som är multisjuka hamnat i kläm och om och om igen måste söka. Jag har träffat patienter som säger att de kan söka för en åkomma i taget och sedan återkomma. Det är naturligtvis inte meningen att det ska vara så. Allt det leder också till att det blir brist på vårdplatser eftersom oerhört många äldre måste ligga timvis på akuten då det inte finns någon annanstans att ta vägen. Så är det mer eller mindre.

En viktig orsak till att det gick så illa i äldreomsorgen har att göra med bristen på den medicinska kunskapen. Det är inte bara läkare som saknas utan även sjuksköterskor, vilka försvann 1992. Jag tror att ett skäl till att Finland klarat äldreomsorgen så mycket bättre under pandemin är att de haft mycket starkare medicinsk kunskap inom äldreomsorgen än vi i Sverige.

Vad ska vi då göra? Det gäller naturligtvis att se till att patienten har någon som håller samman det hela. Områdesansvar betyder inte, kan jag tala om, att man behöver springa till 200 vårdcentraler. Områdesansvar har funnits tidigare i regionen, och det har fungerat alldeles utmärkt. Jag kan inte förstå varför vi inte skulle kunna återgå till det. Betydelsen av kontinuitet kan inte nog understrykas när det gäller äldre patienter, som annars får komma tillbaka om och om igen. Att ha någon som känner igen en är väsentligt. Trygg och säker hemgång måste också betonas. Vi måste hjälpas åt i kommuner och region. Det är oerhört viktigt att vi kommer i gång för det innebär att patienten inte behöver komma tillbaka så många gånger. Om vi ska vidta åtgärder för att åstadkomma allt detta är vårdval det allra sämsta.

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 332
Lars Rådén (M): Jag vill bara kort inskärpa den poäng som jag själv försökte göra i mitt första inlägg och som även Samuel Klippfalk förtjänstfullt tog upp i den senare diskussionen. Det är viktigt vad gäller läkarinsatserna i särskilda boenden att man håller samman det. Om vi ska tillåta patienter att lista sig hos den husläkare som de vill har vi en utmaning på särskilda boenden. Om du har 15 olika husläkarmottagningar som patienterna är listade hos är det svårt att skapa en sammanhållen och planerad vård på de särskilda boendena. Det är det som är utmaningen.

I dag har vi ett system där man i praktiken kan välja en säboläkare som jobbar mot det enskilda särskilda boendet, och det tror jag är en nödvändig förutsättning för att kommunerna ska kunna ha ett planerat och strukturerat arbete med läkarinsatserna på boendena. Det är det jag försöker peka på som en viktig kvalitetsaspekt framåt. Om man ska kunna lista sig på en vårdcentral kan det bli så att man behöver ha läkarinsatser med sammanhållning kring ett särskilt boende i stället för kopplat från husläkarna.

Jag tror att det arbetet nästa år kommer att ske förutsättningslöst. Vi måste vända på alla stenar och vara öppna i vårt angreppssätt när det gäller den utmaningen. Jag tror att man vill ha en sammanhållen läkarinsats på varje boende. Det är en viktig ingång framöver.

Anförande nr 333
Kerstin Mannerqvist (S): Jag har ingen annan uppfattning. Hur man sedan löser det får vi återkomma till. Det måste bli så, det tror jag att alla här är överens om. Sedan är vi kanske inte överens om hur det ska göras. Ett områdesansvar tycker jag är otroligt viktigt. Det har vi visat förut, och det kan vi ha igen.

Anförande nr 334
Ann-Marie Strömberg (V): Jag har uppdrag i en stadsdelsnämnd i Stockholm, Hägersten-Älvsjö närmare bestämt, och därmed har jag insyn i vård- och omsorgsboendena i vårt område. Ja, det finns förbättringspotential. Observera att ingen skugga ska falla över fotfolkspersonalen. De gör ett så bra jobb som det går, men de behöver få bättre förutsättningar för det.

Det som blivit tydligt för mig de senaste åren är att i och med att man i stor utsträckning klarar omvårdnaden av äldre i deras bostad är de som nu bor på vård- och omsorgsboendena mycket sjukare än vad boendena egentligen är avsedda för, och följaktligen behöver de mycket mer sjukvård. De behöver mer läkartid och mer sjuksköterskетid.

Ett problem som jag också blivit uppmärksam på är behovet av att journalerna är kompatibla. Det är ibland väldigt svårt, speciellt när det kommer nya vikarier, att få fram nödvändig information om patienterna/de boende då man inte har tillgång till journalerna. Ibland är det dessutom tekniska problem med journaler som helt enkelt inte fungerar för ändamålet. Jag har tyvärr varit med om att det blivit mycket allvarliga felbedömningar för att man inte haft tillräckligt med information om patienterna.

Det finns mycket som kan göras bättre, men framför allt måste man inse att de som bor på vård- och omsorgsboendena är mycket gamla, sjuka och sköra. Därför måste kompetensen byggas ut utifrån det.

Bifall till Vänsterpartiets förslag till budget!

Anförande nr 335
Sandra Ivanovic Rubin (MP): Åhörare och ledamöter! Jag vill prata psykiatri. I Stockholm har varannan ung tjej och var tredje ung kille problem med sin psykiska hälsa. Ångest och depressioner förlamar orimligt många unga människors liv. Det drabbar oftare tjejer än killar, oftare hbtqi-personer än heterosexuella, och oftare dem i socioekonomiskt utsatta områden än här på Kungsholmen.

Vi vet att den psykiska ohälsan riskerar att bryta sönder liv och riskerar att bryta sönder vårt samhälle. Det är vuxenvärldens ansvar att se till att det inte händer. För oss i Miljöpartiet och den blågröna koalitionen är det högsta prioritet att vända den utvecklingen. Därför är vi stolta över den här budgeten, där 100 miljoner kronor går till att bygga ut vården för barns och ungas psykiska ohälsa över hela länet. Reformen, som träder i kraft den 1 december, ska ge tillgång till tidig vård för unga som mår dåligt. På det sättet får BUP möjlighet att fokusera på de allra svårast sjuka som behöver specialistvård. Det är en logik och en nivåstrukturering som därmed följer. Motsvarande teambaserad vård för vuxna finns på plats sedan i våras.

Vi vet att det kommer att ta tid innan kompetens, rutiner, samarbeten är på plats, och därför finns det en övergångsplan. Under 2022 kommer arbetet att handla om att följa upp och se till att verksamheterna blir robusta och ger god vård. Vi vet att vi har utmaningar, inte minst för att hitta hållbara arbetssätt för personalen inom BUP, som både ska kunna trivas och växa där. Men vi vet också att denna budget sätter rätt riktning.

Jag hinner inte berätta om allt fantastiskt som vi gör inom psykiatrin, men jag kan inte låta bli att nämna att vi i dag klubbar en innovativ strategi för främjande av psykisk hälsa och förebyggande av psykisk ohälsa. Vi gör satsningar för att få vården att nå ut till dem som vi vet behöver den men ofta kanske inte söker, till exempel äldre och asylsökande. Vi satsar på mer psykiatriambulans och på bättre vård för dem som utsätts för sexuellt våld. Och mycket, mycket mer.

I mitt parti har vi ett mål, ett grönt hållbart samhälle där alla får förutsättningar att må bra, ett samhälle där den psykiska hälsan är lika viktig som den fysiska i sjukvården och där sjukvården behandlar människan som en helhet. Det är ett samhälle där vården för psykisk ohälsa och sjukdomar är köfri, håller hög kvalitet och är fördelad rättvist efter behov. Vi vet att vi har en bit kvar dit, men vi vet också att vi är på rätt väg.

Anförande nr 336
Hanna Jokio (S): Ordförande, ledamöter och åhörare! Precis som Sandra ska jag säga ett par ord om psykiatrin. Den psykiska ohälsan är en av vår tids största folksjukdomar, inte minst bland barn och unga. Det är tydligt att samhället måste göra mer för att fler ska få vård och behandling i tid. Den lösningen stavas inte nya privatiseringar.

Folkhälsomyndighetens senaste rapport visar att barn med måttlig eller svår psykisk ohälsa mår allt sämre. Det gäller även vuxna. Barn som lever i familjer där det förekommer alkohol och narkotika, vuxna som är beroende, vuxna som lever i hemlöshet och föräldrar till barn med funktionsnedsättning visar på en förhöjd risk att drabbas av psykisk ohälsa, inte minst i skuggan av pandemin.

Mot bakgrund av detta är det med stor oro som vi socialdemokrater ser att vården för dem som är i störst behov av den splittras och privatiseras, nämligen barn- och ungdomspsykiatrin. De nedskärningsplaner som nu finns riskerar att göra köerna ännu längre för i dag klarar vi inte vårdgarantin på utredningssidan för ungefär hälften av de patienter som söker sig till BUP.

Ni i majoriteten säger att våra husläkarmottagningar, genom första linjens psykiatri, ska avlasta BUP. Den grundidén i sig är inte dålig. Det som däremot är dåligt är att det saknas resurser för vårdcentralerna att hantera omställningen till första linjens psykiatri. Trots löften om en omställning till nära vård är husläkarmottagningarnas andel av sjukvårdsbudgeten nästan oförändrad sedan 2011.

En primärvård som redan i dag går på knäna kommer inte att kunna ta emot ett ökat inflöde av barn och unga utan ett kraftigt resurstillskott. Risken blir då att den höga belastningen på bup kvarstår men riktas mot färre mottagningar. Patienter riskerar att hamna i kläm, och de utan resurser att armbåga sig fram i vården kommer att drabbas hårdast.

Men det är inte bara inom barn och ungdomspsykiatrin det finns anledning till oro. Vi ser även att arbetet gentemot vuxna behöver stärkas upp, där bristen på slutenvårdsplatser, långa köer till regionens ätstörningsvård och den bristande samordningen för samsjukliga patienter är oroande. Likaså är nedläggningen av den omtyckta och välfungerande mottagningen för unga vuxna på S:t Eriksplan oroande.

Jag tror att de allra flesta här inne oavsett parti håller med mig om att den ökade psykiska ohälsan är en av vår tids största utmaningar. Jag är därför stolt över att Socialdemokraterna lägger ett budgetförslag där vi vill stärka upp regionens arbete gentemot psykisk ohälsa, bland annat med fler mobila team inom öppenvården. Vi vill inrätta en nationell suicidlinje som samordnas med 1177, dit även oroliga anhöriga ska kunna vända sig. Vi vill säkerställa att våra ungdomsmottagningar drivs tillsammans med kommunerna för att stärka samverkan och att regionens äldremottagningar ska ha tillgång till äldrepsykiatriker. Det är ett par av våra förslag på området.

Anförande nr 337
Regionrådet B r o b e r g (M): Jag kan verkligen hålla med Hanna om att de flesta partier nog är väldigt engagerade i den här frågan om psykisk ohälsa. Jag kan också lugna dig med att vi verkligen har tillfört resurser, så jag är övertygad om att övergången till första linjens psykiatri inom primärvården kommer att fungera på ett mycket bra sätt. Vi har också stärkt upp på många andra sätt.

Jag skulle vilja prata lite om den mer allvarliga psykiska ohälsan. Sandra nämnde här tidigare den lättare psykiska ohälsan. Men det finns ju fruktansvärda resultat när människor mår dåligt. Tim Bergling dog 28 år gammal, och innan dess kämpade han i många år med psykisk ohälsa. Tims pappa sade i en intervju: En resa med Tim hade vi ju haft, men att han skulle ta sitt liv, det trodde vi aldrig.

Tyvärr är inte Tims pappa ensam om att känna så här, utan många vittnar om att det var medvetna om att personen i fråga mådde dåligt men aldrig trodde att det skulle sluta med ett självmord. Jag tror därför det är oerhört viktigt att man får bra hjälp i ett tidigt skede, men också att vi riktigt vågar fråga folk: Hur mår ni?

Och detta är troligen viktigare nu än någonsin, efter pandemin. Folkhälsomyndigheten menar att sammantaget ses ganska små förändringar när det gäller männskors psykiska hälsa både i Sverige och globalt under 2020. Även Socialstyrelsens statistik visar att antalet självmord inte har ökat under pandemin. Samtidigt finns dock andra organisationer, till exempel Suicide Zero, som ofta vittnar om att i den akuta krisen kan till och med antalet självmord minska. Men efter en kris ökar antalet självmord och det skulle kunna tyda på att vi nu står inför just denna ökning.

Det är därför både bra och viktigt att vi nu går vidare från strategi till handlingsplan för suicidprevention, ett ärende som kommer upp i psykiatriberedningen i morgon och sedan ska vidare till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Sett till hela befolkningen minskar faktiskt antalet självmord i Sverige, men så är inte fallet bland de unga. Samtidigt vet vi också att många äldre mår dåligt. Inte minst våra äldre har drabbats särskilt hårt av den här pandemin, varit isolerade och haft mer begränsningar många andra. 70 procent av dem som tar livet av sig är män, men de som i allt större utsträckning uppger att de mår psykiskt dåligt och även söker vård för psykisk ohälsa är kvinnor. Det tycker jag tyder på att det är fler som måste söka hjälp, helt enkelt.

Det finns fortfarande en känsla av tabu om man ska göra en hjärtoperation eller har fått en cancerdiagnos. Det är inte ovanligt att man till och med berättar om detta på sociala medier och får mycket stöd i en svår situation. Men uppdateringar görs sällan om att man mår psykiskt dåligt, även om jag vet att det förekommer, inte minst bland unga tjejer.
Mot denna bakgrund är övertygad om att det måste bli lättare att söka vård för psykisk ohälsa. Att vårdcentralerna nu från och med 1 december får ansvaret för den lättare psykiska ohälsan när det gäller barn och ungdomar är en bra ingång till det.

Många gånger kan också psykisk ohälsa visar sig som kroppsliga symtom och vice versa. Att denna kompetens finns samlad i första linjen är därför helt rätt och riktigt. En bedömning av självmordsrisken hos barn och ungdomar med depression, ångest och inte minst självskadebeteende är viktigt för att tidigt fråga upp dem som riskerar att ta sitt liv.

En annan klar riskfaktor är tjejer som blivit utsatta för sexuella övergrepp. Det finns en studie från KI som visar att tjejer som blivit utsatta för ett sexuellt övergrepp löper hela 26 gånger högre risk att söka vård på grund av ett självmordsförsök än deras jämnåriga utan liknande rapporterade trauman. Därför gör vi också i vår budget en särskild satsning på att utöka den psykiska vården för de personer som blivit utsatta för sexuella övergrepp.
Avslutningsvis: Det finns faktiskt gott hopp, och det finns hjälp att få – hjälp som fungerar. Hela 85 till 90 procent av dem som gör allvarliga självmordsförsök överlever faktiskt, och de avlider inte av självmord senare heller. Det visar att det faktiskt är många som får hjälp att klara sig. Det finns också många vittnesmål från människor som försökt ta livet av sig men överlevt och senare berättar hur tacksamma de är för att de överlevde, att de fick hjälp och att de i dag mår bra. Bifall till regionstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 338
M a r i t N o r m a s d o t t e r (V): Ledamöter, ordförande och webbtittare! Barn- och ungdomspsykiatrin, bup, genomgår en stor omorganisation mot större och mer specialiserade mottagningar. Stora centraliserade enheter skapas på bekostnad av mindre patientnära enheter. Det är dåligt för barnen, som får längre till vården. God och nära vård, gäller det inte för barnen?

Vi har lyssnat på personalen inom bup. De vill ha små enheter med nära till patienterna. Stora delar av vården privatiseras. För att säkerställa att ett viktigt samarbete med bland annat elevhälsan inte ska försvåras vill Vänsterpartiet att bup drivs i egen regi. Bup i egen regi möjliggör att etablera mottagningar där behoven finns i stället för där marknaden tycker att det är lönsamt att etablera sig.

Vi vill också satsa på ökad tillgänglighet till barn- och ungdomspsykiatriska insatser, till exempel mobila enheter, lotsfunktionen för familjer med barn som har neuropsykiatriska diagnoser och uppsökande verksamhet. Inga barn ska behöva köa till utredning och behandling.

Ungdomsmottagningar ska finnas för alla ungdomar i regionen. All personal ska gå utbildning och ha hbtqi-kompetens. Vi behöver också öka kunskapen och vårdutbudet för att kunna stödja unga människor med ätstörningsproblematik.

Inom vuxenpsykiatrin vill vi bland annat utreda möjligheten att införa PR-support, som innebär en kamratstödjande verksamhet för att stärka patienternas ställning inom vården. Vi har andra mycket bra förslag. Dem kan ni läsa om i vårt budgetförslag, som jag här yrkar bifall till.

Anförande nr 339
U l l a - B r i t t Ö h m a n (C): Ordförande, åhörare! Jag yrkar bifall till den blågröna budgeten.

Psykisk ohälsa ökar, framför allt hos våra barn och ungdomar. Det beror på många olika faktorer. Det kan vara krav från skola, arbetsliv och sociala medier, och för att minska den psykiska ohälsan krävs att många olika aktörer samverkar. Det gäller offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle.

Vi har haft ett systemfel inom psykiatrin som nu rättas till. Omorganisationen från den 1 december innebär en målsättning att första linjens psykiatri ska finnas på varje husläkarmottagning. Det ska finnas en ansvarig husläkarmottagning per kommun och stadsdel som har ansvaret och fokuset på samverkan med kommunala huvudmän.

Bup, barn och ungdomspsykiatrin, får större och robustare enheter, vilket betyder bättre arbetsmiljö, teamarbete, bredare kompetens och att man inte är lika känslig för sjukskrivningar med mera hos personalen. Jag är stolt över det arbete som hälso- och sjukvårdsförvaltningen har åstadkommit med en god dialog med vårdgivare och intresseorganisationer.

Anförande nr 340
A n n a H o r n (L): Herr ordförande! När det gäller den psykiatriska vården gäller det att ha två grupper i huvudet samtidigt. Den första är de personer och patienter som har eller är i riskzonen för måttlig psykisk ohälsa. De ska få hjälp genom vår första linjens psykiatri. Vi ska följa upp och säkerställa att husläkarmottagningana har kompetens och kapacitet för att ge vård till dessa patienter.

Målet är att de flesta patienterna ska slutbehandlas inom primärvården. Parallellt måste också det förebyggande arbetet förbättras. Förebyggande hälsa är en viktig framtidsfråga för den här gruppen.

Den andra gruppen som den psykiatriska vården måste ha i åtanke är de svårast sjuka, alltså de patienter som första linjens psykiatri inte kan hjälpa. För dem är det absolut viktigaste att köerna till specialistvården är korta. Därför är det särskilt prioriterat i vår budget att korta köerna till bup, men även den somatiska vården måste kopplas nära den psykiatriska vården eftersom samsjukligheten är stor.

Återigen: Man ska inte luras av de negativa budskapen i debatten. Därför yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 341
S u s a n n e N o r d l i n g (MP): Ordförande, fullmäktigeledamöter och åhörare! Det här är min sista budgetdebatt, så jag kommer att tacka för mig, och jag kommer också att lämna över ansvaret för psykiatri och beroendevård till en efterträdare att slutföra mandatperioden.

Dagens folkhälsoarbete är i mångt och mycket fokuserat på alkohol, narkotika, doping, tobak och spel som fysisk aktivitet. Med det perspektivet missar vi många i dagens kunskapssamhälle, där människor mår psykiskt dåligt. Därför är jag riktigt stolt över att vi i region Stockholm är först i Sverige med en strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa från 2022 till 2030 och att år 2022 blir ett särskilt temaår för psykisk hälsa.

I kunskapssamhället ökar behoven av vårdinsatser mot psykisk ohälsa, vilket sedan flera år syns bland unga och äldre. Som miljöpartist känner jag stolthet över majoritetens förstärkningar i nära vård av tidiga och psykologiska insatser på vårdcentraler, där pandemins framfart syns med nya patienter med psykisk ohälsa.

Med budgeten 2022 är de ekonomiska satsningarna på psykisk ohälsa tydliga, med dryga 80 nya miljoner till barn och unga i första linjen. Nu träder äntligen besluten också i kraft. Vi har jobbat med dem ett antal år:

- 0–5 år, en ekonomisk ökning med två tredjedelar på de nya Malinamottagningarna med 30 miljoner. Det blir start efter årsskiftet. Fyra helt nya aktörer, bland dessa ska tre mottagningar drivas av Rädda barnen.

- 6–17 år, en ekonomisk ökning med två tredjedelar på vårdcentralerna, upp till 100 miljoner. Start 1 december 2021.

- 18–110 år, team på vårdcentraler, start under 2021. Här kommer den största uppräkningen i budgeten med 4 procent till vårdcentraler, och under 2022 ett ökat fokus på 75-plus och boende på säbo.

- Utbildningspaketet Step Up om psykisk ohälsa med 50 miljoner under tre år för alla professioner i primärvården fortsätter.

I psykiatrin permanentas den andra psykiatriambulansen. Handlingsplanen mot suicid är på väg fram i regionens nämnder och bolag. Ätstörningsvården fortsätter att förstärkas. Vården för de sexuellt utsatta ska förstärkas. En utredning är på väg fram om hur vårdgarantin för bup kan skärpas när en sammanhållen vårdkedja för adhd och AST äntligen är på plats.

Jag är stolt över majoritetens budget och yrkar bifall till den

Anförande nr 342
Christine Lorne (C): Ordförande! Folkhälsa, vilket ljuvligt ord! Men detta har jag inte tyckt hela livet, framför allt inte när jag pluggade till sjuksköterska, för då var ju akut sjukdom och olycksfall det bästa jag visste, och jag trivs fortfarande med att jobba ibland akut sjukdom och olycksfall. Men det jag framför allt trivs med är att göra allt jag kan för att minska hur många som behöver bli sjuka och som blir patienter.

I budgeten för nästa år finns det många folkhälsosatsningar. Jag kommer att lyfta fram några av dem.

Fysisk aktivitet på recept är en metod som har funnits i många år och är välbeforskad. Det ger stora fysiska och psykiska hälsofördelar. Följsamhet till fysisk aktivitet på recept är dessutom lika god som den för mediciner utskrivna på recept. Regionen ska under kommande år se över hur vi kan förbättra tillgängligheten till just fysisk aktivitet på recept, så att fler får möjligheten att både bota och förebygga sina sjukdomar på detta sätt, och dessutom till en betydligt lägre kostnad för regionen – och utan biverkningar, förutom kanske lite slitna promenadskor eller träningsvärk.

Prep är en förebyggande behandling för dem som löper hög risk att drabbas av hiv. Köerna i Stockholm är alldeles för långa och ska under nästa år kortas. Prep har många fördelar. Dels att det minskar risken att smittas av hiv, givetvis, och dels att det skapar en fast vårdkontakt där man får reflektera över sitt sexuella riskbeteende utan skuldbeläggande. De som står på prep testar sig dessutom återkommande var tredje månad för sexuellt överförbara infektioner, vilket innebär att smittspridningen begränsas även för dessa.

Slutligen vill jag nämna obesitasvården. Obesitas räknas sedan mer än 20 år som en kronisk sjukdom. Detta visste jag inte när jag började mitt uppdrag här i regionen, och då har jag ändå varit sjuksköterska i nästan halva mitt liv. Obesitas är omgivet av stigmatisering och fördomar, och många betraktar det som ett karaktärsdrag snarare än som den kroniska sjukdom som det faktiskt är. Hälso- och sjukvårdsnämnden kommer under nästa år att se över hur patienter med obesitas bättre kan tas om hand i vårdsystemet. Ingen ska behöva tveka att söka vård av oro för hur de kommer bli bemötta.

Bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 343
Elvir Kazinic (S): Ordförande, ledamöter! Jämlikhet är ett av de vackraste ord som finns. Jag tror att de flesta här inne vill att människor ska vara jämlika och ha jämlika förutsättningar. Så långt är det inget problem.

Problemen brukar uppstå mellan oss partier. Vi socialdemokrater vill ha jämlikhet i praktiken. Jag återkommer med några skarpa förslag snart. Men först ska jag beskriva hur vår stad och vårt län ser ut. Vi borde vara ett, men det är vi inte – inte i praktiken. Här är några exempel:

- 7 procent i Rinkeby-Kista har avstått vård på grund av ekonomi. Bara 0,5 procent i Danderyd har gjort detsamma.

- Dubbelt så många dog i covid-19 i Skärholmen som på Östermalm och i Täby under 2020.

- Kvinnor i Rinkeby drabbas dubbelt så ofta av [ohörbart] som kvinnor i Vaxholm.

Lågutbildade kvinnor är den enda grupp vars medellivslängd inte har ökat de senaste åren. Här är politiken lösningen. Marknaden kommer aldrig att åtgärda dessa orättvisor.

Det finns politiska förslag. Bland annat föreslår vi att alla ska ha rätt till ett gott och hälsosamt liv var man än bor. Då måste den som har störst behov få vård först. Därför vill Socialdemokraterna bygga ut vården i hela länet i stället för att lämna detta till marknaden. 232 miljoner satsas på vården i egen regi. Pengarna ska gå till fler vårdcentraler och mottagningar där behoven är som störst. 732 miljoner satsar vi på den nära vården. Det är vår största satsning på den nära vården i modern tid. Flera ska få vård nära sitt hem på vårdcentralen. Vårdcentralerna ska få ett områdesansvar för att stärka folkhälsan i närområdet. Hälsosamtal ska utföras där behoven är som störst, och alla som behöver det ska få en fast läkare.

Detta är några förslag som jag har valt att lyfta fram som skulle öka folkhälsan och bidra till en jämlik hälsa. Bifall till Socialdemokraternas förslag!

Anförande nr 344
A n n e - M a r i e E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Ojämlikhet präglar vår region på många områden. Ojämlikhet kan också vara konkret synlig i munnen. Alltför många människor har i dag inte råd att ta hand om sina tänder.

Men tänder är ju en del av kroppen. För oss är det ett självklart krav på sikt att tandvården ska ingå i den allmänna sjukförsäkringen. Tänderna påverkar ju hela hälsotillståndet, från hjärt- och kärlsjukdomar till diabetes. Det är en viktig del av folkhälsan, och man borde samarbeta mer kring detta inom vården.

De flesta människor är ju hänvisade till att själva betala tandvården. Det är fri tidssättning, och den är ganska svårgenomtränglig för medborgarna. Dt finns företag som har en mycket hög vinstmarginal.

Vi vill satsa på att stärka vår egen folktandvård. Taxorna ska hållas nere. Vi avvisar förslaget till taxehöjning, och vi lägger 10 miljoner kronor på det i vår budget, vid bibehållen avgift. Genom statliga beslut som är pådrivna av Vänsterpartiet har barn och unga fri tandvård upp till 23 års ålder, men där märks ändå en ojämlikhet. Treåringar på Södermalm har tio gånger bättre kariesstatus än treåringar i ytterområden. Och så fortsätter det.

Därför måste regionen, som har ansvar för detta, satsa mer på uppsökande och informerande verksamhet. Den finns, det är bra, men den behöver förstärkas, och vi satsar på det i vår budget.

Regionen svarar ju också för tandvård för folk med särskilda behov. Den är upphandlad av ett stort antal utförare, och det har avslöjats en hel del fusk kring detta. Vi vill fortsätta arbetet med att avslöja och stävja sådant. Tandvården ska inte vara en vinstmaskin. Tandhälsa ska vara en rättighet för alla, oavsett deras ekonomiska möjligheter.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 345
P e r H o m m e r b e r g (L): Ordförande ledamöter och åhörare! Hälsan i befolkningen bör vara både god och jämlik. Det innebär att alla ska ha samma möjligheter till en god hälsa. Folkhälsoarbete syftar till att främja hälsa och förebygga sjukdomar i både riskgrupper och i hela befolkningen. Vi som liberaler vill att vi ska skapa individuella förutsättningar för att leva hälsosamt. Man ska ta befälet över sitt eget liv.

De flesta som möter vården är kroniskt sjuka. De ska vara delaktiga i sin sjukdom. Ett sådant exempel är vår spjutspetsforskning, där den mest avancerade är precisionsmedicin, vilket syftar till att ge patienter vård och behandling som är individanpassad efter patientens egna förutsättningar och behov.

För att möjliggöra detta behöver man ha tillgång till hälso- och vårddata. Vi liberaler har även bidragit till en metodutveckling för den här typen av data. Centrum för hälsodata har i uppdrag att främja metodutveckling när det gäller hur data kan användas för att förbättra vården och för att följa upp och utvärdera nya metoder och lösningar för att se om de ger önskad effekt.

Sammantaget kan användning av regionens samlade vård- och hälsodata och utveckling av metoder för användning av data ge en förbättrad vård både för den enskilde patienten och sett ur ett samhällsperspektiv. Varje individ ska få god kunskap och information om sin sjukdom. Det finns i dag mycket kunskap och information. Nu gäller det att tillgodogöra sig den, tillgängliggöra den och kommunicera den mellan vårdgivare och patient.

Vi ska skapa goda förutsättningar för individens hälsoresa genom att ge verktyg, vare sig man är frisk eller sjuk. Vart är min hälsa på väg, kan man fråga sig. Som invånare i Region Stockholm ska du kunna vara delaktig. Genom digitalisering får man en snabb återkoppling. Genom att följa sina värden får man en tidig diagnos och en proaktiv vård. Bifall till regionstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 346
Carl Johan Schiller (KD): Ordförande! Jag noterar att lagom till folkhälsodebatten börjar godisskålarna åka fram här i salen. Men som tur är finns det äpplen där ute också.

Skämt åsido, men folkhälsoarbete i tider av inte bara mobiler och ipads utan även moppebilar och elsparkcyklar blir allt viktigare. Vi måste bygga ett samhälle där fler människor har bättre förutsättningar att jobba själva för att undvika att bli sjuka och inte bara leva ett långt liv utan också leva ett friskt liv där man får fler år utan sjukdom. Det finns mycket att säga på det här området, och vi har bara rådighet över en liten del.

Precis som Christine Lorne vill jag lyfta fram FAR, fysisk aktivitet på recept, som jag tror är en otroligt viktig reform och där jag också tror att vi kan göra mycket mer framöver. Psykisk ohälsa var det avsnitt som debatterades tidigare, och jag vill inte på något sätt förringa de fruktansvärda åkommor som man kan få av psykisk ohälsa. Men en bra grundhälsa där man tar hand om sig själv är också en bra grund att stå på för att bekämpa den typen av åkommor.

Den röda tråden här i dag har ju varit samverkan med kommuner, oavsett om vi pratar sjukvård, bostäder eller kollektivtrafik, och det gäller ju även avsnittet folkhäls. Både för våra yngsta medborgare och våra äldsta medborgare måste vi även här få till ett helhetsgrepp tillsammans med kommunerna.

Anförande nr 347
Galina Monsalves Real (S): Ordförande, ledamöter och webbpublik! Det undgår ingen att skillnaderna i barns och ungas tandhälsa har ökat i Stockholmsregionen. Vi socialdemokrater vill så klart vända denna utveckling och intensifiera insatserna för att minska tandhälsoklyftorna. Varför då? Jo, vi kan inte tillåta att 8,3 procent av treåringarna i socioekonomiskt utsatta områden har karies medan mindre än 1,3 procent av samma barnkullar här på Kungsholmen har det. Så är det i Sveriges rikaste region.

Vi socialdemokrater vill att tandhälsa ska ses som en del av kroppen. Vi vill också utöka folktandvårdens förebyggande uppdrag gentemot barn och unga och genom en samverkan med förskolor inrätta ett tandborstningsprojekt i de områden där tandhälsan är som sämst. Varför dessa satsningar? Jo, för att vi vet att tandhälsan är en indikation på folkhälsan och för att friska tänder inte ska vara en klassfråga.

Vi socialdemokrater vill inte att folkhälsan ska vara sämre i våra socioekonomiskt utsatta områden. En treåring som har karies i dag utvecklar sämre tandhälsa som vuxen. Så vill vi inte ha det. Stockholmare i socioekonomiskt utsatta områden som Vårby lever kortare. Där lever en lågutbildad man i genomsnitt 18 år kortare än en högutbildad man i Danderyd. Vi vill inte se att en stockholmare avlider på grund av sjukdomar som sjukvården upptäcker för sent.

Bifall till Socialdemokraternas budget!

Anförande nr 348
Karin Fälldin (C): Ordförande! I vårt folkhälsoarbete i regionen ärtandvården en viktig del. Tändernas och munhålans betydelse för hälsan i resten av kroppen blir bara mer och mer befäst. Hjärt- och kärlsjukdom och diabetes är två exempel.

Sverige och Stockholmsregionen är världsledande på förebyggande tandvård och också forskning om oral hälsa. Vi jobbar strategiskt och metodiskt i tandvårdsberedningen för att hela tiden förbättra barnens munhälsa. Från det att vi startade ett akademiskt barntandvårdscentrum har vi förbättrat och skjutit till pengar till de vårdbehovsområden som barnen är indelade i. Vi har också förstärkt BVC och hembesöksprogrammet med tandvård. Nu inför vi också kallelse till tandvården redan vid 1 års ålder för de barn som har störst risk att utveckla karies.

Lärdomen från vårt tidigare forskningsprojekt, Karies Stockholm, är att en tidig kontakt med tandvården minskar kariesförekomsten för barnen. Det är fantastiskt bra att vi nu kan lägga till denna ytterligare åtgärd i verktygslådan när det gäller att jobba för en mer jämlik tandhälsa. Det är ett mål jag tror att vi alla här inne ställer upp på, men det är tydligt att det är vi i den blågröna kollisionen som har de verkningsfulla och progressiva lösningarna för att nå dit.

Under året ska vi också fortsätta att förbättra patientsäkerheten och kostnadskontrollen för den nödvändiga tandvården. Vi skärper upp i de delar vi kan trots att tandvårdslagen bakbinder oss något med den avtalslösa relation som gäller med de här vårdgivarna. Om någon fuskar eller riskerar patientsäkerheten blir de givetvis anmälda. Den som missköter sig på andra sätt kommer inte att kunna teckna avtal inom andra områden i regionens tandvård, och i början av nästa år inför vi också obligatorisk förhandsbedömning för de vårdgivare vi anser behöver det.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till budget och de förbättringar för tandvården som den innebär.

Anförande nr 349
Pia Helleday (M): Ordförande, fullmäktige! Nu ska vi prata lite om patientnämnden och patientnämndens roll. Men först vill jag bara nämna att patientnämnden i år firar 40 år som nämnd. Det är fantastiskt att patientnämnden då blev en lagstadgad nämnd för alla landsting och regioner för att stödja och hjälpa patienter som ville föra fram klagomål och synpunkter i vården.

Detta är ett arbete som hela tiden utvecklas, naturligtvis, och som också vår förvaltning fortsätter med, nu inte minst med digitaliseringen. Jag vill tillsammans med den blågröna koalitionen lyfta fram patientnämnden som en viktig instans för regionen men kanske framför allt också för Stockholms invånare. Det handlar om att säkra tillgänglighet och bidra med vårdutveckling, kvalitet och patientens valfrihet, liksom att också se till att tilliten inte försämras genom att agera när något inte gått som förväntat.

Patientnämnden ska också bidra till kvalitetsutveckling och en hög patientsäkerhet. Jag vill tacka dem som kommer in med klagomål, för det ger oss en viktig kunskapskälla som vi kan ta vara på och använda i sjukvårdens förbättringsarbete. Det görs i dag, men jag tror att vi kan utveckla det.

I och med det utökade uppdraget att analysera och uppmärksamma hinder och risker, att förstärka patientsäkerheten och verka för att verksamheterna anpassar vården efter patienternas behov och förutsättningar planerar vi att bättre kunna använda patientnämnden till regionens arbete med vårdutveckling och patientsäkerhet. Dit hör också att minska

andelen vårdskador och infektioner, som vi vet bidrar med mycket lidande och också leder till kostnader.

Arbetet med implementering av patientsäkerhetsplanen är i full gång, och jag hoppas nu att patientnämnden med sin utökade roll i analysarbetet kan bistå med kunskap och sin kvalificerade insamlade information och sina data. Då kan man bidra till ett riktigt bra resultat.

Jag ser fram emot det målinriktade arbetet att utveckla vården och att vi bättre kan samverka i våra analyser och samarbeta kring bra underlag i till exempel hälso- och sjukvårdsnämnden och vårdens kunskapsnämnd. Därför utökas nämndens budget för 2022 med 1 miljon, och jag tror att vi tillsammans kan arbeta för en god och trygg vård för Stockholms invånare med detta samarbete och med fokus på goda analyser föra vården framåt. Bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 350
Christina Enocsson Mårtensson (S): Ordförande, fullmäktige! Patienternas klagomål och synpunkter är ju en jättestor kunskapskälla som vi måste använda för att utveckla vården. Här fyller patientnämnden säger en viktig funktion. Men vi tar inte bara emot klagomål och synpunkter. Nämnden tar också fram fantastiska analyser utifrån klagomålen och gör principärenden, och allt skickar vi numera till hälso- och sjukvårdsnämnden, för det är de som har mandatet att agera. De kan göra någonting; vi kan lyfta fram.

Vi har till exempel uppmärksammat problemen inom förlossningsvården. Det är inget nytt. Redan 2017 började patienterna berätta hur det var att komma till överfulla avdelningar. Vi har tittat på tillgängligheten på vårdcentralerna. Det är inget nytt problem. Det har funnits med hela tiden, ett ständigt återkommande klagomål från våra patienter.

Vi ser ett nytt område som kommer: Problemen när verksamheten flyttar från en mottagning till en annan, till exempel numera post-covidvården. Patientnämnden har sett ett antal sådana här verksamhetsflyttar där patienterna blir lidande. Det blir långa väntetider och oro hos patienterna, och det finns en risk för patientsäkerheten.

Det är väldigt viktigt att de med mandat tar till sig vad patienterna upplever och deras synpunkter och ser till att det blir en förändring. Lyssna på patienterna, inte bara genom nöjdhetsenkäter!

Patienternas synpunkter och förbättringsförslag är viktiga i vårt patientsäkerhetsarbete, och vi vill alla att patientnämnden ska arbeta mer med analyser av inkomna klagomål för att bidra till kvalitetsutvecklingen. Vi hör nu dagligen från både akutsjukhusen, förlossningen och vårdcentralerna larm om risk för patientsäkerheten. Det är inte så konstigt i en underfinansierad och splittrad vård, där det är väldigt många aktörer som är verksamma. Detta försvårar kommunikationen mellan berörda parter. Och vården är nivåstrukturerad, vilket leder till att det är många inblandade i samma vårdförlopp för mig som enskild patient. Vi vet att många vårdövergångar utgör en särskilt stor patientsäkerhetsrisk.

Bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 351
Olle Reichenberg (M): Ordförande, fullmäktige! Den unika Norrtäljemodellen innebär att sjukvård och omsorg beställts av samma huvudman, Kommunalförbundet sjukvård och omsorg i Norrtälje. Vården och omsorgen utförs av det av kommunalförbundet helägda bolaget Tiohundra AB och av en mängd privata utförare. Kommunalförbundet har Region Stockholm och Norrtälje kommun som medlemmar och därmed finansiärer.

Vid årsskiftet ingick kommunalförbundet en överenskommelse avseende stärkt styrning och ekonomiska förutsättningar med Region Stockholm och med Norrtälje kommun. Överenskommelsen ger tydliga ekonomiska ramar för de kommande åren, vilket innebär att kommunalförbundet kan planera sin verksamhet på ett mer långsiktigt sätt. Budgetförslaget för region Stockholm utgår från den här överenskommelsen.

Vidare föreslås i budgetförslaget att ansvaret för styrning av och medlemsbidrag till kommunalförbundet flyttas från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden. Som ordförande i kommunalförbundet ställer jag mig helt bakom denna föreslagna förändring. Jag är övertygad om att samarbetet kommer att bli smidigare och enklare när kommunalförbundet har en samtalspart i regionen i stället för två, som i dag.

Norrtäljemodellen har fött fram många nya spännande samverkanslösningar, och den brygga mellan vård och omsorg som modellen innebär har varit till stor hjälp under inte minst covid-19-pandemin. Det visar sig exempelvis genom att Norrtälje under hela pandemin har legat lågt, för att inte säga lägst, när det gäller smittspridning i regionen och nu redovisar höga tal gällande antalet genomförda vaccinationer.

Det sjukhusanslutna mobila sjukvårdsteamet som bedrivits på försök under två år men som nu kommer att permanentas är ett annat exempel på ett framgångsrikt samarbete. Teamet har bidragit till att förbättra vården för multisjuka äldre i Norrtälje, och arbetssättet har inneburit att många sköra äldre har kunnat vårdas hemma under pandemin i stället för att köras in till Norrtälje sjukhus med risk för att utsättas för smittspridning.

Kommunalförbundet bedriver en god verksamhet av hög kvalitet, och med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 352
Hanna Stymne Bratt (S): Ordförande, fullmäktige! Jag kan börja med att haka på där Olle slutade – inte med att yrka bifall till hans förslag, men med det sjukhusanslutna mobila teamet. Det är något som vi vill se på fler ställen i regionen, för det har verkligen varit värdefullt.

Jag har lyssnat på debatten i dag och är förvånad över att man från styrets sida inte vill använda de innovativa samarbeten mellan akutsjukvården, primärvården och kommunen som finns i Norrtäljemodellen och se KSON som föredöme och modell på flera ställen. Norrtälje utgör en tredjedel av länets yta. Vi har 11 000 öar, och det bor folk på öarna lite här och var. Vi har 2,7 procent av länets befolkning, exklusive fritidshus gästerna, och vi har ungefär hälften av alla fritidshus i länet.

I befolkningen är 27 procent 65 år och äldre, jämfört med övriga länets 16 procent. I Norrtälje är 6,7 procent 80 år och äldre, att jämföra med länets 3,9 procent. Vi har också högre ohälsotal än i övriga länet.

Därför är det otroligt viktigt att från regionen sätter medlemsbidraget till KSON också tar hänsyn även till övriga faktorer och inte bara till befolkningsmängd. Vi har en demografisk utmaning i Norrtälje.

Jag ska också säga några ord om Norrtälje sjukhus. Det är ett väldigt bra sjukhus. Vi säger fortfarande ”nya sjukhuset”. Det byggdes 1995. Vi har fått ett nytt bårhus, annars har ingenting hänt sedan dess. Det är fantastisk personal, och personalen är lojal. Man har till och med byggt om toaletter och soprum till mottagningsrum, men det är inte hållbart längre. Man behöver göra en utredning av hur sjukhuset kan utvecklas, bli större och framför allt modernt och möta nutidens och framtidens vårdbehov.

En kvinna ska inte behöva ta ledigt en hel dag för en undersökning som räddar liv och tar några minuter. Därför vill vi se en mammografibuss i regionen, främst i Norrtälje, där andelen som söker mammografi är lägst, men också på andra ställen i regionen där deltagandet i mammografiscreening är lågt. Jag yrkar bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 353
Catarina Wahlgren (V): Ordförande, fullmäktige! Trots de demokratiska demografiska förutsättningar som Hanna nyss beskrev har Norrtälje den tredje lägsta vårdkostnaden per invånare i Region Stockholm. Kommunen klarade också coronapandemin bättre än övriga regionen.

Detta har vi Norrtäljemodellen att tacka för. Vänsterpartiet har lyssnat på utvärdering efter utvärdering av Norrtäljemodellen och dess fördelar. Vi har lyssnat till dem som arbetar på kommunalförbundet och på Tiohundra AB, och vi oroar oss över en otillräcklig tilldelning av resurser. Helt i linje med den överenskommelse som gjordes i början av året får nu Norrtäljemodellen en uppräkning med 2,5 procent, medan resten av vården i regionen får en uppräkning med 3,3 procent. En redan snålt tilltagen budget blir alltså ännu mer stram, och de som erbjuder de lägsta vårdkostnaderna per invånare straffas för detta.

Vänsterpartiet lägger i sitt budgetförslag ett ökat medlemsbidrag till Norrtäljemodellen med 125 miljoner kronor, och det är bland annat för att korrigera den låga ersättningen till Norrtälje sjukhus men också för att säkra det viktiga projektet Norrtäljemodellen 2.0, som innehåller bland annat testverksamhet med mobil röntgen och också en möjlighet att satsa på mobil mammografi. Det är ett projekt som nu kommunalförbundet i Norrtälje har tagit i sina egna händer när regionen inte vill finansiera det. Bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

Anförande nr 354
Britt-Marie Canhasi (SD): I Norrtälje har vi det som i folkmun är mer känt som Norrtäljemodellen. Under pandemin har Norrtäljemodellen visat att det är ett mycket välfungerande koncept, och jag behöver inte gå in på fördelarna med det, för det har ju redan Olle Reichenberg tagit upp här.

Vi har sammanhållna vårdkedjor för att få en vård som fungerar helt enkelt, speciellt för de äldre som har ett större vårdbehov. Jag tänker inte heller ägna mig åt någon sifferexercis här, utan jag tänker gå direkt in på någonting som jag funderar väldigt mycket över. Det är att vi har en stor inflyttning och en mycket större andel äldre än övriga regionen. Hur ska våra gemensamma resurser då räcka till så många fler?

Sverigedemokraternas vision för KSON och Norrtäljemodellen är samma vision som vi har för sjukvården i resten av regionen. Därför satsar vi ytterligare 15 miljoner årligen för att stärka KSON:s möjlighet att leverera sjukvård. Det är 15 miljoner som kanske skulle räcka till att få den där bussen i rullning som alla pratar om, alltså mammografibussen.

Som Norrtäljebo så skulle jag även vilja sätta fingret på konsekvenserna av den expansionsiver som drivs av regionen och av kommuner i allmänhet. Ett ökat uttag ur välfärden har inte motsvarats av investeringar i motsvarande omfattning. För

Norrtäljemodellen har bostadsbyggande och den stora inflyttningen lett till en massa konsekvenser, bland annat bilköer, skolplatsbrist och brist på begravningsplatser. Efter en guidad tur på Norrtälje sjukhus för oss ledamöter i KSON fick vi också veta att sjukhuset faktiskt är både slitet och för litet, precis som Hanna sade.

Frågan är väckt med KSON och Locum. Det handlar om att se över hur sjukhuset ser ut och titta på eventuella investeringar, men det brådskar. Under rundvandringen fick vi också veta att sjukhuspersonalen och ledningen oroar sig för säkerheten. För i Norrtälje finns det ju en anstalt, och från anstalten kommer man till akuten med sjuktransporter minst en gång om dygnet, enligt säkerhetspersonal på anstalten. Norrtäljeanstalten har säkerhetsklass 1, och redan 2023 förväntas en utbyggnad stå klar. Det är beslutat och klart. Då kommer kapaciteten där att mer än fördubblas.

Risken finns att det då också sker en fördubbling av sjukhustransporterna. Där konkurrerar anstaltspersonalen med samma utrymme som ambulanspersonalen på sjukhuset. Det är lätt för kommunpolitiker att applådera en utbyggnad av en anstalt för att det ger fler arbetstillfällen i kommunen. Det är arbetstillfällen som vi kanske skulle ha sluppit med en sverigedemokratisk politik, men i vilket fall som helst brådskar det nu med ett beslut om en investering i Norrtälje sjukhus.

Bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag för 2022!

Anförande nr 3555
H e n r i k E r i k s s o n (C): Herr ordförande, fullmäktige! Jag kan bara instämma med det som Olle har sagt. Det kommer att bli en bra förändring när det hamnar under hälso- och sjukvårdsnämnden. Alla fina och innovativa projekt som görs uppe Norrtälje har inte gått någon förbi i majoriteten, utan vi är alla mycket medvetna om allt bra. Jag kan bara hälsa er alla välkomna på ett studiebesök för att se för er själva. Det är bara att höra av sig. Ni är alla välkomna!

Anförande nr 356
A n n i k a L i n d e (L): Ordförande, ledamöter och åhörare! Alla som har varit uppe i den här debatten har talat positivt om en sak, och det är Norrtäljemodellen. Jag kan egentligen bara upprepa vad alla har sagt.

Jag kan förstärka lite grann det där med befolkningstäthet. I Sundbyberg, som är Sveriges folktätaste kommun bor drygt 6 000 invånare per kvadratkilometer. I Norrtälje är siffran 11. Hur ordnar man god och nära vård med sådana avstånd?

Och det är klart att vården måste kosta lite mer då. Man kan inte ha fulla vårdcentraler i Hallstavik, till exempel, och där uppe bor en utsatt befolkning som verkligen behöver få tillgång till god och nära vård. Men med den struktur som man har i Norrtälje där man kan samverka med både vård och omsorg och där man hela tiden förbättrar denna samverkan kan man klara de här problemen bättre än i andra kommuner.

Ni har nu alla fått en inbjudan att komma och titta på Norrtälje. Den stöder jag varmt. Det är faktiskt en väldigt viktig verksamhet. Jag skulle gärna vilja att ni kom till våra möten i KSON också, för de är synnerligen kreativa. Förvaltningen där uppe ger oss utmärkta dragningar med stor regelbundenhet. Eftersom det här är en liten verksamhet får man komma in i detalj på ett annat sätt än här. Det är också något man kan lära sig av.

Genom att befolkningen i kommunen är så utspridd och genom att det är så svåra sociala förhållanden och så många äldre blir inte minst sjukvården lite dyr, och det har varit ekonomiska problem. Men jag är mycket nöjd med att alliansen tillskjutit resurser som gör

att KSON:s välfungerande verksamhet kan fortsätta. Jag kommer att stödja alliansens förslag och hoppas att ni andra gör det också.

Anförande nr 357
Margaretha Åkerberg (KD): Ordförande! Jag ska sälla mig till hejaropskören och berömma Norrtäljemodellen, som är en väldigt god förebild som alla borde ta större del av. Jag satt med i direktionen när det kallades projekt. Nu är det ju en fast verksamhet.

Det är fantastiskt hur de löser sina situationer där uppe. Det går inte nog att betona. Jag har sagt det flera gånger i den här talarstolen, och jag säger det ofta till mina kollegor på kansliet.

Den beskrivning som Olle Reichenberg gav här var ju glänsande. Det är precis så det fungerar. Det är korta sträckor emellan instanserna. Man anpassar sig. Det mobila teamet nämndes, men det finns också ett andningsteam. Personal går hem till dem som har andningsproblem.

Det finns nästan bara positivt att säga om Norrtäljemodellen. De är otroligt duktiga, och vi ser fram emot att beslutsunderlagen härifrån gynnar denna modell.

Anförande nr 358
Maria Fälth (KD): Ordförande! Jag har bara några få skälvande sekunder på mig.
Jag vill bara nämna någonting som inte har nämnt alls här i dag, nämligen regionens inblandning och inflytande i samordningsförbunden. Samordningsförbunden är ju någonting som jag uppskattar mer och mer. Jag vill bara uppmana dig som sitter som kommunpolitiker och inte är med i samordningsförbund att gå med.

Anförande nr 359
Regionrådet Alkurdi (S): Först och främst vill jag instämma i hyllningskören till Norrtäljemodellen.

Jag tänkte avsluta min del i den här hälso- och sjukvårdspolitiska debatten med att tacka alla för den diskussion som vi har haft här. Det finns tydliga skiljelinjer. Det är ingen tvekan om det. Men det är oerhört viktigt i dessa debatter att vi ändå klarar av att lyssna på varandra och förhoppningsvis kanske kan vi inspireras av varandra, eller åtminstone kanske Socialdemokraternas budgetmotion kan inspirera fler partier.

Men jag vill också tacka Susanne Nordling, som inte är i salen just nu. Jag vill framföra ett tack för goda samtal i både hälso- och sjukvårdsnämnden och i psykiatriberedningen. Det finns ingen tvekan om vilket engagemang Susanne Nordling har när det kommer till psykisk ohälsa och psykiatrin i stort.

I sann konstruktiv anda – vi har ju fått inbjudningar lite varstans – vill jag här bjuda med någon representant från Moderaterna till en turné och besöka personalen på sjukhusen, eller varför inte ett möte här där personalen får komma till tals där vi lyssnar och kanske kan ställa frågor till varandra?

Anförande nr 360
Catarina Wahlgren (V): Ordförande, fullmäktige! Det låter bra: Hearing med personal här i den här salen på onsdag kväll! I övrigt vill jag säga att alla är överens om att Norrtäljemodellen är jättebra. Det bästa verkar vara att man gör allting till en så låg kostnad att man inte behöver bli finansierad fullt ut.

Anförande nr 361
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande, fullmäktige! Ja, nu avslutar vi den här debatten. Jag vill tacka er alla för alla inlägg som har kommit. Det här är ju en fantastisk fullmäktigegrupp som möts och ägnar oss åt demokrati. I debatten har många kloka saker sagts och kanske en och annan sak som kanske inte var riktigt lika klok.

Jag kan konstatera att vi kommer att fatta beslut om en budget som för hälso- och sjukvårdsnämndens del handlar om drygt 70 miljarder kronor, och vi är överens om nästan alla de här 70 miljarderna. Vi har lite olika uppfattningar om några hundra miljoner kronor, och det är väl en fantastisk styrka att vi har den gemensamma grunden att vi ska ha en stark och välfungerande hälso- och sjukvård i vår region och att det är någonting som alla ställer upp på. Sedan har vi kanske olika visioner om vägen dit.

Det finns ett stort engagemang och en stor respekt för personalen från alla partier. Det behöver man inte tveka om efter att ha lyssnat på dagens debatt. Jag vill tacka er alla.

Men även jag vill rikta mig särskilt till Susanne och tacka henne för hennes insatser både i den här salen och i många andra sammanhang, inte minst i hälso- och sjukvårdsnämnden och i psykiatriberedningen, där Susanne har drivit frågor som handlar om att stärka människors psykiska hälsa och förutsättningar för ett gott liv. Hon har alltid sett till de personer som har de allra största behoven och alltid påmint oss andra om hur viktigt det är att ha psykiatrin och de människor som behöver psykisk hälsovård och psykiatrins insatser med oss när vi arbetar för att utveckla hälso- och sjukvården. Varmt tack, Susanne, och varmt tack alla andra för en uppfriskande debatt!

Fastighet och service

Anförande nr 362
Regionrådet B r o b e r g (M): Vi övergår nu från att prata sjukvård till nästa område. Det handlar bland annat om våra ändamålsenliga sjukvårdslokaler som vi jobbar ivrigt med, inte minst inom fastighetsförvaltningen och Locum. Därtill har vi också serviceförvaltningen. Det handlar om att vi ska bli mer effektiva och sänka våra kostnader.

Att varje skattekrona används rätt och att Region Stockholm har en god ekonomi ger goda förutsättningar för en offensiv nystart med fokus på våra kärnuppgifter: vård och kollektivtrafik. Ytterst handlar det om att frigöra resurser till kärnverksamheten. Det är därför vi har tillskapat en serviceförvaltning.

Redan nu, trots en tung period präglad av pandemin, kan vi se bevisen på serviceförvaltningens effektivisering. I år kan vi se kostnadsminskningar till följd av prissänkningar med närmare 60 miljoner kronor. Vi sparar 28 miljoner kronor på lokalhyror, 13 miljoner kronor på bland annat drift av tekniska lokaler, 14,5 miljoner kronor på it-arbetsplatser, och därutöver har vi även sänkt kostnader för grundläggande HR-stöd och FM-tjänster på totalt 4,5 miljon kronor. Det är pengar som direkt kommer våra kärnverksamheter till del genom lägre priser. Mer till sjukvård och kollektivtrafik, helt enkelt!

I oppositionspartiernas budgetar nämns knappt serviceförvaltningen alls. I Socialdemokraternas budget kan man dock av tabellerna utläsa att ni sparar 65 miljoner kronor. Vad som ska sparas in framgår dock inte. Dessutom är ju S-budgeten från början underfinansierad, och ni har också använt en helt annan budgetprognos, vilket gör att ni har 900 miljoner kronor mer i er budget än vad vi har.

Men inte nog med det. På fastighetssidan skär Socialdemokraterna ned på underhållet, vilket i förlängningen innebär större behov av underhåll och högre kostnader för just underhåll. Socialdemokraterna sparar på kort sikt pengar men bäddar samtidigt för betydligt högre kostnader längre fram och kanske till och med fallfärdiga byggnader. Mina frågor till Socialdemokraterna är därför: Vad är det som ska sparas in på serviceförvaltningen? Och hur resonerar ni när ni kortsiktigt skär ned på underhållet för att på längre sikt få betydligt högre underhåll och kostnader?

Bifall till regionstyrelsens förslag!

Anförande nr 363
Rolf Lindell (S): Fru ordförande, fullmäktige och åhörare! Jag börjar med att yrka bifall till Socialdemokraternas budgetförslag!

Visst var det trevligt i går då Kristoffer Tamsons inledde sitt anförande med anspelning på roddarmadammernas betydelse i det gamla Stockholm! Som ättling till roddarmadammer, dödgrävare, murare, mursnäckor och timmermän från socknar nedanför Siljan ser jag detta som ett sentida erkännande av dalfolkets betydelse för Stockholms utveckling.

Men allvarligt talat ser jag det som positivt att vi i våra politiska ansträngningar försöker se saker som förenar och inte enbart peka finger mot våra motståndare eller leka leken finn fem fel.

Jag tänker under mitt pass i budgetdebatten försöka hålla mig till följande tre frågeställningar: fastighetsutvecklingens betydelse för framtidens vård, konsekvensanalyser vid beslut om fastighetsförsäljningar och respekt och samverkan i vår del av samhällsplaneringen.

Jag börjar med att tala om fastighetsutvecklingens betydelse för framtidens vård. Jag vill inleda med en fråga som har varit på tapeten många gånger i dag och i går. Det gäller förlossningen. BB Sophia skulle ju avvärja krisen i förlossningsvården. Etableringen föregicks då som nu av kris på förlossningsområdet, men genom BB Sophia lades andra planer på hyllan. När sedan Sophia-alternativet sprack och gick i graven så ställdes hoppet till en förlossningsklinik på S:t Görans sjukhus, ett alternativ som enligt majoritetens ganska intensiva retorik vid den tiden skulle klara av alla problem framöver. Lokalerna byggdes men användningen för det ändamål som de var byggda för sköts upp i omgångar, nu senast till år 2026.

Här står vi nu: lokalerna finns men hyrs ut för annan användning. I dagens läge framstår detta naturligtvis som absurt, men vi inväntar nu en redovisning, förhoppningsvis redan i december, som kan visa vilka ombyggnader som behövs och hur lokalerna ska kunna användas för förlossningar framöver.

Basen i sjukvården ska vara primärvården, det är vi nog ganska överens om. Om detta ska vara möjligt kan det inte finnas vårdcentraler bara i regionens mest centrala delar. Här bör länets regionala utvecklingscentra med sina omland uppmärksammas, och om primärvården med områdesansvar ska kunna fylla rollen som basen i vårt sjukvårdssystem så måste så många vita fläckar som möjligt försvinna när det gäller tillgång till vårdcentraler.

Ytterligare ett vårdområde som mot bakgrund av utvecklingen behöver uppmärksammas är geriatriken. Vi menar att geriatriska avdelningar kan behöva förläggas i direkt anslutning sjukhusen. Vården skulle bli effektivare och samtidigt mer human när det gäller vården av alla äldre. Den demografiska utvecklingen talar också för att Dalens sjukhus behövs även i framtiden. Det som behöver klargöras är om sjukhuset kan renoveras eller om regionen behöver bygga nytt. Med detta sagt återkommer jag i ett senare anförande.

Anförande nr 364
M a g n u s P e r s s o n (C): Ordförande! Tack, Rolf! Jag har förstås läst ert budgetförslag, och läst det en gång till särskilt utifrån gårdagens påstående från talarstolen att ert budgetförslag är fullt finansierat. Ni lägger ju på ett antal fastighetsinvesteringar jämfört med det blågröna förslaget, men när jag läser ert budgetförslag kan jag inte se att ni gett utrymme för de utökade avskrivningar som det här tarvar och inte heller ökad upplåning då ni ju har fler investeringsutgifter.

När jag övergår till att tala om budgetförslaget för fastighetsverksamheten så kan jag konstatera, precis som Charlotte var inne på, att ni i stället för ett utökat anslag för att kompensera detta gör en besparing på 60 miljoner kronor.

Jag vill därför få svar på frågan: Vilka vårdlokalsbesparingar på bortåt 70 miljoner ser ni som vi blågröna inte ser? Om de är kloka och vissa inte påverkar lokalernas kvalitet kanske vi också vill genomföra dem.

Anförande nr 365
R o l f L i n d e l l (S): Tack för det, Magnus! Precis som i går så säger jag så här: Vårt budgetförslag är helt finansierat och vi har redogjort för det hela och också haft dialog med förvaltningarna om hur det här ska vara. Så budgeten är helt finansierad. Jag är glad och nöjd med den.

Anförande nr 366
M a g n u s P e r s s o n (C): Precis som jag sade har ni inte kompenserat kapitalkostnaderna, så påståendet att ert budgetförslag är helt finansierat är helt enkelt osant!

Jag saknar också de besparingsförslag, de konkreta som ni har, så att vi kan göra en bedömning av om vi vill genomföra dem om vi tycker att de är kloka.

Anförande nr 367
T h o m a s M a g n u s s o n (V): Fru ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till Vänsterpartiets budgetförslag!

I Vänsterpartiet sätter vi stort värde på att regionens fastigheter ägs av regionen själv. Ska du som invånare kunna erbjudas den bästa vården krävs också att vi har lokaler som är bra, bra på det sättet att de är ändamålsenliga, att de är anpassade till verksamheten, att de har god hygienisk standard och att de är miljöanpassade. Det är väl det som handlar om framtidens fastighetsutveckling som Rolf talade om i sitt inlägg.

Det här är en bra grund att stå på, att jobba vidare med. Att däremot sälja av våra fastigheter tycker vi inte är någon bra grund. Det ger visserligen pengar på kort sikt, men att själv äga fastigheterna ger tydliga fördelar på både kort och lång sikt.

På kort sikt ger det rådighet, ändamålsenliga lokaler och gör vi kan ställa egna krav på funktion för hygien och miljö. På lång sikt är det bra för att underlätta planeringen, styra vården dit vi vill, men framför allt behöver regionen inte vara beroende av andra aktörer. Vi kan dessutom undvika den typen av misstag som skedde när vi byggde Karolinska.

När det gäller servicen så är det viktigt även i denna fråga att vi talar om beställar–utförarmodellen som tillämpas och som leder till ökad byråkrati och administrativa kostnader. Vi vill införa en modell som bygger på samarbete och utveckling. Vi vill bedriva regionens servicearbete i egen regi, kort sagt handlar Vänsterpartiets budgetförslag om att göra saker själva i stället för att lägga ut och betala dyrt, skjuta till pengar nu, spara på sikt för att öka och ge bättre möjligheter till våra lokaler.

O r d f ö r a n d e n : Det var snyggt avvägt med tiden. Du får guldstjärna från ordföranden.

Anförande nr 368
L e o n i d Y u r k o v s k i y (SD): Ordförande! Jag hoppas på att lyckas få en guldstjärna jag med.

Tack, alla i nämnden, för ett trevligt verksamhetsår! Det har varit intressant och givande.

Det jag har märkt under årets gång är ju att den stora motsättningen mellan oppositionen och de styrande fortfarande är just frågan om eget ägande och avyttring av fastigheter. Sverigedemokraterna i Region Stockholm anser att man i nuvarande situation bör säkerställa eventuella investeringsbehov med temporära lån och hyresintäkter snarare än irreversibla fastighetsavyttringar.

En planerad försäljning vars syfte är att frigöra kapital för prioriterade investeringar måste alltid jämföras med möjligheten att låna motsvarande belopp och anpassa fastigheten i fråga för uthyrning i det fall regionen inte nyttjar fastigheten fullt ut med egen verksamhet.

I kreditmarknadsbolaget Kommuninvests fokusrapport från 2021 som heter Att äga eller hyra sina verksamhetslokaler – hur ser kalkylerna ut för kommunsektorn, utreder man just frågan om kommuner och regioner ska äga eller hyra sina verksamhetslokaler. I det tjugofemårsperspektiv som exempelkalkylerna baseras på finns det tydliga ekonomiska motiv att välja äga-alternativet. Jag tror faktiskt att SKR, dåvarande SKL, gjorde en liknande beräkning som faktiskt kom fram till mer eller mindre samma slutsats.

Vid ägande minskar kostnaden med tiden i och med att eventuella lån amorteras, medan kostnaden vid hyra av fastighet ökar i och med inflationen. Även möjligheten att effektivisera saknas när man hyr fastigheter samtidigt som det görs alltmer nödvändigt, alltså effektiviseringar, inte minst i och med det demografiska trycket på välfärden.

Region Stockholm är en väldigt långsiktig offentlig verksamhet som förmodligen kommer att leva kvar många generationer framöver. Eget ägande av fastigheter är då en förutsättning för att en expanderande sjukvård ska kunna klara sig. Eget ägande innebär också kontroll och långsiktig tillgång till en fastighet med möjlighet till uthyrning och också faktiskt en sannolik värdeökning som gynnar regionen eftersom värdeökningen annars skulle tillfalla hyresvärden.

Att överge rådighet över långsiktigt strategiska lägen är väldligt riskabelt, och det ökar också beroendet av en extern part. Det ökar också exponeringen av en eventuell marknadshyresutveckling.

Vidare finns det olika situationer där försäljning och hyra av fastigheter är att föredra framför eget ägande. Det gäller främst tidsbestämda och mer kortsiktiga åtaganden där kostnaderna blir förutsägbara genom avtal och där behovet uppstått tillfälligt. Man kan kanske se covid-19 som ett bra exempel på detta. Det är ju inte helt så som Vänsterpartiet säger att det även på kort sikt alltid nödvändigtvis är att föredra att äga själva.

Det kan också handla om ett läge då regionen inte kan säkerställa underhållet eller behovet av en eventuell specialistkompetens. Försäljning är också aktuellt i de fall då nyttjandegraden för regionen är väldigt låg och fastighetens geografiska läge gör den inaktuell även i framtiden. Vi har sett att många fastigheter som vi säljer inte faller in i den beskrivningen.

Sedan Sverigedemokraterna valdes in i regionfullmäktige har vi motsatt oss ett flertal avyttringar, bland annat Karolinska sjukhusets gamla sjukhusområde i Solna, Berga naturbruksgymnasium, Jakobsbergs sjukhus och Bromma sjukhus. Med det sagt säger vi inte nej

till alla avyttringar. Det är ungefär hälften som vi säger nej till, så det är inga ideologiska låsningar det handlar om. Utgångsläget måste ändå vara att behålla mer.

Vi i nämnden vet att det har varit ganska höga kostnader kopplade till konsulter. I det fallet föreslår vi ett nytt mål och att serviceförvaltningen får i uppdrag att presentera vad det är som behöver göras konkret så att vi kan ändra på det.

Jag vill också slå ett slag för vårt förslag om energieffektivisering genom användning av AI. Det tycker jag verkar väldigt intressant. Det finns stor potential med att prognostisera vilken typ av energi som ska användas för att nå ett optimalt resultat.

Med detta yrkar jag bifall till Sverigedemokraternas förslag till budget!

O r d f ö r a n d e n : Det var inte riktigt samma finnes i avslutningen men du får en guldstjärna du också eftersom du så gärna vill få en.

Anförande nr 369
M a g n u s P e r s s o n (C): Ordförande, fullmäktige! Jag börjar med att yrka bifall till den blågröna budgeten!

Region Stockholm har de senaste åren i fastighetshänseende varit på en investeringspuckel. Vi vill ha moderna lokaler, och halvsekelgamla byggnader behöver en hel del kärlek i form av olika reinvesteringar. Det är saker som vi ser i många av våra sjukhus och det ser vi också i kommande projekt, till exempel ny IVA på Södersjukhuset som vi fattade planeringsbeslut om i nämnden vid senaste mötet.

Jag vill också framhålla en del av de energieffektiviseringsarbeten som görs. Ventilationsbyten betyder generellt lägre energiförbrukning. På förekommen anledning kan jag säga att belysningsbyten är en väldigt smart sak som ger effekt i såväl pengar, som yttre miljö och arbetsmiljön och avlastning av elnätet. Vi har flera projekt där vi har intentionen att få certifieringen Miljöbyggnad Silver.

Jag vill också uppmärksamma serviceförvaltningens arbete. Där stöds tjänster som kanske inte syns, såsom löner, vaktmästartjänster och IT-administration av olika slag. Det är kort sagt sådant som måste fungera för att kärnverksamheter som vård och trafik ska fungera.

Serviceförvaltningens verksamhet är nyckeln i det övergripande målet att sänka de övergripande administrationskostnaderna och lägga mer pengar på kärnverksamheten. Effektivisering, det vill säga mer för samma pengar, är ett viktigt mål.

Slutligen riktar jag ett stort tack till alla anställda på både Locum och serviceförvaltningen!

Anförande nr 370
M a r g a r e t a H a m a r k (L): Fru ordförande och ledamöter! Genom väl planerade fastighetsinvesteringar skapar vi möjligheter för regionen att långsiktigt bedriva god och effektiv vård. De senaste åren har regionen genomfört flera stora investeringar för att stärka och förbättra vården. Med vårt budgetförslag kommer vi att kunna fortsätta att göra det.

Fastighets- och servicenämndens investeringsutrymme är för nästa år 2,3 miljarder kronor, fram till år 2031 är investeringsutrymmet 17 miljarder, och för perioden 2022–2024 är utrymmet över 8 miljarder. Till exempel slutför vi våra större investeringar vid S:t Görans sjukhus. Vid Danderyds sjukhus bygger vi en helt ny vårdbyggnad, och vi planerar även ett

antal större om- och tillbyggnader av akutsjukhusen, ombyggnad av vårdavdelningar vid närsjukhusen till exempel och IVA-platser på Södersjukhuset, som Magnus precis nämnde.

Vid Löwenströmska sjukhuset, som ligger i min kommun, planeras ombyggnad av den rättspsykiatriska vårdavdelningen. På S:t Görans sjukhusområde planeras en viktig om- och tillbyggnad av psykiatriska vårdplatser för barn och ungdomar.

Det planeras tillbyggnad i Huddinge för att skapa fler rättspsykiatriska vårdplatser. Och på tal om Huddinge så fortsätter ombyggnaden av Karolinskas vårdavdelningar och mottagningar där. Den fantastiska infrastruktur och standard som Karolinska nu har i sina byggnader har också bidragit till den utmärkelse som vi har fått runt om i världen och har självfallet också bidragit till att sjukhuset kan utföra ett tusen fler extraoperationer med de absolut modernaste operationssalar som finns, något som vår servicenämnd är med och utarbetar underlag för.

Anförande nr 371
J o n a t a n H e d i n (KD): Fru ordförande! Det är självklart att det behövs ändamålsenliga lokaler för en fungerande hälso- och sjukvård. Vi vet alla att ett sjukhus är en komplex fastighet med många behov som behöver fungera dygnet runt. Ju mer avancerad vård som bedrivs desto högre krav ställs det också på lokalen. Därför är det viktigt att vi i den här budgeten ser till att säkerställa att vi kan ha effektiva och ändamålsenliga lokaler för vården. Befolkningstillväxt, ändrad demografi och ett stort underhållsbehov på äldre fastigheter är faktorer som vi möter i det här budgetförslaget.

Vi som under den här mandatperioden sitter i Locums styrelse och fastighets- och servicenämnden vet att med nya lokaler följer nya drifts- och underhållskostnader. Vi måste ständigt förbättra, förnya och byta olika ut allt från ventilationssystem och stammar till elsystem och så vidare. Om investeringarna ökar så ökar också behoven av drift, underhåll och service.

Därför tycker jag och vi i Kristdemokraterna att det är anmärkningsvärt att Socialdemokraterna inte satsar mer på underhåll. I Socialdemokraternas förslag till budget sänks kostnaderna för fastighetsförvaltningen med 60 miljoner kronor jämfört med det som står i vårt budgetförslag. I sammanhanget kan också Socialdemokraternas relativa nedskärning på serviceförvaltningen nämnas. Drygt 3 procent lägre kostnader, 65 miljoner, räknar de med. Vilka nya besparingar har de hittat? Har de hittat billigare mjukvara eller tänker de flytta IT-supporten till ett lågkostnadsland?

En viktig princip för oss kristdemokrater är förvaltarskapstanken, alltså att vi tar hand om de resurser som vi har och förvaltar dem för kommande generationer. Ett funktionellt fastighetsunderhåll är en grundbult i ett gott förvaltarskap. Men ett gott förvaltarskap innebär också att vi använder de lokaler som vi har. Tomma lokaler kostar pengar som borde ha använts till kärnverksamheten.

Därför är det viktigt att arbetet med att hyra ut outnyttjade lokaler fortsätter. Det gäller till exempel gamla Karolinskas lokaler där snart 100 000 kvadratmeter är utrymda. Nu hyrs de ut i allt större utsträckning. Detta är ett led i Region Stockholms långsiktiga fastighetsägande och effektiva lokalutnyttjande.

Slutligen vill jag även instämma med föregående talare. Det är väldigt roligt att se att vi i den här budgeten nu slutför investeringarna vid S:t Görans sjukhus och Danderyds sjukhus och att vi satsar på nya fastigheter för psykiatrin, Ungdomens hus vid S:t Göran, rättspsykiatriska vårdplatser på Huddinge sjukhus, en rättspsykiatrisk vårdavdelning på Löwenströmska sjukhuset och inte minst de nya intensivvårdsplatserna på Södersjukhuset.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 372
Malin Fijen Pacsay (MP): Ordförande, ledamöter! Det är våra fastigheter som skapar förutsättningar för absolut bästa vård, men med tanke på hur mycket vi bygger är det också fastigheterna som gör att vi har möjlighet att göra satsningar på hållbart byggande och på energieffektiviseringar som gör väldigt stor skillnad.

Arbetet med att bygga hållbara fastigheter för vård och omsorg kommer att både fortsätta och växlas upp i det budgetförslag som vi lägger. Arbetet med energieffektiviseringar har gått framåt de senaste åren och vi har nått våra mål i förtid tack vare smart hållbarhetstänkande när vi bygger nytt och renoverar.

Men vid horisonten anas utmaningar i och med att vården blir alltmer högteknologisk med många avancerade maskiner som också drar mer energi. Vi måste därför fortsätta att bygga hållbart men också utveckla metoder för att göra verksamheterna medvetna om energianvändningen. Vi måste utveckla incitament för att sänka energiförbrukningen.

När det gäller egenproduktionen av solenergi så har vi haft skatteregler som har satt stopp för fortsatt utveckling av byggande på sjukhustaken. Den enorma administrativa bördan har gjort att vi har behövt stanna upp i byggandet av solceller på sjukhustaken. Därför är inriktningen nu att undersöka hur vi ska kunna bygga solceller på parkeringsplatser och parkeringshus och på så sätt kunna arbeta vidare med våra målsättningar i väntan på att regelverket ändras. Därför ger vi också uppdraget att installera fler laddstolpar i anslutning till parkeringsplatser och i anslutning till våra fastigheter.

Slutligen inför vi nu också ett långsiktigt mål för våra fysiska miljöer som innebär att utformningen ska vara hälsofrämjande och hållbar år 2030.

Därmed är min talartid slut och jag yrkar bifall till regionstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 373
Rolf Lindell (S): Fru ordförande! I mitt förra anförande sade jag att jag skulle hålla mig till saker som förenar och som kan vara lite positiva, men jag måste väl ändå få vara lite kritisk också.

Två saker vill jag då framhålla. Det ena gäller försäljningar av fastigheter. Det är klart att i en föränderlig värld och i en tid med snabb utveckling och allt sådant så måste det alltid ske förändringar och nybyggnationer och så vidare. Men när man behöver sälja fastigheter, vilket händer ibland, så efterlyser vi i fortsättningen här en helt annan standard på konsekvensanalyser av sådana saker. Det är alltför lätt för er att komma till oss med ärenden om försäljningar men de innehåller ingen som helst belysning av effekter, konsekvenser och vad som kan hända i och med detta.

Det andra är att vi har revisorer som påpekar oklarheter. Jag tror inte att vi alla egentligen förstår vilka oklarheter det rör sig om och vilken betydelse de har, men det har juridiska implikationer, säger revisorerna. Detta tycker jag att vi måste ta på allvar. Där har ju ni totalt avvisat alla möjligheter för oss i fastighets- och servicenämnden och i Locum att bjuda in revisorerna för att få en belysning av vad detta handlar om. Sådant här säger ju revisorerna inte bara så där. Det är naturligtvis något som är grundläggande viktigt i en sådan sak.

Likadant var det när ärendet var uppe på regionstyrelsens sammanträde. Då viftade ni bort det på ett närmast nonchalant sätt.

Jag vill också säga något om gamla Karolinska. Det är ju ett synnerligen strategiskt område. Vi förutsätter nu att vi i Locum och i fastighets- och servicenämnden i fortsättningen gemensamt kan följa det planeringsarbete som vi nu ska göra tillsammans med Solna stad. Det är oerhört viktigt för Nya Karolinskas utvecklingsmöjligheter framöver. Det är också oerhört viktigt för en satsning på ett *life science*-center också i det här området. Detta är skälet till att vi inte har velat sälja fastigheter i det området och det är därför som vi är så angelägna om att det verkligen ska bli god standard på den planering som ska genomföras tillsammans med Solna.

Anförande nr 374
M a g n u s P e r s s o n (C): Ordförande! Jag efterlyser fortfarande besparingsåtgärderna på 70 miljoner kronor respektive 65 miljoner kronor i serviceförvaltningens verksamhet. Dem kan vi mycket väl vara överens om.

Har du dem inte så känns det som om den fullt finansierade S-budgeten är det som Peps Persson skulle kalla falsk matematik.

O r d f ö r a n d e n : Det får nog bli en guldstjärna för detta inlägg.

Anförande nr 375
R o l f L i n d e l l (S): Fru ordförande! Jag trodde att det var kamrerarnas afton i går, men nu fortsätter den i dag.

Rent generellt är det så att vår budget är i balans, och de besparingar vi gör är administrativa kostnader och inhyrning av personal i första hand på de här områdena.

Det är mitt svar till dig. Jag vet inte om du blir gladare för det, det verkar inte så. Det är synd, men vi kan ju vara överens om annat i stället.

Anförande nr 376
Regionrådet B r o b e r g (M): Ordförande! Det är faktiskt ändå lite oklart hur det är. Du påstår både i går och i dag att S-budgeten är finansierad, men ni har också ändrat ert budgetförslag från i går till i dag. Så vad är det som gäller?

Det är inte bara Magnus som undrar, jag tror att det är många i salen som är något förvirrade eftersom det faktiskt har kommit ett tilläggsförslag i dag. Så vad är det egentligen som gäller? När jag räknar på budgetarna så ser jag att ni fortfarande inte har sagt någonting om vad ni sparar in på på serviceförvaltningen. Det framgår bara av tabellverket.

Det är ju alltid lätt att säga att man sparar in på administration, men det är ganska löst i kanten, som man säger. Jag påtalade redan i går att ni sparar in på vad ni kallar administration och konsulter. Det innebär då till exempel på fastighetssidan följande. Vi har normalt inte behov av spetskompetens. Locum är inget byggbolag, och skulle vi anställa den kompetensen *in house* så skulle det blir både dyrare och sämre. Hur det här ska gå ihop fick jag ingen förklaring till i går, så jag hoppas att jag kan få en förklaring i dag i stället.

Det är faktiskt så att detta inte alls är något bra förslag. Vi behöver faktiskt använda konsulter för spetskompetens när vi bygger komplicerade fastigheter som sjukhus är.

Oppositionen har också ett annat favorittema, och det är ju det här med försäljningar. För min del är det väldigt svårt att förstå varför vi ska hålla fast vid helt tomma lokaler som till exempel S:t Eriks ögonsjukhus. Vi har byggt ett helt nytt ögonsjukhus som ligger fantastiskt väl placerat bredvid Nya Karolinska sjukhuset, världens sjunde bästa sjukhus. Personalen är helnöjd med lokalerna.

Vi har lokaler som står helt tomma. Ska vi då behålla dem och betala kostnaderna för underhåll? Alla som har en sommarstuga vet ju att när man kommer dit en dag så kan det ha hänt någonting. Om vi behåller lokalerna måste vi alltså fortsätta att sköta underhållet. Det kostar pengar. Ska vi verkligen behålla helt tomma lokaler? Nej, det tycker jag inte.

Bifall till regionstyrelsens budgetförslag!

Anförande nr 377
Rolf Lindell (S): Fru ordförande! Som jag sade tidigare sparar vi på administration och inhyrning av personal. Låt mig säga att det självklart i en så rörlig bransch och på ett så expansivt område inte innebär att man tar bort alla resurser för konsulter som det kan finnas behov av. När det gäller det område där Locum verkar vill jag passa på att säga att vi ska vara otroligt glada för den standard och den kvalitet som Locum håller åt oss. Locum fungerar på marknaden på samma sätt som andra, nämligen genom att ha bra kompetens och gott rykte. Då kan man också rekrytera bra personal. Det har kunnat ske hela tiden fram till nu. Jag är full av förtröstan att det med vårt budgetförslag skulle bli väldigt bra. Med oss i framsätet nästa år, eller nästnästa, blir det bättre.

Anförande nr 378
Regionrådet Broberg (M): Jag tror inte att vi behöver vara alltför oroliga för att olyckan ska vara framme, utan jag tror att vi kan behålla lugnet och vara nöjda och glada med att vi på den blågröna koalitionens sida även fortsatt får bestämma vad gäller fastigheter och service.

Jag vill passa på, Rolf, att tacka för berömmet till Locum. Dock tror jag inte att det är så lätt som du säger. Du har fortfarande inte kunnat precisera var besparingarna ska göras. Jag kan bara instämma i att både Locum och fastighetsförvaltningen och även serviceförvaltningen gör ett utmärkt jobb, och jag vill tacka deras medarbetare. Jag vill också passa på att tacka alla som deltagit i debatten.

Kultur

Anförande nr 379
Cecilia Elving (L): Fru ordförande, ledamöter och alla ni, säkert tusentals, som följer debatten digitalt! I morse möttes vi av nyheten att evenemangsbiljetter blir årets julklapp. Det var väldigt roligt, eller hur? Det är mycket mer klimatsmart än saker och det som vi nu verkligen behöver. Vi behöver hjälpas åt och gemensamt se till att vi alla återkommer till kulturlivets olika scener. Jag hoppas att vi alldeles strax ska få besked om förslag om vaccinationsbevis för evenemang.

Pandemin har på allvar skadat kulturen i vår region. Vi alla här i salen behöver ta vårt ansvar, och självklart ska vi också politiskt ta vårt ansvar. För återstarten krävs en ansvarstagande politik på alla nivåer, och vi i regionen tar vår del av ansvaret. Med den blågröna koalitionens förslag till budget kommer vi att lägga 15 extra miljoner för återstart av kultur- och idrottsliv och förstärkning av kulturens budget. Det är ett viktigt startskott på vägen till att tillgängliggöra kulturupplevelser för alla våra länsinvånare.

Men det handlar såklart inte bara om resurser, utan det handlar också om att eftersträva kvalitet i all den kultur som tangerar regionens arbete. Det görs bäst när kulturen är fri, och här kommer vi att se skiljelinjer i debatten i dag. Med den blågröna majoritetens budget stärks konstens frihet, för det är konstskaparna själva, inte vi i den här salen, som kan fatta besluten och göra jobbet för ett ännu rikare kulturliv i vår region.

Kulturstrategin och den kommande folkbildningsstrategin ger inriktning och fart till regionens många samordnande uppdrag och utökas när regionbiblioteket nu ges i uppdrag att hjälpa bibliotek över hela länet att garantera trygghet och läsro för besökare. I Liberalernas Stockholmsregion kan alla unga länsinvånare hitta läslusten i trygga och välkomnande bibliotek.

Arbetet med att stärka folkbildningen kommer att förstärkas ytterligare efter att vi antagit budgeten. Kulturnämnden kommer i december att behandla en överenskommelse om en gemensam mobilitetsersättning för Sveriges alla folkhögskolor, och det kommer att ge avsevärt mycket mer pengar till folkhögskolorna i vårt län.

Konst och kultur, folkbildning och föreningsliv — efter pandemin är kulturnämndens områden viktigare än någonsin. Genom majoritetens budget banar vi väg mot ett starkt och tillgängligt kultur- och föreningsliv fritt från pandemin och dess restriktioner.

Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut och ser fram emot en intressant kulturdebatt.

Anförande nr 380
T a r a T w a n a (S): Ordförande, ledamöter! Kulturen är livsviktig och en grundsten i det demokratiska välfärdssamhället. Både kultur och kunskap är verktyg för människors personliga frihet och utveckling. Kulturpolitiken har en både samhällsbyggande och samhällsförankrande roll. Kultur bidrar till att skapa sammanhållning och utveckla gemensamma förhållningssätt. Gemensamma kulturupplevelser, till exempel musik och dans, kan bygga broar även om det saknas ett gemensamt språk. Vill man öka förståelsen för olika traditioner och villkor och stärka sammanhållningen är det nödvändigt att främja det kulturella utbytet mellan enskilda individer, samhällsklasser och grupper. Det är grunden för de gemensamma berättelserna och binder oss samman i ett samhälle och i världen generellt.

Frågan om kulturens tillgänglighet för alla handlar också om att personer med funktionsvariationer ska kunna ta del av och även själva skapa kultur. Det gäller såväl det digitaliserade kulturutbudet som den kultur som i övrigt erbjuds.

Min och Socialdemokraternas syn på kulturpolitik är förankrad i övertygelsen att klasskillnader och sociala orättvisor inte bara kommer till uttryck i form av ekonomiska klyftor utan också som kulturell ojämlikhet. Tillgången till kultur ska inte vara en klassfråga. I dag finns det stora skillnader i vår region vad gäller invånarnas deltagande i kulturlivet. Det handlar om utbildning, förväntad livslängd, vilket tidigare talare tagit upp under debatten om hälso- och sjukvård, och ekonomiska förutsättningar. Tillgången till kultur beror helt enkelt på varifrån man kommer, vilken utbildning man har och var man bor.

Pandemin har slagit hårt mot hela samhället. Även kulturbranschen har förstås drabbats hårt. Kulturarbetare har från den ena dagen till den andra förlorat sina uppdrag och därmed förlorat stora delar av eller till och med hela sin inkomst. Särskilt drabbades alla frilansarbetare och egenföretagare, som ofta har kortare uppdrag. I och med vaccineringen och den minskade smittspridningen har restriktionerna nu lyfts och teatrar och band, som Cecilia var inne på, får spela för fulla salonger igen. Det är såklart glädjande att vi kommer tillbaka till det vanliga normala livet. Men effekterna av pandemin kommer att leva kvar länge, och vi får inte lämna kulturaktörerna och kulturarbetarna ensamma i den krisen.

Som politiker har vi förstås ett ansvar att säkerställa att medborgarna i vår region efter pandemin får möjlighet att ta del av kulturen och att kultursektorn får det stöd den behöver för att kunna överleva. Vi socialdemokrater vill göra det möjligt för kulturlivet och kulturaktörerna att komma i gång med sin verksamhet efter pandemin. Därför satsar vi 5 miljoner kronor till omstart av kulturen.

Men också regionen måste ta sitt ansvar. Kultursamverkansmodellen är en viktig fråga för oss socialdemokrater. Den är till för att föra kulturen närmare regionens invånare och ge regionen ökat ansvar för hur statens medel fördelas till regionens institutioner. Vi har väntat länge, och det är dags att regionen snarast inför samverkansmodellen.

Flera studier visar att kultur har en positiv inverkan på patienternas återhämtning i samband med längre sjukhusvistelser. Därför vill Socialdemokraterna att regionen utvecklar sitt arbete med konst och kultur i sjukhusmiljöer.

För oss socialdemokrater är folkbildningen central, och vi ser att den många gånger dessutom är en viktig dörröppnare till kulturen. Folkbildningen i regionen är underfinansierad. Den måste ges bättre förutsättningar för att kunna erbjuda en alternativ väg till utbildning och jobb. Vi vill därför arbeta för att stärka folkbildningen i hela regionen.

Med det yrkar jag bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 381
Cecilia Elving (L): Jag uppskattar ditt engagemang i dessa frågor och vårt samarbete i nämnden, Tara, men om det är något som kan kallas en servettskiss så är det Socialdemokraternas kulturbudget. Den är oinspirerande, oengagerad och fantasilös. På tre års sikt lägger ni också betydligt mindre pengar än majoriteten.

Jag vill därför fråga: Varför har kulturfrågorna inte högre prioritet för Socialdemokraterna? Varför är ni så oengagerade i kulturfrågorna?

Anförande nr 382
Tara Twana (S): För oss är kulturfrågorna centrala, Cecilia. Vi vill verkligen satsa på kulturfrågorna. Därför lägger vi 5 miljoner kronor extra på omstart, inte minst för de målgrupper som förlorat jobbet i vår region. Kultursektorn har ju drabbats hårt, och vi vill helt enkelt satsa mer pengar. Varifrån kommer de pengarna? Jo, från konsultkostnader som vi vill skära ned på och i stället lägga pengarna på kulturen. Kulturen är en högt prioriterad fråga för oss, och vi är verkligen måna om att kulturbranschen kommer tillbaka efter pandemin och får möjlighet att leva, precis som alla andra branscher.

Anförande nr 383
Cecilia Elving (L): Men 5 miljoner är betydligt mindre än vad majoriteten lägger. Det är mindre än vad alla andra partier här lägger, förutom Sverigedemokraterna, som ju är ett kapitel för sig så att säga. Om vi tittar på prognosen för de närmaste tre åren ser vi att skillnaden blir ännu större. Flera år i rad har er kulturbudget varit på två sidor, och det finns många viktiga centrala områden som inte ens nämns. Jag vidhåller att det känns väldigt oengagerat när det kommer till kulturfrågorna, vilket är synd då det kommer från ett parti som aspirerar på att ta över makten.

Anförande nr 384
Tara Twana (S): Ordförande! Regeringen har satsat mycket på kulturen. Jag saknar fortfarande en plan från regionen för en återstart för de regionala kulturnäringarna. Vad gör ni för att kulturnäringarna ska få en återstart?

Anförande nr 385
R i c k a r d W e s s m a n (M): Herr ordförande, ledamöter, åhörare och alla ni tusentals på webben, som Cecilia sade! Det här är den bästa av tider och den värsta av tider. Det råder ingen tvekan om att pandemin varit ganska så förödande för Stockholms kulturliv, som varit under stark press. På sina håll har det gått att rida ut stormen, som i Konserthuset, som är vårt stora åtagande. För många andra som lever på att spela inför levande publik har det varit en tuff tid.

Det är samtidigt lätt att glömma bort att det här är en tid då kulturen på många håll gör större avtryck än någonsin. Allt med innehåll skapas direkt för webben och för olika plattformar. Södermalm, där jag är invald, är Sveriges kulturella epicentrum. Där finns en ganska så vibrerande kreativ sektor som producerar poddar, producerar innehåll till TV-serier, producerar musik. Allt det händer just nu, så det är en kul tid att leva i, tycker jag. Det finns stora berättelser, stor dramatik, som skapar engagemang i fikarummen och på andra håll. Det är viktigt att samtidigt inse det.

En app som Tiktok har gjort mer för dansen än vad många av oss här lyckats besluta fram. Plattformar för ljudböcker gör att litteratur och klokheter är tillgängliga som rinnande vatten. Det ställer krav på att våra verksamheter, till exempel bibliotek, ska vara trygga platser för läsning och bildning, lika mycket som att tillhandahålla böcker. Det är därför glädjande att vi i koalitionen nu har gett uppdrag åt regionbiblioteket att se över hur vi ska klara detta framöver.

Som herr ordförande säkert känner till fortsätter Dickens att slå fast att det var visdomens tid och det var oförnuftets tid. Att hushålla med resurser är en visdom som Moderaterna alltid stått för. När vi nu ser att Socialdemokraterna för en gångs skull inte bjuder över utan landar på ungefär samma anslag som vi i majoriteten kanske vi kan frigöra kulturdebatten från det ständiga kattrakandet om ekonomiska resurser och i stället fokusera på det som i dag är kulturlivets stora problem.

Ett stort problem som jag tror lyftes fram under Stockholmstinget är kulturens frihet och hur den påverkas av våra anslag. Myndigheten för kulturanalys slår fast att de offentliga bidragssystemen påverkar kulturens frihet negativt. De konstaterar också att principen om armlängds avstånd är svår att upprätthålla, nästan omöjlig för oss i regionen. Jag tror att vi har viktiga diskussioner framför oss, att vi måste se till att vi inte skapar ett kulturliv som är mindre fritt än det hade varit om det stått utanför våra system.

Man pratade tidigare om att man skulle ha en kulturpolitik som skyddade mot kommersialismens negativa verkningar, men här får vi verkligen konstaterat att vi har en negativ inverkan från de offentliga medlen. Det är något som Moderaterna alltid har poängterat, att det är nackdelen med ett kulturliv som står ofritt från det offentliga. Nu har vi fått det svart på vitt, och då är det viktigt att vi också tar in frågan i våra beslutsprocesser och tittar på den. Jag tror dock inte att vi i framtiden helt kan överlämna frågan till opolitiska tjänstemän eller så kallade experter. Vi kan inte vara en institution som skriver ut blanka checkar till kulturlivet.

På det hela taget tycker jag att vi har landat rätt och landat brett. Jag yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 386
R o b e r t J o h a n s s o n (S): Herr ordförande! Jag kan inte låta bli utan måste fråga Rickard: Tycker du att Tiktok är en plattform för ett fritt kulturliv? Har du funderat på vilka som faktiskt styr den plattformen?

Anförande nr 387
Rickard Wessman (M): Det är klart att jag har funderat på det. Det jag ville lyfta fram var att vi nu har en tid med helt nya plattformar, helt nya uttryck. Något som både du och jag länge kämpat för i kulturnämnden är att sprida olika konstnärliga uttryck. Är det någonting jag märker på mina barn så är det att de dansar hundra gånger mer nu än de gjorde när jag stod i den här talarstolen första gången.

Visst, det finns problem med Tiktok, men det finns andra plattformar så du behöver inte ladda ned just den plattformen, Robert, för att svänga dina lurviga. Den har i alla fall spridit balett, hiphop, alla möjliga dansuttryck, och det är något vi kan vara tacksamma för. Sedan kan man diskutera vad just Tiktok är för en plattform, men själva apputtrycket tror jag är här för att stanna.

Anförande nr 388
Robert Johansson (S): Tack för att du håller med! Jag tror att vi är helt överens om att det är bra med nya viktiga plattformar, men man måste vara extremt försiktig när man pratar om det fria kulturlivet. I annat fall blir man en enkel måltavla för dem som vill sabotera det samhälle vi lever i.

Anförande nr 389
Ann Mari Engel (V): Ordförande, fullmäktige! Jag behöver inte använda mina få minuter till att stå här och bedyra hur viktig konsten och kulturen är för människors livskvalitet. Under de senaste tunga åren har kulturarbetarna fortsatt att förmedla glädje, insikt, tröst och hopp. Vår uppgift som politiker är att skapa en infrastruktur som gör att de får möjligheter att möta publiken och att människor ska kunna använda sin kreativitet till eget skapande. Det är långt ifrån fallet i vår region. Ojämlikheten genomsyrar även detta. Klass, utbildning, ursprung, bostadsort, hälsa styr.

Det är också vårt ansvar som politiker att i dessa tider då alltför många vill tysta och styra konsten särskilt bevaka yttrandefriheten och möjliggöra att den konstnärliga friheten kan användas fullt ut.

Efter flera års neddragningar satsar majoriteten nu genom att göra en liten ökning av kulturbudgeten. Det är väldigt bra, men det är fortfarande en alltför liten del av regionens stora budget och lägst i kronor per invånare i landet.

Vänsterpartiets budget innebär en ökning med ytterligare 60 miljoner. Det är en ökning med mer än 10 procent, och det är mycket välbehövligt. Vi fortsätter satsningen på ett krisstöd på grund av pandemin. 15 miljoner per år i tre år har vi lagt. Regionen har, skamligt nog, hittills inte satsat ett enda öre extra på kulturnämnden trots den historiskt stora kris som drabbat kulturlivet. Vi ökar stödet till de fria kulturutövarna med 15 miljoner. Vi förstärker kulturen i vården. Vår största satsning i budgeten är på folkbildningen, som varit underfinansierad i många år. Vi satsar 25 miljoner kronor mer på bildningsförbund och folkhögskolor.

Nästan alla partier i den här församlingen kommer snart att anta en ny folkbildningsstrategi. Det är ett brett förankrat dokument som slår fast folkbildningens viktiga områden. Det handlar om att stärka demokrati, bredda delaktighet, främja kunskap och bildning, utjämna utbildningsklyftor, arbeta för ökad inkludering och så vidare. Men vi i Vänsterpartiet vill inte att det ska stanna vid dessa vackra ord. Det finns många strategier i regionen, och ofta saknas verktyg att genomföra dem. Varken folkbildningen eller kulturlivet kan leva av vackra ord och fina strategier, utan det behövs reda pengar och en politisk vilja att satsa dem.

Här måste jag flika in att Rickard Wessman helt har missförstått utredningen om konstens frihet. Den slår inte fast att konsten är friare utan allmänna medel, utan resurser. Tvärtom behövs det mer resurser, och sedan måste man ta en diskussion om på vilket sätt man ska styra med dem. Det behövs mer reda pengar, det behövs resurser, om vi ska ha ett kulturliv värt namnet i regionen.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till kulturbudget.

Anförande nr 390
Rickard Wessman (M): Herr ordförande! Jag har läst rapporten, men det kan hända att jag missförstått utifrån dina premisser, Ann Mari Engel. Det står klart och tydligt att det finns negativa konsekvenser med de bidragssystem vi har. Det går inte att förneka. Sedan kan vi alltid bråka om vilka nivåer det ska vara på resurserna, men oavsett om du lägger 2 miljoner eller 200 miljoner kommer det att komma konsekvenser med den politiska styrningen som är viktiga att adressera. Det har Moderaterna lyft fram i decennier både i Stadshuset, där jag var aktiv tidigare, och här. Det är inget nytt, säkert inte för dig heller. Du har hört oss säga det många gånger. Det nya är att Myndigheten för kulturanalys nu har konstaterat, svart på vitt, att det är en fara.

Anförande nr 391
Ann Mari Engel (V): Rickard! Det Myndigheten för kulturanalys har sagt är att det kan finnas en risk för styrning om man sätter upp alltför många kriterier. Det finns inte många fall där det kan uppstå en risk, tvärtom, man ska ha riktlinjer och man ska ha resurser. Och ja, jag har hört Moderaterna i många år säga att kulturen ska ha mindre resurser. Det är inget som gläder mig.

Anförande nr 392
Leonid Yurkovskiy (SD): Ordförande, ledamöter och åhörare! Låt mig göra Sverigedemokraternas position glasklar. Kulturen ska vara fri. Konsten ska vara fri. Det betyder inte att all konst och all kultur är berättigad till skattemedel genom regionen eller garanterat utrymme på våra offentliga ytor. Det finns grupper i samhället som behöver politikens stöd för att få ta del av kulturen, men den insikten strider inte mot en generell princip och inriktning om att minska bidragen över tid och minska politikernas inblandning i kulturen.

Om någon nu går upp i talarstolen och kallar den här positionen för klåfingrig eller detaljstyrande, vilket vi hört tidigare, har man visat att man inte förstått någonting, och vi kommer återigen att hamna i en rundgång i debatten, gång på gång. Och gång på gång ser vi att Sverigedemokraterna egentligen är det enda oppositionspartiet i kulturfrågorna, i kulturpolitiken. Alla andra partier har exakt samma politik i allt väsentligt. Man står för exakt samma förutsättningslösa bidragspolitik. Skillnaden är bara vilken sida som är villig att ge mest skattepengar.

Jag har under flera års tid bevittnat hur politiker interagerar med tjänstemän, hur politiker och tjänstemän interagerar med bidragstagare inom kulturen, och jag kan konstatera att det inte framstår som ett professionellt förhållande. Det framstår mer som en vänskapsrelation. Det gynnar naturligtvis politikerna och det gynnar bidragstagarna, men gynnar det skattebetalarna? Värnar det om åskådarens frihet att få inflytande?

Det talas mycket om mångfald, och vi ser inom konsten till exempel kritik mot patriarkatet, den konspirationsteorin, eller mot kapitalismen. Det finns i överflöd. Hur många konstnärer skulle få bidrag av Region Stockholm om de genom konsten kritiserade det mångkulturella samhällets våld mot folket? Skulle sådan konst få hänga i tunnelbanan? Jag tror inte det. Av allt att döma är svaret nej. Ni får gärna motbevisa mig med handling, inte bara med ord.

Det talas ofta om jämställdhet och representation, men titta på vår egen förvaltning. Den består nästan uteslutande av svenska kvinnor i medelåldern. De är jättetrevliga och verkar vara väldigt kompetenta. Jag har inget problem alls med det. Jag har problem med dubbelmoralen som genomsyrar era visioner.

Med Sverigedemokraternas politik får vi en besparing inom kulturen med 15 procent. Vi omfördelar återigen resurserna till kärnverksamheten, till vården. Med vår politik skulle resurser även omfördelas inom nämndens verksamhet — från Konserthuset, som borde vara statligt eller privat finansierat för länge sedan, från studieförbunden, med exempelvis islamistiska Ibn Rushd och socialdemokratiska ABF, till föreningslivet, som gynnar folkhälsan genom att innefatta idrotts- och friluftsorganisationer och som tydligt arbetar mot våra målgrupper med ungdoms- och pensionärsorganisationer, samt till kultur inom vården, det område som är allra mest angeläget för regionen i och med vårt kärnuppdrag.

Dessa mål och omfördelningar utgör sunda prioriteringar med respekt för regionens skattebetalare och framför allt med respekt för civilsamhällets förmåga inom kulturen.

Starkt bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag!

Anförande nr 393
Cecilia Elving (L): Återigen presenterar ni i Sverigedemokraterna en väldigt ambitiös kulturpolitik i vilken ni tydligt visar att ni förstår kulturens kraft att omdana samhället i en riktning som jag inte alls vill se. Det är politisk klåfingrighet. Det går inte att läsa er budget på något annat sätt. Er politik kännetecknas av nationalromantik och kulturslakt.

Er budget väcker många frågor, och jag tänkte ställa tre. Den första är: Varför vill ni försätta Konserthuset i konkurs. Den andra är: Hur kan kulturen vara fri när ni hela tiden eftersträvar politisk styrning? Den tredje är: Vad händer med de kulturutövare som nu kämpat sig igenom pandemin om er kulturslakt blir verklighet?

Anförande nr 394
Leonid Yurkovskiy (SD): Den första frågan gällde Konserthuset. Vi anser att Konserthuset främst borde vara en nationell angelägenhet, om det inte finns privata aktörer. Vi anser att det är helt orimligt att lägga en sådan enorm kostnad på en region som främst ska ansvara för kollektivtrafik och sjukvård. Detta är anledningen till vårt förslag.

Vad gäller coronasituationen är vi av uppfattningen att det självklart en svår situation. Men kulturlivet måste kunna klara sig på samma villkor som resten av samhället.

Jag fick också en fråga om att vi vill styra inom kulturen. Vad är det vi vill styra? Vad är det som blir styrt? Vad vi vill göra är att minska politikens inflytande över kulturen med de medel som vi anslår. Men den kulturpolitik som regionen ändå ska föra ska vara av relevans för regionen. Det är detta vi föreslår.

Anförande nr 395
Cecilia Elving (L): Det här med Konserthuset är inte seriöst. Ni vet likaväl som jag att vi har ett avtal med staten. Det handlar inte bara om Konserthuset utan också om Skansen och Dansens hus. Om vi skulle bryta ingångna avtal från ett år till ett annat och dra undan större delen av deras intäkter skulle det leda till att de går i konkurs. Sponsringsintäkterna för Konserthuset är stora, men det handlar ändå bara om några miljoner, även om det i sammanhanget är mycket. Det här är alltså ett väldigt populistiskt och oseriöst förslag.

Vad gäller den politiska styrningen säger ni att ni inte vill göra något, men i er budget framgår det tydligt att det handlar om stor politisk klåfingrighet inom kulturområdet, vilket är precis vad vi ska akta oss för.

Anförande nr 396
Leonid Yurkovskiy (SD): Här talas om ett populistiskt utspel. Men Konserthuset är den största utgiftsposten inom regionens kulturpolitik. Du talar om ett avtal. Det handlar inte bara om att gå in och bryta ett avtal, utan detta avtal förnyas regelbundet. Det är omöjligt att stå fast vid ett avtal i all evighet bara för att det har tecknats en gång i tiden. Det här stämmer inte.

När det gäller klåfingrighet väntar jag på konkreta exempel som på något sätt står i kontrast till det slags målstyrning som implementeras i dag.

Anförande nr 397
Ann Mari Engel (V): Leonid! Ni ägnar elva sidor åt att beskriva hur ni vill styra kulturen och kulturpolitiken enligt er egen ideologiska plan. Ni kallar det strömlinjeformad kulturpolitik, och den ska styras i riktning mot kulturarv och något ni kallar majoritetskultur. Jag vill gärna veta vad det är.

Er politik är exkluderande. Den är enfaldig och farlig, för den innebär ett akut angrepp på konstens frihet och yttrandefrihet. Det är bara att läsa innantill.

Anförande nr 398
Leonid Yurkovskiy (SD): Det stämmer mycket bra att vi föreslår en strömlinjeformad kulturpolitik. Det handlar om att kulturpolitiken ska lägga sig i där det är nödvändigt och inte annars.

Majoritetskultur är en formulering som ingår i en kontext där det handlar om huruvida man ska arbeta med till exempel integration, som man gör nu och som man delvis har som målsättning. Då måste man acceptera att det finns en majoritetskultur, annars är uppdraget helt meningslöst. Det är detta som det hela handlar om.

Om man läser vår budget ser man att vi på punkt efter punkt har en alternativ kulturstrategi som handlar om ökat folkligt inflytande, regional anknytning och så vidare. Det finns ingenstans där vi går in direkt och föreslår något enligt vår egen ideologi.

Anförande nr 399
Ann Mari Engel (V): När det gäller svensk majoritetskultur kan jag citera en av era favoriter, Esaias Tegnér: ”Blott Barbariet var en gång fosterländskt.”

Anförande nr 400
Tara Twana (S): Ordförande! I denna debatt måste vi vara väldigt försiktiga med att använda ordet vänskapskorruption. Vi som förtroendevalda måste vara ännu mer försiktiga med att vilja styra för mycket. Att *inte* vilja styra för mycket betyder inte att vi ska blunda eller för den delen acceptera fusk och bedrägeri som dessvärre har förekommit inom vissa studieförbund. Jag känner mig som politiker väldigt trygg med att förvaltningen har tagit tag i detta på allvar och att det har hanterats väldigt bra. Det är en signal till oss politiker.

Jag vill verkligen varna för en utveckling där barnet kastas ut med badvattnet. Vi som politiker ska vara bärare av den fundamentala tillit som ska prägla vår relation till alla tjänstemän och folkbildningsaktörer.

Anförande nr 401
Leonid Yurkovskiy (SD): Låt mig ge ett snabbt svar. För mig var det här sakligt sett ganska innehållslös kritik. Vad är det som är problemet med det vi föreslår? Det talas om att kasta ut barn med badvatten och vara försiktiga med än det ena än det andra – vad konkret är problemet?

Anförande nr 402
Märta Martin-Åkesson (C): Ordförande! Att säga att de senaste åren har varit tuffa för kulturen är en underdrift. Vi är många som har saknat kulturen, och den har nog saknat oss. Under pandemin har regionen vidtagit en del åtgärder för att underlätta för kulturutövare i hela länet. Nu hoppas jag dock att vi kan gå in en ny fas då vi i stället justerar stöden. Jag hoppas att vi kan återgå till insatser som brett kan stärka kulturlivet och öppna upp för fler möjligheter. Ett exempel på det är samarbetet med Stockholms stad i det regionägda bolaget Film Stockholm AB, som kanske kan stärka Stockholms position inom tv-produktion. Det vore fantastiskt.

I budgeten finns specifika återstartsstöd som ska bidra till att fler ska kunna starta upp verksamheten igen efter pandemin. Det är ett arbete som också staten bedriver.

Även tidigare har nämnts att kulturnämndens anslag höjs med 15 miljoner kronor extra, och 8,5 miljoner kronor satsas i stöd för en återstart efter pandemin.

Nej, alla är kanske inte berättigade till bidrag, men politiken ska inte låta innehållet styra över vem som får stöd och inte. Principen om armlängds avstånd är viktig. Jag hoppas dock att vi kommer att få se mer av kultur som utmanar, ifrågasätter, sticker ut och stör. Kultur som belyser aktuella frågor får oss att tänka utanför våra vanliga boxar och reflektera över värderingar. Det vore olyckligt om detta slags kultur inte skulle få samma möjligheter som annan att ta plats.

Stockholm har ett starkt och rikt kulturliv, och det ska vi värna om. Det är en viktig ingrediens för en storstadsregion. Det bidrar till att vi trivs här och till att andra vill komma hit. Att vi får mötas, skratta och dela upplevelser bidrar till pulsen, tryggheten och demokratin.

Ett starkt kulturliv innebär också arbetstillfällen dels genom de direkta tjänster som jobbar inom kulturen, såsom ljud- och ljustekniker, skräddare med flera, dels genom spridningseffekter med jobb i restauranger, hotell och barer, som utgör mångas första steg in på arbetsmarknaden.

Jag vill verkligen instämma i det som Cecilia sade om att evenemangsbiljetten är en strålande årets julklapp. Jag kommer sannolikt att köpa den till många av mina nära och kära. Samtidigt bokar jag kanske in en trevlig middag och någon öl. Oavsett om det blir en julklapp eller inte hoppas jag att vi är många som med de stöd som kommer från oss, staten och kommunen vill ge sig ut och bidra till att få kulturen på fötter igen genom att helt enkelt få njuta av den.

Anförande nr 403
Fredrik Wallén (KD): Ordförande, kära fullmäktigeledamöter, alla engagerade åhörare! Låna mig era öron och minns att eftersom jorden, hur rik den än är, inte kan vara produktiv utan odling kan sinnet utan kultur aldrig producera god frukt. Dessa rader tillskrivs Seneca den yngre kring tiden för Kristi födelse. Det slutade inte särskilt bra för Seneca, men som den politiker och filosof han var i Romarriket lever han ändå kvar in i vår tid.

Vi i Kristdemokraterna tycker att årets regionala kulturbudget här i Region Stockholm har landat väl. Kulturen rör ju hela samhället där det privata näringslivet är en viktig aktör men där även det offentliga i form av stat, kommun och vi i regionen finns med som en del av arbetet för att stötta det som ytterst utgör kulturbärarna i vårt samhälle, det vill säga civilsamhället. Budgeten har landat väl när det gäller inte minst sådant som rör fokuseringen på återhämtningen efter pandemin och vår förmåga att vara med och stötta kulturens utveckling i vår region, i synnerhet inriktningen på barn och unga.

Som en del av en pågående samhällsproblematik är det bra att även vi i regionen tar höjd för att stötta biblioteken, dessvärre utifrån perspektivet ordningsstörningar. Bibliotek ska ju vara en lugn och trygg plats, men är ofta inte det i vår fina region.

Kulturen ska fördelas ansvarsmässigt. Vi från det offentliga ska vara ett smörjmedel i detta. Vi ska varken vara styrande eller huvudsaklig finansiär. Men jag vill bryta en lans för Konserthuset som kultur- och kulturarvsbärare här i vår region. Det finns en fördelning mellan privata ägare av olika kulturarvsinstitutioner, staten, som onekligen har många kulturella institutioner att förvalta i vår region, och alla de 26 kommunerna, inte minst Stockholms stad med det stora Kulturhuset och Sveriges största dramatiska scen, Stockholms stadsteater. Konserthuset – i avtalet finns även Kungliga Filharmonikerna – är en del av vårt arbete. Det är rimligt. Det handlar dessutom om ett ingånget avtal, som vi ska behålla.

Huvudinriktningen för vårt övriga kulturarbete ska vara barn och unga och i synnerhet barn och unga som har svårt att få tillgång till kultur i vardagen.

Ingen kultur kan överleva om den försöker vara exklusiv. Det sade Mahatma Gandhi.

Bifall till regionstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 404
Tomas Melin (MP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Jag tänkte ägna några minuter åt att tala om kultur och demokrati. Det var ett av de mer intressanta teman som fanns på Stockholmstinget som gick av stapeln förra veckan och som anordnas av Region Stockholm och vår egen kulturförvaltning.

Något som är gemensamt för både kultur och demokrati är oliktänkandet, det vill säga möjligheten att tänka olika. Ett annat ord för det är ”dissensus”, ett spännande ord som är nytt för åtminstone mig. Det dök upp på just Stockholmstinget. Dissensus är motsatsen till konsensus, och det är ett fantastiskt litet ord om ni frågar mig. Det handlar om möjligheten att tycka olika och möjligheten att vara olika, det vill säga möjligheten göra hur du vill, leva hur du vill och tycka vad du vill oavsett vad grannen eller statsministern tycker om det.

Den fria tanken och det fria ordet är ändå en hörnsten i vår demokrati, men det är också något som kulturen är bärare av. Oavsett om vi talar om en regimkritisk pjäs eller en pianosonat handlar kultur om att få göra sin egen röst hörd på det sätt man själv vill. Yttrandefrihet behöver inte vara en politisk appell, utan det handlar just om att uttrycka det man vill uttrycka på det sätt man vill uttrycka det.

Kultur är således en form av yttrandefrihet i praktiken, om än inte den enda formen. Det för oss in på vår härliga blågröna budget. De pengar som vi i vår budget avsätter till kulturnämnden är just pengar till ändamålet att fler ska kunna nå ut med sitt budskap genom kulturen.

Som vi har hört tidigare i dag behöver inte all kultur offentliga medel för att finnas. Det finns mycket kultur som klarar sig utan åtminstone direkta bidrag. Mycket kultur främjas dock av en offentligt finansierad kulturell infrastruktur, men även utan en sådan skulle det naturligtvis finnas kultur. Det vi får med en stark offentlig finansiering av kulturen är mer kultur till flera. Där har vi kulturpolitikens syfte, det vill säga att möjliggöra för fler att genom kulturen göra sin röst hörd.

Miljöpartiet och den blågröna koalitionen är såklart demokratins försvarare, men vi är också försvarare av möjligheten att tycka, tänka och vara olika. Genom den stärkta kulturbudget som vi föreslår i dag stärker vi dessa friheter.

Med det vill jag yrka bifall till majoritetens förslag.

Anförande nr 405
L e o n i d Y u r k o v s k i y (SD): Moderaternas Rickard Wessman gjorde en väldigt nykter analys av den tekniska utvecklingen och vad den erbjuder men även av de problem som beskrivs i Myndigheten för kulturanalys rapport *Så fri är konsten*. Samtidigt ser jag dock att det i varje fall hittills i debatten inte har sagts något som säger emot mitt första påstående om att det egentligen inte finns några större skiljaktigheter av principiell karaktär mellan de två olika sidorna. Jag undrar hur ni i Moderaterna kommer att ändra politiken utifrån kunskapen om att kulturen genom inte minst tekniken blir mer och mer självförsörjande och på många sätt mycket mer produktiv än genom någonting som regional politik kan erbjuda.

Jag vill också ta upp det här med att styra. Rapporten från Myndigheten för kulturanalys tar fram fantastiska exempel på samtliga parlamentariska nivåer. Man tar ett konkret exempel från Kulturrådet, det vill säga statlig nivå. Bidragssökandena tillfrågas hur de ska integrera jämställdhetsperspektiv, hbtq-perspektiv, mångfaldsperspektiv och interkulturellt perspektiv i sin verksamhet, sitt projekt, sin utgivning eller dylikt. Det vore intressant att få höra hur andra partier förhåller sig till den sortens styrning.

Detta sker även här i Region Stockholm. Under kulturnämndens målområden och miljökrav fastställer Region Stockholm att organisationer som beviljas stöd bland annat ska föra könsuppdelad statistik, bygga styrelser med hänsyn till könsidentitet och gynna mångfalden. På Region Stockholms webbsida för den verksamhet som rör kultur står det att upphovspersoner och medverkande helst ska vara av olika kön och ha olika kulturell och etnisk bakgrund. Vad är det om inte styrning?

I rapporten från Myndigheten för kulturanalys skriver man också om att den formella och politiska beslutsmakten och det direkta politiska ansvaret, som inte minst kommunallagen stipulerar, inte ligger i linje med det organisatoriska skydd som armlängdsprincipen förutsätter.

Problemet här är att ni vill ha kulturpolitik utan att ha kulturpolitik. Det går inte ihop. Visst kan man stå här och tala om att det ska bli mer fritt. I så fall vill jag först se att man minskar på det slags målstyrning som pushar kulturen i en viss riktning.

Jag vill passa på att fråga om det finns någon gräns för vad ni kan tänka er att betala för. Låt oss utgå från offentlig konst som ett enkelt exempel. Skulle ni vara okej med att en SD-inriktad konstnär – nu vet jag inte om någon sådan finns – målar upp Sölvesborgsromantik i tunnelbanan? Jag har fortfarande inte fått svar på detta; jag ställde denna fråga även i mitt första anförande.

Anförande nr 406
Rickard Wessman (M): Herr ordförande! Tack för frågan, Leonid!

Först vill jag säga något till Ann Mari Engel och även vända mig till dig, Leonid. Vissa partier tycker att ni representerar extremerna i svensk politik, men jag tycker att ni båda bidrar i kulturnämnden genom att komma med nya perspektiv. Ni har även blottlagt vissa saker som vi själva har att brottas med. En av dessa saker handlar om den politiska styrningen, som under flera decennier har varit uppenbar för Moderaterna. Den har kommit med det man kan kalla den klåfingriga, politiskt korrekta styrningen.

Du frågade vad vi gör för att möta den kulturella digitaliseringen. Det är en kamp för offentlig kultur att hela tiden vara relevant. Mycket av det som Tomas mycket förtjänstfullt tog upp – att man måste nå ut till fler – sköts just nu digitalt. Det kommer dock alltid att finnas ett behov av offentlig kultur tror vi moderater. Vi är för bildningskultur och för att föra vidare de stora kulturella berättelser som har lämnats över till oss från tidigare generationer till de generationer som kommer efter oss. Jag tror att det alltid kommer att finnas en plats för den offentliga kulturen.

Anförande nr 407
Leonid Yurkovskiy (SD): Jag vill tacka för svaret. Nu har jag bara 20 sekunders talartid kvar, men jag vill säga att jag tycker att du har en väldigt sund och nykter inställning till målstyrningen. Nu förstår jag er syn på offentligt finansierad kultur. Men jag undrar fortfarande hur ni tänker arbeta med de problem som gäller styrningen. Det har jag inte fått höra något om. Jag har förståelse för att jag inte kommer att få svar nu, eftersom Moderaternas talartid är slut.

Anförande nr 408
Ann Mari Engel (V): Efter denna debatt vill jag verkligen efterlysa mer folkbildning, och det gäller kanske till och med i denna sal. Det skulle behövas en ordentlig diskussion om begrepp som frihet, styrning och kultur. Jag är väldigt glad över att Sverigedemokraterna inte har något inflytande över kulturpolitiken.

Vad gäller utredningen om konstens frihet kommer faktiskt de flesta exempel på otillbörlig styrning från SD-kommuner. Läs utredningen!

I övrigt hör jag fortfarande väldigt många vackra ord, men jag ser inte någon vidare satsning eller några resurser. Jag får därför citera Hamlet: ”Upp flyga orden. Tanken stilla står.”

Anförande nr 409
Cecilia Elving (L): Stort tack för kulturdebatten! Under detta året har tanken inte stått stilla en sekund. Det har gjorts många bra och viktiga saker. I budgeten kommer ännu mycket mer.

Jag vill vidare tacka för gott samarbete i nämnden. Inte minst vill jag tacka vår kulturförvaltning. Jag vill poängtera att där råder strikt professionalism och armlängds avstånd från både politiken och nämnden.

Självklart kan allt bli ännu bättre. Frågan om konstens och kulturens frihet är något som vi kommer att jobba med, och det står i budgeten att vi ska fortsätta jobba med det. Vi har därför gett förvaltningen i uppdrag att dammsuga alla stöd för att se om det finns någon otillbörlig styrning.

Med vår budget stöttar vi kulturlivets återstart och satsar på de viktiga områden som vi har diskuterat här i debatten, till exempel läsfrämjande åtgärder, bibliotek, föreningsliv och folkbildning. Jag ser fram emot de ytterligare beslut som vi kommer att fatta och som kommer att ge ännu mer resurser till folkbildningen.

Tack för debatten! Glöm inte att köpa årets julklapp! Alla vi här i salen kan vara en del i att återstarta kulturen.

Klimat och hållbarhet

Anförande nr 410
Malin Fijen Pacsay (MP): Ordförande, ledamöter, eventuella tappra åhörare! När vi nu efter kulturdebatten har anlänt till det allra sista blocket av två dagars debatt får det mig osökt att tänka på pjäsen *Lång dags färd mot natt*, om ni förstår vad jag menar med det.

Låt mig gå över till ämnet Klimat och hållbarhet som vi nu anlänt till. Det har nog undgått få att vi befinner oss i ett allvarligt läge för klimat, biologisk mångfald och mycket annat. Vi har sett hur människor i världen har prövats under de senaste åren. Även människor i vår region har påverkats, inte minst de svagaste.

Vårt arbete för klimat och hållbarhet i Region Stockholm gör mig hoppfull men långt ifrån nöjd. Vi har ett bra läge inför framtiden. Vi har tagit stora kliv mot ökad hållbarhet, och de ger en bra grund för goda resultat även för åren som kommer.

Det finns mycket i vår budget att vara glad och stolt över. Sedan vi klev in i styret har väldigt mycket hänt på hållbarhetsområdet. Vi har stärkt arbetet, och vi har arbetat intensivt för att förtydliga den styrning och ledning som är kopplad till hållbarhet. Målet har varit att hållbarhet ska vara integrerat i alla våra beslut. Det är ett stort jobb. Vid nästa fullmäktigemöte kommer vi som ett led i detta att fatta beslut om den nya hållbarhetspolicyn och den nya hållbarhetsstrategin.

Efter sommaren har vi arbetat med att inrätta den nya nämnden för klimat och hållbarhet. I dag står vi här med en av de mest hållbara budgetarna i Region Stockholms historia. Samtidigt inför vi också åtta nya hållbarhetsmål. Det känns stort, och det skapar goda förutsättningar för det fortsatta arbetet.

Det regionala klimatarbetet har växlat upp sedan vi antog Klimatfärdplanen 2018. Efter samtal med olika aktörer i länet stod det tidigt klart att vi behöver ta på oss ledartröjan och driva på framåt. Det stod också klart att aktörerna vill ha och behöver samordning. Sedan dess har vi inrättat ett särskilt klimatkansli, och samarbetet med länsstyrelsen har förstärkts. Snart – om bara två veckor – lanseras Klimatarena Stockholm. Den ska bli den samarbetsplattform som länets aktörer efterfrågar. Den ska skapa motivation, och den kommer att växla upp arbetet och ligga till grund för att innovationer och idéer kan utvecklas.

Jag kan vara ärlig med att jag hade hoppats att det här skulle gå mycket fortare. Men vi som region måste fokusera på samarbete och att få med oss andra i arbetet för att skapa förutsättningar för en gedigen grund. Det har tagit den här tiden. Tillsammans med länsstyrelsen har vi nu byggt upp en gedigen organisation som kan axla arbetet framåt. Vi kommer i det första skedet att fokusera på våra stora utsläppsområden byggnation och transporter. Tillsammans står de för mer än 85 procent av våra direkta utsläpp i länet. Detta vet ni eftersom jag har tagit upp det vid ett flertal tillfällen här. Med alla fundamentala delar på plats kan vi nu dra upp tempot i arbetet.

Att arbeta aktivt med koldioxidbudgetering i klimatarbetet är ett viktigt verktyg som på ett tydligt sätt kan visa på urgensen, the sense of urgency, i klimatfrågan. Genom att göra detta förtydligas behovet av insatser i dag för att vi ska kunna nå mål som ligger väldigt långt in i framtiden.

För några år sedan deltog länsstyrelsen i ett projekt för att utveckla en koldioxidbudget. Projektet hade initierats av Uppsala universitet. Tyvärr hamnade rapporten sedan i en byrålåda hos länsstyrelsen. Den har alltså hittills inte använts. Vi kommer därför att fatta ett väldigt viktigt beslut i och med att vi under nästa år tillsammans med länsstyrelsen och som en del av Klimatarena Stockholm kommer att ta fram en uppdaterad koldioxidbudget som ska användas i det regionala klimatarbetet. Den kommer att ge en viktig knuff i arbetet framgent och kommer att vara en särskilt viktig del i kommunikationen om vad som behöver göras och vad som behöver hända för att vi ska få ned utsläppen så fort som möjligt.

Nästa år kommer vi också att presentera de nya riktlinjer som ska stötta implementeringen av hållbarhetsstrategin och hållbarhetspolicyn. Dessa kommer att göra det möjligt för våra verksamheter att på ett enklare sätt implementera de mål och strategier som vi kommer att anta.

Region Stockholm är en gigantisk upphandlare. Vad vi gör spelar därför roll. Genom att ställa hållbarhetskrav vid upphandlingar kan vi göra inte bara våra egna verksamheter mer hållbara, utan vi kan även driva på våra leverantörer att ställa om. Region Stockholm har faktiskt en lång historia av att arbeta på detta sätt, vilket har gjort att vi har kunnat påverka produktionskedjor i en hållbar riktning. Det kan till exempel handla om arbetarnas rätt att organisera sig, förhindrande av slavliknande villkor och arbetstvång men också om innovationer av miljövänliga produkter och minskade utsläpp från produktionsfasen.

För att arbeta vidare med denna tradition och för att kunna bli ännu bättre satsar vi nu på ökad kompetens inom hållbar upphandling. Vi måste gå från att ha några få experter på hållbarhet i upphandling till att alla som arbetar med upphandling och inköp ska känna sig trygga med det jobb de gör och kunna följa upp hållbarhetskrav. På så sätt ökas kompetensen brett och vi får en ökad output.

Slutligen vill jag lyfta fram de helt nya långsiktiga hållbarhetsmålen som vi nu kommer att fatta beslut om i budgeten. På så sätt kopplas budgeten till hållbarhet på ett tydligare sätt än tidigare. Vi ska exempelvis vara tillgängliga för alla och ha ett likvärdigt bemötande, och till 2035 ska våra verksamheter vara cirkulära. Nu påbörjas arbetet tillsammans med nämnder och bolag att ta fram indikatorer för dessa långsiktiga målsättningar inom hållbarheten.

Jag är alltså stolt men inte nöjd. Vi fortsätter att oförtrutet arbeta med att öka tempot i hållbarhetsarbetet. Bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 411
K h a s h a y a r F a r m a n b a r (S): Ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare som kanske är med oss på länk! Jag vill börja med att yrka bifall till Socialdemokraternas budgetförslag.

I dagarna har klimatmötet i Glasgow avslutats. Det har knappast undgått någon. Efter många år av högerkonservatismens mörka moln över oss – internationellt med Trump i spetsen – kan världen återigen ana viss förhoppning, även om vi naturligtvis gärna hade sett att mötet hade kommit ännu längre.

Hållbarhet handlar om mer än bara klimat och miljö. Det var något vi fick höra om från Malin, vilket gladde mig oerhört. Visst handlar det mycket om klimat och miljö, men det handlar lika mycket om social hållbarhet och att kunna utrota fattigdomen. Det handlar om ekonomisk hållbarhet så att vi kan få ekonomisk jämlikhet. För att lyckas med grön omställ-

ning måste alla helt klart vara med. Vi måste få med hela samhället, från arbetstagarna till civilsamhället men också det viktiga näringslivet.

Detta har vi socialdemokrater förstått. Ni kommer kanske ihåg det gamla moderata talesättet ”the industry is basically gone”. På senare år har det ersatts av en ny grön industrialiserings-våg som sveper över Sverige med ny batteriteknik och grönt stål som bygger framtidens gröna samhälle, tillsammans med företagen och med tillväxt. De står inte mot varandra.

Här i Stockholmsregionen tror vi att vår region ska vara ett tillväxtnav. Vi vill se fortsatta investeringar inom forskning, innovation, entreprenörskap och företagande. Därför hittar ni i vår budget satsningen på klimatsmarta upphandlingar, ökad samverkan med universitet och högskolor och ökade ambitioner att vara testbädd för ny teknik. Vi har noterat att majoriteten har plankat vår gamla budget om att ha en koldioxidbudget. Bra jobbat! Det är lite sent, men bättre sent än aldrig.

Här kommer några fler förslag som ni kan få planka till kommande år: ambitionen att regionens energiförbrukning ska halveras till år 2030 och att organisationens utsläpp av växthusgaser helt ska upphöra till 2030. För att det ska bli så måste vi minska vår miljöpåverkan och effektivisera våra verksamheter, utöka BRT så att fler kan välja bussarna, se till att öka framkomligheten i kollektivtrafiken och ställa om till en grön kollektivtrafik.

På tal om det: Medan vi kämpar för grönare kollektivtrafik noterar jag att nu när det blåbruna blocket i riksdagen äntligen har kommit överens om vad den ska skriva på sin servettskiss står det ”Ökad användning av fossila bränslen” – inte nytt, inte framtid, bara brunt.

Vi vill att klimat- och hållbarhetsarbetet här i regionen ska ta fram en ny grön strukturanalys med fler och bättre cykelvägar. Samtidigt noterar jag att Sverigedemokraternas stora slagdänga är att lägga ned klimat- och hållbarhetsnämnden.

Ordförande! Jag har tagit upp några förslag som vi ser fram emot ska kunna kopieras även av andra partier i framtiden. Synd bara att stockholmarna ska behöva vänta så länge! Det är dags att göra som vi vill och bygga regionen grön.

Anförande nr 412
H a n s B a r j e (M): Världens länder, inklusive Sverige och även Region Stockholm, står inför stora miljö-, klimat- och hållbarhetsutmaningar. Ingen kan i dag hävda att dessa frågor inte ska prioriteras. De kommer att vara övergripande under lång tid framöver. Behöver vi i Region Stockholm en nämnd som ska arbeta med detta? Ja, just nu behövs nog en nämnd för att driva det långsiktigt övergripande arbetet mot tydliga fastställda mål. Det finns bland annat ett långsiktigt beslut om att Stockholms län ska nå nettonollutsläpp senast år 2045. Detta mål är tufft och kommer inte att uppnås av sig självt.

Nämnden ska ansvara för att leda, stödja och samordna regionens hållbarhetsarbete och bidra till måluppfyllelse. Nämnden har inte regionens största budget – 26 miljoner kronor av drygt 100 miljarder – men all viktig verksamhet behöver kosta stora pengar även om uppdraget är prioriterat. Det verkliga arbetet ska ske ute i regionens nämnder och förvaltningar.

Det är dock extremt viktigt att det beslut som vi fattar om klimat- och hållbarhetsfrågor gör riktig nytta, är väl genomarbetade, är ekonomiskt beräknade på kort och lång sikt samt inte blir av symbolisk karaktär. Vi måste lyckas att kombinera utveckling, tillväxt och miljöhänsyn. Om våra medborgare och anställda ska respektera, förstå och följa antagna dokument måste dessa bli trovärdiga, och de får heller inte skapa för stor oreda i det dagliga arbetet.

Om vi fattar rätt beslut, sätter riktiga, relevanta och uppföljbara mål och kritiskt granskar utfallet kommer nämndens arbete att vara värt långt mer än 26 miljoner kronor.

Bifall till regionstyrelsens förslag till budget!

Anförande nr 413
Maria Mustonen (V): Ordförande, fullmäktige! Vi befinner oss i ett klimatnödläge. Utifrån gårdagens debatt om regionplanering är det väldigt tydligt att denna insikt inte riktigt har sjunkit in hos väldigt många i salen. De allra flesta partier prioriterar internationell attraktivitet, flyglinjer, huvudkontor, motorleder och tillväxt. Jag hoppas att denna debatt kommer att ge mer än bla, bla, bla, som Greta Thunberg är så trött på. Vi i Vänsterpartiet är också trötta på det.

Det är såklart positivt att hållbarhetsfrågan har fått mer tyngd i och med att en egen nämnd har inrättats, men det gäller för politiken att den också levererar och kommer med beslut om hur vi ska ställa om regionen. Det som den blågröna majoriteten hittills har levererat, det vill säga remissversionen av hållbarhetspolicyn, är ett extremt tunt dokument som misslyckas med att ge oss klarhet om hur vi ska bedriva hållbarhetsarbetet.

Vänsterpartiets utgångspunkt är att insikten om klimatnödläget bör prägla regionens alla verksamheter. Vi behöver strukturera upp vårt klimatarbete med en koldioxidbudget och utsläppsminskningar som ligger i linje med Parisavtalets mål. Det gläder mig att sådant är på gång. Vi får se hur det går.

Regionens klimatarbete måste omfatta både vår egen verksamhet och det som vi kan påverka genom vårt regionplaneringsuppdrag. Kollektivtrafiken är regionens bästa verktyg för klimatomställningen. Andra saker som vi kan påverka direkt är till exempel den mat som serveras och den energi som används i våra verksamheter.

Trafiken står för ungefär hälften av utsläppen inom regionen. Därför är det ytterst viktigt att minska på biltrafiken med regionplaneringsverktyg så att vi vänder utvecklingen och får till ett transporteffektivt samhälle. Det innebär också att Bromma flygplats läggs ned, att Arlanda inte byggs ut och att inga fler motorvägar byggs.

Vi vill att regionen verkar för förnybar energiproduktion, både i vår egen verksamhet och i regionen i stort. Det kan göras genom solel, solvärme och vätgas inom våra egna verksamheter och genom att inkludera vindkraft i regionplaneringen.

Vi har lyssnat på vetenskapen och klimatrörelsen. Nu räcker det med bla, bla, bla. Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets budgetförslag.

Anförande nr 414
Christina Wallmark (SD): Ledamöter, åhörare! Det är enligt en föregående talare högerkonservatismen som är problemet i klimatfrågan, men det mest bångstyriga landet när det gäller just utsläpp är väl Kina. Man kan beskylla Kina för mycket men definitivt inte för att vara högerkonservativt.

Sverigedemokraterna värnar vår gemensamma miljö, och vi strävar precis som alla andra partier här i salen efter att utsläppen ska minska. Vägen dit har dock olika prioriteringar. Vi förordar en högre prioritering av el från kärnkraft som fossilfritt alternativ för att försörja våra egna fastigheter och kollektivtrafiken med el. Vi kommer också att behöva en lokal produktion av el då ledningskapaciteten inte kommer att räcka till. Det visar inte minst återstarten av Värtaverket häromåret.

Självklart ska Region Stockholm minska sitt klimatavtryck. Det är dock relevant att ta hänsyn till effekt per investerad krona för att undvika dyra satsningar som i värsta fall får motsatt effekt. Ideologiska vinklingar får aldrig stå över det sunda förnuftet och vedertagen forskning. Är klimatmålen alltför utopiska och abstrakta blir konsekvensen att de ändå inte får tillräckligt genomslag i planeringen.

Sverigedemokraterna vill i den politiska debatten också lyfta fram frågan om djurskydd och djurhållning. De etiska krav som ställs vid upphandlingar inom regionens verksamheter behöver stärkas. Vi kan alla hjälpas åt att förhindra spridandet av antibiotikaresistens genom att aktivt välja svenskt kött. Region Stockholm bör därför prioritera svenskt kött i sina inköp för att säkerställa att inköpt kött framställs enligt svenska riktlinjer för djurskydd och antibiotikaanvändning.

Sverige har genom ett beslut i riksdagen förbundit sig att göra FN:s barnkonvention till svensk lag. I och med det har man också förbundit sig att ”vidta alla effektiva och lämpliga åtgärder i syfte att avskaffa traditionella sedvänjor som är skadliga för barns hälsa”. Denna formulering lämnar inget utrymme för regionen att i egen regi utföra omskärelse av pojkar utan medicinsk grund. Den nya lagen är dock otydlig om hur konventionen ska tolkas. Domstolarna blir därför tvungna till avgöranden som enligt svensk rättstradition normalt ligger hos lagstiftaren. Det kan drabba dem som ska skyddas, det vill säga barnen. Det är såklart problematiskt.

Vi är slutligen tveksamma till beslutet att påföra ytterligare en administrativ politisk nämnd. I stället vill vi att miljö- och hållbarhetsarbetet samt de sociala frågorna ska samordnas av tillväxt- och regionplanenämnden inom ramen för Rufs 2050. Vi föreslår därför att nämnden avskaffas i dess helhet och att 20 miljoner kronor av finansieringen förs över till tillväxt- och regionplanenämnden och 6 miljoner kronor förs över som budgetförstärkning till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Jag yrkar härmed bifall till Sverigedemokraternas budgetförslag.

Anförande nr 415
Robert Steffens (C): Ordförande! Jag är otroligt glad över att vi i denna budget fortsätter att ta stormsteg mot en mer hållbar, mer klimatvänlig och framför allt mer miljövänlig region. Vi sätter upp ambitiösa mål. Det är mål som vi ser att vi uppfyller sedan tidigare. Vi ska fortsätta den goda måluppfyllelse som vi redan har. Därför vet man att när vi sätter mål för klimat, miljö och hållbarhet uppnår vi dem. Det är inte bara prat från majoriteten.

När jag ändå är inne på Vänsterpartiets inlägg där man beskyller tillväxt för att vara orsak till våra klimatproblem vill jag ställa en fråga. Vad, tror ni, ger den innovation som löser våra klimatproblem? Innovationen för att lösa klimatkrisen kommer ur det faktum att vi har en stark tillväxt som skapar incitament att vara miljövänlig, klimatvänlig och hållbar, trots tillväxt.

Med det yrkar jag bifall till regionstyrelsens förslag till budget.

Anförande nr 416
Amelie Tarschys Ingre (L): Ordförande, ledamöter, åhörare! Stockholm är en framtidsregion. Nya tekniker och lösningar på utmaningar inom område efter område växer fram här mitt ibland oss. Det innebär att alltifrån vårdens kvalitet till kollektivtrafikens och kulturens tillgänglighet ökar. Men kanske viktigast av allt i det långa loppet är vad vi i vårt län bidrar med för att bemöta klimatkrisen.

I söndags nåddes vi av beskedet från Glasgow, och det gjorde mig hoppfull samtidigt som oron över klimatförändringarna fortsätter att ligga som en klump i magen. Det är uppenbart att det inte är genom att gå bakåt i tiden som vi får lösningarna, utan det är genom att gå framåt.

De nya gröna utvecklingsbranscherna hittar vi här i Stockholmsregionen. Förutsättningarna att kombinera tillväxt med omställningen till ett hållbart län är goda. Men det kräver att politiken förblir aktiv och att hållbarhetsfrågorna tillåts stå i centrum och att vi inte bara snackar snacket utan också gör jobbet. Den blågröna koalitionen gör det jobbet vid satsningar i all regional verksamhet på energieffektivisering och på en utbyggd och välkomnande kollektivtrafik, inte minst genom våra digitaliseringssatsningar. Genom hållbarhetsstrategin läggs grunden för ett genomgående hållbarhetsarbete.

Låt mig göra en jämförelse med vad oppositionen sade när vi beslutade om strategin tidigare i år. Då kallades den otydlig. I dag kan vi däremot läsa i Socialdemokraternas budget att ”även den koalition som nu styr regionen har goda idéer och förståelse för hur hela vår region ska utvecklas” varefter hållbarhetsstrategin lyfts fram som ett av flera konkreta exempel på just detta. Jag kan bara instämma. Hållbarhetsarbete är ett utmärkt exempel på hur den blågröna koalitionens förslag till budget värnar hela vår regions utveckling. Jag yrkar därför bifall till regionstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 417
Annette Hultåker (KD): Ordförande, ledamöter, åhörare! Med den nya klimat- och hållbarhetsnämnden tar Region Stockholm ett samlat grepp om den ekonomiska, miljömässiga och sociala hållbarheten. Samtidigt vet vi att dessa områden också starkt påverkas av nationell lagstiftning och kommunal implementering. Vad gäller just klimat- och miljöfrågorna är de ytterst en internationell fråga. De flesta har nog följt förra veckans intensiva förhandlingar. Vi vet att många miljöproblem inte alls bryr sig om nationsgränserna.

Region Stockholm måste klokt överväga vad just vi kan bidra med och hur vi kan göra störst nytta per skattekrona. Jag vill lyfta fram några sådana saker.

Vi ska städa framför egen dörr. Vi ska öka mängden cirkulära flöden. Vi ska minska utsläppen av kemikalier, läkemedel och gaser. Vi ska energieffektivisera byggnader och minska klimatpåverkan vid nybyggnation.

Som på många sätt tidigare har gjorts här i dag vill även jag lyfta fram regionens roll som samordnare av samarbetet inom detta område med stat, länsstyrelse, forskningsvärld, näringsliv och framför allt kommunerna så att de åtgärder som görs därigenom får största möjliga effekt.

Jag vill också passa på att lyfta upp det fantastiska arbete som våra verksamheter har genomfört de senaste åren. Inom klimatområdet blir det ibland så att vi bara ser de mörka molnen framför oss. Mycket har dock gjorts. Under åren 2011–2020 har utsläppen av medicinska gaser och utsläppen från fastigheter och kollektivtrafiken minskat drastiskt.

På slutet vill jag också ta upp vår roll för att göra regionens verksamhet mer resilient mot extraordinära händelser framöver. Med det yrkar jag bifall till regionstyrelsens budgetförslag.

Anförande nr 418
Stellan Hamrin (V): Herr ordförande! Vi måste sätta klimatmålet i förarsätet. Varje ny plan och varje ny åtgärd måste prioritera klimatmålet, inte priset. Tidigare beslut måste kunna omprövas. Denna debatt borde ha stått först på vår dagordning, inte sist.

Atmosfären gör ingen skillnad på utsläpp från kol eller trädprodukter. Att använda 80 procent av skogen till att producera papper och emballage som vi sedan eldar upp är inte hållbart. Skogen är vår klimaträddning, och den måste användas med ansvar. Mer skog måste skyddas, och avverkningen ska ske utan klimatskadliga kalhyggen. Det som avverkas måste användas till produkter som består länge. Skogen måste av klimatskäl kunna regleras mer av samhället, precis som vatten.

Havet stiger i dag med fem millimeter per år. Det är lika mycket som landhöjningen i Stockholm. I morgon sjunker marken. Risken är runt 10 procent att nya Slussen kollapsar redan år 2050 och att vi får saltvatten i våra dricksvattenkranar. Det är bra att länsstyrelserna nu äntligen har uppvaktat regeringen i frågan, men de glömde bort regionen. Vi måste nu, gärna tillsammans, hänga på så att någonting händer. Vi får inte upprepa det som hände i Cementaskandalen genom usel framförhållning.

Det tar 25 år att skapa en ny vattentäkt. Börja nu! Vättern blir vår nya vattentäkt. Därför måste vi nu hjälpa till att skydda Vättern från PFOS, gruvöppningar och vårt eget flygvapens skjutningar. Ett första steg att regionens vattenbolag går samman och skapar en gemensam organisation med gemensamt delningsnät för att därmed säkerställa vattenförsörjningen. Detta ska även gälla i skärgården.

Vi behöver rent vatten i våra sjöar och i våra vattenkranar. Vi behöver rent vatten som skapar fungerande ekosystem där vi kan fånga abborre, gös och lax som vi kan äta utan klimatpåverkan och utan gift. Vi behöver även fria stränder som är tillgängliga för alla.

Det efterfrågades en lösning. Lösningen är forskning, åtgärder och en ändrad livsstil.

Anförande nr 419
Robert Steffens (C): Det är väldigt tråkigt att Stellan inte kan svara, då hans talartid är slut. Jag hade nämligen en fråga: Hur ska vi kunna framställa de biobränslen som vi i dag ersätter fossila bränslen med i framför allt vår kollektivtrafik om Stellan vill sluta använda skogen till att producera dem?

Anförande nr 420
Malin Fijen Pacsay (MP): Låt mig säga några avslutande ord, även om det senare kommer en riktig avslutning av hela debatten.

Jag vill tacka så mycket för debatten. Det råder en viss konsensus med det som Stellan Hamrin sade angående att debatten förstås borde ha legat allra först, men det är kanske min personliga åsikt.

Jag konstaterar att debatten har erbjudit både konsensus och viss dissensus, som min partikollega Tomas Melin tog upp i den förra debatten, det vill säga en konstruktiv oenighet. Det är väldigt viktigt att vi har koll på vilken rådighet vi har i regionen. Jag är alltid beredd att ta fullt ansvar för allt det vi har rådighet över, men jag måste ändå skjuta vissa frågor till andra instanser som har annan rådighet.

När vi ses vid nästa fullmäktigesammanträde i december – det här blir en härlig övergång – kommer vi att ha en debatt om hållbarhetspolicyn och hållbarhetsstrategin, som då ska antas. Jag vill poängtera att det redan finns en färdig version som är antagen i nämnden för att vidareskickas till regionstyrelsen och fullmäktige vid nästa tillfälle. Den kan till exempel Vänsterpartiet redan nu få läsa. Den är inte alls särskilt tunn eller platt.

Återigen: Stort tack för debatten!

Revisionen

Anförande nr 421
Ordföranden C e c i l i a L ö f g r e e n (M): Herr ordförande! Revisorerna har fullmäktiges uppdrag att granska all verksamhet i Region Stockholm. Det innebär att de ytterst är fullmäktiges och medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll, vilket vi själva har skickat vidare i deras reglemente.

Som underlag för beredningen av budget för revisionen har fullmäktiges presidium dels tagit del av revisionskollegiets skriftliga underlag, dels träffat kollegiets presidium. Presidiets förslag för revisionens budget är i huvudsak i enlighet med de behov som revisionen själv har lyft fram och följer i övrigt samma upplägg som tidigare år.

I år har presidiet valt att lyfta upp en fjärde att-sats till fullmäktige. För att på bästa sätt se långsiktiga möjligheter och behov, till exempel för resurser, för revisionen föreslås regionfullmäktiges presidium att få i uppdrag att genomföra en utvärdering av revisionens arbete. Vi har också uppdraget att varje år bereda förslaget för budget vad gäller revisionen, och att genomföra en extern utvärdering kommer, ser vi, att ge nästa presidium, och därmed nästa regionfullmäktige, bättre förutsättning att bedöma revisionens behov. Detta är underlaget för vår bedömning.

Anförande nr 422
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Regionens revisorer har en central roll för att granska att verksamhet och ekonomi sköts på ett korrekt lagmässigt och ändamålsenligt sätt. Deras uppdrag regleras i 12 kap. kommunallagen, och enligt 7 § fullgör varje revisor sitt uppdrag självständigt. Likväl utgår också 10 § kommunallagen i samma kapitel från att revisorerna själva svarar för den förvaltning som har samband med revisionsuppdraget om inte fullmäktige bestämmer någonting annat.

Socialdemokraterna i Region Stockholm sätter högt värde på de revisorer som vi här utser och den revision som de utför med stöd av revisionskontoret och de auktoriserade revisorerna. Deras integritet och trovärdighet vad gäller att sätta det allmännas intresse först och deras rätt till transparens och insyn är centralt.

Vi kan konstatera att regionrevisorerna både granskar och kommer med synpunkter och anmärkningar där det är befogat likväl som de också bidrar till att komma med rekommendationer och förslag till förbättringar som hela tiden utvecklar såväl verksamhet som redovisning och efterlevnad av beslut. De bidrar också till att stärka den demokratiska insynen.

(F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e n : Nu är din talartid slut. Du måste komma med ett yrkande.)

Hade jag inte tre minuters talartid?

(F ö r s t e v i c e o r d f ö r a n d e n : Nej, en minut är överenskommet.)

Ordförande! Vi kommer inte att yrka på något annat vad gäller den utredning som föreslås. Däremot vill jag i enlighet med vårt förslag till beslut yrka bifall till den anslagshöjning som finns i tabell 30. Den innebär en högre anslagsökning under 2022. Det är alltså i enlighet med anslagsökningen 2022 enligt vår tabell som mitt yrkande gäller.

Anförande nr 423
T h o m a s M a g n u s s o n (V): Herr ordförande! För Vänsterpartiets del yrkar vi avslag på den fjärde att-satsen och vi har tre skäl till det. För det första är att-satsen otydlig och den ger utrymme för tolkningar, vilket är väldigt olyckligt.

För det andra är det faktiskt inte fullmäktiges eller presidiets uppgift att utvärdera revisionen, utan, precis som Jens sade i sitt tidigare inlägg, så reglerar kommunallagen att man självständigt från revisorernas sida väljer hur man vill arbeta, vilka sakkunniga som ska kallas in och i vilken omfattning man vill göra det.

Dessutom kan jag väl lägga till att det i brödtexten i det förslag som vi har att ta ställning till, talas om att man ska utvärdera revisionens arbete, någonting som revisionen själv gör varje år, och det är något som vi känner till här i fullmäktige.

Det tredje skälet är att det är bra att vi för en dialog mellan presidiet och revisionen. Den är nödvändig, men förutsättningen för ett gott arbete är också att man är överens.

O r d f ö r a n d e n : Då har vi gått igenom de olika blocken. Det som formellt kvarstår i överenskommelsen är avslutningen. Det vanliga är väl att vi håller avslutningsanförandena lite senare, efter det att bokslutet är behandlat. Avslutningsanförandena brukar inte riktigt handla om att få in den sista retoriska klämmen utan mer att bara vara glad över demokratin och annat som man vill fira.

Hade gruppledarna förväntat att hålla sina avslutningsanföranden nu direkt eller först behandla delårsrapporten och sedan ha avslutning? Sedan firar vi avslutningen med val, motioner och interpellationer. Då uppfattar jag att ni har debatterat och pratat färdigt nu. Det uppfattar ni också. Bra!

Votering

O r d f ö r a n d e n : Nu tänker jag först berätta på vilket sätt som vi har tänkt att vi ska genomföra detta.

Det som ni kan ha till hands som underlag för att kunna hänga med nu är dels budgeten från regionstyrelsen där det finns beslutssatser som vi till viss del kommer att gå igenom, dels de olika partiernas budgetförslag, kanske framför allt den så kallade säryrkandebilagan, där oppositionspartierna har valt ut vissa att-satser som jag kommer att läsa högt för er.

Det finns också ett dokument som framhåller oppositionens eventuellt avvikande uppfattning i de beslutspunkter som är punkterna 38 och framåt. Under punkten Budget har vi dels själva budgeten, dels en massa andra ärenden som vi har diskuterat tillsammans med budget-ärendet och som ligger under dagordningspunkten Budget men som rent kommunallags-tekniskt är egna ärenden.

Därför kommer ni att få fatta beslut om dem separat. Beslutspunkterna 1–37 i region-styrelsens förslag fattar vi beslut om i klump. Det är budgeten i dess helhet, och där går det inte att bryta ut någonting. Man kan inte återremittera eller bordlägga vissa delar. Antingen antar man budgetförslaget eller så avslår man det. Eller så har man ändringar. Men igenom ska den i dess helhet eller bordläggas i dess helhet och så vidare!

Punkten 38 och framåt är alltså egna ärenden, förutom 41 och 42 som är ett ärende. Det kommer att framgå tydligt. Då är planen att vi först går igenom säryrkandebilagan. Jag kommer att läsa högt. Ni kommer att votera. Därefter går vi vidare, och då tar vi de återstående delarna av budgetarna. Då först är det ni i majoriteten som egentligen är

engagerade, för då ska ni ropa ja till det som kan gå igenom och bli majoritetens förslag till budget. Ni andra ropar bifall till era budgetförslag utöver att ni redan har ropat bifall till era säryrkanden.

När vi väl har gjort det så går vi vidare till övriga delarna som ingår i budgetförslaget.

Jag kommer inte att revidera yrkandena, de anses reviderade i och med att de har skickats ut. Jag kommer att ställa avslag mot bifall. När det gäller Revisionen, som är beslutssats 1 och 2 på näst sista sidan, kommer jag att ställa presidiets förslag mot Socialdemokraternas förslag.

Röstförklaring

Anförande nr 424
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Ordförande! Jag vill avge en röstförklaring.

Vi har avstått från att delta i den här omröstningen med hänvisning till de yrkanden om att genomföra reformen En barnmorska per födande kvinna som finns i det särskilda ärende som passerade regionstyrelsen i torsdags.

Ordningsfråga

Anförande nr 425
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): På att-sats ett sade jag också att vi 2022 yrkar enligt den tabell där vi har en anslagsnivå på 38,4.

O r d f ö r a n d e n : Men ni har inte låtit de pengarna följa med till 2023?

Anförande nr 426
Regionrådet S j ö s t r ö m (S): Nej, det har vi inte.

Ordningsfråga

Anförande nr 427
G a b r i e l K r o o n (SD): Jag vill bara göra ett förtydligande. Sverigedemokraterna har tagit den föreslagna folkhälsopolicyn och reviderat den, så det blir ett eget förslag, alltså mot majoritetens förslag.

§ 184 Förslag 2021:63. Delårsrapport per 31 augusti 2021 för Region Stockholm RS 2020 0773 och övriga ärenden som behandlas i samband med delårsrapporten RS 2021-0216, RS 2021-0667, RS 2021-0681, RS 2021-0199, RS 2021-0315

O r d f ö r a n d e n : Vi går vidare till debatten om delårsrapporten. Presidiet konstaterar att ni har talat mycket om pengar och verksamhet – både bakåt och framåt – i två dagar. Vi får se om någon vill säga något också om detta.

Anförande nr 428
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Att prata om budget, ekonomi och ekonomistyrning kan man väl aldrig få nog av, eller hur?

Vi har nu delårsrapporten på bordet för beslut. Den visar vilken tuff situation som vi i regionen befinner oss i till följd av pandemin som naturligtvis har skapat stora kostnader och enorma intäktstapp. Det är kostnader i vården och intäktstapp i kollektivtrafiken. Till detta kommer naturligtvis att det blivit hack i konjunkturen och därmed också skatteintäkterna. Det syns tydligt i delårsrapporten.

Jag vill verkligen understryka en sak. Det är viktigt att man när man befinner sig i en situation som vi gör har en robust ekonomi i botten. Vi har en välskött ekonomi sedan väldigt många år tillbaka. Detta skapar skyddsvallar så att man kan hantera oförutsedda händelser.

Det kanske största beslutet i detta ärende gäller att vi nu tillför akutsjukhusen full kompensation för alla deras kostnader för covidvården under 2021. Jag har själv i det längsta hoppats på att regeringen skulle hålla sina löften. Under 2020 höll regeringen och Magdalena Andersson de löften som gavs när pandemin inleddes, det vill säga att regionerna skulle ersättas för kostnaderna inom hälso- och sjukvården och kompenseras för detta. Kampen mot pandemin skulle inte vara en ekonomisk fråga. Under 2020 höll hon detta löfte.

Jag är van vid att man inte ska lova för mycket och att man ska hålla det man lovat. Därför har jag räknat med att regeringen skulle komma med kompensation för covid-19 inom hälso- och sjukvården också 2021. Men när vi nu ser att Magdalena Andersson inte har gjort detta gör vi i den blågröna koalitionen det. Vi tillför full kompensation till akutsjukhusen så att detta inte ska tynga dem. Våra medarbetare sliter stenhårt med att hantera såväl pandemin som vårdskulden och de akuta sjukdomar som uppstår. Då ska de inte också behöva gå omkring och oroa sig för ersättningen för covidvården. Det är ju inte så att de inte har gjort något.

Här anger vi summan 925 miljoner. I bokslutet kommer det sannolikt att bli lite till, eftersom pandemin fortfarande pågår och kostnader fortfarande uppstår. Detta är alltså ett oerhört viktigt besked.

Vad gäller kollektivtrafiken sade vi redan i bokslutet för förra året att om det skulle behövas har vi avsatt pengar i vår resultatutjämningsreserv. Kollektivtrafiken rullar med full kapacitet och mer därtill. Men inte heller där får vi den kompensation som vi hade hoppats på.

Med detta vill jag yrka bifall till regionstyrelsens förslag.

Anförande nr 429
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag ska inte orda för mycket. Timmen är sen, och snart ska vi rimma och tacka varandra för dessa två dagar. Jag vill ändå framhålla Socialdemokraternas syn på den ekonomiska politiken. Vi var kort inne på den i går. Sedan kom en stor demonstration i vägen, så vi fick aldrig riktigt debattera frågan ordentligt.

Jag vill framhålla några principer som är viktiga för oss när det gäller hanteringen av skattepengarna i regionen. God ekonomisk hushållning är en bärande princip. Budgeten ska hållas. Alla reformer ska vara fullt finansierade så att vi kan agera trovärdigt gentemot stockholmarna. Är man Sveriges rikaste region måste man också klara av att finansiera sina verksamheter utan att alltid förvänta sig att regeringen och Magdalena Andersson ska komma till undsättning.

Regeringen har avsatt 16 miljarder specifikt till Region Stockholm för åren 2020 och 2021. Det är notoriskt att vi gjorde ett överskott på 5,6 miljarder under brinnande pandemi. Det var bra att delar av dessa pengar avsattes till en reserv, även om vi menade att mer borde ha gjorts för att garantera vård efter behov i ett läge där vårdskulden växte explosionsartat. Men om man nyttjar våra skattekronor mer ändamålsenligt och ser över hur pengarna faktiskt

används hade vi haft råd med sjukvården och kollektivtrafiken och vi hade inte minst kunnat trycka tillbaka den stora vårdskuld som har vuxit fram i spåren av pandemin.

Man måste vända på alla stenar och se över hur det ser ut inom de egna verksamheterna och i den egna finansieringen och användningen av skattepengarna innan man ropar varg och vill att Magdalena Andersson ska göra ens eget arbete.

Med detta sagt har Socialdemokraterna lagt fram ett eget särskilt uttalande i ärendet. Det är redan presenterat för presidiet. Vi har i dagsläget inga andra yrkanden i övrigt.

Anförande nr 430
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Varje region har ansvar för att finansiera sina verksamheter. Detta ansvar tar vi. Vi har skött ekonomin i snart 15 år och har hållit i pengarna för att se till att hålla hög klass i både vård och trafik.

Vi har gått igenom en pandemi, och Magdalena Andersson lovade våren 2020 att hon krona för krona skulle ta vårdens kostnader i alla regioner. Tycker inte du, Aida Hadzialic, att man ska hålla sina löften? Man kan ge lite färre löften, men man ska väl ändå hålla sina löften?

I den budget som vi precis har stängt ser vi dessutom att de generella statsbidragen sjunker. Det är inte bara så att hon inte håller sina löften, utan bidragen sjunker dessutom. Det är inte utan att jag nästan lite grann hoppas på att Vänsterpartiet kan åstadkomma någonting på nationell nivå.

Anförande nr 431
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Irene Svenonius! Du och Region Stockholm har fått 16 miljarder kronor av regeringen och Magdalena Andersson för åren 2020 och 2021. Förra året gjorde vi ett rekordöverskott på 5,6 miljarder mitt i brinnande pandemi. Magdalena Andersson kan inte göra ditt arbete. Du måste ta ansvar för den ekonomiska hushållningen i vår region. Du måste se till att våra skattekronor används ändamålsenligt och att den ekonomiska styrningen fungerar.

Vi har pekat ut fyra områden som vi tycker kan ses över. Det är kostnaderna för hyrpersonalen, den explosionsartade utvecklingen inom vårdvalsmarknaderna, administrationen och de notoriska konsultutgifterna.

Anförande nr 432
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Jag kan bara konstatera att Aida Hadzialic inte tycker att Magdalena Andersson är skyldig att stå för sina egna löften att ta krona för krona för vårdens alla kostnader i samband med covid-19. Det är ett ganska intressant ställningstagande, och jag vill gärna påminna Aida Hadzialic om att hon företräder stockholmarna. Hon företräder inte regeringen här i salen mot stockholmarna. Jag kommer alltid att ta stockholmarnas parti. Det är därför regionstyrelsens majoritet nu tillför 925 miljoner kronor till akutsjukhusen. Det är pengar som skulle ha kommit ifrån din regering, Aida, och som din partiledare lovade när hon var finansminister. Men de kommer inte, så nu täcker vi upp det krona för krona.

Anförande nr 433
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Jag står verkligen bakom stockholmarna. Jag vill att deras skattekronor används ändamålsenligt och inte slösas bort i konstiga affärer, vårdvalsmarknader, stora utgifter för hyrpersonal och annat som inte har med kärnverksamheterna att göra. Jag vill bygga vården starkare. Jag vill ha en sund ekonomi. Jag vill stoppa skatteslöseriet. Jag tror att många moderata väljare där ute frågar sig om vi är överbeskattade i denna region som har Sveriges högsta regionskatt när regionledningen inte levererar inom kärnverksamheterna, framför allt inte inom sjukvården och patientsäkerheten.

Anförande nr 434
Regionrådet S e h l i n (V): Fru ordförande, ledamöter, åhörare! Vänsterpartiet delar inte den styrande majoritetens bild av hur Region Stockholm hittills har hanterat 2021 års utmaningar. En delårsrapport är samtidigt en rapport och ska rapportera vad som har hänt. Om den politiska inledningen i den inte hade funnits hade vi kanske kunnat stå bakom själva rapporten. Men i och med rapportens politiska inledning väljer vi att inte delta i beslutet.

Vi vänder oss framför allt mot beskrivningen av hur bra regionen har klarat av att ta fram en plan och genomföra vaccineringen. Regionens egen oberoende granskning av regionens hantering av covid-19-pandemin har ju kommit fram till att det har funnits stora brister i planeringen och genomförandet av just vaccinationen.

Precis som föregående talare vänder vi oss också till viss del mot den bild som målas upp av att staten inte har ersatt regionerna tillräckligt för deras merkostnader under covid-19. Under 2021 har det varit mer upp till regionerna själva att fördela de statliga medlen. Det har inte varit bidrag kvitto för kvitto, utan de har varit generella. Då är det upp till Region Stockholm att fördela de bidrag som kommer från staten.

Vad gäller kollektivtrafiken håller vi med om att den statliga hjälpen inte har varit tillräcklig, men samtidigt har Region Stockholm fått det största bidraget av alla regionala kollektivtrafikmyndigheter. Vi har fått 1,3 miljarder av de 2,2 miljarder som äskats. Vi ser självklart att biljettintäkterna har inneburit ett stort tapp för kollektivtrafiken. Vi hjälper gärna till med att få tillbaka resenärerna till kollektivtrafiken. Som vi har diskuterat tidigare är det den största klimatgärning som vi kan göra. I vår skuggbudget har vi dessutom stora satsningar för att få tillbaka kollektivtrafikresenärerna. Vi hoppas såklart att majoriteten följer vårt exempel.

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till beslut i regionstyrelsen. Förutom dessa punkter yrkar vi avslag på förslaget om försäljning av Glaven. Det står i ärendet. Bifall till Vänsterpartiets förslag till beslut i regionstyrelsen!

Anförande nr 435
G a b r i e l K r o o n (SD): Sverigedemokraterna lägger fram ett förslag till beslut som skickades ut lite sent. Det är dock samma som vi lade fram i regionstyrelsen. I praktiken yrkar vi bifall till det utskickade förslaget från majoriteten, men med skillnaden att vi yrkar avslag på förslaget om försäljning av fastigheten Glaven. Vi anser att det är en strategiskt viktig fastighet som är kopplad till S:t Görans sjukhusområde. Den borde behållas i egen regi. I stället borde man utreda hur man kan hyra ut fastigheten på lång sikt om man inte kan använda den själv för vård eller utbildning.

Därutöver lägger vi fram ett yrkande om att utreda uppköp av operationskapacitet utomlands för att snabbare och effektivare beta av vårdskulden.

Anförande nr 436
Regionrådet B r o b e r g (M): Jag vill bara kort kommentera det här om Glaven. Det är en helt tom fastighet där vi inte har någon verksamhet alls. Det finns en viss verksamhet som drivs av Stockholms stad, men vi har ingen användning av lokalerna. De är tomställda. Jag tycker att det känns helt fel att vi ska betala för tomma lokaler.

Detta är en jättebra intäkt. Vi hade anbud i spannet 27–140 miljoner kronor, och vi sålde fastigheten för 140 miljoner. Det är alltså en fantastiskt bra intäkt, och vi fick mycket bra betalt för en fastighet som vi inte använder.

Anförande nr 437
G a b r i e l K r o o n (SD): Jag tycker också att det är helt fel att vi betalar för fastigheter som är tomställda. Jag tycker att det är beklagligt att vi har haft en fastighet som är tomställd i stället för att lägga ned tid och energi på att säkerställa att vi har hyresgäster i fastigheten som kan ge långsiktiga och goda intäkter till vår region. Framför allt hade fastigheten kunnat användas på lång sikt. Den har ju ett väldigt strategiskt läge bredvid S:t Görans sjukhus.

Det är verkligen trevligt att höra att vi får en bra köpeskilling för fastigheten, men samma gäller om vi ska hyra eller än värre köpa en fastighet i området i framtiden. Bostadspriserna och fastighetspriserna går bara upp. En försäljning är kanske lönsam i regionkassan i dag, men på lång sikt är de kostnader som vi kan behöva lägga på våra skattebetalare på grund av en kortsiktig lösning som denna något som oroar.

Anförande nr 438
Regionrådet B r o b e r g (M): Jag vill bara förtydliga att vi tomställde lokalerna nyligen. De har alltså inte stått tomma någon längre tid.

Jag tror inte alls på att behålla äldre lokaler som vi behöver göra väldigt stora insatser i för att de ska kunna vara ändamålsenliga för till exempel vård eller annan verksamhet. Det är oftast till och med mer lönsamt att bygga nytt.

O r d f ö r a n d e n : Jag vill dubbelkolla en sak med dig, Gabriel. Dagordningspunkt 6 om delårsrapporten är uppbyggd på samma sätt som dagordningspunkt 5 om budgeten. Vi har alltså dels delårsrapporten, dels några tillhörande ärenden som vi kommer att hantera separat. Punkt 1 och punkt 14 i förslaget tillhör själva delårsrapporten. Min följdfråga är om Sverigedemokraternas tillägg ska anses höra ihop med punkt 14 och regionstyrelsens förslag och därmed bör anses vara en del av delårsrapporten. Punkt 14 gäller alltså att hälso- och sjukvårdsnämnden tillförs 925 miljoner kronor i utökat anslag för koncernfinansiering för att ersätta regionens egenägda nämnder och bolag inom hälso- och sjukvård för dem av staten ofinansierade merkostnader som uppstått till följd av pandemin under perioden januari till augusti 2021. Er avsikt enligt er att-sats 14 är ett bifall. Ni har plockat bort den. Jag ber om ursäkt för att numreringen blir lite förvirrande. Men er tilläggs-att-sats är att hälso- och sjukvårdsnämnden ges i uppdrag att utreda köp av operationskapacitet utomlands för att minska postcovidvårdskulden. Det känns spontant som att de hör ihop.

Anförande nr 439
G a b r i e l K r o o n (SD): Det stämmer bra. Vi har gjort ett tillägg. Sedan ändrar vi i att-satsen om Glaven så att försäljningen avbryts.

O r d f ö r a n d e n : Precis. Då är det så här: Punkt 1 och 14 gäller delårsbokslutet. Där finns också ett förslag på tillägg från Sverigedemokraterna. Därefter kommer vi att fortsätta med övriga ärenden. Då har vi punkt 2 om Samordningsförbundet Värna, som utgör ett ärende. Punkt 3 gäller Samordningsförbundet Sundbybergs stad, som utgör ett ärende. Punkterna 4, 5 och 6 har med försäljning av fastigheten Glaven att göra, som utgör ett ärende. Det är där det finns andra yrkanden från dels Sverigedemokraterna, dels Vänsterpartiet. Sedan har vi punkterna 7, 8, 9 och 10 som utgör ett ärende och punkterna 11, 12 och 13 som också utgör ett ärende.

Hänger ni med? Känner ni er därmed trygga med vad vi ska göra nu? Ja.

Avslutning

Anförande nr 440
Regionrådet S v e n o n i u s (M): Fru ordförande! Detta är en högtidsstund fullt i likhet med julfullmäktige, eller hur? Men då ska vi ha tomteluvor också.

Vi har nu i två dagar diskuterat budget. Siffror, argument och verksamheter har fladdrat förbi. Några siffror som har fastnat hos mig är 118, 127, 70 och 3. Vi har haft 118 miljarder i omsättning. 127 miljarder ska gå till investeringar under de kommande tio åren. 70 miljarder ska gå till hälso- och sjukvårdsnämnden, och 3 miljarder är nya pengar till hälso- och sjukvården i Stockholm.

Jag är dock helt övertygad om att även om jag är väldigt stolt över dessa beslut kommer vi att ha fortsatta möjligheter att debattera under det kommande året som slutar i en valrörelse. Det ser jag naturligtvis fram emot, i synnerhet som vi inför denna budget och under budgetdebatten har nåtts av spännande inspel med nya djärva grepp, som fullmäktiges ordförande skulle ha sagt.

Vänsterpartiet tog budgetarbetet till helt nya nivåer genom att lägga ut en budget som var helt utan siffror. Jag tänkte att det var ganska praktiskt för då kan man fylla i det man tycker passar beroende på när man ska debattera och vilka argument man vill framföra. Sedan tänkte jag att Vänsterpartiet i all stillsamhet plötsligt kanske har kommit på att man är för valfrihet – välj din egen siffra! Det här kan bli oerhört spännande framöver.

Socialdemokraterna har också presterat. Där har vi sett tre olika varianter av tabellverk. Där skulle man nästan också kunna ha ett valfrihetssystem – välj vilket du vill! Jag är ju siffernörd, vilket några här känner till, så jag kunde snabbt se att det fanns vissa brister. I går kväll fick vi ett nytt tabellverk, och då blev jag väldigt glad eftersom det stämde med balanskravet. Om Aida någon gång frågar om jag tror att resultatet blev rätt på slutet vill hon kanske höra det i enskilt rum. Det tror jag nämligen inte att det blev.

Med Sverigedemokraterna är det oerhört intressant. De vill låta så ekonomiskt ansvarstagande, som vuxna. Då och då försöker man nästan låta lite förmyndaraktiga mot fru finansregionrådet. Men, herregud, budgeten går ju inte ihop!

Detta är några reflektioner från den här budgetdebatten, som jag verkligen har uppskattat. Jag vill tacka er för den. Jag vill också tacka fullmäktiges presidium, som har hållit ordning på oss, och sekretariatet, som har gjort detsamma. Jag tillönskar alla en trevlig kväll.

Anförande nr 441
Regionrådet H a d z i a l i c (S): Fru ordförande! Även jag vill tacka alla för en bra debatt, och jag gör det med lite politisk poesi.

Irene! Vi vet att du jobbar hårt för allas bästa
Även om vi tycker annorlunda om det mesta
Det är inte lätt att bilda opinion
När man leder Sveriges rikaste region
Med en sjukvårdspolitik som ser ut som pyttipanna
Kan man alltid ducka och skicka fram Anna
Men skämt åsido, tack för denna budgetdebatt
Med jul i sikte och mål om sänkt skatt

Anna! Trots att du sällan säger nåt snällt
Varken i Morgonstudion eller i Aktuellt
Så kom ta min utsträckta hand

Så våra partier kan styra regionen i hamn
Jag vill önska dig lycka till i riksdagens foajé
Och med Liberalernas nomineringskommitté
Måtte din efterträdare vara någon ur ert gamla folkparti
Socialliberaler med tro på socialdemokrati
Demokrati, jämlikhet och bildningsideal
Bör nog gå före ett 40:e vårdval

Tomas! Det finns många tecken på moderata symtom
Det vore elakt att kalla det för Stockholmssyndrom
Men du hade ju inte behövt byta miljö mot vård
Med oss sossar, ja då kan du få bägge två
Vi står nära – ni är ju syskonpartiet
Det fungerar ju bra i Regeringskansliet
Min present till dig är ett löfte som proppas
Om att Arlanda ska byggas ut när Bromma stoppas

Gustav! Konkurrenskraft och tillväxt för hela Stockholms region
En omställning tills vi ser en grön explosion
Ja, det är Gustavs metodik, faktiskt en helt okej politik
Industrier, fabrik och grön teknik
Det skulle vi ju kunna komma överens om till nästa valet
Eller har du redan glömt bort januariavtalet?

Désirée! Partiet som sätter människan i centrum
Med mindre nyliberalt flum
Du är ny här, Désirée, men du verkar bra
Men är det Ebba eller Alf i ditt dna?
Stureplan eller landsbygdspartist?
Är du nya KD eller sann humanist
Som sätter människan före marknadslogiken?
Ja, jag hoppas att jag inte blir besviken

Ordförande! Jag ser att min tid har gått ut
Men får jag avsluta så att vi har ett jämlikt rim?

(O r d f ö r a n d e n : De där raderna får du definitivt inte avsluta med!)

Anna! Det är enkelt att vara idealist och skjuta tillväxt i sank
När man har regionens största imaginära bank
En budget som trots allt är radikal politik
Men helt ärligt, ni är bäst av oss på retorik

Gabriel! Hela året har ni knackat på Moderaternas dörr
Ett nytt konservativt block har formats, där allt ska bli som förr
Med ljuslykta i hand
Rakt in i särintressenas famn
Ja, kulturkrig i all ära
Men det får inte sjukvården att bära

Anförande nr 442
C a t a r i n a W a h l g r e n (V): Ordförande, fullmäktige! Jag tänkte generalisera lite mer och inte peka ut folk. Då gör det kanske ingenting om jag inte hinner med allt.

Alla här inne vill att det ska vara en barnmorska per födande kvinna i Stockholms förlossningsvård.
Alla här inne vill ha kortare köer till barn- och ungdomspsykiatrin.
Alla här inne vill förbättra läkarinsatser i särskilda boenden.
Alla här inne vill ha en primärvård som hanterar i stort sett allt.
Alla här inne vill ha en trygg och pålitlig kollektivtrafik.
Alla här inne vill att fler ska åka kollektivt.
Alla här inne vill ha en levande skärgård.
Alla här inne vill ha ett fritt kulturliv.
Alla här inne vill se en hållbar utveckling av regionen.
Alla här inne vill stävja klimatförändringarna.
Alla här inne vill ha en koldioxidbudget.
Alla här inne vill göra revisorerna glada.
Trots detta kan vi debattera i dagarna två och klaga på att vi inte har haft tid att säga det vi hade velat.

Min bedömning är att Vänsterpartiet hade de bästa förslagen för att nå dessa mål. Jag vill tacka min grupp för en bra debatt och bra debattinlägg. Men jag vill också tacka övriga ledamöter som i stor utsträckning har följt den överenskommelse som vi har gjort mellan partierna om att hålla sina talartider och hålla en någorlunda god ton i debatten.

Vi är överens om en hel del men uppenbarligen inte om allt. Men vi har varit överens om och visat respekt för de demokratiska spelreglerna som gör att vi alla kan stå här i talarstolen och tala om det vi tror på.

När Talla stod i talarstolen tog hon upp att en önskan om att möta representanter från vården och gärna göra det tillsammans med Tobias Nässén och kanske i den här lokalen. På onsdag klockan 18 har vi en hearing med sjukvårdspersonal då alla är välkomna att träffa personalen.

Jag tänker så här: Detta kan vara den sista riktiga budgetdebatten som vi har i opposition. Jag ska gå hem och ta med mig den tanken.

Anförande nr 443
G a b r i e l K r o o n (SD): Tack för en bra debatt! Det är otroligt intressant att se och höra hur alla ledamöter och partier årligen utvecklas. Man tar ändå till sig av varandras synpunkter och inspel och förbättrar sina argument och sin budget till nästa år.

Irene! Jag tackar dig för din lilla budgetpik. Jag hade faktiskt hoppats att den skulle komma tidigare, för idén bakom vår innovativa finansiering var en idé som vi hämtat från er budget 2015. Stort tack för den möjligheten!

Jag måste få slå fast att vi har haft ett väldigt effektivt fullmäktige. Covidpandemin har varit tuff på många sätt, men någonting positivt som den har medfört är att vi har tänkt om hur vi lägger upp vår tid och vårt fullmäktigesammanträde. Att vi lade voteringarna i slutet i stället för efter varje block har besparat oss flera timmar. Jag tror att det är så här som politiker måste jobba. Vi måste ta täten och fundera över hur vi personligen kan göra saker bättre. Sedan kan andra se på hur vi utvecklas och följa efter.

Återigen ett stort tack! Till de politiker som inte är med oss vid nästa budgetfullmäktige vill jag önska lycka till i deras framtida karriär. Jag är säker på att de kommer att göra väldigt mycket nytta på de olika arenor där de kommer att verka.

Anförande nr 444
Regionrådet H e m m i n g (C): Också jag tänkte börja med att tacka presidiet för effektiviseringen. Jag är inte alldeles säker på att vår enighet i fullmäktige skulle ha vunnit på att vi hade debatterat ända till klockan tio på kvällarna som det var förr om åren. Jag tror att vi har klarat oss bra med den tid som vi har haft.

Jag tycker att detta fullmäktigesammanträde har varit intressant, eftersom det mest minnesvärda hände utanför Landstingshuset. Det återspeglades också i ett minnesvärt beslut som kanske en gång för alla ska göra att vi får ordning på förlossningsvårdens arbetsmiljö. Peppar, peppar!

Under kulturdebatten råkade jag vara uppe på rummet en vända, och där i en gammal hög hittade jag ett autentiskt manuskript av något som jag tror kan vara en hittills okänd Runebergdikt. Det kan, Gabriel Kroon, vara någonting från *Fänriks Ståls sägner*, som jag hoppas att vi båda uppskattar. Den lyder så här:

Ett tusental demonstranter sågs
vid Landstingshusets gård
Både oro och vrede i luften låg
för vår förlossningsvård

Men när slagorden växte sig starka mot skyn
slogs Landstingshusporten opp
Och regionmodern skyndar i parken ut
till de vredgade barnmorskors flock

Med stadig hand hon tog emot
väl tusende namnskrivna blad
Och med trygg och vänlig röst hon stod
och gav lugna och ärliga svar

Ej lika tjockt är vårt budgetpaket
som den bunt regionmodern fick
Men dess lödiga halt garanterar det
som ska få våra BB:n i skick

Regionpolitik är rusk och blåst
men glimtar av sol också
Och den hedras skall som även står
när stormarna piskar på

Vi har majoritet, vi har opposition
men alla i någon del
röjer vägar för alla dom som här bor
och försöker att rätta fel

Tack för en fin debatt!

Anförande nr 445
Regionrådet S t a r b r i n k (L): Ordförande! Lustigt nog fann även jag ett manuskript när jag gick upp till mitt rum, fast det var Esaias Tegnér. Jag uppdaterade det för det var lite mossigt. Tyvärr skrev han väldigt långa dikter, men här kommer den:

Väl formar den starka med klubban vårt beslut.
Väl flyga som örnar hens rykten;

och någon gång tar även talartid slut,
replikerna fällas i flykten.
Vad oppositionen må skapa är vanskligt och kort.
Det dör med ett klubbslag i bordet bort.

Men reservanterna lever i stenografens värld.
Lugn stå Aida stadig som en staty.
Hon lider igenom vår långa färd
och pekar alltjämt till en annan,
en ny budget, och sen ännu en,
som filtrerats igenom tjänstemän.

Det rätta är evigt: Ej motas hon ut
från salen, dess okrönta drottning.
Finansregionråd får bestämma till slut
efter storslagen retorisk brottning.
Fullföljer nu tunnelbanor som förlängs
och satsar på mammor som på förlossningen trängs.

Anna från Vänstern stänger närakut.
Då blir sjukhuskön lång för var sjuk patient.
Men Gabriel blir lycklig. De förenas till slut!
Allt kan hända när vi möts i vårt parlament.
Lite sent hon till oss kom, vår Désirée
och har väl ännu inte hunnit bli helt blasé.

Ordförande! Gustav vill få oss att cykla
och Tomas har höga klimatambitioner
Det finns ej nån anledning för oss att hyckla.
Allt detta kräver sammantaget många miljoner.
När klubban i bordet så äntligen falla
har fullmäktige gett någonting till oss alla.

Tack ska ni ha! Tack presidiet och alla medarbetare som har gjort detta fullmäktigemöte möjligt att genomföra!

Anförande nr 446
Regionrådet P e t h r u s (KD): Fru ordförande! Jag visste inte att ni hade rimstuga här, men det var väldigt lärorikt. Jag tror att jag behöver träna på detta.

Det har varit jättespännande vara med på mitt första budgetfullmäktige sedan jag började i februari. Det är 28 år sedan jag var på ett budgetfullmäktige i den här salen; jag var här på 90-talet.

Aida! Det här med Alf och Ebba – jag måste säga att det är fördel till båda. Utmaningarna ändras med tiden, och de ändras för oss politiker. Jag tänker på vad vi i början talade om i KDU när jag var med där på 80-talet. Då slogs vi för en tv-fri kväll i veckan. Jag är inte säker på att det skulle gå hem i dag, även om många föräldrar säkert önskar att barnen slutade med datorer och sådant. Man kanske får byta ut tv mot datorer.

Jag vill tacka alla så väldigt mycket. Det gäller mina koalitionskamrater som har hjälpt till, och tillsammans har vi gjort en fantastisk budget. Den är framsynt och innehåller en massa bra förslag men också resurser. Utan resurser blir det inte mycket verkstad.

Jag vill också tacka oppositionen för en bra fajt. Denna debatten utgör ändå lite av ett demokratifäste där vi får bryta våra åsikter mot varandra. Vad vore väl en debatt utan olika åsikter? I många frågor är vi överens, men självklart har vi olika ideologiska ingångar för hur vi ska lösa utmaningarna. Så ska det väl ändå vara.

Jag vill tacka alla er som har arbetat med att få dessa två dagar att fungera så väl. Tack till presidiet för ett fantastiskt smidigt arbete! Tidsbegränsningen har verkligen inneburit en förbättring jämfört med när jag var här för 28 år sedan. Ni har lotsat fram talare efter talare. Tack också till alla tjänstemän, vaktmästare, andra som har sett till att det har fungerat praktiskt och tekniskt – vi får mat – och så vidare! Tack också till våra stenografer! Jag känner igen många av dem från riksdagen, och de kämpar och försöker lyssna till vad det är vi säger. Det kan inte vara så lätt när många ibland talar fort eftersom klockan går.

Tack till alla tjänstemän, regionledningskontor, förvaltning och andra som dagligen hjälper oss politiker för att göra detta till ett bra arbete! Ett stort tack till alla! Vi ses igen vid fullmäktige i december!

Anförande nr 447
Regionrådet E r i k s s o n (MP): Fru ordförande, alla ledamöter och åhörare! Tack, alla, för era fantastiska insatser i debatten i dag och inte minst nu på slutet! Tack, Désirée, för att du påminde oss om tiderna förr! Framför allt slog mig en sak direkt: Miljöpartiets stora vinst under mandatperioden 2002–2006 var när vi 2005 införde mobilförbud i en tunnelbane-vagn. Det skulle nog verkligen gå hem i dag!

Jag hade på slutet även tänkt vara lite allvarlig. Det är lugnt, Désirée, man behöver inte rimma. Jag vill först tacka presidiet och alla som har jobbat här: alla stenografer och alla som jobbat med tekniken och administrationen. Ni är våra hjältar. Det är ni som får demokratin att rulla.

För min del blir budgetdebatten lite ett avslut av min tid här i regionfullmäktige. Totalt har det blivit tolv stycken. Jag vill passa på att säga några saker med anledning av det.

Vi kan i alla fall vara överens om två saker till nästa gång vi ska stå här och debattera. Även nästa år kommer det att vara ett budgetfullmäktige, och även nästa år kommer det att behöva läggas en budget på regionfullmäktiges bord som behöver gå ihop med plus och minus. En tredje sak som vi kan vara säkra på är att det troligtvis kommer att vara svårare än någonsin att klara det. Historiska överskott kommer nog att vara retoriskt användbara i valet, men dagen efter kommer en vardag.

Jag är väldigt glad över att vi har så fantastiskt engagerade medborgare som är beredda att stå här ute för att göra sina röster hörda för det de tycker är viktiga förbättringar inom sjukvården. Men jag måste också få säga att jag blir bekymrad när man i anslutning till demonstrationen också möts av budskap från andra grupper om att man ska spärra in ledande politiker i denna församling. Jag tycker att alla vi här i salen behöver tänka till så att vi inte eldar på sådana budskap. Det innebär en trumpifiering av politiken som jag inte tycker är bra och som skadar vår demokrati.

Allt var ju inte bättre förr. Oftast var väldigt få saker bättre förr. För er i salen som är yngre kan jag meddela att när jag började här fanns det telefonbås här utanför vid sidan av salen. Dit gick man och ringde från en fast telefon – ni vet en sådan med snöre – för att komma i kontakt med sitt kansli där uppe om man behövde ha ett papper nedskickat. En sak som var bättre förr var dock att man fick jättefina presenter av presidiet.

Det fanns en annan sak som också var bättre förr. Det kunde verkligen slå gnistor här i debatten mellan Filippa Reinfeldt, Birgitta Rydberg, Dag Larsson med flera, men dagen efter kunde samma personer kila över till varandra i något ärende som kanske krävde större majoritet och spotta i näven och göra upp. Jag får erkänna att en stor del av mig faktiskt saknar den tiden.

Hur korv och politik kommer till mår medborgarna bäst av att inte veta någonting om, sade en gång en person. Och gudarna ska veta att det har tillverkats väldigt mycket poli… väldigt mycket korv i denna sal under de år som har gått. Men som en person en gång sade lite poetiskt: ”All those moments will be lost in time, like tears in rain” – om de inte står i protokollet förstås! Tack så mycket för budgetdebatten!

O r d f ö r a n d e n : En stilla reflektion apropå att det i denna församling ibland rimmas och diktas: Det är en liten hemlighet som man utsätter varje ny gruppledare för. Det här är inte den första gruppledaren som har kunnat konstatera ”jamen jaha, är det så ni gör”. Jag älskar att alla partier dessutom håller tyst om detta inför sin nya gruppledare så att han eller hon verkligen får kliva upp i talarstolen och känna att man har missat något och att det känns lite skämmigt. Det tycker jag är en fin tradition att fortsätta med. Det är lite som en initieringsrit.

Tack för alla tack! Förutom att ni har varit så duktiga i dag – jag sade redan i morse att ni varit duktiga under gårdagen också – vill jag även understryka och instämma i ett stort tack till alla dem som ser till att det här fungerar. De ser till att allting kommer ut i läsplattorna, att vi har de papper som vi behöver, att vi får mat fastän restaurangen egentligen inte har öppnat och att alla andra sådana saker blir gjorda som skulle bli riktigt otäcka om de inte inträffade. Jag tycker att vi alla ska förenas i en rejäl applåd.

Tack för i dag och i går!